

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2025

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:15

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2025

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-415-037-8

ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös vuodelta 2025 Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:15		Teema	Hallinto
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Tekijä	Pasi Rentola		
Kieli	suomi	Sivumäärä	271

Tiivistelmä

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2025 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

Asiasanat tuloksellisuus, vaikuttavuus, toimintakertomukset, tilinpäätös, talous, hallinto

ISBN PDF 978-952-415-037-8 **ISSN PDF** 1799-0351

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-037-8>

Undervisnings- och kulturministeriets bokslut för 2025

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2026:15	Tema	Förvaltning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	

Författare	Pasi Rentola	Sidantal	271
Språk	finska		

Referat

Undervisnings- och kulturministeriets bokföringsenhets bokslut för 2025 består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkt- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som ingår i bilagor.

Verksamhetsberättelsen i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten, en rapport om de samhälleliga effekterna av ministeriets verksamhet och en beskrivning av den funktionella effektiviteten, resultaten, kvalitetsledningen och hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningar och sammanfattningar av oegentligheter.

Nyckelord resultatriktning, verkningfullhet, verksamhetsberättelser, bokslut, ekonomi, förvaltning

ISBN PDF	978-952-415-037-8	ISSN PDF	1799-0351
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-037-8>

Sisältö

1	Johdon katsaus	8
2	Tuloksellisuus	11
3	Vaikuttavuus	40
4	Toiminnallinen tehokkuus	50
4.1	Toiminnan tuottavuus	50
4.2	Toiminnan taloudellisuus.....	52
4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	53
5	Tuotokset ja laadunhallinta	56
5.1	Ministeriön suoritteiden määrät.....	56
5.2	Kirjanpitoyksikköön kuuluvien muiden virastojen tuloksellisuus ja suoritteiden määrät.....	60
5.2.1	Kotimaisten kielten keskus	60
5.2.1.1	Johdon katsaus	60
5.2.1.2	Tuloksellisuus.....	62
5.2.1.3	Vaikuttavuus.....	63
5.2.1.4	Toiminnallinen tehokkuus	65
5.2.1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	77
5.2.2	Saavutettavuuskirjasto Celia	83
5.2.2.1	Johdon katsaus	83
5.2.2.2	Tuloksellisuus.....	85
5.2.2.3	Vaikuttavuus.....	87
5.2.2.4	Toiminnallinen tehokkuus	93
5.2.2.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	101
5.2.2.6	Pistekirjoituksen neuvottelukunnan toiminta	104
5.2.2.7	Tuloksellisuuden tunnuslukujen kehitys kaudella 2021–2025	106
5.2.3	Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	110
5.2.3.1	Johdon katsaus	110
5.2.3.2	Vaikuttavuus.....	113
5.2.3.3	Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet	115
5.2.3.4	Muut	116
5.2.3.5	Toiminnallinen tehokkuus	116
5.2.3.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	120

5.2.4	Taiteen edistämiskeskus	121
5.2.4.1	Johdon katsaus	121
5.2.4.2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	129
5.2.4.3	Toiminnallinen tehokkuus	131
5.2.4.4	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	135
5.2.5	Varastokirjasto.....	137
5.2.5.1	Johdon katsaus	137
5.2.5.2	Tuloksellisuus.....	139
5.2.5.3	Vaikuttavuus.....	141
5.2.5.4	Toiminnallinen tehokkuus	143
5.2.5.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	147
6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	152
7	Tilinpäätösanalyysi	157
7.1	Rahoituksen rakenne.....	157
7.2	Talousarvion toteutuminen	160
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	163
7.4	Tase	164
8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	165
8.1	Opetus- ja kulttuuriministeriö.....	165
8.2	Kotimaisten kielten keskus	168
8.3	Saavutettavuuskirjasto Celia.....	171
8.4	Kansallinen audiovisuaalinen instituutti.....	172
8.5	Taiteen edistämiskeskus	173
8.6	Varastokirjasto	173
9	Arviointien tulokset	175
10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	181
10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot.....	181
10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	182
11	Talousarvion toteutumalaskelma	184
12	Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella	228

13 Tuotto ja kululaskelma	229
14 Tase	231
15 Liitetiedot	234
16 Allekirjoitukset	269

1 Johdon katsaus

Kansainvälinen kehitys korostaa sivistyssektorin merkitystä oikean ja luotettavan tiedon tuottajana sekä kansallisen osallisuuden ja yhteishengen rakentajana. Suomi on ollut kansainvälisesti tunnustettu sivistyksen menestystarina – osaamiseen, koulutukseen ja kulttuuriin panostamalla on luotu perusta taloudelliselle menestykselle ja henkiselle yhteenkuuluvuudelle. Myönteinen kehitys on 2000-luvulla kääntynyt. Vuosituhannen vaihteesta lähtien oppimistulokset ovat olleet laskussa, ja nuorten aikuisten koulutustaso on jäänyt jälkeen kansainvälisestä kehityksestä. Hallinnon-alan keskeiset riskit liittyvät osaamispuutteen rapautumisesta, väestökehityksestä sekä eri väestöryhmien hyvinvoinnin heikkenemisestä, erityisesti lasten ja nuorten pahoinvoinnista, aiheutuviin riskeihin.

Suomalaisten nuorten oppimistulokset ovat olleet laskussa koko 2000-luvun ja tuoreimmissa PISA-tutkimuksissa suomalaisnuorten osaaminen on samalla tasolla kuin vastaavassa sosioekonomisessa asemassa olevilla OECD-maissa keskimäärin.

Kansainvälisesti väestön koulutustaso on jatkuvassa nousussa. Suomessa tapahtunut nuorten ikäluokkien koulutustason nousun pysähtyminen on poikkeuksellinen ilmiö, jonka seurauksena Suomen suhteellinen koulutustaso on laskenut. Eläkkeelle jäävät ikäryhmät ovat Suomessa keskimäärin korkeammin koulutettuja kuin ikätoverinsa muissa OECD-maissa. Nuoret, työuransa alussa olevat aikuiset taas ovat Suomessa matalammin koulutettuja kuin muissa OECD-maissa. Työikäisen väestön koulutustaso suhteessa muihin OECD-maihin tulee laskemaan tällä vuosikymmenellä verrokkimaiden keskitason alapuolelle.

Erot suomalaisten hyvinvoinnissa ja terveydessä ovat huomattavan suuret ja fyysinen toimintakyky on huolestuttavalla tasolla sekä nuoremmissa että vanhemmissa ikäryhmissä. Väestön vanheneminen, matala syntyvyys ja alueiden kehityksen eriytyminen vaikuttavat merkittävästi toimialan toimintaedellytyksiin ja kehitysnäkyymiin. Nuorten luottamuksessa omaan tulevaisuuteensa on tapahtunut merkittävä lasku.

Suomen menestys, hyvinvointi ja kestävä kasvu voivat perustua vain inhimillisen ja sosiaalisen pääoman kasvuun ja innovaatioihin.

Hallituskauden keskeisinä tavoitteina on parantaa varhaiskasvatuksen laatua, nostaa suomalaisten oppimistasoa ja koulutustasoa, vahvistaa perustaitojen osaamista, luoda edellytyksiä talouden kasvulle, vastata koulutuksella paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrää sekä lisätä liikkumista kaikissa ikäryhmissä. Kertomusvuonna hallitusohjelman toimeenpano oli aktiivisesti käynnissä.

Perusopetuksessa vahvistettiin perustaitoja lisäämällä perusopetuksen vähimmäistuntimäärää kolmella vuosiviikkotunnilla. Asetusmuutokset tulivat voimaan 1.8.2025. Esi- ja perusopetuksen oppimisen tukea koskevan lainsäädäntö uudistettiin ja se tuli voimaan 1.8.2025. Lisäksi tehtiin lainsäädäntömuutokset, joilla voidaan nykyistä tehokkaammin rajoittaa esimerkiksi mobiililaitteiden käyttöä koulupäivän aikana ja vahvistaa oppilaiden keskittymistä opetukseen. Laki tuli voimaan 1.8.2025 alkaen.

Toisen asteen koulutuksessa säännösmuutokset oppimisen tuesta tulivat lukio-koulutuksen osalta voimaan 1.8.2025 ja ammatillisessa koulutuksessa vastaavat muutokset tulevat voimaan 1.8.2026 lukien. Vuodesta 2025 lukien kummankin koulutussektorin valtionosuusrahoitusta lisättiin 10 miljoonalla eurolla oppimisen tuen vahvistamiseksi. Myös lukiokoulutuksen rahoitusperusteita uudistettiin. Englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupien hakeminen tuli mahdolliseksi vuoden 2025 alusta ja koulutus käynnistyy syksyllä 2026.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli ja rahoitusperusteet uudistettiin vuoden 2026 alusta lukien. Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kehittämiseksi käynnistettiin kahdeksanvuotinen kokeilu vuosille 2026–2033. Lisäksi valmisteltiin lainsäädäntömuutokset koskien EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta opiskelijan oleskeluvalla saapuvien toisen asteen koulutuksen opiskelijoiden lukuvuosimaksuja. Ammatilliseen koulutukseen kohdistettiin vuoden 2025 talousarviossa 120 miljoonan euron sopeutustoimet.

Korkeakoulutuksessa toimeenpantiin ohjelmaa koulutustason nostamiseksi ja korkeakoulutuksen opintopolkujen sujuvoittamiseksi. Vuonna 2025 valmisteltiin ohjelman mukaiset hallituksen esitykset korkeakoulujen yhden opiskeluoikeuden säännöstä sekä sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutusten tutkintorakenteen uudistamisesta. JTS 2026–2029 -riihen yhteydessä päätettiin sadan miljoonan euron investoinnista koulutustason nostoa tukeviin toimiin. Samassa yhteydessä linjattiin lisäyksistä korkeakoulujen tutkimusperusteiseen perusrahoitukseen vuodesta 2026 alkaen. Valmistelut LUMI-AI-tekoälytehtaan sijoittamiseksi

Tieteen tietotekniikan keskus CSC:n datakeskukseen etenivät raha-asiainvaliokunnan hyväksyttyä neljä hankintaan liittyvää sopimusta. Suomen Akatemiaa koskeva lainsäädäntö uudistettiin.

Opintotuki uudistuksen valmistelua jatkettiin hallitusohjelman ja vuosille 2026–2029 laaditun julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvien kirjausten mukaisesti.

Kulttuuripoliittinen selonteko annettiin eduskunnalle marraskuussa 2024. Eduskunnan kanta selontekoon saatiin lokakuussa 2025, jonka jälkeen käynnistettiin toimeenpanosuunnitelman laatiminen. Työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön pysyväksi yhteistyörakenteeksi perustettiin luovan talouden neuvottelukunta. Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi valmistui kesällä 2025.

Nuorisopolitiikassa jatkettiin valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman (VANUPO) toimeenpanoa. Sen osana käynnistettiin kunnallisen nuorisotyön kehittämisryhmä. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti tutkijoista koostuvan asiantuntijaryhmän selvittämään nuorten luottamuksen tulevaisuuteen laskun syitä sekä tekemään ratkaisuesityksiä. Liikuntapolitiikassa jatkettiin poikkihallinnollista Suomi liikkeelle -ohjelmaa. Ohjelman puolivälikatsaus julkistettiin keväällä 2025. Lisäksi hyväksyttiin perusopetuslain muutos, jossa liikunnallinen elämäntapa lisättiin esi- ja perusopetuksen tavoitteeksi. Koko väestön liikkumisen edistämisen Liikkuvat-kokonaisuuksia laajentui useissa ikä- ja väestöryhmissä.

Sivistyshallinnon rakenteita tiivistettiin tavoitteena varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan laatu ja palvelukyky, keventää hallintoa ja lisätä tehokkuutta. Vuoden 2026 alusta lukien hallinnonalan tehtäviä hoitaa viisi virastoa: Kansallisarkisto, Museovirasto, Opetushallitus, Suomen Akatemia ja Taide- ja kulttuurivirasto. Virastorakenneuudistusta koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle keväällä 2025 ja lainsäädäntö tuli voimaan 1.1.2026.

2 Tuloksellisuus

Varhaiskasvatus, perusopetus ja vapaa sivistystyö

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Varhaiskasvatuksen laatu paranee</p>	<p>Vahvistetaan maahanmuuttotaustaisten osallistumista varhaiskasvatukseen vahvistamalla palveluohjausta.</p> <p>Opetushallituksen verkkosivustolle vuonna 2024 valmistuneen tukimateriaalin ”Kielellisesti ja kulttuurisesti moninainen varhaiskasvatuksen palveluohjaus” (https://www.oph.fi/fi/kielellisesti-ja-kulttuurisesti-moninainen-varhaiskasvatuksen-palveluohjaus) tunnettuutta on pyritty edistämään ja mm. sovittu webinaarin järjestämisestä alkuvuodesta 2026.</p> <p>Tuetaan yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytyksiä.</p> <p>Hallitusohjelman mukaisesti on tuettu yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytyksiä luopumalla yksityisten päiväkotien luvanvaraisuudesta ja uudistamalla varhaiskasvatuksen palvelusetelilainsäädäntö.</p> <p>Hallitusohjelmakirjauksen mukaan siirryttiin yksityisten päiväkotien lupamenettelystä rekisteröintimenettelyyn. Varhaiskasvatustilaa muutettiin siten, että yksityiset päiväkotipalveluntuottajat eivät joudu hakemaan toiminnalle enää lupaa vaan ne rekisteröivät yksityisen päiväkodin Lupa- ja valvontaviraston rekisteriin. Hallituksen esitys 55/2025 vp annettiin eduskunnalle toukokuussa 2025 ja lain muutos tuli voimaan 1.1.2026.</p> <p>Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti uudistettiin varhaiskasvatuksen palvelusetelitä koskeva lainsäädäntö. Hallituksen esitys (HE 54/2025 vp) annettiin eduskunnalle toukokuussa 2025. Varhaiskasvatuksen palvelusetelilaki (1048/2025) tuli voimaan 1.1.2026.</p>
<p>Suomalaisten oppimistulokset ja koulutustaso nousevat</p>	<p>Oppimistulostyöryhmä valmistelee toimenpiteitä perusopetuksen oppimistulosten vahvistamiseksi sekä perustaitojen varmistamiseksi.</p> <p>Oppimistulostyöryhmä on valmistellut perusopetuksen tilannekuvaa sekä toimenpideehdotuksia perusopetuksen oppimistulosten nostamiseksi. Vuoden 2025 aikana on järjestetty useita opettajatilaisuuksia sekä toteutettu selvityksiä työryhmän työn tueksi. Työryhmän loppuraportti luovutetaan opetusministerille huhtikuussa 2026.</p> <p>Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön johtaman väestökehityksen haasteita perusopetuksen järjestämisessä käsittelevän työryhmän työtä. Arvioidaan väestökehityksen vaikutuksia perusopetuksen järjestämisessä. Toteutetaan laatuun, laadun arviointiin sekä väestökehitykseen liittyvää tietotuotantoa.</p> <p>Väestökehityksen haasteita perusopetuksen järjestämisessä tarkasteleva työryhmä on valmistellut tilannekuvaa sekä toimenpideehdotuksia väestökehityksen haasteisiin vastaamiseksi. Jyväskylän yliopisto julkaisi syyskuussa 2025 työryhmätöns tueksi selvityksen perusopetuksen tilannekuvasta erilaistuvissa kunnissa. Lisäksi käynnistettiin Karvin toimesta arviointi etäyhteyksiä hyödyntävästä opetuksesta perusopetuksessa. Työryhmän loppuraportti luovutetaan opetusministerille maaliskuussa 2026.</p>

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Perustaitojen osaaminen vahvistuu ja jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustaidot</p>	<p>Toteutetaan tarvittavat toimenpiteet perusopetuksen tuen lainsäädäntöuudistuksen toimeenpanon tueksi.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on toteuttanut valtakunnalliset koulutukset heti lain hyväksymisen jälkeen 2025.</p> <p>Opetushallitus on toteuttanut useita kansallisia verkkokoulutuksia opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tueksi koko vuoden 2025 ajan. Koulutuksia jatketaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen yhteistyönä vuonna 2026.</p> <p>Opetushallitus sekä opetus- ja kulttuuriministeriö ovat valmistelleet yhteistyössä kansalliset oppimisen tuen lomakemallit, jotka Opetushallitus on julkaissut verkkosivuillaan keväällä 2025.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt perusopetuksen osaamistakuun valmistelun oppilaan arviointia koskevan lainsäädännön tämentämisellä. Tavoitteena on, että lainsäädäntö hyväksytään 2026 ja se tulee voimaan 2027.</p> <p>Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen yhteistä perusopetuksessa opiskelevien maahanmuuttotaustaisten oppilaiden oppimis- ja koulunkäyntivalmiuksia tukevaa toimenpideohjelmaa (Kieppi).</p> <p>Toimenpideohjelmaa on toteutettu yhteistyössä Opetushallituksen, muiden viranomaisten, kuntien, järjestöjen ja tutkijoiden kanssa. Hankkeen ohjausryhmä päätti suosituksista, jotka sisällytetään Karvin syksyllä 2026 julkaisemaan loppuraporttiin, jonka valmistelu aloitettiin vuonna 2025.</p>

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Oppimistulokset ja opiskelijoiden hyvinvointi toisen asteen koulutuksissa paranevat	<p data-bbox="475 521 1106 555">Valmistellaan TUVA-koulutuksen toimivuutta vahvistavat esitykset.</p> <p data-bbox="475 566 1358 768">Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä valmisteli esityksiä tutkintokoulutukseen valmistavan koulutuksen (TUVA) toimivuudesta ja koulutuksen vahvistamisesta. Samassa yhteydessä arvioitiin tarvetta oppivelvollisuuslain muutoksille. Työryhmä valmisteli lakiluonnoksen oppivelvollisuuslain ja TUVA-lain muuttamisesta lausuntokierrosta varten. Työryhmän määräaika ja loppuraportin valmistelu jatkuvat 31.1.2026 asti. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa keväällä 2026.</p> <p data-bbox="475 790 1286 857">Valmistellaan lukion liikuntaa sekä ammatillisen koulutuksen liikuntaa ja terveystietoa koskevat selvitykset ja muutokset hallituksen linjausten mukaisesti.</p> <p data-bbox="475 880 1358 1048">Ammatillisen koulutuksen liikuntaa ja terveystietoa koskevat muutokset on toteutettu hallituksen linjausten mukaisesti. Opetushallitus on muuttanut ammatillisten perustutkintojen yhteisten opintojen perusteita työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämisen osalta ja laatinut tukimateriaalin koulutuksen järjestäjille. Lisäksi ministeriö ja Opetushallitus ovat selvittäneet liikunnan lisäämistä jokaviikkoiseksi oppiaineeksi.</p> <p data-bbox="475 1070 1358 1160">Opetus- ja kulttuuriministeriö on selvittänyt ja arvioinut lukion liikuntaa koskevat toimenpiteet hallituksen linjausten mukaisesti. Ministeriö ja Opetushallitus ovat selvittäneet ja arvioineet mahdollisuudet lisätä liikunnanopetus viikoittaiseksi oppiaineeksi.</p> <p data-bbox="475 1182 1286 1249">Toteutetaan oppivelvollisuusudistuksen tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurantatutkimus.</p> <p data-bbox="475 1272 1358 1608">Vuonna 2021 toteutetulle oppivelvollisuuden laajentamiselle asetettiin nelivuotinen toimeenpanon seurantasuunnitelma, jossa todettuja seurantoja, selvityksiä ja tutkimuksia opetus- ja kulttuuriministeriö on toteuttanut systemaattisesti. Seurannan viimeisessä vaiheessa vuonna 2025 valmistui opetus- ja kulttuuriministeriön VATT/Datahuoneelle toimeksi antama selvitys, jossa arvioidaan oppivelvollisuusudistuksen tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta. Yleisenä havaintona toisen asteen koulutuksen läpäisy näyttäisi jossain määrin lisääntyneen, mutta koko ikäluokka ei vielä kukaan suorita toisen asteen tutkintoa. Koska seuranta koskee tässä vaiheessa käytännössä vasta laajennetun oppivelvollisuuden ensimmäistä ikäluokkaa, on luotettavien vaikutusarvioiden tekeminen vielä liian aikaista. Tämän vuoksi seuranta tulee jatkaa vuosikymmenen loppupuolella.</p> <p data-bbox="475 1630 1078 1653">Selvitetään vaativan erityisen tuen koulutuksen muutostarpeita.</p> <p data-bbox="475 1675 1358 1843">Vaativan erityisen tuen opiskelijoiden määrä on kasvanut 2010-luvun lopulta lähtien. Tästä on seurannut ongelmia vaativaa erityistä tukea tarvitsevien sijoittumisessa koulutukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti syksyllä kaksi selvityshenkilöä selvittämään ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen toimivuutta ja kehittämistarpeita. Lisäksi ministeriö asetti selvityshenkilöille ohjausryhmän. Selvityksen määräaika on 31.8.2026.</p> <p data-bbox="475 1865 1026 1888">Valmistellaan ns. SORA-säännöksiin tarvittavat muutokset.</p> <p data-bbox="475 1910 1358 2013">Ammatillista koulutusta ja korkeakoulutusta koskevien SORA-säädösten uudistaminen käynnistettiin loppuvuodesta tiedonkeruulla koulutuksen järjestäjiltä ja korkeakouluilta. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys tarvittavista muutoksista vuonna 2026.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Ammatillinen koulutus vastaa paremmin yksilöiden ja työelämän tarpeisiin

Toimeenpannaan ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu sekä rahoitusmallia ja oppimisen tukea koskevat muutokset.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2024 määräaikaisen lain ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta. Samassa yhteydessä se hyväksyi säännösmuutokset ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin ja -perusteiden uudistamiseksi sekä oppimisen tuen vahvistamiseksi.

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kehittämiseksi käynnistettiin kahdeksanvuotinen kokeilu vuosille 2026–2033. Opetus- ja kulttuuriministeriö avasi alkuvuodesta haun ja kokeiluun haki 86 koulutuksen järjestäjää. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) pisteytti hakemukset. Opetus- ja kulttuuriministeriö teki syksyllä päätökset kokeiluun valituista 40 ammatillisen koulutuksen järjestäjästä. Vuonna 2026 kokeilujärjestäjien kanssa käytävien kahdenkeskisten neuvottelujen ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa käytävien alueellisten tai alakohtaisten neuvottelujen tueksi ministeriö valmisteli valtakunnalliset tavoitteet ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi. Lisäksi ministeriö järjesti koulutuksen järjestäjille kaksi seminaaria, joissa käsiteltiin toiminnanohjauksen uudistamista ja kokeiluprosessin etenemisestä. Toiminnanohjauksen kokeilu on osa hallitusohjelman tavoitetta parantaa ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua sekä edistää osaavan työvoiman saatavuutta.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli ja rahoitusperusteet uudistettiin vuoden 2026 alusta lukien. Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi lokakuussa uuden asetuksen ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista (918/2025). Myös kaikkien ammatillisen koulutuksen järjestäjien järjestämisluvut uudistettiin vastaamaan uudistettua lainsäädäntöä. Uusia rahoitusperusteita sovellettiin ensimmäistä kertaa joulukuussa 2025 päätettäessä vuoden 2026 rahoituksesta. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien saama laskennallinen rahoitus perustuu vuodesta 2026 alkaen kokonaisuudessaan toteutuneisiin suoritteisiin, mikä parantaa rahoituksen ennakoitavuutta. Uutena kriteerinä rahoitusmallissa huomioidaan opiskelijoiden lähtötaso ja aiempi koulutustausta, mikä tuo koulutuksen järjestäjille kannusteen tarjota koulutusta myös lähtötasoltaan heikommille opiskelijoille.

Oppimisen tuen uudistuksessa tavoitteena on, että jokainen opiskelija saa oikea-aikaisesti tarvitsemansa oppimisen tuen edetäkseen toisen asteen opinnoissa tavoitteidensa mukaisesti. Ammatillisessa koulutuksessa uudistus tulee voimaan 1.8.2026, mutta jo vuonna 2025 valtionosuusrahoitukseen lisättiin 10 milj. euroa oppimisen tuen vahvistamiseksi. Opetushallitus on tukenut ammatillisen koulutuksen järjestäjiä uudistuvan oppimisen tuen toimeenpanossa järjestämällä infowebinaareja. Opetus- ja kulttuuriministeriö lähetti marraskuussa ohjauskirjeen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, jossa kiinnitettiin huomiota riittävän lähiopetuksen ja ohjauksen järjestämiseen erityisesti oppivelvollisille opiskelijoille.

Linjaukset 2025**Toteuma ja sen analyysi**

Mahdollistetaan tilauskoulutus EU/ETA-alueen kansalaisille ja parannetaan tilauskoulutuksen opiskelijoiden oikeusturvaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä valmisteli lainsäädäntömuutokset ammatillisen koulutuksen lakiin, lukiokoulutuksen lakiin, oppivelvollisuuslakiin ja rahoituslakiin, jotta EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta opiskelijan oleskeluluvalla saapuville toisen asteen koulutuksen opiskelijoille voidaan ottaa käyttöön lukuvuosimaksut 1.8.2026 alkaen. Samalla ammatillisen koulutuksen järjestäjille tulee mahdolliseksi myydä tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta myös EU- ja ETA-valtioiden kansalaisille.

Valmistellaan esitys työelämätoimikuntien tehtävien ja rakenteen uudistamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä valmisteli ehdotuksia työelämäyhteistyön uudistamiseksi ammatillisessa koulutuksessa. Tavoitteena on työelämän näkyvyyden lisääminen tutkintorakenteen, tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen kehittämisessä. Työryhmän määräaika jatkuu 31.1.2026 asti.

Uudistetaan ammatillisen koulutuksen jatkuvan oppimisen strategia.

Ministeriön asettama työryhmä valmisteli esityksiä jatkuvan oppimisen riittävän tarjonnan ylläpitämiseksi ammatillisessa koulutuksessa ja koulutustarjonnan tarkoituksenmukaiseksi suuntaamiseksi työikäisten erilaisiin tarpeisiin. Työryhmän määräaika jatkuu 31.3.2026 asti.

Käynnistetään selvitys ammatillisen koulutuksen lainsäädännön uudistamistarpeista.

Selvitystä ei käynnistetty, koska siihen ei ollut käytettävissä resursseja. Osaston resurssit olivat koko kertomusvuoden ajan täysimääräisesti sidottuna edellä kuvatuissa työryhmässä tehtävään politiikka- ja säädösvalmisteluun sekä muuhun välttämättömään säädösvalmisteluun.

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Laadukas ja saavutettava lukiokoulutus vahvistaa yleissivistystä

Toimeenpannaan oppimisen tukea, yksikköhintarahoituksen määräytymistä, taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta sekä englanninkielistä ylioppilastutkintoa koskevat muutokset yhdessä OPH:n ja YTL:n kanssa.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2024 säännösmuutokset, joilla säädettiin oppimisen tuesta lukiokoulutuksessa, muutettiin lukiokoulutuksen rahoitusperusteita ja mahdollistettiin englanninkielinen ylioppilastutkinto sekä taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe.

Oppimisen tuen muutokset tulivat voimaan 1.8.2025, jonka jälkeen jokaisella lukiolaisella on oikeus tarvitsemaansa oppimisen tukeen mukaan lukien tukiopetus. Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitukseen lisättiin 10 milj. euroa oppimisen tuen vahvistamiseksi. Opetushallitus on tukenut lukiokoulutuksen järjestäjiä uudistuvan oppimisen tuen toimeenpanossa järjestämällä infowebinaareja.

Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita uudistettiin turvaamaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista koko maassa. Uusia rahoitusperusteita sovellettiin ensimmäistä kertaa loppuvuodesta 2025 päätettäessä lukiokoulutuksen järjestäjien vuoden 2026 yksikköhinnoista.

Englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen mahdollistuu syksystä 2028 lukien sekä taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe syksystä 2029 lukien. Ylioppilastutkintoon säädettyjen muutosten valmistelusta vastasi Ylioppilastutkintolautakunta.

Englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämislupien hakeminen tuli mahdolliseksi vuoden 2025 alusta lukien. Opetus- ja kulttuuriministeriö avasi haun kesällä ja hakemuksen jätti yhdeksän koulutuksen järjestäjää, joista viidelle ministeriö myönsi luvan englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämiseen. Englanninkielinen lukiokoulutus käynnistyy syksyllä 2026.

Uudistetaan lukiokoulutuksen valtakunnalliset kehittämistehtävät.

Lukiokoulutuksen erityisiin koulutustehtäviin liittyvät määräaikaiset valtakunnalliset kehittämistehtävät päättyivät 31.7.2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö avasi syksyllä koulutuksen järjestäjille valtakunnallisia kehittämistehtäviä koskevan haun ja teki päätökset loppuvuodesta. Kehittämistehtäviä myönnettiin yhteensä yhdeksän vuoden 2026 alusta lukien kuuden vuoden määräajaksi.

Mahdollistetaan Abitti-koejärjestelmän tekninen uudistaminen.

Ylioppilastutkinnon koejärjestelmän uudistaminen on ollut käynnissä vuodesta 2022, jolloin Ylioppilastutkintolautakunta käynnisti asiasta selvityksen. *Abitti2025 – selvitys ylioppilastutkinnon koejärjestelmän kehittämisestä* oli lausuntokierroksella tammikuussa 2023, minkä jälkeen käynnistyi koejärjestelmän tekninen uudistaminen opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Vuoden 2025 aikana ministeriö osoitti Ylioppilastutkintolautakunnalle tarvittavat määrärahat kehitystyön loppuun saattamiseksi. Samalla mahdollistetaan myös puheen äänittäminen ja äänitteen kuunteleminen koetilaisuudessa, mikä tulevaisuudessa mahdollistaisi suullisen suorituksen arvostelun.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden toteutuksen loppuun vieminen	<p>Valmistellaan HE jatkuvan oppimisen digitaalisesta palvelukokonaisuudesta eduskunnalle annettavaksi.</p> <p>Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus (JOD) -hankkeessa toteutetaan Osaamispolku -palvelu, jota kuvataan tarkemmin seuraavassa kohdassa. Osaamispolku -palveluun liittyvä hallituksen esitys laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi annettiin eduskunnalle syksyllä 2025.</p> <p>Toteutetaan Osaamispolku -palvelu hankesuunnitelman mukaisesti ja valmistellaan sen ylläpitoon ja jatkuvaan kehittämiseen siirto.</p> <p>Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osasto on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön osalta vastuussa yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa toteutetusta jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hankkeesta (JOD). Hanke on EU:n elpymisvälineellä rahoitettua jatkuvan oppimisen digitalisaatio -ohjelmaa. JOD-hankkeen valmistelu eteni siten, että hankkeessa toteutettava Osaamispolku-palvelu avattiin beta-vaiheen testaukseen syksyllä 2025. Osaamispolku-palvelu on tarkoitus avata yleisölle alkuvuodesta 2026. Tätä varten valmisteltiin myös viestintä- ja markkinointisuunnitelmaa. Hankkeen toteutukseen ovat osallistuneet myös Opetushallitus ja KEHA-keskus.</p>

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Laadukas korkeakoulutus ja tutkimus rakentavat sivistystä ja kestävä kasvua	<p>Uudistetaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vastaamaan toimintaympäristön muutosta.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2040 -työn. Valmistelua tehdään laajapohjaisessa yhteistyössä korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa. Vision valmistelua ohjaa tiede- ja kulttuuriministerin puheenjohtama ohjausryhmä. Valmistelua tukee 9/2025 asetettu parlamentaarinen seurantaryhmä. Visio koostuu korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tilannekuvasta, yhteisistä tavoitteista vuoteen 2040 ja toimenpidesuosituksista tavoitteiden saavuttamiseksi. Tilannekuvaluonnos valmistui toukokuussa 2025. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisistä tavoitteista vuoteen 2040 on tarkoitus linjata tammikuussa 2026 loppuun mennessä. Visio toimenpidesuosituksineen valmistuu kevään 2026 aikana tukemaan tulevan hallituskauden valmistelua. Vision toimenpidesuositusten valmisteluvaiheessa keskitytään tarkemmin korkeakoulujärjestelmän uudistamiseen sekä korkeakoulujen ohjauksen ja rahoituksen kysymyksiin.</p> <p>Käynnistetään visiotyöskentelyn pohjalta korkeakoulujärjestelmän sekä korkeakoulujen ohjauksen ja rahoituksen kehittämisen suuntaviivojen valmistelu.</p> <p>Visio toimenpidesuosituksineen valmistuu kevään 2026 aikana tukemaan tulevan hallituskauden ja korkeakoulujen tulevan sopimuskauden 2029–2032 valmistelua. Vision toimenpidesuositusten valmisteluvaiheessa keskitytään tarkemmin korkeakoulujärjestelmän uudistamiseen sekä korkeakoulujen ohjauksen ja rahoituksen kysymyksiin. Linjausten pohjalta käynnistetään valmisteluhanke korkeakoulujen tulevaan sopimuskauteen valmistautumiseksi.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

**Laadukas
korkeakoulutus
ja tutkimus
rakentavat
sivistystä ja
kestävää kasvua**

Vaikutetaan ja varaudutaan EU:n tulevaan ohjelmakauteen sekä eurooppalaisen korkeakoulutus- ja tutkimusalueiden kehittämistoimiin.

OKM on osallistunut Suomen kantojen valmisteluun EU:n tulevasta ohjelmakaudesta (E- ja U-kirjeet) sekä osallistunut EU-elimissä korkeakoulutus- ja tutkimusalueen kehittämistoimien valmisteluun ja niiden kansalliseen toimeenpanoon. OKM:n asettama eurooppalaisen korkeakouluyhteistyön toimintaedellytysten kehittämisen työryhmä on työskennellyt yhteisen kansallisen tahtotilan rakentamiseksi.

[Edistetään korkeakoulutuksen ja tutkimuksen uudistumista digitalisaation avulla.](#)

OKM on osallistunut aktiivisesti valtioneuvoston digitaalisen kompassin toimeenpanoon ja valtioneuvoston digitoimiston työskentelyyn. OKM:llä on ollut keskeinen rooli digitoimiston puheenjohtajuuskauden toteutuksessa vuonna 2025. OKM:n pääluokasta rahoitetaan tieteellisen laskennan kansallisen ja eurooppalaisen tutkimusympäristön ja -infrastruktuurien rakentamista ja käyttöä noin kolmellasadalla miljoonalla eurolla hallituskauden aikana. OKM:n johdolla toimii tutkimuksen digitalisaation politiikkatoimien kokoamisen ja kansallisen datanhallinnan ja laskennan tutkimusinfrastruktuuriympäristön päivittämisen seurantaryhmä vuoden 2026 loppuun. Suomen tekoälykyvykkyyden vahvistamiseen OKM osoittaa korkeakoulujen sopimuskaudella 2025–2028 strategiarahoitusta kymmenen miljoonaa euroa vuodessa ELLIS-instituutin perustamiseksi Suomen tekoälytoiminnan laajentamiseksi ja osaamisen tason nostamiseksi eurooppalaisessa verkostoissa. Lisäksi OKM on käynnistänyt Virta-opintotietopalvelun uudistamisen.

[Toimeenpannaan korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston lainsäädäntösuunnitelmaa.](#)

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto on toimeenpannut lainsäädäntösuunnitelmaansa. Eduskunta on hyväksynyt keväällä 2025 annetun hallituksen esityksen Suomen Akatemiasta. Syksyllä 2025 eduskunnalle annettiin hallituksen esitykset arkistointilaiksi, korkeakoulujen yhden opiskeluoikeuden säännöstä ja sote-alojen ammattikorkeakoulututkintojen rakenteen uudistamisesta. Lausunnoille on toimitettu esitykset CSC-laiksi ja uudeksi ulkomaanopintolaiksi. Lisäksi käynnissä on säädösvalmistelut koskien opintoseteliä avoimeen korkeakouluopetukseen, tutkinnon suorittamista avoimen korkeakouluopetuksena ja korkeakoulujen valtakunnallista opintotietovarantoa. SORA-lainsäädännön kehittämistä selvitetään.

Lisäksi on käynnistetty valmistelu Tieteellisten seurain valtuuskuntaa ja sen yhteydessä toimivia neuvottelukuntia koskevan sääntelyn selkeyttämiseksi.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Vastuullinen kansainvälisyys edistää korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kehitystä sekä Suomen vaikuttavuutta	<p>Osallistutaan aktiivisesti monikansalliseen dialogiin tutkimuksen ja korkeakoulutuksen vastuullisen kansainvälisyyden edistämiseksi.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama vastuullisen kansainvälisyyden ryhmä julkaisi 11.3.2025 suositukset, jotka korostavat avoimuutta, vastavuoroisuutta ja riskien hallintaa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisessä yhteistyössä. Suositusten tavoitteena on turvata akateeminen vapaus ja samalla varmistaa, että kansainvälinen yhteistyö tukee demokratiaa ja eettisiä valintoja. OKM on myös osallistunut aktiivisesti monikansalliseen dialogiin tutkimusturvallisuuden ja vastuullisen kansainvälisyyden edistämiseksi ja kahdenvälisesti samanmielisten maiden, kuten Japanin, Etelä-Korean, Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa.</p> <p>Tuetaan vastuullista kansainvälistymistä korkeakoulujen ja tiedelaitosten ohjauksessa.</p> <p>Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sopimuskauden 2025–2028 sopimuksissa edistetään tavoitekirjauksin ja strategiarahoituksen kohdennuksin korkeakoulujen vastuullista kansainvälistymistä, kansainvälisiin verkostoihin osallistumista ja kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä Suomeen. Eduskunta hyväksyi keväällä 2025 vastuullista kansainvälisyyttä ja tutkimusturvallisuutta vahvistavat muutokset Suomen Akatemian lainsäädäntöön.</p> <p>Tuetaan kansainvälisten osaajien, opiskelijoiden ja tutkijoiden integroitumista Suomeen jatkamalla Talent Boost -ohjelman toimeenpanoa ja sujuvoittamalla tutkintojen tunnustamista.</p> <p>Talent Boost -ohjelman toimeenpano jatkuu OKM:n ja TEM:n johdolla hallituskauden loppuun asti. Tutkintojen tunnustamisen kehittämiseksi on valmisteltu ulkomaanopintolain kokonaisuudistus. Hallituksen esitysluonnos toimitettiin lausunnoille loppuvuodesta 2025.</p>
Vahvistuva tutkimus tukee talouden tuottavuuden kasvua ja yhteiskunnan uudistumista	<p>Toimeenpannaan valtion T&K-rahoituksen käytön pitkän aikavälin suunnitelman sekä JTS- ja talousarvioprosessien mukaiset T&K-rahoituslisäykset OKM:n hallinnonalalla.</p> <p>Valtion T&K-rahoituksen kohdennuksia on tehty TAE 2024, JTS 2025–2028, TAE 2025 ja JTS 2026–2029 yhteydessä. JTS 2026–2029 yhteydessä päätettiin lisäyksistä korkeakoulujen perusrahoitukseen vuodesta 2026 alkaen. Lisäksi korkeakoulut voivat hyötyä kilpailullisen rahoituksen lisäyksistä (SA, BF) sekä EU-vastinrahoituksesta.</p> <p>Toteutetaan tarvittavat toimenpiteet suurteholaskennan ja datahallinnan toimintaympäristön päivittämiseksi (Lumi-AI).</p> <p>Suurteholaskennan yhteisyritys EuroHPC:n hallituneuvosto valitsi Suomen vuonna 2024 yhdeksi eurooppalaisten tekoälytehtaiden sijaintimaaksi Suomen johtaman konsortion hakemuksen pohjalta. Vuonna 2025 valmistelut LUMI-AI-tekoälytehtaan sijoittamiseksi Kajaaniin CSC:n datakeskukseen etenivät merkittävästi, kun raha-asiaivaliokunta hyväksyi vuoden 2025 aikana neljä hankintaan liittyvää sopimusta. Tämä mahdollistaa hankkeen siirtymisen toteutusvaiheeseen ja LUMI-supertietokoneen korvaamisen uudella tekoälytehtaalla vuoden 2027 aikana.</p>

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Koulutus- ja osaamistason nousulla lisätään osaavan työvoiman tarjontaa	<p>Toimeenpannaan toimenpideohjelma korkeakoulutuksen opintopolkujen sujuvoittamiseksi (kasautumisen vähentäminen ja koulutustason nostaminen).</p> <p>OKM on toimeenpannut hallituksen JTS-riihessä 2024 hyväksymää koulutustason noston ja opintopolkujen sujuvoittamisen toimenpideohjelmaa. Vuoden 2025 syksyllä annettiin ohjelman mukaiset hallituksen esitykset korkeakoulujen yhden opiskeluoikeuden säännöstä ja sote-alojen ammattikorkeakoulutuksen nk. kaksoistutkintojen uudistamisesta. Lisäksi valmistelussa on hallituksen esitys JTS-riihessä 2025 tehdystä linjauksesta tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta avoimessa korkeakoulutuksessa. OKM:ssä on valmisteltu JTS-riihessä 2025 tehtyä linjausta sadan miljoonan kertaluontoisen investoinnin kohdentamisesta koulutustason nostoa tukeviin toimiin (lisäaloituspaikat, opintotukimenot, avoimen korkeakoulutuksen opintoseteli). Koulutustason noston edistäminen on huomioitu myös korkeakoulujen uudistetuissa rahoitusmalleissa vuodesta 2025 alkaen ja vuonna 2025 alkaneen sopimuskauden tutkintotavoitteissa. OKM on myöntänyt 4,9 miljoonaa euroa harkinnanvaraista rahoitusta opiskelijoiden joustavien siirtymien ja korkeakoulujen opetusyhteistyön lisäämiseen tähtääville toimille.</p> <p>Edistetään korkeakoulutuksen saavutettavuutta ja koulutustarjonnan laajentamista tukemalla korkeakouluja jatkuvan oppimisen ja digivision tavoitteiden saavuttamisessa.</p> <p>Korkeakoulujen sopimuskaudella 2021–2024 käynnistetyn Digivisiotyön jatkuvuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi Digivision digitaalisen infrastruktuurin toimeenpanoon osoitettiin 15 miljoonan euron kertaluontoinen lisärahoitus.</p>

Kulttuuri- ja taidepolitiikka

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat	<p>Laaditaan kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelma. Toimeenpanossa huomioidaan taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten toimeentulon vahvistaminen.</p> <p>Eduskunta hyväksyi kannanoton selontekoon 10.10.2025. Toimeenpanosuunnitelman laatiminen käynnistettiin kannan mukaisesti toimialaa ja yhteistyörakenteita vahvistamaan. Selonteon tavoitteista muodostettiin talousarvioehdotukseen (2026) vaikuttavuustavoitteita ja niiden alle kirjattiin ministeriön omaan toimintaan liittyviä kiireellisiä toimenpiteitä, kuten kirjallisuuspoliittisen toimenpideohjelman laatiminen. Kirjallisuuspoliittisen toimenpideohjelman pohjaksi tilattiin selvityshenkilöltä kirja-alan selvitys, joka valmistuu alkuvuodesta 2026.</p> <p>Selonteon käsittelyn rinnalla valmisteltiin Luovan talouden kasvustrategia (2025), jonka valmisteluprosessiin joulukuussa 2024 asetettu Luovan talouden neuvottelukunta osallistui aktiivisesti. Kasvustrategia sisältää 24 toimenpidettä luovan talouden kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Neuvottelukunnan toimikausi kestää vuoden 2030 loppuun.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliitikan strategiaa vuoteen 2035.

Kulttuuripoliittinen selonteko ja sen toimeenpanosuunnitelma ovat kulttuuripoliitikan uusi strategia, erillistä strategiaa ei laadita.

Vahvistetaan taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten toimeentuloa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja neljän säätiön (Suomen Kulttuurirahasto, Svenska kulturfonden, Alfred Kordelinin säätiö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto) perustama Uudet klassikot – Nya klassiker -rahasto jatkoivat uudenlaista kulttuurialan yhteistyötä myöntämällä 1,5 miljoonaa euroa taidealalla asemansa jo vakiinnuttaneiden toimijoiden työskentelyyn ja kasvun edellytysten tukemiseen. Tuen tarkoituksena on parantaa taiteen asemaa ja ylläpitää sen merkityksellisyyttä yhteiskunnassa sekä kasvattaa teosten ja tuotantojen elinkaarta ja yleisöitä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö osallistui hallitusohjelman mukaisen yhdistelmävakuutusta koskevan mallin valmisteluun sosiaali- ja terveysministeriön hankkeessa yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa. Puoliväliriihessä päätettiin, että virkatyönä aloitetaan valmistelu hallituksen esitykseksi työttömyysturvan yhdistelmävakuutusta koskevaksi lainsäädännöksi. Yhdistelmävakuutus ratkaisisi osin kulttuurialan ja luovien alojen tekijöiden työttömyysturvaan liittyviä haasteita.

Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen saatavuuden, tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen edellytyksiä ja vahvistetaan toimien koordinoitua. Toimeenpannaan kulttuurimatkailun tiekarttaa.

Kulttuuri- ja luovien alojen kasvun ja kansainvälistymisen edellytyksiä vahvistettiin luovan talouden kasvustrategian toimenpitein sekä resurssi- ja informaatio -ohjauksella.

Kulttuuri- ja luovien alojen kansainvälistymistä edistettiin Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuuden viidellä monialaisella EU-hankkeella (aiheina kestävä kehitys, kulttuurihyvinvointi ja yrittäjyysosaamisen kehittäminen), joiden yhteisarvo suomalaisille toimijoille on n. 1 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja ulkoministeriö syvensivät yhteistä strategista suunnittelua ja vahvistivat koordinaatiota sekä Suomen maakuvan vahvistamisessa että kulttuuriviennin edistämässä. Ministeriöt tilasivat yhdessä konsulttiselvityksen verrokkimaiden kulttuuridiplomatian malleista tavoitteena luoda vastaava Suomen tarpeita palveleva malli.

Vienninedistämisen koordinaation vahvistamiseksi asetetun kulttuuriviennin edistämisen valtionavustusten arviointiryhmään nimitettiin edustajat mm. Business Finlandista, ulkoministeriöstä ja Taikesta.

Toimeenpantiin kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekarttaa informaatio-ohjauksella, ml. valtakunnallisen seminaarin järjestäminen kulttuurimatkailusta ja elinvoimasta.

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Kulttuuri- ja luovien alojen yritysten tarpeet huomioidaan rahoitus-, tuki- ja verotusjärjestelmien kehittämisessä.

Tilausohjelmalveluiden maksuvelvoitteen valmistelu käynnistettiin yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Tavoitteena on saada uudistus voimaan 2027.

Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.

EU-tasoisen Tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämisverkosto CTF:n ensimmäisen hankkeen raportti julkaistiin 3.10.2025. Raportti esittelee teknisiä vaatimuksia koneluettaville tekijänoikeustiedoille. Palautetta vaatimuksista kerätään kaikille avoimissa CTF:n etätapaamisissa.

Virastot osallistuvat aktiivisesti Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon koko sivistyshallinnon yhteistyönä. Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista osana Sivistyshallinto 2030 -hanketta.

Taiteen edistämiskeskus ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti valmistelivat yhteistyössä ministeriön kanssa em. virastojen lakkaamista ja uuden Taide- ja kulttuuriviraston perustamista 1.1.2026 alkaen. Museovirasto ja Suomenlinnan hoitokunta valmistelivat hoitokunnan yhdistymisen Museovirastoon 1.1.2026 alkaen. Lait Museovirastosta sekä Taide- ja kulttuurivirastosta hyväksyttiin.

Taiteen edistämiskeskuksen yhteydessä olevan luottamuselimen uudistus valmistui. Uusi rakenne hyväksyttiin osana Taide- ja kulttuurivirastosta annettua lakia. Uusi rakenne käynnistyy 1.7.2026.

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin.

Selvitys alueellisen kehittämistehtävän saaneista kirjastoista sisälsi kehittämisohjeita, kuten kirjastojen toiminnan vaikutuspolkuihin liittyvät toiminnan tavoitteet ja mittarit sekä pienten kirjastojen tukiverkosto, joita on viety käytäntöön.

VN:n demokratiaohjelman toimenpidesuunnitelman sisältämiä yleisiä kirjastoja koskevia toimenpiteitä, kuten koulutuksia ja suositusta turvallisemman tilan periaatteista, toteutettiin.

EU:n kirjastoalan Open Method of Coordination -asiantuntijaryhmän työn tuloksena julkaistaan raportti kirjastoja koskevista suosituksista.

Taidejakulttuuri.fi-portaalin kehittämistoimenpiteitä (tilastosisällön laajentaminen ja rahoitusosion kehittäminen) on toteutettu.

Valmisteltiin sopimusta yleisten kirjastojen kirjastotoimen avustus-, ohjaus- ja arviointikäytännöistä uuden Lupa- ja valvontaviraston toiminnan alkaessa.

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Kulttuurinen moninaisuus vahvistuu tavoitteellisin toimin taide- ja kulttuurisisällöissä ja kulttuuripalveluissa sekä virastoissa ja kansallisissa taidelaitoksissa, yhteistyössä kulttuurialan yhteisöjen kanssa.

Toteutettiin Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi -toimenpideohjelmaa virastojen tulosohjauksessa sekä järjestettiin sidosryhmien kanssa instituutiopäivä #StopHatredNow-tapahtumassa 12.5. ja Pohjoismainen moninaisuusseminaari Oulussa 6.–8.10.2025.

Toteutettiin omalle henkilökunnalle OKM:n rasminvastaiseen sitoumukseen liittyen kolme työpajaa keväällä ja neljä syksyllä sekä lisäksi syksyllä neljä Kansallisen dialogin Sisupääteemaan liittyvää keskustelua kulttuuriperinnön moninaisuudesta, kulttuuripalvelujen alueellisesta saatavuudesta, moninaisuudesta ja menestyksestä sekä lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisesta sidosryhmien kanssa osana kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa.

Suomi toimi yhdessä Ahvenanmaan kanssa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana. Kulttuurisektorilla järjestettiin neljä konferenssia: *Pohjoismainen kieliseminaari* (Hanasaari), *Medialukutaito ja demokratiakasvatus yhteiskunnallisen resilienssin rakentajina* (Helsinki), *Kulttuurinen moninaisuus ja inklusiivisuus pohjoismaisessa kulttuuriyhteistyössä* (Oulu) sekä *Kulttuurifoorumi Yhtenäinen ja vahva Pohjola* (Suomenlinna).

Vahvistetaan lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia taiteeseen ja kulttuuriin Harrastamisen Suomen mallin kautta sekä vakiinnuttamalla Lukulahja lapselle -malli.

Harrastamisen Suomen mallia toteutetaan 263 kunnassa (90 % Manner-Suomen kunnista). Vuosittain järjestetään 11 000 harrastusta koululaisten toiveiden pohjalta. Taide- ja kulttuuritoimijat ovat hyvin edustettuna mallin toteutuksessa.

ESR+-rahoitus mahdollisti uuden Harrastamisen Suomen mallin pilotointihaun käynnistämisen. Mallia testataan ja kehitetään nuorten toiveiden pohjalta lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa viiden valtakunnallisen hankkeen voimin.

Neuvoloissa vauvaperheille jaettava kirjakassi, Lukulahja lapselle -malli vakiinnutettiin.

KAVI teki OKM:n toimeksiannosta Kansallisten mediakasvatuslinjausten arviointi- ja päivitystyön. Päivitetyt mediakasvatuslinjaukset saatetaan lausuntokierrokselle Lausuntopalveluun tammikuussa 2026.

Linjaukset 2025**Toteuma ja sen analyysi**

Kehitetään kulttuurihyvinvoinnin palveluja ja ministeriöiden ja virastojen välisiä pysyviä ohjaus- ja toimintarakenteita sekä tuetaan kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyötä.

Taiku 4 -yhteistyöryhmä koordinoi OKM:n ja STM:n välistä yhteistyötä kulttuurin hyvinvointivaikutuksien edistämiseksi (STM, OKM, Taike ja THL). Taiken kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijapalvelut ovat jakaneet tietoa kulttuurihyvinvoinnin käytännöistä kunnille ja hyvinvointialueille. Cuporen selvitys *Kulttuurihyvinvointialueet?* toi esiin hyvinvointialueiden haasteita rahoitukselle ja toiminnalle.

Osallistuttiin STM:n kanssa EU:n kulttuurihyvinvoinnin Open Method of Coordination -asiantuntijatyöryhmään, joka julkaisi raportin *Culture and Health – Time to Act*.

Kuntien kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointitoimintaa seurataan TEAviisari-kyselyllä. Vuoden 2025 tulokset osoittavat, että kuntien kulttuurihyvinvointitoimintaa koskevat tavoitteet ja poikkihallinnolliset rakenteet ovat yleistyneet huomattavasti seuranta-aikana vuosina 2019–2025. THL:n koordinoima ja OKM:n rahoittama seuranta toteutetaan kahden vuoden välein. (TEAviisari, kulttuuri, THL)

Valmistellaan ehdotus taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi taiteen perusopetuksen saavutettavuuden ja laadun vahvistamiseksi. Lisätään taiteen perusopetuksen tietopohjaa, koulutusmuodon tuottamaa osaamista sekä saavutetun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

Ehdotus taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi on valmistunut (18.6.2025) ja se on ollut lausunnolla 30.9.2025 saakka. Lausunntooste on julkaistu joulukuussa 2025. Hallituksen esityksen mukaisten lakien olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027.

Osana laajempaa taiteen ja kulttuurin tietopohjan vahvistamiseen kytkeytyvää tavoitetta julkaistiin elokuussa taiteen perusopetuksen sanasto.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen	<p>Säädetään laki arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Lakiuudistuksessa otetaan huomioon toimintaympäristön ja lainsäädännöllisen viitekehyksen muuttuminen, arkeologisen kulttuuriperinnön määrittelyn ja tutkimuksen tuomat muutokset sekä erityiskysymyksenä saamelaisten oikeuksien turvaaminen.</p> <p>Uudistuksen jatkovalmistelussa ei löydetty riittävästi ratkaisuja esityksen kustannusvaikutusten pienentämiseksi ja valmistelu on toistaiseksi keskeytynyt.</p> <p>Toimeenpannaan kulttuuriperintöstrategian toimintaohjelmaa.</p> <p>Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanon välineeksi kehitettiin verkkoalusta, joka otettiin käyttöön marraskuussa 2025. Verkkopalvelusta saa ajantasaista tietoa toimijoiden raportoimasta strategian tavoitteiden toteuttamisesta.</p> <p>Pohjoismaiset kulttuuriministerit kokouvat toukokuussa 2025 Helsingissä. Lisäksi järjestettiin epävirallinen Pohjoismaiden, Baltian maiden sekä Ukrainan kulttuuriministerikokous. Molemmissa kokouksissa teemana oli kulttuurin ja kulttuuriperinnön rooli osana yhteiskuntaturvallisuutta.</p> <p>Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikaissäilytyksen lisääntymistä.</p> <p>Finna-palvelussa mukana olevien organisaatioiden, palvelusta haettavien aineiston ja palvelun käytön määrä on kasvanut suunnitellusti. Kulttuuriperinnön pitkäaikaissäilytyksen hyödyntäjiksi liittyi kaksi museota. Kulttuuriperintöalan yhteentoimivuutta vahvistavan digitaalisen kulttuuriperinnön viitearkkitehtuurin päivitys ja hallintamalli valmistuivat.</p> <p>Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.</p> <p>Säätiön 150 milj. euron pääomitustavoite saavutettiin 12/2025. Valtio ja kaupunki ovat maksaneet säätiölle kumpikin 60 milj. euroa pääomaa ja säätiön on koonnut yksityisiä pääomitussitoumuksia 30 milj. euron edestä.</p> <p>Uutta museorakennusta koskevasuunnittelukilpailu ratkaistiin syyskuussa 2025 (JKMM, ehdotus Kumma). Koy ADM on tehnyt JKMM arkkitehtien kanssa 1. vaiheen ehdotussuunnittelua koskevan sopimuksen.</p> <p>Rakennushankkeen toteutusta edistetään ns. omistajamallilla siten, että valtio ja kaupunki jatkaisivat Koy ADM:n omistajina rakennusvaiheen yli. Asia on tarkoitus viedä poliittiseen päätöksentekoon kevään 2026 aikana sen jälkeen, kun hankkeen taloudellista mallinnosta ja rahoitusjärjestelyjä koskevat selvitykset ovat valmistuneet.</p> <p>Helsingin kaupunki valmistelelee alueen kaavoitusta ja rakentamiskelpoiseksi saattamista.</p>
Uskonnollisia yhdyskuntia koskevat asiat	<p>Annetaan eduskunnalle hallituksen esitys evankelis-luterilaisen kirkon yhteistoimintalaiksi.</p> <p>Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 60/2025). Laki yhteistoiminnasta evankelis-luterilaisessa kirkossa (941/2025) tuli voimaan 1.1.2026.</p>

Nuoriso- ja liikuntapolitiikka

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Opintotuki	
<p>Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee. Opintotukea kehitetään yhdenvertaisten opiskelumahdollisuuksien edistämiseksi</p>	<p>Jatketaan opintotuen kokonaisuudistuksen valmistelua. Uudistuksen sisällöstä linjataan hallituksen puolivälitarkastelun yhteydessä.</p> <p>Hallituksen esityksen sisällöstä on tarkoitus linjata vuosia 2027–2030 koskevan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.</p> <p>Hallitus linjasi puoliväliriihessä, että hallitus jatkaa opintotuen kokonaisuudistuksen valmistelua. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti tavoitteena on mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu, turvata opiskeluaikainen toimeentulo, vahvistaa opintotuen kannustinelementtejä sekä tukea opintojen läpäisyä tavoiteajassa. Opintotuen uudistuksessa vahvistetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden asemaa, vähennetään alaikäisten velkaantumista ja turvataan perheellisten opiskelijoiden asemaa. Lisäksi järjestelmästä korjataan epäkohtia. Opintotuen kokonaisuudistuksen tulee olla kustannusneutraali.</p> <p>1.8.2025 muut kuin lasta huoltavat opiskelijat siirtyivät ruokakunta-kohtaiselta yleiseltä asumistuelta yksilöllisemmän opintotuen asumislisän piiriin. Asumislisä määräytyy kuntaryhmäkohtaisesti.</p> <p>Korkeakouluopiskelijoiden ateriatukea päätettiin korottaa 2,55 eurosta 2,80 euroon. Opiskelijaravintoloiden toimintaedellytysten ja opiskelija-aterioiden laadun turvaamiseksi annettiin korkeakouluopiskelijoiden opiskelija-aterioiden hinnan korottamisen mahdollistava valtioneuvoston asetus, joka tulee voimaan 1.1.2026.</p>
Liikunta	
<p>Liikunnallisen kokonaisaktiivisuuden lisääminen ja kansalais-toiminnan edellytysten vahvistaminen</p>	<p>Kansalaistoiminnan elinvoimaisuuden turvaaminen:</p> <p>Turvataan kansalaisjärjestötoiminnan edellytyksiä kansalaisjärjestötavoitteiden mukaisesti. Jatketaan vuoropuhelua liikunnan kansalaisjärjestöjen kanssa ja varaudutaan liikunnan toimialan valtionavustustason vähenemiseen.</p> <p>Toteutettiin laaja arviointikierron liikunnan kansalaisjärjestöjen avustusvalmistelussa. Hallitusohjelman mukaisia leikkauksia ei kohdennettu järjestöjen avustuksiin.</p>

Liikkeen lisääminen:

Jatketaan Liikkuvat-kokonaisuuden laajentamista ja vakiinnuttamista valtakunnallisesti kattavaksi toiminnaksi. Toimeenpannaan Suomi liikkeelle -ohjelmaa liikunnallistamalla organisaatioiden toimintakulttuureja, laajentamalla liikuntaneuvontaa, parantamalla liikkumisolosuhteita, edistämällä soveltavaa liikuntaa sekä kehittämällä liikunnan harrastamista Harrastamisen Suomen mallin jatkona.

Jatkettiin koko väestön liikkumisen edistämisen Liikkuvat-kokonaisuuden laajentamista ja vakiinnuttamista eri ikä- ja väestöryhmissä. Toimeenpantiin Suomi liikkeelle -ohjelmaa muun muassa myöntämällä kehittämisavustuksia Liikkuvan koulu -toimintaan 2,913 M€, Liikkuva opiskelu -toimintaan korkeakouluille 707 800 €, MOVE! -liikuntaneuvontaan 1,9 M€, eri ikäryhmien liikuntaneuvontaan 2,9 M€, soveltavaan liikuntaan 1,5 M€ sekä Harrastamisen Suomen mallin liikuntaharrastamisen polku -hankkeisiin 1,5 M€.

Huippu-urheilu:

Selvitetään ja selkeytetään huippu-urheilun toimijaverkoston rooleja ja toimintamalleja, mukaan lukien julkisten tukien kohdentaminen. Tuetaan suomalaisten huippu-urheilijoiden menestysmahdollisuuksien vahvistamista päivittämällä huippuvaiheen toimintoja ja tukimalleja.

Toteutettiin laaja selvitys huippu-urheilun menestyksen parantamiseksi. Selvityksen perusteella selkeytettiin eri toimijoiden rooleja, käynnistettiin työ huippu-urheilun määrittelyn ja tavoitteiden selkeyttämiseksi. Sovittujen toimenpiteiden seurantaan perustettiin erillinen huippu-urheilun asiantuntijaryhmä. Tehostettiin julkisen huippu-urheilutuen kohdentumista menestyksen parantamiseksi.

Vastuullisuus:

Seurataan vastuullisen ja kaikille avoimen kansalaisjärjestötoiminnan toteutumista ja tuetaan toiminnan edelleen kehittämistä järjestöissä ja kunnissa. Tuetaan Et ole yksin -palvelun edelleen kehittämistä ja laajentamista nuorisosektorille.

Ministeriö teki nk. laajan arvioinnin vastuullisuuskriteerien toimeenpanosta järjestöissä vuoden 2025 liikuntaa edistävien järjestöjen avustusten määrää harkittaessa. Ministeriö tuki vastuullisuustoimien kehittämistä paikallistasolla tukemalla pilottihankkeita Itä-Suomen kunnissa n. 200 000 € sekä myöntämällä hankeavustuksia liikuntaa edistäville järjestöille seuratastason vastuullisuutta (erit. yhdenvertaisuutta) edistäviin hankkeisiin n. 700 000 €. Ministeriö tuki Et ole yksin -palvelun vakinaistamista, edelleen kehittämistä ja laajentamista nuorisosektorille 262 000 €:lla. Ministeriö julkaisi Liikunnan ja urheilun tasa-arvo Suomessa 2025 -raportin.

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Liikuntapaikkarakentaminen:

Sopeutetaan liikuntapaikkojen perustamishankkeiden avustukset määrärahoihin kohdistuviin valtiontalouden säästöihin. Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden avustuskäsittelyssä terävöitetään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä kestäväen kehityksen edistämistä. Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjaa tarkastellaan uuden määrärahatilanteen kannalta.

Pientämällä liikuntapaikkarakentamisen avustusprosenttia ja maksimiavustuksen tasoa pystyttiin avustamaan lähes yhtä montaa hanketta kuin edellisellä vuonna. Hakuilmoituksessa täsmennettiin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä kestäväen kehityksen vaatimuksia ja niiden painoarvoa korostettiin jonkin verran enemmän kuin aiemmin. Vuoden 2026 avustusten hakuilmoituksen valmistelussa jatketaan tätä työtä. Suunta-asiakirjan mahdollisen päivityksen tarkastelu on aloitettu.

Nuoriso

Tuetaan nuorten kasvu- ja elinoloja luomalla ja kehittämällä yleisiä edellytyksiä nuorisotyölle ja -politiikalle

Koordinoidaan ja seurataan nuorisolain (1285/2016) mukaisen valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2024–2027 nuorisopoliittisten tavoitteiden toimeenpanoa.

Ohjelman välitarkastelu laadittiin ministeriöiden välisessä yhteistyöryhmässä ja se esiteltiin Lasten, nuorten ja perheiden ministeriryhmän kokouksessa 27.5.2025. Välitarkastelun pohjalta yhteistyöryhmä jatkotarkastelee niitä toimenpiteitä, jotka eivät ole edenneet suunnitellusti.

Kehitetään ja vahvistetaan kunnallisen nuorisotyön rakenteita, laatua ja tulosten tunnettuutta em. ohjelman linjausten mukaisesti ja tavoiteohjataan ohjelmakauden 2024–2027 nuorisoalan osaamiskeskustoimintaa.

Kunnallisen nuorisotyön kehittämistä varten perustettu työryhmä on mm. valmistellut perehdytyspakettia uusille nuorisotyön ammattilaisille, ja vapaaehtoistyöntekijöiden valtakunnallista koulutusmallia. Nuorisoalan osaamiskeskusten toiminta käynnistyi vuoden 2025 alussa ja päättyy vuoden 2026 lopussa. Osaamiskeskustoimintaa on kolme, ja niiden tehtävinä on kehittää koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä, edistää yhdenvertaisuusosaamista nuorisotyössä sekä vahvistaa tietopohjaa ja tiedolla johtamista. Osaamiskeskusten toiminta on toteutunut tehtäväkohtaisten toteutussuunnitelmien mukaisesti.

Kehitetään nuorisotoimialan tiedontuotantoa tiedolla johtamisen tueksi. Parannetaan Nuorisotilastot.fi-palvelun ja kehitettyjen järjestelmien tunnettuutta sekä edistetään niiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä.

Kunnallisen nuorisotyön dokumentointijärjestelmä nuoDo siirtyi vuoden 2025 alusta Kuntaliitosta Aluehallintovirastoon. Tietojärjestelmistä saadun tiedon analyysiä ja tiedonkeruun sisältöjen kehittämistä vahvistetaan nuorisoalan osaamiskeskustoiminnan kautta. Nuorisotilastot.fi-palvelun kehittämistä jatkettiin monipuolistamalla sisältöjä ja visualisointeja.

Kehitetään valtionavustustoimintaa toimialan ohjauksena ottaen huomioon hallituksen kohdentamat valtionavustussäästöt.

Valtionavustussäästöt toteutuivat ennakoitua vähäisempinä. Säästöjen kohdentamisessa arvioitiin eri avustusmuotojen vaikutusta toimialalle. Säästöt kohdennettiin nuorisoalan osaamiskeskustoimintaan, joiden määrää ja tehtäviä supistettiin suunnitellusta. Lisäksi lopetettiin nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen tarkoitettujen hankkeiden avustaminen (kustannussäästö 500 000 euroa).

Hallintoyksikkö

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Sivistyshallinto 2030 -uudistus-hankkeen toimeenpano ministeriössä ja hallinnonalalla</p>	<p>Tuetaan virastoja henkilöstön sijoittumisen valmistelussa ja toteutuksessa ml. yhteistoimintamenettely sekä tuetaan virastojen palkkausjärjestelmien kehittämistä tai uusien palkkausjärjestelmien rakentamista ja huolehditaan neuvottelutoiminnasta joidenkin virastojen osalta.</p> <p>Hankkeen henkilöstöryhmä valmisteli henkilöstön siirtymisen uusiin virastokokonaisuuksiin ja siirtymiseen liittyvät henkilöstöpoliittiset periaatteet sekä tuki virastojen yhteistoimintaa muutoksissa. Poikkihallinnollisesti valmisteltiin opintotuen muutoksenhakulautakunnan siirtyminen sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan yhteyteen STM:n hallinnonalalle. Hankkeeseen asetetussa yhteistoimintaryhmässä käsiteltiin hallinnonalan henkilöstöä koskevat asiat. Palkkaukseen liittyvät palkkaturvakysymykset sekä palkkausjärjestelmien kehittämistarpeet käsiteltiin em. ryhmissä.</p> <p>Taide- ja kulttuuriviraston osalta esiteltiin henkilöstön sijoittamispäätös ministerille ratkaistavaksi, tuettiin uuden viraston johtoa työjärjestysvalmistelussa ja muussa toiminnan käynnistämisessä sekä käynnistettiin KUVIn uuden palkkausjärjestelmän valmistelu sekä haettiin virastolle neuvotteluviranomaisen rooli.</p> <p>Virastojen muutostukihankkeiden koordinointi sekä Sivistyshallinnon yhtenäisen johtamiskulttuurin kehittäminen -hankkeen toteutus.</p> <p>Koordinointiin virastojen muutostukihankkeiden toteutus sekä toteutettiin Sivistyshallinnon yhtenäisen johtamiskulttuurin kehittäminen -hanke. Muutostukihankkeisiin saatiin Valtiokonttorin KAIKU-kehittämisrahoitusta.</p> <p>Sivistyshallinto 2030 -muutuskysely toteutettiin uusintakyselynä syksyllä 2025. Sen tuloksia käsiteltiin osana virastojen muutostukihankkeita.</p> <p>Virastojen ja ministeriön johtoa ja avainhenkilöitä osallistui syksyn 2025 aikana kahdessa vaiheessa toteutettaviin työpajoihin, joissa analysoitiin johtamiskulttuurin nykytilaa ja haluttua suuntaa sekä konkretisoitiin tavoitteita arjen johtamisteeoiksi. Työpajatyöskentelyyn perustuva näkemys johtamiskulttuurin kehitettävistä elementeistä julkaistiin joulukuussa sivistyshallinnon johdon tapaamisessa.</p> <p>Strategisen henkilöstöpolitiikan yhteistyöryhmän työn käynnistäminen; yhtenäistetään toiminatapoja ja vahvistetaan strategista henkilöstösuunnittelua hallinnonalalla valtionhallinnon henkilöstöstrategia huomioiden.</p> <p>Strategisen henkilöstöpolitiikan yhteistyöryhmän työn käynnistäminen päätettiin siirtää alkuvuoteen 2026 johtuen päällekkäisistä tehtävistä hankkeen henkilöstöryhmän kanssa.</p> <p>Strategisen tietohallinnon ja digitalisaation yhteistyöryhmän työn käynnistäminen; Yhtenäistetään tiedonhallintaa sekä vahvistetaan hallinnonalan TOSI-järjestelmiin ja ICT-palveluihin liittyvää koordinaatiota.</p> <p>Strategisen tietohallinnon ja digitalisaation yhteistyöryhmä on asetettu ja aloittanut työnsä. Hallinnonalan digitaalisten palvelujen ja tietohallinnon nykytilan kartoitus on aloitettu. Lisäksi yhteistyöryhmän alaiset jaostot on nimetty.</p>

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
	<p>Hallinnonalan valmiuden ja varautumisen yhteistyöryhmän työn käynnistäminen; hallinnonalan ministeriöjohtoisen valmius- ja varautumisjärjestelmän periaatteiden valmistelun aloittaminen huomioiden mm. valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen hankkeen linjaukset.</p> <p>Hallinnonalan varautumisen yhteistyöryhmä asetettiin ja ryhmä aloitti toimintansa loppuvuodesta 2025. Aloitettiin OKM:n ja hallinnonalan virastojen yhteisten varautumisen perusteiden valmistelu.</p>
<p>Vahvistetaan valtionhallinnon yhteisten toimintatapojen toteutusta ministeriössä</p>	<p>Tehostetaan ja yhtenäistetään HR-palveluita valtionhallinnon yhtenäisten toimintatapojen mukaisesti huomioiden Yhtenäistämme HR-prosesseja -hanke sekä selvitystyö valtioneuvoston yhteisiin virkoihin siirtymisestä ja valtioneuvoston ja sen ministeriöiden henkilöstöhallinnon kokoamisesta valtioneuvoston kansliaan.</p> <p>Osallistuttiin Yhtenäistämme HR prosesseja -hankkeen tavoitetilojen määrittelyyn sekä asiakasohjausryhmän työskentelyyn. Lisäksi loppuvuodesta tehtiin suunnitelma Palkeiden laajojen palveluiden käyttöönottoa koskien. Syksyllä käynnistyi viestinnän henkilöstön keskittäminen valtioneuvoston kansliaan.</p> <p>Otetaan käyttöön valtion uusi henkilöstötutkimus sekä yhdenmukaistetaan työyhteisökohtaisten kehittämistoimenpiteiden suunnittelu.</p> <p>OKM HenkilöstöBaro -kyselyn sisältöä ja toteutusta koskevasta toimintamallista sovittiin ministeriön johdon ja henkilöstön kanssa keväällä 2025. Kyselyn tekninen toteutus valmisteltiin yhteistyössä Palkeiden kanssa. Kysely toteutettiin suunnitelman mukaisesti syksyllä 2025. Työyhteisökohtaiset tulokset käsiteltiin yhtenäisen ohjeistuksen mukaisesti ja sovitusta kehittämistoimenpiteistä tehtyä yhteenvetoa käsiteltiin päällikkökokouksessa.</p> <p>Kehitetään ja yhdenmukaistetaan PTS-prosesseja yhteistyössä osastojen kanssa työn laadun takaamiseksi.</p> <p>PTS-prosessia kehitettiin ja osin yhdenmukaistettiin osasto- ja esittelykohtaisilla työpajoilla. VNK:n koulutuksia tukevia ministeriökohtaisia ohjeita on laajennettu ja jatkokehitetty.</p>
<p>Kehitetään ja vahvistetaan ministeriön ydintoimintoja tukevien palveluiden ja järjestelmien käyttöä sekä digitaalista turvallisuutta</p>	<p>Huolehditaan valtionavustusprojektin tavoitteiden toteutumisesta ministeriössä ja hallinnonalalla sekä käynnistetään Salama-järjestelmän alasajoprojekti.</p> <p>OKM:n hallinnonalan valtionavustustoiminnan kehittämis- ja käyttöönottoprojektissa siirryttiin uuden valtionavustusjärjestelmän täyskäyttöön, kun kaikki syksyn valtionavustushaut avattiin uusissa valtionavustuspalveluissa. OKM:n henkilöstölle järjestettiin käyttöönoton tueksi infoja ja koulutuksia sekä laadittiin uuden järjestelmän peruskäyttäjäohje. Valtionavustusten budjetoinnin kehittämistyöryhmä saattoi työnsä päätökseen. Yksi kehittämis ehdotuksista oli yleisavustuksien myöntäminen kaksivuotisinä, jota pilotoitiin syksyn liikuntajärjestöjen toiminta-avustushakukokonaisuudessa. SALAMAN alasajoprojekti käynnistettiin ja aikataulutettiin projektiin sisältyvien palvelukokonaisuuksien alasajo sekä SALAMA:ssa olevien tietojen migraatiot. Alasajon yhteydessä vaadittavien toimenpiteiden tueksi tuotettiin osastoille erilaisia ohjeistuksia ja linjauksia mm. vanhojen SALAMA-asioiden käsittelyyn ja loppuunsaattamiseen.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Vahvistetaan tiedonhallintaa, ministeriön TOSI-järjestelmiin ja ICT-palveluihin liittyvää sisäistä yhteistoimintaa ja johdolle raportointia. Vahvistetaan ministeriön digitaalisen turvallisuuden riskienhallintaa ja henkilöstön tietoturva- ja tietosuojaoasaamista, kehitetään ministeriön ja hallinnonalan digitaalisen turvallisuuden yhteistoimintaa sekä varmistetaan riskienhallinnan NIS II -kyberturvallisuusdirektiivin vaatimustenmukaisuus.

Toteutettiin NIS2-kyberturvallisuusdirektiivin mukaisten veloitteiden arviointi ja toteuttaminen. Laajennettiin ministeriön digitaalisen turvallisuuden hallintamallin mukaisia tietoriskien arviointeja. Laadittiin suojattavan aineettoman digiomaisuuden luettelo ja suojaustason arviointi. Päivitettiin ministeriön digitaalisen turvallisuuden hallintamalli, joka on osa ministeriön tiedonhallintamallia. Lisäksi toteutettiin laajempi päivitys ministeriön poikkeamanhallintaohjeeseen sekä hankintoihin liittyvään tietoturvan ja tietosuojan arviointiohjeeseen.

Toteutettiin malli hallinnonalan virastojen turvallisuuden tilannekuvan säännölliseksi keräämiseksi ja kehitettiin tilannekuvan raportointia. Järjestettiin henkilöstölle suunnattu M365-sovelluksien käyttöön liittyvä koulutusarja.

Yhtenäistetään ministeriön henkilöstöhallinnon prosessit toiminnan tehokkaaksi organisoimiseksi Palkeiden HRM-kokonaispalvelun luomien mahdollisuuksien kautta. HR-palveluiden tehostamisessa vapautuvalla resursilla tuetaan ministeriön strategista suunnittelua sekä talouden ennakointia. Luodaan ministeriön henkilöstösuunnitteluun tulevaisuuden rekrytointi- ja osaamistarpeet huomioiva henkilöstösuunnittelun toimintatapa.

Henkilöstöhallinnon tehtäväjako kehitettiin edelleen vuoden 2025 aikana tukemaan yhteisiä prosesseja. Toiminnan painopistettä vahvistettiin ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun sekä vahvempien tukipalvelujen tarjoamiseen mm. rekrytointiprosesseissa. Hakijaviestinnän sekä työyhteisöviestinnän lisäämisellä tuettiin työnantajakuvan kehittämistä.

Kehitetään omistaja-ohjausta paremmin vastaamaan ministeriön ja hallinnonalan tarpeita

CSC:n uudistetun omistajastrategian toteutumisen mittareiden laadinta ja strategian toimeenpanon ohjaaminen. Lisäksi ohjataan yhtiötä huomioimaan paremmin turvallisuusympäristön asettamat vaatimukset yhtiön toiminnassa.

CSC Oy:n omistajastrategian seurantamittarit hyväksyttiin yhtiön neuvottelukunnassa. Yhtiö ja sen hallitus laati omistajastrategian toimeenpanosuunnitelman. Jatkettiin vuoropuhelua yhtiön kanssa turvallisuusasioista.

Pyritään ratkaisemaan Hevosopisto Oy:n omistajaohjauksen siirtäminen pois OKM:stä.

Omistajaohjauksessa ei ole tapahtunut muutoksia.

Talousyksikkö

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Suunnittelu	<p data-bbox="472 517 1070 551">JTS- ja talousarvioesitysten laadukas valmistelu ja koordinointi.</p> <p data-bbox="472 566 1326 734">Talouden suunnitteluprosessiin liittyvät tehtävät ja koordinointi on saatu tehtyä suunnitellusti ja aikataulujen puitteissa. Lisäksi on laadittu ja koordinoitu julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarvioita koskevia selvityksiä ja lausuntoja sekä osallistuttu niitä koskeviin kuulemistilaisuuksiin. Virastorakenneuudistuksesta aiheutuvien budjettirakenneuudistusten toimeenpanoa on jatkettu.</p> <p data-bbox="472 752 1169 786">Koordinoitiin kuntatalousohjelman valmistelutyötä OKM-toimialan osalta.</p> <p data-bbox="472 804 1050 837">Talouden ja rahoituksen yleisen palvelukyvyn vahvistaminen.</p> <p data-bbox="472 853 1326 987">Vahvistettu kokonaisvaltaista talouteen ja rahoitukseen liittyvää osaamista ja palvelukykyä osana rahoituksen yhteistyöryhmän työskentelyä sekä mm. talouden juridisen asiantuntemuksen rekrytoinnilla. Osallistuttu VM:n koordinoimaan uudistettavan budjettitietojärjestelmä Buketin kehittämistyöhön.</p> <p data-bbox="472 1005 1326 1072">Sivistyshallinto 2030 -hankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon osallistuminen, erityisesti talouteen liittyvien yhteisten palveluiden kehittäminen.</p> <p data-bbox="472 1090 1315 1225">Osallistuttu Sivistyshallinto 2030 -hankkeen yhteisten palveluiden kehittämishankkeiden valmisteluun ja toimeenpanoon. Kehitetty konsernitason talouden suunnittelun prosessia osana rahoituksen yhteistyöryhmän toimintaa sekä yhteistyössä tulosohjauksen yhteistyöryhmän kanssa.</p> <p data-bbox="472 1243 1321 1310">Vahvistettiin ja yhtenäistettiin sivistyshallinnon virastojen talouden suunnitteluprosesseja ja tietoperustaa.</p> <p data-bbox="472 1328 1302 1361">Ministeriön rahoituksen yhteistyöryhmän ja hallinnonalan rahoitusryhmän koordinointi.</p> <p data-bbox="472 1379 1254 1514">Koordinoitu rahoituksen yhteistyöryhmän toimintaa ja vakiinnutettu sen toimintaa tiedonkulun foorumina ja prosessien linjausten määrittäjänä. Kehitetty taloutta ja rahoitusta koskevien asioiden osallistavaa valmistelua ja tiedonjakoa rahoituksen yhteistyöryhmän ja toimintayksiköiden kesken.</p> <p data-bbox="472 1532 1281 1599">Julkisen hallinnon tuottavuusohjelman toimeenpanoon osallistuminen ja tavoitteiden saavuttamisen varmistaminen.</p> <p data-bbox="472 1617 1299 1785">Osallistuttu hallitusohjelman mukaisten ja uusien sopeutustoimien sekä hallinnonalan tuottavuusohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon sekä säästövaihtoehtojen ja niiden vaikutusten kartoitukseen. Valmistelun tuloksena hallitusohjelman yhteydessä ja myöhemmin hallituskaudella päätettyjen sopeuttamistoimien toimeenpanosta on tehty tarvittavat poliittiset linjaukset.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Toteuttaminen

Taloushallinnon ja laskentatoimen palvelukyvyn ja jatkuvuuden varmistaminen sekä taloushallinnon kehittämishankkeiden toteuttaminen.

Taloushallinnon vuosikellon mukaiset tehtävät on hoidettu ajallaan ja korkealla laadulla. Kirjanpidon kokonaisuus ja sen oikeellisuus on varmistettu. Sisäisen budjetin laadinta, toteutus ja seuranta on organisoitu sujuvasti. Osana määrärahojen seurantaan on tehty tarkistustoimenpiteitä ja huolehdittu siitä, että talousarviomenettelyt ja tilinpitoon liittyvät vaatimukset toteutuvat asianmukaisesti. Lisäksi taloushallinnon prosessien määrittelytyötä on jatkettu.

Laskentatoimen jatkuviin tehtäviin on kuulunut matka- ja kululaskuprosessin toimivuuden varmistaminen, taloushallinnon Kieku-raportoinnin ylläpito sekä raporttien käytön neuvonta, EU-neuvoston matkakorvauslaskelmien laatiminen ja kassamaksujen hoitaminen. Talousyksikkö on vastannut myös taloushallinnon sisäisistä kontrolleista, ylläpitänyt taloussäännön ajantasaisuutta ja tuottanut taloudellisia selvityksiä ministeriötasolla.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös sekä hallituksen vuosikertomuksen valmistelu ja koordinointi toteutettiin laadukkaasti ja aikataulun mukaisesti.

Tietojärjestelmien osalta taloushallinto vastasi Salama-, Handi-, M2-, Kieku- ja VALOS-järjestelmiin liittyvistä maksatus-, seuranta-, päätöksenteko- ja raportointitehtävistä. Lisäksi talousyksikkö osallistui uuden valtionavustusjärjestelmän käyttöönottoon ja kehittämiseen kirjanpidon näkökulmasta.

Osallistuttiin valtionavustusten budjetoinnin kehittämistyöryhmän työskentelyyn.

Osallistuttiin aktiivisesti sivistyshallinnon virastorakenneuudistuksen taloushallinnon projektikonaisuuden työskentelyyn.

Osaamisen jatkuvuuden ja riskienhallinnan varmistamiseksi taloushallinnon ja laskentatoimen toimintatapoja on kehitetty uudistamalla osaamisen siirtämisen käytäntöjä sekä käynnistämällä etupainotteisesti rekrytointiprosessi eläkepoistuman korvaavien resurssien saamiseksi.

Valtionavustusten taloustarkastuksen ja valtionosuuksia koskevan tarkastustoiminnan toteuttaminen sekä niiden määrällinen lisääminen ja menetelmien kehittäminen.

Valtionavustusten sekä RRF-varoihin liittyvät tarkastukset on toteutettu tarkastussuunnitelman mukaisesti. Niiden perusteella on tehty takaisinperintäpäätöksiä 16 avustuksen saajalle yhteensä 2 289 725 euron osalta sisältäen korkoja 234 233 euroa. Valtionavustusten palautuksia on pyydetty 124 avustuspäätöksestä yhteensä 2 320 504 euroa sisältäen korkoja 136 106 euroa. Tarkastuspäätöksiä paikan päällä tehtävistä tarkastuksista tehtiin neljään avustuskohteeseen.

Tarkastustoimen oma menettelytapaohje malliasiakirjoihin saatiin valmiiksi ja ohjeen päivitystä kuin myös malliasiakirjojen päivitystä on jatkettu.

Tarkastustoimenryhmästä osallistuttiin ministeriön sisäisen valtionavustusjaoston työskentelyyn, ministeriön ja hallinnonalan yhteiseen valtionavustusprojektiryhmän työskentelyyn sekä OKM:n toimialan RRF-ryhmän työskentelyyn.

Valtionosuuksien valvontaa on toteutettu osana valtionosuusrahoituksen toimeenpanoprosessia rahoituksen korjauksina ja oikaisuina sekä ohjeistuksella. Talousyksikkö on koordinoitunut rahoituksen korjaus- ja oikaisuprosessin kokonaisuutta ja erillisiä takaisinperintöjä sekä näihin liittyvää osastojen päätöksentekoa. Tarkastuksia on toteutettu tarkastussuunnitelman mukaisesti käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Valtionosuusjärjestelmän koordinointi- ja kehittämistehtävät.

Valtionosuusrahoituksen hallinnolliset ja toimeenpanevat koordinointi- ja kehittämistehtävät on toteutettu laadukkaasti aikataulussa. Talousyksiköstä on ohjattu rahoituksen- ja maksatusprosessin toimeenpanoa, tiedonkeruuprosessien kokonaisuutta sekä koordinoitu rahoituksen yhteistyöryhmän valtionosuusjaoston työskentelyä. Rahoitusjärjestelmää koskevaa ohjausta on toteutettu myös kouluttamalla. Talousyksikkö on ohjannut Opetushallituksen VALOS-järjestelmän kehittämistyötä. Talousyksikkö on osallistunut rahoituslainsäädännön muutosten toimeenpanoon yhteistyössä osastojen kanssa ja koordinoitunut muutosten vaikutuksia valtionosuusjärjestelmän tiedonkeruuihin ja laskentoihin.

Konsernitason ohjauksen vahvistaminen hallinnonalan virastojen talouden suunnittelun, toimeenpanon ja tarkastustoiminnan prosesseissa.

Asetettiin uudelleen rahoituksen yhteistyöryhmä, jonka laajaan kokoonpanoon nimitettiin virastojen edustajat. Lisättiin ministeriön ja virastojen välistä keskitettyä tiedonkulkua ja prosessien ohjausta talouden suunnitteluprosesseissa.

Sivistyshallinto 2030 valmisteluun sisältyvän kirjanpitoyksikkörakenteen uudistamisen ja Palkeiden prosessin koordinaatio.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Muut tavoitteet	<p data-bbox="474 445 1171 510">Talouden suunnittelun, toteutuksen ja valvonnan prosessien uudistaminen konsernihankkeen linjausten mukaisesti.</p> <p data-bbox="474 530 1342 629">Toteutettiin uudistus talouden suunnitteluprosessien osalta. Jatkettiin muiden kehittämishankkeiden valmistelua osana Sivistyshallinto 2030 yhteisten palveluiden ryhmän työskentelyä. Niiden toimeenpano toteutetaan vuoden 2026 aikana.</p> <p data-bbox="474 649 1302 714">Kuntien valtionosuusjärjestelmän ja laskennalliseen rahoitusjärjestelmän uudistamiseen liittyvä valmistelutyö.</p> <p data-bbox="474 734 1259 799">Talouksyksikkö on seurannut kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamishanketta ja kartoittanut opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakien uudistamistarpeita.</p> <p data-bbox="474 819 1259 848">Kuntien rahoitus- ja ohjausjärjestelmän uudistamiseen osallistuminen/koordinointi.</p> <p data-bbox="474 869 1235 934">Hanke toteutettiin VM:n toimesta ja ministeriön talouksyksiköllä ei ollut edustusta valmisteluryhmässä. Hankkeen etenemistä seurattiin.</p> <p data-bbox="474 954 1139 983">Valtionavustusten digitalisaatiohankkeen valmisteluun osallistuminen.</p> <p data-bbox="474 1003 1246 1135">Valtiokonttorin ylläpitämän valtionavustusjärjestelmään siirtymistä jatkettiin hallinnonalalla ja ministeriössä. Järjestelmään siirtymistä käsiteltiin hallinnonalan ja ministeriön yhteistyöryhmässä. Talouksyksiköstä osallistuttiin yhteistyöryhmän työskentelyyn.</p>

Kansainvälisten asiain sihteeristö

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Kahdenväliset suhteet</p>	<p>Panostetaan vierailujen ja poliittisen johdon matkojen suunnitelmalliseen organisointiin ja varmistetaan niiden laadukas toteutus. Kehitetään ja suunnitellaan toimintaa palautteen perusteella. Ylläpidetään yksikön henkilöstön turvallisuusosaamista.</p> <p>Vuonna 2025 poliittisen johdon 35 matkaa suuntautuivat pääasiassa Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan. Suomeen suuntautuvia vierailuja vastaanotettiin yhteensä 68. Matkojen kokonaisuudessa korostuivat uutena Suomen NATO-jäsenyyden mukanaan tuomat poliittiset painotukset erityisesti osaamisen, tieteen ja tutkimuksen aloilla. Medialukutaidon, tekoälyn, resilienssin sekä tasa-arvoisen ja laadukkaan koulutuksen merkitys nousivat esiin maailmalla kiinnostavina aiheina.</p> <p>Suomen ja Ukrainan koulutus-, tiede- ja kulttuurisektorin yhteistyötä vahvistettiin vastavuoroisilla tapaamisilla poliittisella ja virkamiestasolla, erityisesti varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen osalta.</p> <p>Kansainvälisen poliittisen tilanteen kiristyminen viime vuosina on korostanut turvallisuuden ja riskienhallinnan merkitystä. Yksikön henkilöstön matkustusturvallisuusosaamista ylläpidettiin koulutuksilla. Lisäksi henkilöstön oma aktiivisuus turvallisuustilanteen seurannassa oli merkittävää.</p>
<p>Euroopan unioni</p>	<p>Jatketaan toimialan määriteltyjen ydintavoitteiden (tutkimusinvestoinnit ja laatu- ja osaamisen liikkuvuus, kulttuurin strateginen viitekehys ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset) edistämistä vaalikaudella 2024–2029. Vaikutetaan siihen, että laajasti omaksuttu ajattelutapa inhimillisen pääoman merkityksestä jäsentyy Suomen kannalta suotuisiksi konkreettisiksi aloitteiksi erityisesti osana uuden komission ensimmäisen vuoden työohjelmaa sekä rahoituskehys ja -ohjelmaesityksiä. Vaikutetaan ennakolta ja järjestelmällisesti komission työohjelmassa ennakoituihin aloitteisiin.</p> <p>Komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksensa EU:n monivuotiseksi rahoituskehyyksi (MFF) vuosille 2028–2034. Komissio esittää tuntuvia lisäyksiä toimialan kannalta keskeisiin rahoitusohjelmiin Horisontti Eurooppa -ohjelmaan, Erasmus+ -ohjelmaan ja vanhaan Luova Eurooppa -ohjelmaan osana uutta AgoraEU-ohjelmaa. Ohjelmat pysyvät itsenäisinä ja niitä esitetään kehitettävän suhteellisen maltillisesti. Lähtökohdat neuvotteluihin kehittyivät myönteisesti ja odotetusti. Komissio antoi syksyllä myös aloitteensa kulttuurialan strategiseksi viitekehyyksi, tavoitteen mukaisesti. Myös tähän voitiin ennakoivasti vaikuttaa.</p>

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Pohjoismaisen ministerineuvoston Suomen puheenjohtajuuskausi 2025	<p>Koordinoidaan ja järjestetään Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuuskauden ohjelmaa siten, että ministeriön muut osastot voivat keskittyä puheenjohtajuustavoitteiden toteuttamiseen.</p> <p>Vuoden 2025 puheenjohtajuuskauden painotuksina oli kriisinkestävyyden vahvistaminen ja varautumisen edistäminen. Toisena painotuksena oli lapset ja nuoret. Vuoden 2025 aikana toteutui yhteensä 34 kokousta tai tilaisuutta (5 etänä). Opetus- ja kulttuuriministeriö osallistui 19 tapahtuman järjestelyihin. Näistä viisi oli ministerikokouksia.</p>
Edistetään monenkeskiseen yhteistyöhön vaikuttamista	<p>Seurataan YK:n Agenda 2030:n toimeenpanoon liittyviä keskeisiä globaaliprosesseja ja vaikutetaan niihin (ml. globaali koulutusagenda, YK:n Pact for the Future -asiakirjan toteutuminen ja kulttuuripolitiikan Mondiacult-prosessin jatkoseuranta) ja osallistutaan aktiivisesti toimintaan (ml. Unescon yleiskokous 2025) Suomen strategisten painopisteiden mukaisesti.</p> <p>YK:n prosesseissa jatkettiin kestävän kehityksen tavoitteiden seurantaa ja korostettiin erityisesti koulutuksen, kulttuurin ja tieteen roolia sekä nuorten osallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Poikkileikkaavina prioriteetteina edistettiin ihmisoikeusperustaisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja tuloperustaisuutta.</p> <p>Em. ohjelmiin ja prioriteetteihin vaikutettiin monenkeskisissä kokouksissa sekä mm. Unescon ja Unicefin globaaleissa aloitteissa. Osallistuttiin Unescon hallintoneuvostotyöhön, ml. siihen liittyvään pohjoismaiseen yhteistyöhön.</p> <p>Suomen Unesco-toimikunnan sihteeristö osallistui loka-marraskuussa Unescon yleiskokoukseen Samarkandissa (Uzbekistan), kokouksessa hyväksyttiin mm. neuroteknologian etiikkaa koskeva uusi globaalisuositus.</p> <p>Kulttuuripolitiikan Mondiacult-prosessissa tuotiin esiin kulttuurin laaja-alaista roolia kestävän kehityksen edistämässä osana keskustelua Agenda 2030:n jälkeisistä kehityslinjauksista.</p>

Viestintäyksikkö

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Toteutetaan hallitusohjelman ja muiden keskeisten uudistusten viestintää	<p>Valmistelussa olevista asioista on pyritty viestimään oikea-aikaisesti ja monikanavaisesti, jotta tieto tavoittaisi keskeiset kohderyhmät mahdollisimman tehokkaasti. Vuonna 2025 viestinnän painopisteitä ovat olleet mm. Tulevaisuuden peruskoulu -hanke, ammatillisen koulutuksen uudistukset, korkeakoulutuksen visiotyö sekä kulttuuripoliittinen selonteko. Lisäksi viestintä on reagoinut joustavasti uusiin avauksiin ja tarpeisiin, kuten Hei-kampanjan toteutukseen.</p> <p>OKM:n koordinoiman Suomi liikkeelle -ohjelman viestintäyhteistyö on vakiintunut. Kansalaisille suunnattua viestintää on vahvistettu kampanjoiden ja tapahtumien avulla.</p> <p>Ministerivaihdosten yhteydessä uudet ministerit ja heidän avustajansa on perehdytetty ministeriön viestintäkäytäntöihin. Vastaava perehdytys on toteutettu myös ministeriön uudelle ylimmälle virkamiesjohdolle.</p> <p>OKM:n vastuulle siirtynyttä digitoimiston puheenjohtajuuskautta varten on laadittu yhteinen viestintäsuunnitelma. Sen tavoitteena on tukea valmistelun avoimuutta, sidosryhmien osallistamista sekä työn vaikuttavuutta ja jatkuvuutta.</p>
Tuetaan viestinnällä Sivistyshallinto 2030 -uudistus-hankkeen toteutusta	<p>Valmistelun tiedonkulkua on edistetty viestinnällä, muun muassa yhteisillä tilaisuuksilla ja hallinnonalalle suunnatulla uutiskirjeellä. Uudistuksesta on viestitty myös keskeisille sidosryhmille.</p> <p>Toimeenpanovaiheen alettua viestinnän painopiste on siirtynyt virastoihin. Sivistyshallinnon viestintäryhmä tukee virastojen välistä tiedonvaihtoa ja yhteistä viestinnän linjakkuutta. Lisäksi viestintähenkilöstölle on järjestetty oma tilaisuus yhteistyön vahvistamiseksi, ja vastaavia tilaisuuksia jatketaan myös vuonna 2026.</p>
Viestitään Pohjoismaisesta puheenjohtajuuskaudesta OKM:n toimialojen osalta	<p>Puheenjohtajuuskauden keskeisistä tapahtumista on viestitty tiiviissä yhteistyössä ministeriön osastojen kanssa.</p>
Viestinnän toimintatapojen kehittäminen	<p>Viestintäyksikön työnjakoa ja toimenkuvia on kehitetty osaamisen vahvistamiseksi ja palvelujen sujuvoittamiseksi.</p> <p>M365-työkalut ja -kanavat ovat vakiintuneet osaksi yksikön päivittäistä toimintaa. Viestinnän kehittämisen tueksi on rakennettu PowerBI-pohjainen analytiikkatyökalu, joka kokoaa yhteen keskeiset viestinnän mittarit. Viestinnän vaikuttavuutta on seurattu säännöllisesti, ja kanavavalikoimaa on siitä saadun tiedon perusteella kehitetty.</p> <p>Uusi Sivistyksen suunta -kolumnisarja on lisännyt ministeriön asiantuntemuksen näkyvyyttä mediassa ja sidosryhmissä.</p> <p>Sisäisen viestinnän kehittämiseksi on perustettu työyhteisöviestinnän verkosto, jossa on edustus useista yksiköistä. Lisäksi käyttöön on otettu Kampus-uutiset, joka kokoaa yhteen sisäiset ajankohtaiset asiat.</p> <p>Virkakuntaa perehdytetään viestintäkäytäntöihin säännöllisillä tietoiskulla ja koulutuksilla.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

**Vaikutetaan
aktiivisesti
valtioneuvoston
viestinnälliseen
yhteistyöhön**

Valtioneuvoston viestintäyhteistyön suunnittelu on korostunut ja vienyt odotettua enemmän resursseja viestinnän keskittämissuunnitelmien vuoksi.

OKM on osallistunut aktiivisesti yhteiseen suunnitteluun ja tuonut esiin omat näkemyksensä. Muutokset vaikuttavat merkittävästi viestinnän tuleviin toimintatapoihin.

Ministeriöiden verkkosivujen uudistusprojekti on käynnissä, ja OKM on mukana sekä ohjauksena projektiryhmätyöskentelyssä. Hankkeessa edetään parhaillaan hankintavaiheeseen, ja OKM:n uudistettu sivusto otettaneen käyttöön vuonna 2027.

3 Vaikuttavuus

Hallitusohjelmasta tulevat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Varhaiskasvatuksen laatu paranee	<p>VAPOS: Tarveperusteisen rahoituksen taso on vakiinnutettu varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Määrärahan suuruus on vuosina 2024–2026 vakiinnutettu noin 50 miljoonan euron vuositasolle. Avustusta on maksettu vuosina 2025 ja 2026 saman suuruinen summa. Myönnetyt avustukset ovat käytettävissä vuoden 2027 loppuun saakka. Avustuksella vahvistetaan koulutuksellista tasa-arvoa kohdentamalla tukea niille päiväkodeille ja kouluille, jotka sijaitsevat sosioekonomisesti huono-osaisemmillä alueilla, vahvistetaan laadukkaiden oppimistulosten saavuttamista ja hyvinvointia ja pienennetään lapsi- ja opetusryhmäkokoja. Avustuksella on mahdollista palkata lisää opettajia, lastenhoitajia ja avustajia päiväkotien ja koulujen arkeen.</p>
	<p>Vuonna 2025 kuudelle suurimmalle kunnalle (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) jaettiin avustuksena yhteensä 6 miljoonaa euroa kunnissa työskentelevien lastenhoitajien varhaiskasvatuksen opettajaksi tai varhaiskasvatuksen sosionomiksi kelpoistaviin tilaustutkintokoulutuksiin. Ensimmäiset sosionomi amk -koulutukset ovat alkaneet tammikuussa 2026 ja ensimmäiset varhaiskasvatuksen opettajakoulutukset alkavat syksyllä 2026. Rahoitus on monivuotinen (edellyttäen että eduskunta osoittaa tähän määrärahan) ja jaetaan vuosittain. Vuonna 2026 suomen- ja ruotsinkielisissä koulutuksissa aloittaa yhteensä enintään 412 henkilöä siten, että varhaiskasvatuksen opettajaopinnot aloittaa enintään 185 henkilöä ja sosionomi amk opinnot 228 henkilöä.</p>
	<p>KTPO: Valtion julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2024–2027 on varattu 17,36 miljoonan euron määräraha, joka on tarkoitus kohdentaa yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajien koulutuksen aloituspaikkamäärien lisäämiseen. Helmikuussa 2024 tehdyn päätöksen mukaisesti vuosina 2024–2026 kaikille seitsemälle varhaiskasvatuksen opettajan koulutusta tarjoavalle yliopistolle kohdennetaan yhteensä 16,2225 miljoonan euron rahoitus, jolla rahoitetaan yhteensä 875 aloituspaikkaa. Näistä 60 on ruotsinkieliseen koulutukseen. Vuonna 2025 yliopistoille myönnettiin 235 aloituspaikan rahoittamiseksi yhteensä 4,434 5 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 (tuoreimmat tilastot) varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuden suoritti yliopistossa 972 henkilöä ja varhaiskasvatuksen sosionomikelpoisuuden ammattikorkeakoulussa 507 henkilöä.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Suomalaisten oppimistulokset ja koulutustaso nousevat

VAPOS: Oppimistulosten nostamiseksi on toteutettu ja käynnistetty toimenpiteitä, jotka vahvistavat perusopetusta eri näkökulmista. Oppimistulosten parantamiseen ja perustaitojen varmistamiseen on vastattu osaltaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen lainsäädännön uudistamisen myötä. Koulutuksellista tasa-arvoa edistävän valtionavustuksen taso varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa on vakiinnutettu tällä hallituskaudella noin 50 miljoonan euron tasolle. Perustaitojen opetusta lisättiin hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti 1.8.2025 alkaen kolmella vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa.

Peruskoulun kehittämiskokonaisuutta toteutettiin myös työryhmien kautta. Oppimistulostyöryhmässä on tuotettu tilannekuvaa ja luotu yhteistä näkemystä perusopetuksen oppimistulosten laskuun vaikuttaneista tekijöistä sekä käynnistetty kehittämistarpeiden ja toimenpiteiden muotoilu oppimistulosten kääntämiseksi nousuun. Toisena keskeisenä työryhmätyönä on analysoitu väestökehityksen haasteita perusopetuksen järjestämiseen sekä valmisteltu esitystä, miten väestökehityksen nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastataan perusopetuksen järjestämisessä. Työryhmän tulee valmistella strateginen näkemys perusopetuksen järjestämiseen liittyvästä kehittämisestä, jolla vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista, vaikka perusopetusikäisten määrä vähenee. Molempien työryhmien toimiaika päättyy keväällä 2026.

Oppimiseen liittyy olennaisesti myös työrauha. Työrauhaa parannettiin rajoittamalla mobiililaitteiden käyttöä oppituntien aikana 1.8.2025 lähtien vain tiettyihin laissa säädettyihin tarkoituksiin. Lisäksi koulun on annettava tarpeelliset järjestyssäännöt puhelimien ja muiden mobiililaitteiden käytöstä ja säilytyksestä työpäivän aikana.

KTPO: Opetus- ja kulttuuriministeriö on toimeenpannut hallituksen JTS 2025–2028 -riihen yhteydessä käynnistämään ohjelmaa koulutustason nostamiseksi ja korkeakoulutuksen opintopolkujen sujuvoittamiseksi. Vuonna 2025 valmisteltiin ohjelman mukaiset hallituksen esitykset korkeakoulujen yhden opiskeluoikeuden säännöstä sekä sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutusten, tutkintorakenteen uudistamisesta. JTS 2026–2029 -riihen yhteydessä päätettiin sadan miljoonan euron investoinnista koulutustason nostoa tukeviin toimiin. Rahoitus kohdennetaan korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäksi kasvun edellytyksiä tukevilla aloilla sekä avoimen korkeakoulutuksen opintoseteliin toisen asteen koulutuksen päättäneille nuorille. Koulutustason nostaminen on huomioitu myös korkeakoulujen uudistetuissa rahoitusmalleissa vuodesta 2025 alkaen sekä uuden sopimuskauden korotetuissa tutkintotavoitteissa. Kaudelle 2025–2028 sovitut tutkintotavoitteet ovat kaikilla tutkintotasoilla yli 30 prosenttia vuonna 2024 suoritettuja tutkintomääriä korkeampia.

Perustaitojen osaaminen vahvistuu ja jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot

Edellä mainittujen toimien lisäksi käynnistettiin hallitusohjelman mukaisesti osaamistakuun toteutus. Osaamistakuulla tarkoitetaan kansallisesti yhtenäisiä menettelyjä perustaitojen varmistamiseksi jokaiselle perusopetuksen päättävälle nuorelle. Tavoitteena on määritellä vähimmäisosaamisen taso ja varmistaa sen saavuttaminen vuosiluokalta toiselle siirryttäessä. Osaamistakuun valmistelu käynnistettiin syksyllä 2025 lainsäädännön muutoksen valmistelulla.

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

**Sivistys
(koulutus, tiede,
kulttuuri ja
taide, nuoriso-
ja liikunta) luo
edellytyksiä
talouden
kasvulle**

KTPO: Korkeakoulutus ja tutkimus ovat keskiössä kestäväen kasvun edistämisessä. Tutkimukseen ja korkeaan osaamiseen tehtävät investoinnit edistävät talouden tuottavuuskehitystä ja lisäävät työvoiman tarjontaa. Koulutukseen ja osaamiseen tehtävät investoinnit luovat myös edellytyksiä uusille aineellisille investoinneille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut ja toimeenpannut valtion T&K-rahoituslain mukaisia toimia omalla hallinnonalallaan. Korkeakoulujen tutkimustoimintaan tehtävän panostukset vahvistavat pitkän aikavälin kasvun edellytyksiä. JTS 2026–2029 prosessin yhteydessä linjattiin lisäyksistä korkeakoulujen tutkimusperusteiseen perusrahoitukseen vuodesta 2026 alkaen. Lisäksi korkeakoulujen tutkimustoimintaa tukee kilpailulliseen rahoitukseen (SA, BF) ja EU-vastinhankkeiden rahoitukseen tehdyt lisäykset. Vuosina 2024–2027 on käynnissä tohtoripilotti tuhannen uuden tohtorin kouluttamiseksi ja tohtorikoulutuksen kehittämiseksi vuosina 2024–2027. Tieteelliseen laskennan ja datanhallinnan jatkuvuuden varmistaminen varmistaa kilpailukykyisen tutkimusympäristön. Suurteholaskennan yhteisyritys EuroHPC:n hallintoneuvosto valitsi Suomen vuonna 2024 yhdeksi eurooppalaisten tekoälytehtaiden sijaintimaaksi Suomen johtaman konsortion hakemuksen pohjalta. Vuonna 2025 valmistellut LUMI-AI-tekoälytehtaan sijoittamiseksi Kajaaniin CSC:n datakeskukseen etenivät merkittävästi, kun raha-asiaivaliokunta hyväksyi neljä hankintaan liittyvää sopimusta. Tämä mahdollistaa hankkeen siirtymisen toteutusvaiheeseen ja LUMI-supertietokoneen korvaamisen uudella tekoälytehtaalla vuoden 2027 aikana.

Koulutus- ja osaamistason nostamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö on toimeenpannut hallituksen JTS 2025–2028 -riihen yhteydessä käynnistämää ohjelmaa koulutustason nostamiseksi ja korkeakoulutuksen opintopolkujen sujuvoittamiseksi. Vuonna 2025 valmisteltiin ohjelman mukaiset hallituksen esitykset korkeakoulujen yhden opiskeluoikeuden säännöstä sekä sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutusten, tutkintorakenteen uudistamisesta. JTS 2026–2029 -riihen yhteydessä päätettiin sadan miljoonan euron investoinnista koulutustason nostoa tukeviin toimiin. Rahoitus kohdennetaan korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäykseen sekä avoimen korkeakoulutuksen opintoseteliin toisen asteen koulutuksen päättäneille nuorille. Koulutustason nostaminen on huomioitu myös korkeakoulujen uudistetuissa rahoitusmalleissa vuodesta 2025 alkaen sekä korkeakoulujen sopimuskauden 2025–2028 korotetuissa tutkintotavoitteissa.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Koulutus vastaa paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää kohtaam-ongelmaa	<p>KTPO: Koulutus- ja osaamistason nostoa edistävät toimenpiteet tukevat työllisyyskehitystä ja uuden työvoiman tarpeeseen vastaamista. Korkeakoulutettujen työllisyysaste on korkeampi kuin toisen tutkinnon suorittaneiden työllisyysaste. Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluille vuosille 2024–2027 osoittama 42,1 miljoonan euron lisäaloituspaikkarahoitus kohdistuu erityisesti julkisen sektorin osaajapula-alojen koulutuksiin. Rahoituksella mahdollistetaan yhteensä 1011 lisäaloituspaikkaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorkeakoulutuksessa ja 875 lisäaloituspaikkaa varhaiskasvatuksen opettajien koulutuksessa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on sopinut yliopistojen kanssa ja osoittanut rahoitusta 70 pysyvän lääketieteen ja 20 eläinlääketieteen aloituspaikan lisäämiseksi. JTS 2026–2029 -riihen yhteydessä päätettiin sadan miljoonan euron investoinnista koulutustason nostoa tukeviin toimiin. Rahoitus kohdennetaan korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäyksiin kasvualojen koulutuksissa syksyllä 2026 käynnistyvissä koulutuksissa sekä avoimen korkeakoulutuksen opintoteteliin toisen asteen koulutuksen päättäneille nuorille.</p>
Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee	<p>Opintotuen kokonaisuudistusta valmistellut työryhmä (VN/35745/2023-OKM-28) luovutti mietinnön ministeriölle. Opintotuen kokonaisuudistuksen valmistelua on jatkettu hallituksen JTS-linjausten mukaisesti.</p> <p>KTPO: Toiselta asteelta valmistuneille ja ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille toteutetaan kolmivuotinen opintotetelikokeilu syksystä 2026 alkaen. Opintoteteli oikeuttaa suorittamaan enintään 30 opintopisteen laajuiset opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa. Opintoteteli on voimassa kaksi vuotta.</p>
Kaiken ikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän	<p>Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tavoitteen toteutumiseksi toimeenpantiin liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollista Suomi liikkeelle -ohjelmaa, jota koordinoidaan opetus- ja kulttuuriministeriössä. Ohjelman 35 toimenpiteen toteutumista seurataan toteuma-, prosessi-, tulos- ja vaikutusmittareilla. Ohjelman toimenpiteistä 4 on valmistunut, 30 on käynnissä ja yksi ei toteudu. Toimenpiteiden tuloksellisuudesta saadaan tarkempia tietoja hallituskauden lopussa julkaistavista tulosraportista sekä ulkoisesta arvioinnista.</p> <p>Koko väestön liikkumisen edistämisen Liikkuvat-kokonaisuus laajentui useissa ikä- ja väestöryhmissä. Vahvistettiin Liikkuvat-kokonaisuuden johtamista, koordinaatiota sekä yhteistä rakennetta ja toimintatapoja. Toimeenpantiin Suomi liikkeelle -ohjelmaa. Myönnettiin avustuksia Liikkuvat-kokonaisuuden ja Suomi liikkeelle -ohjelman toimeenpanoon sekä muuhun liikunnallisen elämäntavan edistämiseen.</p> <p>Seuratoiminnan kehittämistukea jaettiin edelleen lasten ja nuorten matalan harrastuskynnyksen kehittämiseen organisoidun liikunnan puolella. Avustusta myönnettiin kattavasti eri puolille Suomea 329 hankkeelle (2,4 milj. euroa).</p> <p>Väestön liikkumista edistettiin eri ministeriöiden toimenpiteillä. Hallinnonalojen liikuntapoliittisia toimenpiteitä sovitti yhteen virkamiestasoinen Liikuntapolitiikan koordinaatioelin (LIPOKO), jossa oli edustaja kymmenestä ministeriöstä. OKM koordinoi LIPOKO:n työtä.</p>

Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Toteutetaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa, jolla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyysvajetta. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään hallinnollisen työn vähentämisessä.</p>	<p>VAPOS: Opetus- ja kulttuuriministeriö on toteuttanut yhteistyössä Valviran kanssa varhaiskasvatuksen järjestäjien ilmoitusmenettelyn muutokset varhaiskasvatuslain Soteri-rekisteriin, jonka jälkeen lupamenettelyn sijasta yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittaminen on muutettu rekisteröintiprosessiksi vuoden 2026 alusta lähtien.</p> <p>Esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriö jakoi kunnille ja yksityisille opetuksen järjestäjille hankeavustusta tiedonhallinnan kehittämiseen. Avustuksella edistetään paitsi uudistuksen yhteydessä tuotettujen suunnitelma- ja mallilomakkeiden käyttöä myös muun muassa sähköisen allekirjoituksen, arkistoinnin ja tiedoksiannon (Suomi.fi) käyttöönottoa vuosina 2025–2026.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi vaikutustenarviointien mallipohjan, jota opetuksen järjestäjät voivat hyödyntää laatiessaan tietosuojan vaikutustenarviointeja (DPIA) perusopetuksessa yleisesti käytössä oleville tietojärjestelmille ja pilvipalveluille. Mallipohjan julkaisu vähentää päällekkäisen hallinnollisen työn tarvetta opetuksen järjestäjien lakisääteisten velvoitteiden toteutuksessa.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Virastot toimeenpaneavat Sivistyshallinto 2030 uudistuksen ja sopeuttavat toimintansa TAE:n 2025 ja JTS 2026–2029 mukaisesti niin, että uusien virastojen toiminta käynnistyy 1.1.2026. Yhdistyvät virastot toteuttavat Palkeiden kanssa yhteistyössä OKM virastorakennemuutos -hankkeen (OKM2026-hanke) vuoden 2025 aikana. Osana uudistusta OKM ja virastot kehittävät ministeriön johdolla yhteisiä palveluita. Yhdistyvissä virastoissa valmistellaan toiminnan käynnistämisen edellyttämät perustietotekniikkapalveluiden muutokset. Virastot osallistuvat keskitettyjen perustietotekniikkapalveluiden toteutukseen ja käyttöönottoon niin, että uusien virastojen toiminta voidaan käynnistää tuloksellisesti hyödyntäen yhteisiä palveluita 1.1.2026. Vastuuvirasto Opetushallitus vastaa uudistuksesta ja sen toimeenpanosta.

Hallitusohjelman linjausten mukaisesti sivistyshallinnon virastorakenteet uudistuivat. Hallinnonalan virastoja yhdistettiin suuremmiksi yksiköiksi tavoitteena varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan laatu ja palvelukyky, keventää hallintoa ja lisätä toiminnan tehokkuutta. Hallitus antoi virastorakennemuutosta koskevan hallituksen esityksen eduskunnalle keväällä 2025 ja lainsäädäntö tuli voimaan 1.1.2026. Uudistuksen myötä vuoden 2026 alusta lukien opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tehtäviä hoitaa viisi virastoa: Kansallisarkisto, Museovirasto, Opetushallitus, Suomen Akatemia ja Taide- ja kulttuurivirasto.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toiminta lakkasi ja opintotuen muutoksenhaku siirtyi sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle 1.1.2026 voimaan tulevilla lakimuutoksilla (5.12.2025/1152).

Sivistyshallinnon virastoissa edistettiin yhteisten palveluiden ja yhtenäisten toimintamallien käyttöönottoa. Perustietotekniikan palvelut yhtenäistyivät kaikissa virastoissa vuoden 2026 alussa. Palkeet toteuttivat yhteistyössä virastojen ja ministeriön kanssa virastorakennemuutostukihankkeen (OKM2026-hanke). Sivistyshallintoon päätettiin perustaa kuusi yhteistyöryhmää tukemaan sivistyshallinnon yhteistyötä ja yhtenäisten toimintatapojen käyttöönottoa.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Parannetaan johtamista opetus- ja sivistyssektorilla.</p>	<p>VAPOS: Hallitusohjelman kirjauksen johdosta on opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa työryhmässä (toimikausi 9.6.2025–31.1.2026) laadittu esityksiä lisäopinnoista, joilla päiväkodin johtajan kelpoisuuden voisi saavuttaa myös sosionomi YAMK-tutkinnolla. Työryhmä jättää loppuraporttinsa toimikauden päätteeksi ja osana sitä esitykset lisäopintokokonaisuuksista. Työryhmä ei ole ollut yksimielinen esityksissään.</p> <p>Opetushallitus on yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa uudistanut Opetushallinnon tutkintoa niin, että se ottaa paremmin huomioon varhaiskasvatuksen toimialan ja muita ajankohtaisia teemoja sisällöissään (mm. digitalisaation). Opetushallituksen mukaan uudistettu Opetushallinnon tutkinto otetaan mahdollisesti käyttöön kesällä 2026.</p>
<p>Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan varautumista ja riskienhallintaa valtionhallinnon toimijoille vuonna 2023 julkaistavan riskienhallintakäsikirjan pohjalta.</p>	<p>VAPOS: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja aluehallintovirastot ovat jatkaneet yhteistyötä varautumisen toimissa.</p> <p>Sivistyshallinnon riskejä on tarkasteltu osana vuosittaisia tuloskeskusteluita.</p>
<p>Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun ohjeiden mukaisesti.</p>	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö toimeenpanee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaansa vuosille 2024–2027 (http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-989-9). Suunnitelma sisältää ministeriön strategiset-, valtavirtaistamisen-, viranomaistoimintaan ja eri väestöryhmiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Virastojen tulosohejauksessa on käytössä yhdenvertaisuusvaltuutetun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun työkalu. OKM on käynnistänyt suunnitelman seurantatyön syksyllä 2025.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Sivistyksellä, osaamisella ja yhteiskunnan uudistamisella tuetaan kulttuurista muutosta kestävyysmurroksen saavuttamiseksi. Sivistyshallinto noudattaa kestävän kehityksen tavoitteita sekä seuraa tavoitteiden toteutumista muun muassa valtionhallinnon yhteistä vaikuttavuusraportoinnin viitekehystä hyödyntäen.

Kestävän kehityksen tavoitteet ovat pitkäkestoisesti opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan keskiössä, heijastuen niin ministeriön pitkän ajan strategian tavoitteissa kuin eri hallinnonalojen ohjausasiakirjoissa. Ministeriö osallistui valtionhallinnon kestävyystyöhön mm. Suomen kestävän kehityksen toimikunnan, kehityspoliittisen toimikunnan sekä VNK:n johtaman kestävän kehityksen koordinaatioverkoston jäsenenä. Ministeriön sisäinen kestävän kehityksen yhteistyöryhmä koordinoi, seurasi ja tuki ministeriön kokonaisvaltaista kestävyystyötä. Sivistyshallinto 2030 -muutosohjelma eteni vaiheeseen, jossa uudet virastokokonaisuudet olivat valmiit aloittamaan työnsä 1.1.2026. Uudistetulle sivistyshallinnolla keskeisenä tavoitteena on luoda kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä edellytykset kansalaisten hyvinvoinnille, yhdenvertaisuudelle, yhteiskunnan kestäville kehitykselle ja resilienssille. Vuonna 2024 annetun valtioneuvoston kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpano käynnistyi vuonna 2025. Selonteon asettamana yhtenä tavoitteena on vahvistaa kulttuurialan ja luovien alojen sektoreiden kykyä edistää kestävyysmurrosta. Lisäksi luvuissa 2.5 ja 2.11 kuvatut hallitusohjelman politiikkokokonaisuudet Osaava Suomi, Suomi Liikkeelle -ohjelma ja nuorten hyvinvointityön edistyivät ja vahvistavat osaltaan yhteiskunnan resilienssiä ja kestävyysmurrosta. Vuoden aikana julkaistiin myös selvityksiä ja tutkimuksia kestävyystyöstä eri hallinnonaloilla, joista tarkemmin luvussa ”Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen”.

Kulttuurista moninaisuutta edistetään tavoitteellisin toimin ja panostetaan koko henkilökunnan jatkuvaan oppimiseen moninaisuutta koskevilla asioilla. Moninaisuustyössä hyödynnetään soveltuvin osin ministeriön moninaisuuden toimenpideohjelmassa tulossopimuskaudella määrittämiä toimenpiteitä.

Toteutettiin omalle henkilökunnalle OKM:n valtioneuvoston syrjimättömyyden ja rasisminvastaiseen sitoumukseen ja Me puhumme teoin -haasteeseen liittyen kolme dialogipäivää keväällä ja neljä syksyllä, joilla lisättiin avointa keskustelua yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden toteutumisesta ja kehittämistarpeista organisaatiossamme. Järjestelyissä kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että osallistujat olivat OKM:n eri osastoilta ja toimintayksiköistä. Lisäksi syksyllä järjestettiin neljä Kansallisen dialogin Sisu-päätteeseen liittyvää keskustelua kulttuuriperinnön moninaisuudesta, kulttuuripalvelujen alueellisesta saatavuudesta, moninaisuudesta ja menestyksestä sekä lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisesta sidosryhmien kanssa osana kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa.

Muut yhteiset tavoitteet

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Johdetaan nuorten hyvinvointityötä opetus- ja kulttuuriministeriölle hallitusohjelmassa osoitetun kokonaisvastuun mukaisesti. Tämä toteutetaan pääasiassa valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman (2024–2027) ohjaus- ja yhteistyöryhmien kautta</p>	<p>Ohjelman välitarkastelu valmistui maaliskuussa 2025. Sen mukaan ohjelman nuorisopoliittisiin tavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden (yhteensä 40 kpl) voidaan katsoa lähteneen toteutumaan hyvin tai melko hyvin. Eräiden toimenpiteiden toteutuminen on kuitenkin hidastunut tai toistaiseksi estynyt mm. valtiontalouden välttämättömien sopeutustoimenpiteiden vuoksi.</p>
<p>Vastataan Digitoimiston puheenjohtajuudesta</p>	<p>Opetus ja kulttuuriministeriön digitoimiston puheenjohtajuuskausi alkoi elokuussa 2025 ja kestää heinäkuun loppuun saakka 2026. Työn painopiste OKM puheenjohtajuuskaudella on digikompassin strategisen tason päivittäminen. Tavoitteena luoda kansallinen, poikkihallinnollinen digitalisaatiostrategia keskipitkälle aikajänteelle (2035), joka palvelee myös Digital Decade -prosessiin liittyvää raportointitarvetta komissiolle.</p> <p>OKM koordinoi puheenjohtajana päivitystyötä ja sen organisointia, johon osallistuvat kaikki ministeriöt ja keskeiset sidosryhmät. Työtä valmistelemaan puheenjohtajistoon ja sihteeristöön kuuluvat OKM lisäksi TEM, VM, LVM ja STM. Digitoimiston OKM:n sisäiseen valmisteluun osallistuvat kaikkien osastojen edustajat.</p> <p>Päivitystyössä on kartoitettu päivitystarpeita ministeriöiltä ja sidosryhmiltä tapaamisissa, työpajoissa, aamukahvivilaisuuksissa, webinaareissa ja seminaareissa. Työssä on tunnistettu uusia poikkilikkaavia päivitystarpeita edellyttäviä teemoja, kuten tekoäly ja turvallisuus sekä päivitetty kompassin ilmansuuntia sisällyttämään paremmin kaikkien hallinnonalojen näkökulmia. Työssä on edetty digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten muotoiluun ja tekstin päivitysvaiheeseen.</p>

Linjaukset 2025

Toteuma ja sen analyysi

Osallistutaan Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen puheenjohtajuuskauden toteutukseen

Suomi toimi yhdessä Ahvenanmaan kanssa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana vuonna 2025. Puheenjohtajuuskauden pääteemana oli yhteiskuntaturvallisuus mukaan lukien kriiseihin varautuminen ja resilienssin vahvistaminen.

OKM:n hallinnonalalla järjestettiin pohjoismaiset ministerikokoukset (digitaalinen nuorisoministerikokous 5.5, kulttuuriministerikokous 5.5. Helsingissä ja 29.10. Tukholmassa, Pohjoismaiden neuvoston täysistunnon yhteydessä. Samalla kulttuuriministerit kokoustivat myös Pohjoismaiden neuvoston osaaminen- ja kulttuurivaliokunnan kanssa, sekä opetus- ja tiedeministerikokous 6.5.) sekä epävirallinen pohjoismais-balttilainen kulttuuriministerikokous toukokuun kulttuuriministerikokouksen yhteydessä. Ministerikokouksissa käsiteltiin kulttuuriperinnön suojelua kriisi- ja sotatilanteissa, perusopetuksen oppimistulosten vahvistamista sekä tekoälyn vaikutuksia koulutus- ja tutkimusjärjestelmiimme.

Yhteisinä eri politiikka-alueiden tapahtumina järjestettiin pohjoismainen kieliseminaari sekä medialukutaidon ja demokratiakasvatuksen konferenssi. Näiden lisäksi vuoden mittaan järjestettiin monta muutakin tapahtumaa ja kokousta, kuten Nordic-Baltic Youth Summit, seminaari kulttuurisesta moninaisuudesta ja inklusiivisuudesta sekä seminaari varhaiskasvatuksen merkityksestä osallisuuden ja kielenkehityksen tukemisessa. Näiden lisäksi kesäkuussa järjestettiin myös Kulttuurifoorumi, jonka tarkoituksena oli tarjota pohjoismaisille kulttuuritoimijoille foorumi, jossa he voivat keskustella ajankohtaisista kulttuuripoliittisista kysymyksistä pohjoismaisella tasolla.

4 Toiminnallinen tehokkuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan taloudellisuuden ja tehokkuuden seuranta perustuu sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin toimintayksiköiden ja toimintaprosessien kustannuksista. Tiedot tuotetaan palkkojen osalta Kiekun ajanhallinnan työaikailmoitusten perusteella. Prosesseille kohdennetaan noin 97 % opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan kustannuksista.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Toiminnan tuottavuutta on arvioitu tarkastelemalla henkilötyövuosia ja toiminnan kustannuksia toiminnoittain. Vuonna 2025 opetus- ja kulttuuriministeriön henkilötyövuosien kokonaismäärä oli 246 henkilötyövuotta. Kokonaiskustannukset kasvoivat noin 9 % edellisestä vuodesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työajankäyttö ja kokonaiskustannukset prosesseittain vuosina 2023–2025

Prosessit	2023 HTV	2024 HTV	2025 HTV	Muutos 24/25	2023 euroa	2024 euroa	2025 euroa	Muutos 24/25
Yhteiskunta- politiikan strategiat ja seuranta	54,9	54,1	51,7	-4,4 %	39 163,2	46 112,7	18 068,2	-60,8 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	14,5	12,6	13,9	10,2 %	1 269,8	1 157,9	1 305,3	12,7 %
Ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu	26,3	27,3	23,7	-12,9 %	3 507,3	4 135,5	2 560,4	-38,1 %
Muut ministeriö- kohtaiset erityistehtävät	16,7	13,1	13,9	5,7 %	1 469,9	1 260,9	35 668,9 ¹	2728,8 %
EU- ja kansainväliset asiat	16,9	15,2	15,7	2,9 %	2 807,9	2 384,6	2 504,6	5,0 %
Tukitoiminnot	56,5	51,6	49,4	-4,3 %	5 627,3	5 093,3	5 599,8	9,9 %
Palkallinen poissaolo	68,7	73,3	77,9	6,3 %	6 395,7	6 795,1	7 410,6	9,1 %
YHTEENSÄ	254,6	247,2	246,2	-0,4 %	60 241,2	66 940,0	73 117,7	9,2 %
Prosesseille kohdistamattomat kustannukset					209,8	370,6	1 848,6 ²	781,0 %
Opintotuen muutoksenhaku- lautakunta					658,2	699,4	710,4	7,9 %
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ					61 109,2	68 010,0	75 676,7	11,3 %

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kohdistettu osuus VNHY:n toimintamenojen kustannuksista vuonna 2025 oli yhteensä 5 809 117 euroa.

¹ Sisältää 34,6 milj. euroa CSC:ltä hankittuja tietotekniikan asiantuntija-, ylläpito- ja asiantuntijapalveluja, jotka on vuosina 2023–2024 kirjattu yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seurantatoiminnolle.

² Sisältää 1,3 milj. euroa OKM:n maksuosuuksia Unescolle, jotka on aikaisempina vuosina kirjattu muihin siirtotalouden kuluihin.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuutta arvioidaan tarkastelemalla ministeriön toimintamenoja menolajeittain sekä arvioimalla toimintamenojen htv-kehitystä. Vuonna 2025 ministeriön toimintamenot kasvoivat noin miljoonalla eurolla ollen yhteensä 23,2 milj. euroa. Toimintamenojen suurimmat kuluerät ovat henkilöstökulut (87 %) sekä palveluostot (12,5 %). Vuonna 2025 toimintamenojen htv-määrä oli 231.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot menolajeittain vuosina 2023–2025

Menolaji	2023	2024	2025	Muutos 24/25	
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	21	14	23	9	44 %
Henkilöstökulut	19 150	19 651	20 047	396	2 %
Vuokrat	29	24	34	10	35 %
Palvelujen ostot	2 816	2 364	2 902	537	19 %
Muut kulut	166	126	170	44	27 %
Yhteensä	22 182	22 179	23 176	997	4 %
<i>HTV (toimintamenot)</i>	<i>237</i>	<i>233</i>	<i>231</i>	<i>-2</i>	<i>-1 %</i>

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kohdistettu osuus VNHY:n toimintamenojen kustannuksista vuonna 2025 oli yhteensä 5 809 117 euroa.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n 2 momentin (1096/2009) mukaan viraston ja laitoksen on järjestettävä maksullisen toiminnan kannattavuuden seuranta siten, että maksullisen toiminnan vuositulo voidaan esittää tilinpäätöksen yhteydessä. Valtiokonttorin määräyksen mukaan kirjanpitoyksikön tulee esittää yksittäisen osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessa, jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa. Myös yhteisrahoitteista toimintaa koskeva kustannusvastaavuuslaskelma tulee esittää toimintakertomuksessaan silloin kun kirjanpitoyksikön saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus on vähintään miljoona euroa.

Vuonna 2025 maksuperustelain mukaiset suoritteiden tuotot olivat opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteensä 0,14 milj. euroa ja kirjanpitoyksikössä yhteensä 0,9 milj. euroa. Yksittäisten osa-alueiden tuotot olivat alle miljoona euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön osalta ei ole asetettu maksullista toimintaa koskevia tulostavoitteita.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin Kilpailulain 30 d §:ssä (721/2019) tarkoitettujen toiminnan tuotot olivat vuonna 2025 yhteensä 0,3 milj. euroa ja Kotimaisten kielten keskuksella 0,03 miljoona euroa. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmat sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista on esitetty liitteessä 18.

Kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2025 yhteensä 1,7 milj. euroa. Kirjanpitoyksikkötasoinen yhteisrahoitteista toimintaa koskeva kustannusvastaavuuslaskelma on esitetty alla olevassa taulukossa. Kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen kuvaukset yhteisrahoitteisesta toiminnasta on esitetty luvussa 5.

OKM KPY

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2024	2025
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	834 516	383 910
- EU:lta saatu rahoitus	335 252	112 161
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	513 568	1 241 774
Tuotot yhteensä	1 683 336	1 737 845
Kustannukset		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset		
- aineet, tarvikkeet, tavarat	5 549	8 988
- henkilöstökustannukset	1 604 667	1 603 228
- vuokrat	21 005	11 315
- palvelujen ostot	459 672	550 395
- muut erilliskustannukset	81 218	139 099
Erilliskustannukset yhteensä	2 172 110	2 313 025
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
- tukitoimintojen kustannukset	436 149	513 166
- muut yhteiskustannukset	232 900	455 397
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	669 050	968 563
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 841 160	3 281 588
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-1 157 824	-1 543 743
<i>Omarahoitusosuus %</i>	<i>40,75</i>	<i>47,04</i>

Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman tuotot sisälsivät tilikaudella 2025 muilta virastoilta saatua rahoitusta 0,06 milj. euroa sekä EU:lta saatua rahoitusta 0,06 milj. euroa. Valtioneuvoston kanslia asetti OKM:n käyttöön yhteensä 60 192 euroa Euroopan unionin kansallisen asiantuntijan palkkaukseen. EU:lta saatiin rahoitusta OECD:n Talis-hankkeeseen (Teaching and Learning International Survey – TALIS). TALIS on OECD:n suurin

kansainvälinen opettajia ja rehtoreita koskeva tutkimus, jonka tavoitteena on tuottaa tutkimukseen osallistuville maille kansainvälistä vertailutietoa opetusta, oppimista ja koulujen/päiväkotien johtamista edistävästä tekijöistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö koordinoi tutkimusta Suomen osalta. Ministeriölle ei ole asetettu yhteisrahoitteista toimintaa koskevia tulostavoitteita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2024	2025
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	139 289	60 192
- EU:lta saatu rahoitus	180 690	59 303
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0
Tuotot yhteensä	319 979	119 495
Kustannukset		
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset		
- aineet, tarvikkeet, tavarat	0	0
- henkilöstökustannukset	105 395	61 760
- vuokrat	0	0
- palvelujen ostot	33 894	0
- muut erilliskustannukset	0	75 403
Erilliskustannukset yhteensä	139 289	137 163
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
- tukitoimintojen kustannukset	193 249	111 673
- muut yhteiskustannukset	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	193 249	111 673
Kokonaiskustannukset yhteensä	332 538	248 836
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-12 559	-129 341
<i>Omarahoitusosuus %</i>	3,78	51,98

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Ministeriön suoritteiden määrät

Esitettävät määrälliset tiedot eivät kuvaa opetus- ja kulttuuriministeriössä käsiteltyjen asioiden laajuutta, laatua tai vaikeusastetta.

OKM:ssä käsitellyt 2015–2025 avatut asiat

	Avattu	Välitoimet	Vireillä	Päätetty	Käsittelyaika keskiarvo vrk
Vuosi 2015	9 182	1 118	2 937	6 245	60
Vuosi 2016	7 659	1 634	5 043	2 616	69
Vuosi 2017	7 694	2 000	2 321	5 373	75
Vuosi 2018	6 524	2 577	2 352	4 172	52
Vuosi 2019	6 396	3 380	1 504	4 892	63
Vuosi 2020	VAHVA: 3 160 SALAMA: 8 998			VAHVA: 1 764 SALAMA: 6 690	
Vuosi 2021	VAHVA: 3 199 SALAMA: 9 138			VAHVA: 1 963 SALAMA: 7 733	
Vuosi 2022	VAHVA: 2 549 SALAMA: 5 897			VAHVA: 1 439 SALAMA: 4 472	
Vuosi 2023	VAHVA: 3 083 SALAMA: 5 135			VAHVA: 1 800 SALAMA: 3 485	
Vuosi 2024	VAHVA: 2 880 SALAMA: 4 597			VAHVA: 1 753 SALAMA: 3 292	
Vuosi 2025	VAHVA: 3 490 SALAMA: 744			VAHVA: 1 895 SALAMA: 578	

Lähde: SALAMA- ja VAHVA-asianhallintajärjestelmät

Asiakirjamäärät

	2021	2022	2023	2024	2025
VAHVA	11 417	9 986	11 421	14 647	14 167
SALAMA	73 088 (vuosien 2019–2020 tapaan laskettuna 58 192)	44 015	38 911	35 084	20 917
Yhteensä	84 505	54 001	50 332	49 731	35 084

Lähde: SALAMA- ja VAHVA-asianhallintajärjestelmät

Viestinnän tunnuslukuja 2020–2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Mediaviestintä/ uutistoiminta						
Tiedotteet						
• suomeksi	183	211	124	109	113	109
• ruotsiksi	145	189	122	109	112	109
• englanniksi	30	53	25	21	21	28
• muilla kielillä	18	5	6	3	0	1
Media-katsaus	verkko- ja printtimedian sekä sosiaalisen median seurantatyökalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä
Verkko-uutiset	suomeksi 53 ruotsiksi 23 englanniksi 8 muut 3 yhteensä 87	suomeksi 173 ruotsiksi 47 englanniksi 7 koltansaame 1 inarinsaame 1 pohjoisaame 1	suomeksi 90 ruotsiksi 49 englanniksi 10 muut 3	suomeksi 74 ruotsiksi 57 englanniksi 11 muut 3	suomeksi 89 ruotsiksi 63 englanniksi 14 muut 0	suomeksi 122 ruotsiksi 116 englanniksi 27 muut 1

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Www-palvelu						
Sivuhaku	käyntejä sivustolla: 1,7 milj. kävijöitä: 1 milj. Sivu-latauksia: 3,7 milj.	käyntejä sivustolla: 1,4 milj. kävijöitä: 992 000 Sivu-latauksia: 3,1 milj. wHuom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilasto- evästeet kieltäneistä	käyntejä sivustolla: 636 000 kävijöitä: 570 590 Sivu-latauksia: 1,5 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilasto- evästeet kieltäneistä	käyntejä sivustolla: 613 000 kävijöitä: 423 000 Sivu-latauksia: 1,4 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilasto- evästeet kieltäneistä	käyntejä sivustolla: 613 000 kävijöitä: 428 000 Sivu-latauksia: 1,4 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilasto- evästeet kieltäneistä	käyntejä sivustolla: 531 533 Sivu-latauksia: 1,2 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilasto- evästeet kieltäneistä
Sivuston laatu	74,5/100 (lähde: Siteimprove)	76,7/100 (lähde: Siteimprove)	93,7/100 (lähde: Siteimprove)	86,6/100 (lähde: Siteimprove)	83,6/100 (lähde: Siteimprove)	88/100 (lähde: Askem)
Seuraajat sosiaalisessa mediassa						
Twitter	28 945	33 182	37 236	37 600	35 700	34 500 (X passiivitiin 2025)
Facebook, Instagram ja YouTube	Facebook 4 595 Instagram 2 813 YouTube 1 050	Facebook 7 422 Instagram 3 829 YouTube 1 310	Facebook 7 914 Instagram 4 811 Youtube 1 620 LinkedIn 7 251	Facebook 8 200 Instagram 5 750 Youtube 1 990 LinkedIn 15 000	Facebook 8 300 (passiivinen) Instagram 7 000 Youtube 2 500 LinkedIn 19 200	Facebook 8 600 (passiivinen) Instagram 8 702 Youtube 2 900 LinkedIn 26 557

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Julkaisutoiminta						
Julkaisusarjojen julkaisut, esitteet	Julkaisut 34, esitteet 10	OKM julkaisusarja 53 VN julkaisusarja 10 esitteet: suomi 4, ruotsi 5, englantia 2, venäjä, 1, arabia 1, somali 1, viro 1 ja pohjoissaame 1	OKM-julkaisusarja 55, VN-julkaisusarja 5, Esitteet: suomi 5, ruotsi 2, englantia 3	OKM-julkaisusarja 54, VN-julkaisusarja 7, Politiikka-analyysejä julkaisusarja 2, Esitteet 19 kpl: suomi 3, ruotsi 3, englantia 3, muut kielet 10 kpl (1 kpl kielistä: arabia, espanja, inarinsaame, koltansaame, pohjoissaame, ranska, romani, saksa, venäjä, viro)	OKM-julkaisusarja 38 kpl VN-julkaisusarja 7 kpl Politiikka-analyysejä 2 kpl	OKM-julkaisusarja 31 kpl VN-julkaisusarja 6 kpl Politiikka-analyysejä 3 kpl Esitteet 3

5.2 Kirjanpitoyksikköön kuuluvien muiden virastojen tuloksellisuus ja suoritteiden määrät

5.2.1 Kotimaisten kielten keskus

5.2.1.1 Johdon katsaus

Vuosi 2025 oli Kotimaisten kielten keskuksessa (Kotus) poikkeuksellinen. Kesäkuussa 2025 presidentti vahvisti lain, jolla sivistyshallinto organisoitiin uudelleen siten, että Kotuksesta tulee Opetushallituksen osasto 1.1.2026 lähtien. Koko vuoden ajan tehtiin tarvittavia valmisteluja siirtymää varten. Yhteistyössä Opetushallituksen kanssa valmisteltiin uusi työjärjestys ja organisaatorakenne. Valmistelua johti yhteinen valmisteluryhmä, jossa Kotusta edustivat johtaja ja hallintopäällikkö. Valmisteluryhmän ja sen alatyöryhmien asiat esiteltiin yhteisessä Kotuksen ja Opetushallituksen johtoryhmien kokouksessa kuukausittain. Yksi suuri kokonaisuutensa oli Kotuksen oman arkiston päättäminen ja valmistautuminen siirtymiseen Opetushallituksen sähköiseen asianhallintaan. Tietoa uudistushankkeen etenemisestä välitettiin aktiivisesti sekä henkilöstölle että verkkosivujen kautta asiakkaille. Kotus on osallistunut edelleen avoimen hallinnon kehittämistyöhön sekä valtionhallinnon johtamisfoorumeihin. Senaatin kanssa jatkettiin suunnitteluhanketta vuonna 2028 tapahtuvalle muutolle Rauhankatu 17:ään.

Kotuksen tietohallinto osallistui sivistyshallinnon virastojen perustietotekniikan yhtenäistämistä valmistelevaan projektiin, jonka tavoitteena oli sivistyshallinnon perustietotekniikkapalveluiden muuttaminen yhdeksi yhteiseksi kokonaisuudeksi, jossa kaikilla työntekijöillä on käytössään samat Valtorin TORI-palveluihin perustuvat peruspalvelut. Poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta tulos oli erinomainen, sillä tulossopimuksessa määritellyt tavoitteet saavutettiin lähes poikkeuksetta. Lisäksi asiakastyytyväisyys ja henkilöstön työtyytyväisyys olivat huipputasoa. Kotus seurasi aktiivisesti julkista kielenkäyttöä ja toimi sen parantamiseksi mm. aktiivisella viranomaisyhteistyöllä sekä antamalla neuvontaa, koulutusta, ohjeita ja lausuntoja. Tarjottiin ja päivitettiin kielen- ja nimistönhuollon ohjeita Kielitoimiston ohjepankissa, joka toimintavuonna täytti 10 vuotta. Julkaistiin verkkolehtiä Kielikello ja Språkbruk, joissa annetaan yleistajuista tietoa kielestä ja kielenkäytön kysymyksistä. Jatkettiin aktiivista työtä viranomaiskielen parantamiseksi muun muassa järjestämällä ennätysyleisön saanut Selkeän kielen päivän tilaisuus ja seurattiin vuonna 2024 annetun virkakielihaasteen tuloksia. Tehtiin jo aiemmin päättyneen verkkopalveluiden yhtenäistämishankkeen jälkitöitä, jotta uudistetut verkkosivut palvelisivat käyttäjiä mahdollisimman hyvin. Verkkopalvelujen käyttäjäkunta onkin laajentunut uudistusten myötä. Toimintavuonna jatkettiin kansallisesti merkittävän Suomen kielen nauhoitearkiston digitointia, joka on tarkoitus saattaa loppuun vuoden 2026 aikana.

Vuonna 2025 jatkettiin Kotuksen strategian toimeenpanoa tukevan asiakaspalveluprosessien vaikuttavuuteen tähtäävän vaikutusohjelman työtä ja käynnistettiin uusi kieliteknologian ja tekoälyn hyödyntämisen vaikutusohjelma.

Sanakirjojen laatiminen ja julkaiseminen ovat olennainen osa Kotuksen toimintaa. Suurten sanakirjojen toimitustyön jatkuvuutta edesauttoi säätiörahoitus. *Vanhan kirjasuomen sanakirja* sai taloudellista tukea Koneen Säätiöltä, *Suomen murteiden sanakirja* Suomen Kulttuurirahastolta ja Suomen ruotsalaismurteiden sanakirja *Ordbok över Finlands svenska folk mål* Svenska litteratursällskapetilta ja Svenska kulturfondenilta. Sanakirjatyötä jatkettiin kaiken kaikkiaan tuloksekkaasti, vaikkakin haasteellisessa henkilöstötilanteessa. *Vanhan kirjasuomen sanakirja*, *Suomen murteiden sanakirja* ja *Ordbok över Finlands svenska folk mål* laajenivat uusin sana-artikkelien aakkosvälein. *Suomi–sorani-sanakirja* valmistui. *Kielitoimiston sanakirjaa* ei toimintavuonna päivitetty; toimitus siirtyi käyttämään uutta toimitusjärjestelmää, kartutti Nykysuomen sanatietokantaa ja edisti seuraavan vuoden julkaisua. *Suomen etymologista sanakirjaa* päivitettiin. Uusia sana-artikkeleita lisättiin myös *Suomi–ruotsi-suursanakirjaan*.

Kotus osallistui edelleen Kansalliskielistrategian ja Kielipoliittisen ohjelman toimeenpanoon. Toimintavuonna jatkettiin Vähemmistökielifoorumin ja karjalan kielen asiantuntijatyöryhmän työtä ja valmisteltiin uuteen lakiin sisältyvän karjalan kielen lautakunnan asettamista syksyn 2025 aikana. Kotuksen johtaja asetti lautakunnan 29.12.2025. Lautakunnan toimikausi on 1.1.2026–31.5.2027, jotta lautakunta pääsee samaan rytmiin muiden Kotuksen kielilautakuntien kanssa. Muut kielilautakunnat jatkoivat toimintaansa kolmivuotiskautensa teemojen mukaisesti. Lautakunnat osallistuivat Kotuksen ohella oikeusministeriön kielikertomuksen valmisteluun ja olivat mukana lausumassa omaa kieltään koskevista kysymyksistä ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Osa lautakunnista osallistui myös kielikertomusta koskevaan kuulemiseen. Suomen kielen lautakunta piti vuonna 2025 esillä kielen merkitystä yhteiskunnallisen osallisuuden rakentajana ja ylläpitäjänä. Lisäksi lautakunta mm. kiinnitti huomiota viranomaistekstien tuottamisen teknisiin ja muihin reunaehtoihin, jotka vaikuttavat heikentävästi tekstin laatuun, sekä pohti keinoja, joilla kielten käyttöalojen kehityksen seuranta saataisiin organisoitua. Vuoden aikana käsiteltiin myös eräitä normituskysymyksiä. Ruotsin kielen lautakunta käsiteli mm. viranomaistekstien ja käännösten laatua ja esitti laatimassaan kirjelmässä huolen tekoälyn vaikutuksesta käännöksiin. Romanikielen ja viittomakielten lautakunnat paneutuivat toimintavuonna sekä kielen asemaan että käyttömahdollisuuksiin liittyviin kysymyksiin. Saamen kielten lautakunta käsiteli saamenkielisiä, viranomaistoiminnassa tarvittavia nimiä.

Toimintavuonna valmisteltiin vuonna 2026 vietettävää kotimaisten kielten teemavuotta ja Kotuksen 50-vuotisjuhlavuotta. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa yhteistyössä valmisteltiin kotimaisten kielten teemavuodesta tiedote, joka julkaistiin molempien organisaatioiden verkkosivuilla 12.11.2025. Valmisteltiin myös teemavuoden sisältöjä ja visuaalista ilmettä. Toimintavuonna valmisteltiin lisäksi Kotuksen 50-vuotisjuhlavuotta ja juhlaulkaisua. Juhlavuosivalmisteluissa tehtiin myös yhteistyötä 100 vuotta täyttävän Yleisradion kanssa. Yhteistyön tuloksena Kotuksen juhlavuoden pääjuhla 3.3. lähetetään suorana Yle Arenassa. Juhlakirjan *Kielen asialla 50 vuotta* tarkoituksena on koota tietoa Kotuksen toiminnasta ja tehtävistä. Julkaisu on artikkelikokoelma, jossa kerrotaan, miten useat organisaatiot ja hankkeet koottiin yhdeksi kielivirastoksi ja miten yhteiskunnalliset muutokset ovat vuosikymmenten kuluessa vaikuttaneet keskuksen tehtäviin. Teos jakautuu kolmeen osaan, jotka ovat ”Kotimaisten kielten keskuksen juurilla”, ”Kotimaisten kielten keskus osana yhteiskuntaa” ja ”Kotimaisten kielten keskuksen tehtävät”.

5.2.1.2 Tuloksellisuus

Vuonna 2025 Kotuksen toiminnallinen tulos oli erittäin hyvä. Kotus saavutti lähes kaikki sille asetetut tulostavoitteet. Julkaisuja, kielineuvontaa, kielenkäytön opetusta sekä esitelmiä ja asiantuntijatehtäviä koskevat indikaattoritavoitteet ylitettiin ja myös verkkosanakirjojen sana-artikkeleita koskeva tavoite lähes saavutettiin. Vain verkkopalvelun kävijämäärä jäi jonkin verran tavoitteesta. Onnistuimme myös kohdistamaan toimintamme niin, että asiakastyytyväisyys ja henkilöstön työtyytyväisyys olivat erinomaista tasoa.

Tuloksellisuusindikaattoreina Kotus seuraa toimintansa tuotoksia sekä niiden saavutettavuutta ja laatua. Indikaattorit kuvaavat kattavasti Kotuksen lakisääteisiä tehtäviä ja palvelutoimintaa. Vuoden 2025 tulosindikaattorien toteumat sekä niiden vertailu tavoitteisiin ja edellisten vuosien toteutumiin esitetään toiminnallisen tehokkuuden yhteydessä luvussa 5.2.1.4. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle asetettuihin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin kytkettyjen tulostavoitteiden edistämistä seurataan laadullisesti, ja ne raportoidaan luvussa 5.2.1.3.

Kotus onnistui hyvin sopeuttamaan toimintaansa supistuvaan talouskehukseen, ja siirtyvä raha kasvoi hieman edellisestä vuodesta. Noudatimme edelleen tiukkaa henkilöstöpolitiikkaa. Merkittävää oli myös vuonna 2023 myönnettyjen säätiörahoitusten jatkuminen sanakirjojen toimitustyöhön: Koneen Säätiö rahoitti *Vanhan kirjasuomen sanakirjaa*, Suomen Kulttuurirahasto *Suomen murteiden sanakirjaa*, ja Svenska litteratursällskapet sekä Svenska kulturfonden myönsivät rahoitusta Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjalle *Ordbok över Finlands svenska folkmål*. OKM:n

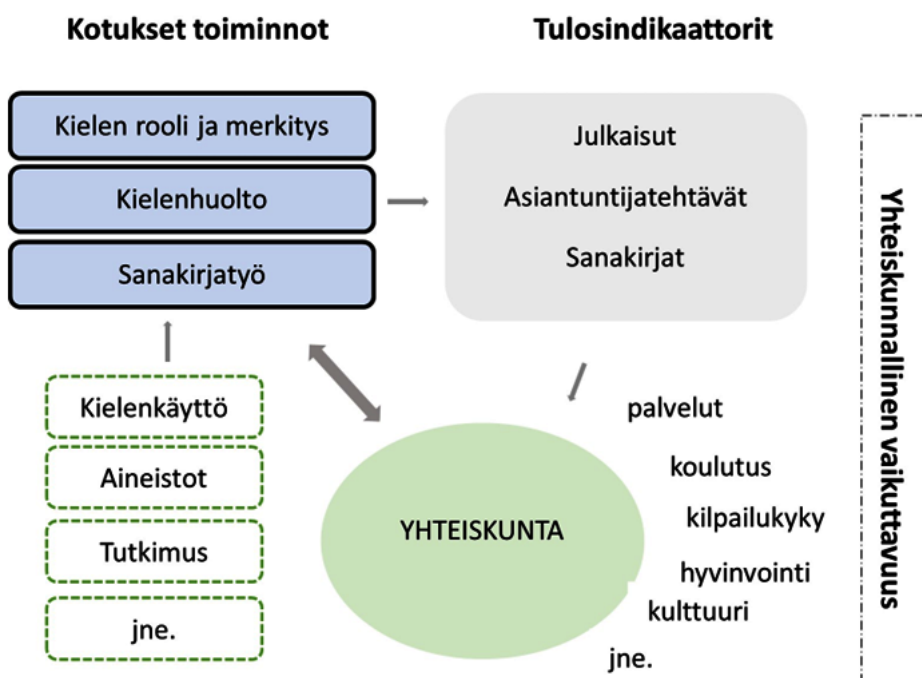
tieteen edistämisen määrärahoista saadulla rahoituksella (2024–2026) jatkettiin Suomen kielen nauhoitearkiston digitointia, ja työ jatkuu vielä vuoden 2026 loppuun saakka.

5.2.1.3 Vaikuttavuus

Kielen asiantuntijatyöllä on keskeinen rooli useissa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa esiin nostettujen Suomen kilpailukyyn pohjaksi asetettujen tavoitteiden tukemisessa: osaamisen vahvistamisessa, demokratian ja osallisuuden tukemisessa, kulttuuriperinnön vaalimisessa ja uuden kulttuurin tuottamisessa.

Kielen asiantuntijana Kotus on osaltaan ollut edistämässä useita opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle hallitusohjelmasta johdettuja yhteisiä yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita. Kotuksen tulossopimuksessa ne on sidottu hallitusohjelman eri teemakokonaisuuksista poimittuihin tulostavoitteisiin (tulossopimuksen tulostavoitteet 1–11).

Tavoitteisiin on vastattu Kotuksen kielenhuollon, sanakirjatyön ja kielten asemaa sekä kielitiedon lisäämistä koskevan asiantuntijatyön avulla. Kotuksen määrällinen ja toiminnan tuloksellisuuden seuranta kytkeytyvät niihin keinoihin, joilla Kotus toteuttaa ja kehittää perustehtäviään kielen asiantuntijana edistääkseen yhteiskunnallisia tavoitteita. Kotus seuraa asiantuntijatyönsä toteumia ja tuloksia määrällisinä indikaattoreina (ks. luku 5.2.1.4.).

Osa hallitusohjelman tavoitteista on liittynyt Kotuksen perustehtäviin suoraan, kuten visio yhteiskunnasta, jossa kansalliskielten asema on selkeä, vahva ja suomalaisia yhdistävä. Lukutaito ja koulutustason nosto ovat niin ikään riippuvaisia yhteisestä kielestä ja sen hallinnasta.

Kotus pitää yleiskielen käyttökelpoisena kahdella kansalliskielellä huolehtimalla kielen normien ajantasaisuudesta ja tarjoamalla tukea kielen käyttöön. Viranomaisten selkeän ja ymmärrettävän kielenkäytön edistäminen on yksi keskeinen painopiste, joka kytkeytyy olennaisesti myös digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Välillisesti Kotus edistää lisäksi esimerkiksi hälytysturvallisuutta vaikuttamalla paikannimistön selkeyteen ja yksiselitteisyyteen. Kulttuuriperinnöstään ja moninaisuudestaan ylpeään sivistisyhteiskuntaan kuuluu yleiskielen hallinnan lisäksi myös ymmärrys kielen vaihtelusta ja eri kielimuodoista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan yhteisistä toiminnallisista tavoitteista Kotus on vahvistanut moninaisuutta koskevaa osaamista ja toimintaa sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta myös vaikuttavuustyönsä kautta: kielen kautta toteutuvaa yhdenvertaisuutta on toimintavuonna edistetty etenkin Kotuksen kielenhuolto- ja virkakielityössä, joka edistää asiallista, selkeää, ymmärrettävää ja sukupuolisensitiivistä kieltä osallisuuden vahvistamiseksi. Kielellistä yhdenvertaisuutta Kotus on vahvistanut viestimällä rinnakkais- ja monikielisyyden puolesta sekä edistämällä Suomessa erityisesti valtioneuvoston kielipoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti suojeltavien kotoperäisten vähemmistökielten käyttöä ja asemaa. Toimintavuonna 2025 muun muassa Kotuksen koordinoima, opetus- ja kulttuuriministeriön nimitämä karjalan kielen asiantuntijatyöryhmä sai työnsä päätökseen.

Sivistyshallinnon yhteiset tavoitteet on sisällytetty myös Kotuksen tulossopimukseen (tavoitteet 12–17), ja ne ovat toteutuneet sopimuksen mukaisesti: vuonna 2025 Kotus on osallistunut aktiivisesti Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon tiiviissä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Yhteistä uutta organisaatiota, jossa Kotus toimii Opetushallituksen osastona, on rakennettu ja sen toimintatapoja ja tavoitteita on kehitetty linjassa muun sivistyshallinnon kanssa.

Kotuksen yhteiskunnallinen tavoite kotimaisten kielten aseman vahvistamiseksi sekä sen strategiset painopisteet yhdistettiin vuoden aikana osaksi Opetushallituksen strategiaa. Strategiatyötä tehtiin virastojen välisesti valmisteluryhmässä johdon, esihenkilöiden ja henkilöstön keskusteluja laajasti hyödyntäen ja virastojen tavoitteiden yhtymäkohtia tarkastellen. Vuonna 2025 jatkettiin lisäksi Kotuksen vaikutusohjelmien toimintaa, ja kehittämistyötä tehtiin erityisesti sekä asiakaspalveluprosessien että kieliteknologian hyödyntämisen parissa.

Viestintäänsä ja sen järjestämistä Kotus kehitti vuoden aikana yhteistyössä Opetushallituksen kanssa ottaen huomioon uuden Opetushallituksen osastojen tehtävät ja Kotuksen roolin kielitiedon julkaisijana ja levittäjänä osana uutta organisaatiota. Vuonna 2024 julkaistua uudistettua verkkopalvelukokonaisuutta kehitettiin edelleen asiakasymmärrystä hyödyntäen. Niukkojen resurssien ja Opetushallitus-fuusion työllistävyyden vuoksi uusia verkkosisältöjä tuotettiin vuoden aikana kuitenkin tavanomaista vähemmän. Kotuksen verkkopalveluiden kotisivuna toimii sivusto kotus.fi/sprakinstitutet.fi, jonka kautta tarjotaan pääsy muun muassa sanakirjoihin, kielenhuollon ja nimistön ohjeisiin ja kielitietoa tarjoaviin verkkolehtiin. Verkkopalveluiden kävijämäärää on seurattu vuosittain.

Verkkopalvelun kävijämäärä	Tavoite 2025	Toteuma 2025	Toteuma 2024	Toteuma 2023
Käyttäjämäärä	8 000 000	6 401 383	7 158 220	8 153 006

Analytiikan mukaan verkkopalvelun kävijämäärä on laskenut vuonna 2025 eikä ole yltänyt edellisvuosien tavoitteeksi asetettuun lukemaan. Kävijämäärän vähentyminen liittyyneen ainakin osittain hakukoneiden tarjoamiin tekoäly-yhteenvedoihin ja tekoälysovellusten käytön yleistymiseen tiedonhaussa.

5.2.1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallista tuloksellisuutta seurataan OKM:n kanssa tulossopimuksessa sovitulla indikaattoreilla. Työajan kohdentaminen indikaattoreille on tehty Kieku-järjestelmässä.

Toiminnan tuottavuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2025, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2025 verrataan vuoteen 2024.

Kotus saavutti tuottavuustavoitteet vuonna 2025 erinomaisesti, sillä ainoastaan esitelmät ja asiantuntijatehtävät jäivät hiukan tavoitteesta, vaikka toimintavuosi oli hyvin poikkeuksellinen. Työpanosta kului huomattavasti Sivistyshallinto 2030 -virastouudistuksen toimeenpanoon sekä Kotuksen 50-vuotisjuhlavuoden valmisteluun.

Suuri osa henkilöstöstä osallistui Opetushallituksen ja Kotimaisten kielten keskuksen yhdistymisen valmisteluun. Valmistelussa uusittiin mm. strategia, työjärjestys, talouden ohjeistusta, Kotuksen henkilöstön sijoittuminen Opetushallituksen palkkajärjestelmään, virkanimikkeistö, tulossopimus ja sisäinen budjetointi. Lisäksi uudistukseen liittyvät Palkeiden talous- ja henkilöstöhallinnon projektit veivät työaikaa merkittävästi. Opetushallitus vastasi Valtorin koko sivistyshallinnon perustietotekniikan uudistamisprojektin johtamisesta, ja tämä työllisti myös Kotuksen henkilöstöä.

Seurantakohde: Julkaisut

Julkaisut	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuman ja tavoitteen ero 2025	Vertailu vuoteen 2024
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 217	2 945	3 149	3 000	149	204
Henkilötyövuodet	14,80	16,75	12,26			
Julkaisut kpl/htv	217	176	257	175	82	81

Kotuksen vuosittaiseen julkaisuluetteloon <https://kotus.fi/kotus/julkaisut/julkaisuarjat-ja-luettelot/julkaisuluettelot/julkaisuluettelo-2025/> kootuista asiantuntijatyön tuloksista julkaisujen tuloksellisuuslaskennassa ovat mukana muut paitsi hallinnolliset toimitteet sekä sanakirjat ja niiden päivitykset. Sanakirjatyötä seurataan omana kokonaisuutenaan (ks. seurantakohde sanakirjat).

Julkaisujen tuloksellisuutta seurataan laskutavalla, joka ottaa huomioon digitaalisessa ympäristössä käytettävät monenlaiset julkaisut ja antaa julkaisujen kappalemäärälle painokertoimen julkaisun laajuuden mukaan. Laskentatapa tuottaa siis erilaiset kertoimet esimerkiksi laajalle tai suppealle tietokantajulkaisulle, asiantuntija-artikkelille ja yksittäiselle verkkosivuston ohje- tai ajankohtaistekstille. Julkaisuille asetetut tavoitteet saavutettiin niin määrän kuin tuottavuuden osalta.

Kotus tuottaa monenlaista kielitietoa kansalaisten ja julkishallinnon tarpeisiin. Valtaosa julkaisuista on verkossa tarjottavia yleistajuisia asiantuntijatekstejä ja -katsauksia. Niiden lisäksi Kotus tuottaa ja päivittää kielenkäytön ja nimistön ohjeita ja opiskelumateriaaleja ja julkaisee erityyppisiä tekstejä kielestä ajankohtaiskolumneista tutkimusartikkeleihin. Toimintavuonna asiantuntijoiden kirjoituksia kielestä ja toimitteita julkaistiin Kotuksen verkkosivujen palstoilla, Kotuksen kielenhuollon verkkolehdistä sekä monissa Kotuksen ulkopuolisissa julkaisuissa, ja niitä jaettiin myös sosiaalisen median kautta. Keskuksen omien asiantuntijoiden lisäksi Kotuksen verkkojulkaisuja oli tuottamassa joukko ulkopuolisia asiantuntijoita.

Seurantakohde: Esitelmät ja asiantuntijatehtävät

Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuman ja tavoitteen ero 2025	Vertailu vuoteen 2024
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	421	348	349	300	49	1
Henkilötyövuodet	13,31	10,73	12,75			
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl/htv	32	32	27	29	-2	-5

Asiantuntijatehtäviin luetaan muun muassa erilaiset asiantuntijalausunnot ja -selvitykset, esiintymiset mediassa sekä osallistuminen kotimaisten ja kansainvälisten työryhmien ja lautakuntien työhön. Kotus välittää kielitietoa ja tutkimustuloksia eri yhteyksissä, niin tieteellisissä konferensseissa kuin laajalle kuulijakunnalle tarkoitetuissa seminaareissa ja tapaamisissa. Suhteet mediaan ovat aktiiviset, ja Kotuksen asiantuntemusta käytetään ahkerasti eri mediakanavissa. Määrälliset tavoitteet esitelmille ja asiantuntijatehtäville oli onnistuttu asettamaan lähes resurssien mukaisiksi, minkä ansiosta tavoiteltu kokonaismäärä ylitettiin ja myös henkilötyövuosikohtainen määrä lähes saavutettiin.

Seurantakohde: Kielenkäytön opetus

Kielenkäytön opetus	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuman ja tavoitteen ero 2025	Vertailu vuoteen 2024
Kielenkäytön opetus, tuntia	682	838	763	600	163	-75
Henkilötyövuodet	2,91	2,66	2,21			
Kielenkäytön opetus, tuntia/htv	234	315	345	243	102	30

Kielenkäytön opetus -indikaattorin tulos ylitti tavoitteet niin kokonaistuntimäärässä kuin henkilötyövuosikohtaisessa määrässä. Tähän vaikutti yhtäältä opetukseen suunnattujen resurssien tehokas käyttö, toisaalta se, että indikaattoria kerryttivät edelleen merkittävästi E-oppivan hyvän virkakielen kurssien suoritukset, jotka tiettyllä kaavalla lasketaan mukaan Kielenkäytön opetus -indikaattoriin.

Seurantakohde: Kielineuvonta

Kielineuvonta	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuman ja tavoitteen ero 2025	Vertailu vuoteen 2024
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	5 430	4 772	6 753	5 400	1 353	1 981
Henkilötyövuodet	2,52	2,08	2,45			
Kielineuvonta, vastauksia, kpl/htv	2 155	2 294	2 756	2 504	252	462

Kielineuvonta-indikaattorin vastausten kokonaismäärä ja myös vastausten määrä henkilötyövuotta kohden ylittivät asetetun tavoitteen selvästi. Kielineuvonnan korkea toteumaluku johtuu maksullisesta paikannimien tarkistuksesta, jossa jokainen tarkistettu nimi lasketaan yhdeksi vastaukseksi. Keväällä valmistui tavallista laajempi, 2 447 ruotsinkielisen nimen tarkistuksen kokonaisuus. Sen ansiosta ruotsin kielen neuvonnassa annettiin kaikkiaan 3 313 vastausta, joista nimistö tarkistusvastauksia on yhteensä 2 461. Suomen kielen vastausten kokonaismäärästä (3 440 kpl) tarkistettuja paikannimiä on 1 313 kpl ja sanakirjatoimitusten antamia neuvontavastauksia 409 kpl. Muiden vastausten kuin paikannimitarkistusten määrä

on pienentynyt edellisestä vuodesta sekä suomen (2127) että ruotsin kielen neuvonnassa (852), mikä johtuu osin myös neuvonnan aukioloaikojen supistamisesta. Henkilökohtaista palvelua tarvitaan kuitenkin edelleen tukemaan ja täydentämään Kielitoimiston ohjepankkia, sanakirjoja ja muita verkossa julkaistuja aineistoja.

Seurantakohde: Sanakirjat

Sanakirjat	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuman ja tavoitteen ero 2025	Vertailu vuoteen 2024
Sana-artikkeleita, kpl	20 936	19 099	11 580	12 089	-509	-7 519
Henkilötyövuodet	35,01	38,38	36,97			
Sana-artikkeleita, kpl/htv	598	498	313	312	1	-185

Sanakirjojen vuositavoite julkaistujen sana-artikkelien osalta lähes saavutettiin. Haasteelliseen henkilöstötilanteeseen nähden toteutunutta julkaistujen sana-artikkelien määrää voidaan pitää yllättävänkin hyvänä. Erityisesti Suomen murteiden sanakirjan toimitus työskenteli vajaalla henkilömäärällä ja osittain vasta perehtymisvaiheessa olevien toimittajien ja vastuuhenkilöiden voimin. Sanakirjatyössä seurantakohteena ovat julkaistut sana-artikkelit, joiden määrä voi vaihdella suurestikin vuosittain esimerkiksi sen mukaan, millaisena kokonaisuutena artikkelit julkaistaan. Kotus tuottaa verkkoon sähköisiä sanakirjoja, jotka ovat vapaasti kaikkien käytössä. Verkossa ovat kokonaan luettavissa *Kielitoimiston sanakirja*, *Karjalan kielen sanakirja*, *Suomen etymologinen sanakirja*, *Finlands-svensk ordbok*, *Suomi–ruotsi-suursanakirja*, *Viro–suomi-sanakirja*, *Suomi–kurmandži-sanakirja*, *Suomi–somalisanakirja* ja toimintavuonna valmistunut *Suomi–sorani-sanakirja*. Alueellista vaihtelua ja kielen historiaa kuvaavista murre- ja vanhan kirjakielen sanakirjoista on verkossa käytettävissä merkittävä osa. Osittain julkaistuihin sanakirjoihin lisätään vuosittain sanakirja-artikkeleita. Myös nykykielen sanakirjojen *Kielitoimiston sanakirjan* ja *Suomi–ruotsi-suursanakirjan* sana-artikkeleita kartutetaan pääsääntöisesti vuosittain.

Seurantakohde: Asiakastyytyväisyys

Kotus teettää vuosittain asiakaskyselyn, jolla selvitetään kielenkäyttäjien näkemyksiä Kotuksen toiminnasta, palveluista ja aineistoista. Loppuvuodesta 2025 verkkosivuilla ja -lehdissä toteutetun asiakaskyselyn kokonaistulos oli 3,7 asteikolla 1–4, mikä ylitti merkittävästi tavoitearvon 3 (muunnettuna asteikolle 1–5 tulos on 4,7). Peräti 98 prosenttia vastaajista on toimintaan erittäin tai melko tyytyväisiä. Tulosta on pidettävä merkittävänä ottaen huomioon sen, kuinka paljon asiantuntijoiden työaika meni virastouudistuksen valmisteluun.

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 862 asiakasta, joista ruotsinkielisiä vastaajia oli 52. Vastaajia oli jonkin verran vähemmän kuin aiempina vuosina. Vastaajat pitävät Kotuksen toimintaa kokonaisuudessaan ensiarvoisen tärkeänä ja toivovat, että Kotuksen toiminta ja resurssit olisi turvattu myös jatkossa. Käyttäjät pitävät useita Kotuksen palveluita korvaamattomina työssään tai vapaa-ajalla. Kotuksen toivotaan olevan paremmin näkyvillä ja osallistuvan entistä enemmän yhteiskunnalliseen kielikeskusteluun.

Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuutta seurataan OKM:n kanssa tulossopimuksessa sovituille indikaattoreilla. Seuraavassa taulukossa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2025, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2025 verrataan vuoteen 2024.

Tuotokset ja kustannukset vaihtelevat tavanomaisesti vuosittain. Vuodet eivät ole tuotoksiltaan samanlaisia, vaikka toiminnan painopisteet eivät merkittävästi muuttuisi, koska työntekijöiden työaika kohdentuu eri vuosina hieman eri kohteisiin. Vuotta 2025 leimasi sekä Opetushallitukseen yhdistymisen että juhluvuoden valmistelu. Lisäksi vuosittaiseen vaihteluun vaikuttaa se, että joitakin tuotoksia valmistellaan usean vuoden ajan.

Kielenkäytön opetuksessa, kielineuvonnassa, julkaisuissa ja sanakirjoissa taloudellisuustavoitteet toteutuivat. Esitelmissä ja asiantuntijatehtävissä taloudellisuustavoitetta ei saavutettu.

Toiminnan taloudellisuus indikaattoreittain

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuman ja tavoitteen ero 2025	Vertailu vuoteen 2024
Julkaisut						
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 217	2 945	3 149	3 000	149	204
Kustannukset	1 167 774	1 250 025	1 038 706			
Euroa/kpl	363	424	330	412	-82	-94
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät						
Esitelmät ja asian- tuntijatehtävät, kpl	421	348	349	300	49	1
Kustannukset	1 051 015	882 536	1 101 193			
Euroa/kpl	2 496	2 536	3 155	2 726	429	529
Kielenkäytön opetus						
Kielenkäytön opetus, tuntia	682	838	763	600	163	-75
Kustannukset	151 332	102 014	108 861			
Kielenkäytön opetus,euroa/tunti	222	122	143	153	-10	21
Kielineuvonta						
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	5 430	4 772	6 753	5 400	1 353	1 981
Kustannukset	152 667	117 853	150 415			
Kielineuvonta, vastauksia, euroa/kpl	28	25	22	29	-7	-6
Sanakirjat						
Sana-artikkeleita, kpl	20 936	19 099	11 580	12 089	-509	-7 519
Kustannukset	2 483 674	2 453 953	2 484 529			
Sana-artikkeleita, euroa/kpl	119	129	215	226	-11	86

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Kotimaisten kielten keskuksen maksullinen toiminta perustuu OKM:n asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteiden maksuista. Maksullinen toiminta mukaan luettuna kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui varsin hyvin. Maksulliseen toimintaan kuuluivat edellisten vuosien tapaan erityisesti tilauskoulutus, Maanmittauslaitoksen tilaama paikannimien tarkistus ja muun muassa seurakuntien pyytämät nimilausunnot.

Myös maksullisen toiminnan euromääräinen tavoite lähes saavutettiin. Maksullisia palveluja annetaan resurssien ja kysynnän mukaan, joten tuotto voi vaihdella vuosittain paljonkin. Koulutuksen kysynnän vähenemistä edellisestä vuodesta selittävät yhteiskunnan taloudellinen tilanne ja siitä seuraavat säästöpaineeet niin julkishallinnossa kuin muillakin sektoreilla. Julkisen talouden säästöt vaikuttivat jo vuonna 2024 Kotuksen koulutuksen tärkeimpään kohderyhmään julkishallintoon, mutta vielä tuolloin kysyntä oli jonkin verran tavanomaista suurempaa työttömyyskasojen tilaaman koulutuksen vuoksi. Nimistöpalveluissa edellinen vuosi 2024 oli poikkeuksellisen tuottoisa karttanimistön laajan erillistarkistuksen ja maksullisten nimilausuntojen tavallista suuremman kysynnän vuoksi, kun taas vuonna 2025 kysyntä palautui tavanomaiselle tasolle.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet

	2025	Tavoite 2025	2024	2023
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	87 919		169 243	146 443
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0		0	0
Tuotot yhteensä	87 919	90 000	169 243	146 443
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0		0	0
Henkilöstökustannukset	43 568		79 624	82 057
Vuokrat			0	161
Palvelujen ostot	4 363		7 260	158
Muut erilliskustannukset			103	0
Erilliskustannukset yhteensä	47 931	49 000	86 988	82 377
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	5 378		9 031	8 679
Poistot	0		0	0
Korot	0		0	0
Muut yhteiskustannukset	11 828		19 441	21 489
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	17 206	19 000	28 472	30 168
Kokonaiskustannukset yhteensä	65 137	68 000	115 460	112 545
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot – kustannukset)	22 782	22 000	53 783	33 898
	135 %	132 %	147 %	130 %

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma

Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet

	2025	Tavoite 2025	2024	2023
TUOTOT				
Kilpailullisen toiminnan tuotot				
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	26 409		89 458	85 976
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot			0	0
Tuotot yhteensä	26 409	25 000	89 458	85 976
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Henkilöstökustannukset	13 087		42 087	
Vuokrat			0	
Palvelujen ostot	1 311		3 838	
Muut erilliskustannukset			55	
Erilliskustannukset yhteensä	14 398	15 000	45 980	48 363
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 615		4 774	5 095
Poistot			0	0
Korot			0	0
Muut yhteiskustannukset	3 552		10 276	12 616
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 168	5 000	15 050	17 711
Kokonaiskustannukset yhteensä	19 566	20 000	61 029	66 074
TULOS	6 843	5 000	28 429	19 902
(tuotot – kustannukset)				
	135 %	132 %	147 %	130 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Kertomusvuonna yhteisrahoitteinen toiminta on tukenut Kotuksen ydintoimintojen toteutumista ja vahvistanut niitä. Koneen Säätiö tuki *Vanhan kirjasuomen sanakirjan*, Suomen Kulttuurirahasto *Suomen murteiden sanakirjan* ja Svenska litteratursällskapet i Finland sekä Svenska kulturfonden Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan (*Ordbok över Finlands svenska folk mål*) toimitustyötä.

Koneen Säätiö on tukenut *Vanhan kirjasuomen sanakirjan* toimitustyötä osallistamalla neljän toimittajan palkkakustannuksiin. Kotuksen palkkaamina hankkeessa on työskennellyt kaksi henkilöä, sanakirjan päätoimittaja ja toimitussihteeri. Ulkopuolinen rahoitus mahdollistaa tämän jo 1950-luvulla aloitetun suuren sanakirjahankkeen jatkumisen.

Vanhan kirjasuomen sanakirjan tarkoitus on kuvata suomen kirjakielen varhaisvaiheet sanaston näkökulmasta, 1540-luvulta 1800-luvun alkuvuosiin ulottuvan aikajakson aikana julkaistujen suomenkielisten teosten sanojen merkitykset ja käyttöyhteydet. Tämä kielimuoto on nykyisen yhteiskuntamme valta-asemassa olevan virallisen kielen lähtökohta ja perusta, mutta monet sanoista ovat nykykielen käyttäjille outoja tai niitä käytetään eri merkityksessä. Ulkopuolinen rahoitus on mahdollistanut sen, että hyvin erityislaatuista ja monipuolista osaamista vaativaan työhön on saatu uuden sukupolven tekijöitä, työn jatkajia. Yhteistyön tavoitteena on saattaa kansallisesti arvokas sanakirja valmiiksi.

Suomen Kulttuurirahasto myönsi vuosiksi 2024–2028 yhteensä 0,850 miljoonan euron rahoituksen kolmen toimittajan palkkaamiseksi Suomen murteiden sanakirjatyöhön. Toimituksessa työskenteli toimintavuonna Kotuksen palkkaamana päätoimittaja, toimitussihteeri ja kaksi toimittajaa.

Suomen murteiden sanakirja on Suomen suurin sanakirjahanke. Se kuvaa Suomen kaikki murteet sanaston näkökulmasta, sanojen merkitykset, käyttöyhteydet ja esiintymispaikkakunnat. Sanakirja perustuu noin kahdeksan miljoonan sanalipun aineistoon. Aineistoa on kaikista Suomen pitäjistä (myös viime sodan jälkeen luovutetuilta alueilta) ja siitä suuri osa on kielitieteellisen koulutuksen saaneiden kerääjien kenttätöyssä kokoamaa aineistoa. Suomen kulttuurirahaston myöntämä rahoitus mahdollistaa suurhankkeen jatkamisen. Säätiörahoituksella palkatuista toimittajista on kasvamassa uusia erityistä ja monipuolista osaamista vaativan työn tekijöitä.

Svenska litteratursällskapet (SLS) ja Svenska kulturfonden (SKF) myönsivät vuonna 2024 yhteensä 2,34 miljoonaa euroa Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan toimitustyöhön. Kotuksen sekä SLS:n ja SKF:n välinen sopimus on voimassa vuoteen 2036, jolloin sanakirjan odotetaan valmistuvan. Rahoituksen avulla palkataan uusia

sanakirjantoyttimittajia, ja sen ehtona on, että Kotus vastaa osaltaan sanakirjatoimituksen kustannuksista. Vuoden 2025 aikana kolme toimittajaa on työskennellyt säätiörahoituksella, ja Kotuksen omalla rahoituksella päätoimittaja, toimitussihteeri ja yksi toimittaja.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	Toteuma 2025	Tavoite 2025	Toteuma 2024
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	0		0
- EU:lta saatu rahoitus	0		
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	559 622	550 000	498 122
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0		0
Tuotot yhteensä	559 622	550 000	498 122
Kustannukset			
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet, tavarat	0		0
- henkilöstökustannukset	1 042 125	1 049 000	994 638
- vuokrat	0		0
- palvelujen ostot	2 071		0
- muut erilliskustannukset	0		0
Erilliskustannukset yhteensä	1 044 196	1 049 000	994 638
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista			
- tukitoimintojen kustannukset	72 154	66 000	60 646
- poistot	0	0	0
- korot	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	255 237	250 000	232 900
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	327 391	316 000	293 546
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 371 587	1 365 000	1 288 184
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot – kustannukset)	-811 965	-815 000	-790 062
Omarahoitusosuus %	61	59	59

5.2.1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Toimintavuoden henkilötyövuosimäärä 66,9 oli 5,9 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna, ja vuoden lopussa henkilöstömäärä 67 oli yhtä suuri kuin edellisenä vuonna. Kertomusvuonna jatkettiin vuonna 2022 hyväksytyin henkilöstösuunnitelman mukaista rekrytointipolitiikkaa, joka tukee toiminnan sopeuttamista supistuneeseen talouskehyykseen. Näin ollen korvausrekrytointeja tehtiin todella harkiten, mikä näkyy henkilötyövuosien kehityksessä. Henkilöstösuunnitelman tarkoituksena on tukea Kotuksen ydintehtävien hoitoa eli turvata välttämättömät lain, työjärjestyksen, strategian ja tulossopimuksen edellyttämät perustehtävät ja -toiminnot.

Säätiöiden myöntämällä rahoituksella palkattiin määräaikaista sanakirjatoimittajia *Vanhan kirjasuomen sanakirjan*, *Suomen murteiden sanakirjan* ja Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan, *Ordbok över Finlands svenska folkmål*, toimituksiin.

Henkilöstön keski-ikä jatkoi edelleen alenemista ja oli 49,0 vuotta, mikä on neljä prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Koko valtion henkilöstön keski-ikä on 45,7 vuotta.

Toimintavuoden aikana Kotuksen kokonaistyövoimakustannukset pienenevät 2,0 prosenttia edellisestä vuodesta. Henkilötyövuosien vähenemisen johdosta henkilöstökulut alenivat 3,2 prosenttia, vaikka heinäkuun alusta toteutettiin 2,4 prosentin palkkojen yleiskorotus.

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2023	2024	2025	Vuosi- muutos %
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	67	67	67	0,0
naiset	55	51	52	2,0
miehet	12	16	15	-6,3
Henkilötyövuosimäärä	67	71,1	66,9	-5,9
Keski-ikä (v.)	52,2	51,1	49,0	-4,0
naiset	52,2	52,4	50,1	-4,3
miehet	52,2	46,8	45,2	-3,5

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2023	2024	2025	Vuosi- muutos %
Henkilöstömäärät ikäluokittain				
15–24	1	0	0	0
25–34	4	9	12	33,3
35–44	16	15	14	-6,7
45–54	11	12	12	0
55–64	33	30	24	-20,0
65–	2	1	5	400,0
Koulutustasoindeksi	6,9	7,0	6,8	-2,8
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden %-osuus	94,0	95,5	92,5	-3,1
Tutkijakoulutuksen suorittaneiden %-osuus	26,9	26,9	23,9	-11,1
Vakinaisia	51	52	52	0,0
naiset	43	42	42	0,0
miehet	8	10	10	0,0
Määräaikaisia	16	15	15	0,0
naiset	12	9	10	11,1
miehet	4	6	5	-16,7
Kokoaikaisia	62	65	62	-4,6
naiset	51	50	49	-2,0
miehet	11	15	13	-13,3
Osa-aikaisia	5	2	5	150,0
naiset	4	1	3	200,0
miehet	1	1	2	100
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	79,3	80,0	77,7	-2,9

Henkilöstökulut	2023	2024	2025	Vuosi- muutos %
Kokonaistyövoimakustannukset	4 208 300,0	4 463 691,0	4 372 360,9	-2,0
Tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	75,5	76,9	73,9	-3,6
Välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 573 315,0	1 610 423,3	1 661 641,1	3,2
Välillisten työvoimakust. %-osuus tehdyn työajan palkoista	59,7	54,0	61,3	8,6

Henkilöstön osaaminen ja koulutus

Kotuslaisten koulutustaso on korkea, koulutustasoindeksi 6,8 (asteikko 1–8), joka on selvästi valtionsektorin keskiarvoa (5,5) korkeampi. Tämä kuvaa hyvin Kotusta asian-tuntijaorganisaationa, missä osaaminen on keskeisessä roolissa ydintehtävien suorittamisessa. Korkeakoulututkinnon suorittaneita on 92,5 % ja tutkijakoulutuksen (tohtori tai lisensiaatti) suorittaneita 23,9 % koko henkilöstöstä, kun osuus valtiolla on keskimäärin 4,5 %.

Henkilöstön osaamista ja sen kehittymistä tuettiin erilaisilla koulutuksilla ja valmennuksilla. Vuonna 2025 koulutukseen käytettiin 0,3 työpäivää/htv (valtiolla keskimäärin 1,0 työpäivää/htv).

Henkilöstölle tarjottiin Kaiku-rahoituksella järjestettyä Sivistyshallinto 2030 -virastouudistukseen liittyvää muutosvalmennusta sekä koko hallinnonalan yhteisinä webinaareina että Opetushallituksen ja Kotuksen yhteisinä työpajoina. Molempiin valmennuksiin henkilöstöä osallistui runsaasti. Opetushallituksen ja Kotuksen yhteiset työpajat saivat hyvää palautetta, ja ne koettiin tärkeiksi tutustumisen ja yhteisen ymmärryksen rakentamisen kannalta. Lisäksi Opetushallituksen ja Kotuksen johdolle järjestettiin yhteinen johdon valmennus strategian ja yhteisen toimintakulttuurin luomiseksi. Johdon valmennuksesta hyvää palautetta sai varsinkin johtoryhmän työskentelyn kehittämistä koskeva osio. Henkilöstöllä oli edellisten vuosien tapaan mahdollisuus osallistua hallinnonalan yhteiseen kielikoulutukseen.

Koulutuskustannukset 259,3 euroa/htv pienenevät hieman edellisestä vuodesta ja jäivät myös alle valtion keskiarvon 421,2 euroa/htv.

Henkilöstön koulutus ja kehittäminen	2023	2024	2025	Vuosi- muutos %
Koulutuspanostus,työpäivää/ henkilötyövuosi	1,9	0,4	0,3	-25,0
Koulutus ja kehittäminen,euroa/htv	608,1	263,8	259,3	-1,7

Toiminnan merkittävät uudistukset

Kotus pyrki toimintavuonna uudistamaan toimintaansa ja toimintatapojaan sekä arvioimaan niiden vaikutuksia toiminnan tuloksellisuuteen. Valmistauduttiin myös Opetushallituksen järjestelmien käyttöönottoon, kuten sähköiseen asiakirjahallintaan siirtymiseen. Yhdessä Opetushallituksen kanssa kehitettiin myös tulevan yhteisen viraston johtamisjärjestelmää palvelemaan entistä paremmin organisaation avoimuutta ja johtamisen laatua.

Asiakaspalveluprosessien vaikutusohjelmassa tehtiin Kotuksen yhteinen asiakaspalvelusuunnitelma, joka auttaa fokusoimaan ja rajaamaan työtä ja sujuvoittamaan prosesseja. Suunnitelman pohjaksi tehdyssä henkilöstökyselyssä korostui vuorovaihteisten palvelujen tärkeä rooli muun toiminnan tukena erityisesti tiedonhankinnassa ja verkostoitumisessa. Suunnitelman valmistuttua sen pohjalta hahmoteltiin kuhunkin palveluun liittyviä linjauksia. Kotuksen neuvontapalvelujen ja kielenhuollon ohjeiden kehittämisessä voidaan hyödyntää myös tuloksia, joita saatiin Kotuksen ja Ruotsin Kielen ja kansanperinteen tutkimuslaitoksen kielineuvontojen kahdessa vertailevassa kartoituksessa. Suomen kielen kartoitus on julkaistu tammikuussa 2025.

Vaikutusohjelmassa Kansalliskielet ja monikielinen Suomi (2022–23) suunniteltu esiselvitys Suomen kielitilanteen seurannasta julkaistiin tammikuussa. Esiselvityksessä ehdotetaan, että Suomessa puhuttavien kielten käytön seurantaan luodaan infrastruktuuri, jonka avulla saadaan Suomessa puhuttavien kielten käytöstä ajantasaista ja päivittyvää tilastollista tietoa tutkimuksen ja päätöksenteon tueksi.

Aloitettiin kieliteknologian ja tekoälyn vaikutusohjelma, jossa vuoden 2025 aikana käsiteltiin kieliteknologian ja tekoälyn mahdollisuuksia seuraavista näkökulmista: 1) kotuslaisten oman työn kannalta, 2) Kotuksen palveluiden näkökulmasta ja 3) sidosryhmäyhteistyön ja asiantuntijuuden kannalta. Vaikutusohjelmaryhmä päätyi kolmen konkreettisen toimenpiteen esittämiseen: sanapöytäkirjan käyttöönotto uudissanojen keruun nopeuttamiseksi, kielenhuoltoapuria koskeva jatkoselvitystyö sekä nauhoitearkiston vanhimpien äänitteiden laadun parantamisen selvittäminen tekoälyn avulla. Lisäksi vaikutusohjelmaryhmä käsitteli sidosryhmiltä tulleita tekoälyyn liittyviä kysymyksiä ja järjesti kotuslaisille kyselyn kieliteknologian ja tekoälyn käytöstä.

Ordbok över Finlands svenska folkmålin toimitustyötä on tehostettu useilla tavoilla. Artikkelirakenne on tehty selkeämmäksi, mikä mahdollistaa kohdennetummat tekniset tarkistukset. Versiohallinta on otettu käyttöön, ja nyt kaikki sanakirja-artikkeleihin tehdyt muutokset voidaan jäljittää. Lisäksi on luotu useita muita toimituksellisia apuvälineitä, mikä mahdollistaa aiempaa paremman tiedonlouhinnan julkaistuista artikkeleista. Sen lisäksi on laadittu murrekarttoja, jotka tukevat lähteiden luotettavuuden arviointia ja tehostavat siten työskentelyä. Ne ovat myös arvokas apuväline uusien toimittajien koulutuksessa. Lisäksi Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan liittäminen osaksi Ruotsin Akatemian sanakirjaportaalia eteni ja on toiminnassa tammikuusta 2026 lähtien. Muutoksen seurauksena on myös odotettavissa, että Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjan käyttäjämäärä kasvaa. Osana Kotuksen ja OPH:n yhdistymistä suunniteltiin, miten tietohallinto kokonaisuudessaan organisoitaisiin vuoden 2026 alusta lähtien uudessa virastossa. Osana Sivistyshallinto 2030 -uudistushanketta valmisteltiin sivistyshallinnon virastojen perustietotekniikan yhtenäistämistä projektissa, jonka tavoitteena oli sivistyshallinnon perustietotekniikkapalveluiden muuttaminen yhdeksi yhteiseksi kokonaisuudeksi, jossa kaikilla työntekijöillä on käytössään samat Valtorin TORI-palveluihin perustuvat peruspalvelut. Näihin kuuluvat pilvipohjaisessa hallinnassa olevat työtietokoneet ja -puhelimet, toimistosovellukset, yhteinen M365-työympäristö ja käyttövaltuushallinta, puhpalvelut sekä kaikkiin edellä mainittuihin tarvittavat taustapalvelut. Muutoksiin valmistautumiseen liittyvät toimet työllistivät koko viraston henkilöstöä ja etenkin tietohallintoa. Osana virastouudistusta Kotus siirtyy käyttämään Opetushallituksen sähköisen asianhallinnan järjestelmää. Kotuksen tiedonohjaussuunnitelma uudistettiin osaksi OPH:n tiedonohjaussuunnitelmaa ja tiedonhallintamallia, mikä työllisti koko viraston henkilökuntaa. Tämä tarkoitti myös Kotuksen paperimuotoisen hallinnonarkiston päättämistä 31.12.2025.

Työhyvinvointi

Työtyytyväisyyskysely toteutettiin ensimmäisen kerran HenkilöstöBarolla, kun se aikaisemmin on tehty VMBarolla. Tulokset eivät näin ollen ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin verrattuna, kun sekä kysymykset että asteikko muuttuivat. Kotuksen kokonaistyytyväisyys oli 3,38, mikä Palkeiden tulkintaohjeistuksen mukaan on huipputasoa (3,25–4,00). Tulos on erinomainen ja vielä merkittävämmän siitä tekee se, että vuosi 2025 oli hyvin poikkeuksellinen, kun valmistauduttiin organisaatiomuutoksen ja uuden toimitilan suunnitteluun.

Työtyytyväisyyskyselyn (HenkilöstöBaro) kaikki kokonaisindeksit; omatyö- (3,53), johtaminen- (3,35), työyhteisö- (3,31) ja organisaatio- (3,32) indeksit olivat huipputasoa. Samoin muutoskyvykkyyden (3,26), psykologinen turvallisuus- (3,58) ja vastuullisuus- (3,30) indeksit olivat huipputasoa. Henkilöstö koki tekevänsä merkityksellistä työtä ja tunti saavansa arvostusta omassa työssään. Esihenkilötyö arvioitiin oikeudenmukaiseksi, ja esihenkilön ja työntekijöiden välillä koettiin valitsevan keskinäinen luottamus ja vuorovaikutus arvioitiin arvostavaksi. Henkilöstöllä oli luottamus siihen, että esihenkilöt ovat kyvykkäitä viemään muutokset läpi omalta osaltaan, mutta selvä vähemmistö vastaajista koki muutoksen vaikuttavan myönteisesti omaan tilanteeseen. Palkkausta koskeva osio sai kaikkein kriittisempiä arviointeja, ja kaikkein heikoimmin arvioitiin palkkauksen muuttuvan oman työsuorituksen muuttumisen myötä.

Kotuksen vahvuuksina koettiin yhteisöllisyys ja hyvä yhteishenki sekä asiantuntijuus ja sen arvostaminen. Näiden toivottiin säilyvän myös virastojen yhdistyttyä.

Sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden (11,5) nousi huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna ja on yli valtion keskitason (7,7). Toimintavuonna oli poikkeuksellisen paljon pitkiä sairauspoissaoloja, mikä nostaa tunnuslukua merkittävästi. Sairaustapauksien lukumäärä sen sijaan laski 3,9 prosenttia.

Toimintavuonna järjestettiin myös koko viraston yhteinen työhyvinvointipäivä sekä perinteiset kesä- ja joulujuhlat.

Työhyvinvointi	2023	2024	2025	Vuosi- muutos %
Työtyytyväisyys(VM-Baro) / (HenkilöstöBaro*)	3,5	3,8	3,38*	-
Lähtövaihtuvuus, %	5,8			
Tulovaihtuvuus, %	1,4	1,5		
Työkyvyttömyyseläkkeelle,% henkilöstöstä	0,0	0,0	0,0	
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	6,7	9,8	11,5	10,5
Työterveyshuolto, euroa/htv	749,4	760,8	784,9	3,2
Työtyytyväisyyden edistäminen, euroa/htv	842,8	535,5		
Työkunnan edistäminen, euroa/htv	665,7	427,7		

*) Tulos ei ole vertailukelpoinen, koska sekä kysymykset että asteikko muuttuivat.

5.2.2 Saavutettavuuskirjasto Celia

5.2.2.1 Johdon katsaus

Vuonna 2025 Celiassa tehtiin laaja-alaisesti kehitys- ja valmistelutyötä, joka tuki tulevaa virastouudistusta sekä vahvisti saavutettavan julkaisemisen ja yhdenvertaisten palveluiden edistämistä. Toiminta jatkui tehokkaana ja palveluiden vaikuttavuus vahvistui, vaikka toimintaympäristöön liittyvät muutokset ja Sivistyshallinto 2030 -uudistukseen valmistautuminen näkyivät myös työkuorman kasvuna ja työhyvinvoinnin laskuna.

Celia osallistui aktiivisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistuksen valmisteluun. Lukuisat sidosryhmät antoivat lausuntonsa hallituksen esityksestä, millä oli konkreettista vaikutusta lain sisältöön. Uuden viraston rakennetta työstettiin kolmen viraston yhteisissä työpajoissa, ja Saavutettavuuskirjasto Celian, Varastokirjaston ja Kansallisarkiston yhdistymistä 1.1.2026 varten käytiin henkilökohtaiset siirtymäkeskustelut sekä järjestettiin yhteisiä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia sekä muutostukea. Marraskuussa kolmen viraston henkilöstö osallistui kaksipäiväisiin Strategia- ja henkilöstöpäiviin tulevaisuuden suunnittelua varten. Myös Senaatin Rauhankatu 17 -tilahankkeeseen osallistuttiin aktiivisesti.

Keskeisenä kehittämishankkeena cd-äänikirjalainauksen päätyminen eteni hallitusti. Yhteistyö Näkövammaisten liiton kanssa mahdollisti kokonaan uuden lainaustavan, jonka yli 700 asiakasta otti käyttöön loppuvuoteen mennessä. Myös Epub-projekti, jonka lopputuloksena voitiin luetteloida ja jaella epub-kirjoja, toteutettiin vuoden aikana Apteekkari Ester Fagerlundin rahaston tuella.

Vuoden aikana laadittiin myös Celian tuote- ja palvelulinjaukset sekä kuvaukset keskeisistä prosesseista. Selkokielisen viestinnän linjaukset pantiin toimeen, ja keskeisiä viestintämateriaaleja mukautettiin selkokielisiksi.

E-kirjojen esteettömyysvaatimusten voimaantumiseen kesäkuussa valmistauduttiin tiiviisti, ja kustannuskentältä saatu palaute oli erittäin myönteistä. EU-rahoitusta saanut APACE-hankkeen toinen toimintavuosi vietiin onnistuneesti päätökseen. Hanke toi merkittävää näkyvyyttä Celian saavutettavuusosaamiselle ja palkittiin syyskuussa 2025 WIPO:n Accessible Books Consortiumin (ABC) kansainvälisellä saavutettavuuspalkinnolla.

Lainauspalveluiden kokonaiskäyttö kasvoi 1,42 miljoonaan lainaan, ja verkkolainauksen osuus nousi ennätyskattaiseen 86,1 prosenttiin. Asiakastytyvyisyys säilyi edelleen erittäin korkealla tasolla: suositusluku NPS oli 66 ja 88 % asiakkaista koki Celian kirjastopalveluiden parantavan elämänlaatuaan. Vaikka kokonaisasiakasmäärä laski 1,9 %, palvelun vaikuttavuus pysyi vahvana ja palvelukumppanit toimivat aktiivisesti palvelua tarvitsevien käyttäjien tavoittamiseksi.

Uusia saavutettavia aineistoja hankittiin 1 450 nimekettä ja kokoelman käyttöaste säilyi hyvin tavoitteiden tuntumassa. Vieraskielisen kokoelman kehittäminen käynnistyi kuuden kärkekielen mallilla: kokoelmaan hankittiin 40 nimekettä ja aloitettiin karjalankielisiä osuuksia sisältävän äänikirjan tuotanto. Monikanavainen, kognitiivisesti saavutettava oppikirjamalli eteni: Vaikuttaja I -oppikirja valmistui ja julkaistiin ensimmäisenä laajasti mukautettuna pilottina.

Viraston kokonaiskustannukset kasvoivat vain 0,42 % säästötoimien ansiosta. Kirjapalveluiden tuottavuus kasvoi 5,06 %. Lainan keskihinta nousi hieman, mutta palveluiden tehokkuus parani.

Henkilöstömäärä väheni 45 henkilöön (-4,26 %), ja työtyytyvyisyys laski muutosten keskellä tasolle 2,94/5. Työterveyshuollon kustannukset saatiin käännettyä laskuun, mutta sairauspoissaolot pysyivät tavoitetta korkeammalla tasolla. Osaamisen kehittämistä jatkettiin – erityisteemoina olivat kognitiivinen saavutettavuus, tekoälyn hyödyntäminen ja muutoksen hallinta.

Vaikka Saavutettavuuskirjasto Celian taival itsenäisenä virastona päättyikin 48 vuoden jälkeen, vuosi 2025 osoitti, että Celian toiminta on merkityksellistä ja vaikuttavaa, ja että Celia pystyy toimimaan tehokkaasti ja vaikuttavasti myös laajojen muutosten keskellä. Palveluiden käytön kasvu, cd-äänikirjalainauksen tilalle kehitetty uusi digitaalinen palvelu, epub-kehitysprojekti ja uudet saavutettavuusavaukset vahvistivat Celian roolia yhdenvertaisen lukemisen ja oppimisen edistäjänä.

5.2.2.2 Tuloksellisuus

Asiakkaat ja asiakastyytyväisyys

Vaikka uusien asiakkaiden määrä ylitti asetetun tavoitteen selvästi: 10 218 (tavoite 9 000), uusien asiakkaiden määrä väheni 13,19 % vuoteen 2024 verrattuna. Kokonaisasiakasmäärä vuoden lopussa oli 73 431, mikä jäi asetetusta tavoitteesta (76 000). Asiakkaiden määrä palveluiden piirissä väheni 74 874:stä 73 431:een eli 1,93 %.

Asiakastyytyväisyyden NPS oli 66 (tavoite 60) ja asiakkaiden kokema elämänlaadun parantuminen palveluiden ansiosta 88 % (tavoite 80 %). Vuosittainen asiakastyytyväisyyskysely (1 898 vastaajaa) osoitti vahvaa tyytyväisyyttä erityisesti verkkopalveluihin ja lukuohjelmiin; palveluiden toimintavarmuutta piti hyvänä 81 % henkilöasiakkaista ja 79 % välittäjistä. Suositteľuhalukkuus oli korkea: 73 % käyttäjistä suosittelisi Celian palveluita.

Asiakastyytyväisyys ja uusien asiakkaiden hankinta olivat vahvoja signaaleja palvelun vaikuttavuudesta, mutta kokonaisasiakasmäärän lasku edellyttää kohdennettuja toimenpiteitä palvelukumppanuuksissa.

Lainauspalvelut ja niiden digitaalinen käyttö

Lainauspalveluiden kokonaiskäyttö kasvoi 0,79 % ja lainauskertojen määrä oli 1 420 506. Kokonaislainauksen tavoite 1,3 miljoonaa siis ylitettiin. Verkkolainauksen osuus oli 86,1 % (tavoite 85 %), mikä korostaa digitaalisten palveluiden edelleen kasvavaa merkitystä.

Digitaalisten kanavien kehitys oli onnistunutta ja tuki palvelun saavutettavuutta; jatkossa panostetaan käytettävyyteen ja palveluiden skaalautuvuuteen.

Kokoelmat, kirjahankinnat ja oppimateriaalit

Kirjahankintojen määrä oli 1 450 nimekettä (tavoite 1 300) ja kokoelman käyttöaste 32,7 % (tavoite 32 %). Valmishankintojen osuus oli 43,5 % (tavoite 45 %). Oppimateriaalitoimituksia tehtiin 38 969 kertaa (tavoite 30 000). Oppimateriaalien tuotantoa on strategisesti vähennetty ja painopistettä siirretty laatuun ja kustantajien ohjaukseen, mikä näkyikin toimitusten hitaana laskuna (-6,68 %).

Hankinnat ja kokoelman käyttö olivat vakaalla tasolla. Oppimateriaalistrategian vaikutus näkyi edelleen vähenevänä tuotantona, mutta kysyntää on edelleen, joten siirtymä vaatii jatkotoimia kustantajayhteistyössä.

Palvelukumppanien ja asiakkaiden aktiivisuus

Yleisten kirjastojen rekisteröintiaste oli 75,1 % (2024: 77 %). Koulujen rekisteröintiaste laski 42,3 % ja koulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus jäi 14,5 %:iin. Korkeakoulukirjastot pysyivät aktiivisina: 94,1 % rekisteröi uusia asiakkaita. Aktiivisten palvelukumppaneiden osuus jäi tavoitteesta (48 %, toteuma, tavoite 54 %), mikä heijastui myös asiakashankintaan. Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus laski hieman.

Kumppaniverkosto on pääasiallinen asiakashankinnan kanava; edelleen erityisesti koulujen aktivoimiseen ja tukeen tarvitaan kohdennettuja toimenpiteitä. Lasten ja nuorten palveluiden käyttöön täytyy kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Saavutettavan julkaisemisen edistäminen

Saavutettavan julkaisemisen suositusten, neuvonnan ja koulutusten määrä pysyi lähes ennallaan. Saavutettavuuteen liittyviä koulutuksia järjestettiin 23 kertaa ja niihin osallistui 2 262 henkilöä. Koulutusten sisältöihin ja kysyntään vaikutti edelleen kuluttajille tarjottavia e-kirjoja, niiden lukuohjelmia ja -laitteita koskevien esteettömyysvaatimusten voimaantulo 28.6.2025.

Henkilöstö, työhyvinvointi ja johtaminen

Johtamisindeksi laski 2,9:ään (tavoite 3,6). Henkilöstön koulutuspäiviä toteutui 1,79 / htv, mikä jäi selvästi tavoitteesta. Sairauspoissaolot vähenivät edellisvuodesta 1,76 %, mutta olivat edelleen korkeammat kuin tavoite: 10,02 pv/htv (tavoite 7 pv/htv). Henkilöstömäärän (HTV) tavoite 47 alittui: toteuma oli vuoden lopussa 45,74.

Johtamisen ja osaamisen kehittämiseen sekä työhyvinvoinnin tukemiseen on panostettava, jotta palvelutuotannon laatu ja henkilöstön jaksaminen turvataan.

5.2.2.3 Vaikuttavuus

Hallitusohjelmasta nousevat tulostavoitteet

Suomalaisten oppimistulokset ja koulutustaso nousevat

Tulostavoite 1: Erityistä tukea tarvitsevien koululaisten kognitiivisesti saavutettavan, monikanavaisen oppimateriaalin malli syntyy ja vakiintuu.

Tulostavoite toteutui. Vuonna 2024 valmistuneen Luen ja kuuntelen: Ympäristöoppi -oppikirjaprojektin jälkeen Celiassa kokeiltiin monikanavaisen, kognitiivisesti saavutettavan oppikirjan tuotantoprosessia, jossa oppikirja tuotettiin mukauttamalla kustantajan oppikirjaa huomattavasti enemmän kuin Celian normaalissa oppikirjatuotannossa. Erityistä huomiota kiinnitettiin kognitiiviseen saavutettavuuteen. Alakoulun yhteiskuntaopin kirja Vaikuttaja I valmistui ja julkaistiin syksyllä 2025.

Vaikka molempien oppikirjojen tuotantomalli osoittautui liian raskaaksi käytettäväksi tuotannossa laajasti, projekteista saatiin paljon oppeja vastaisuuden varalle. Vuonna 2026 kokeillaan entisestään kevennettyä tuotantomallia ja selvitetään yhteistyömahdollisuuksia muiden oppimateriaalitoimijoiden kanssa.

Tulostavoite 2: Koulujen ja kirjastojen yhteistyömalli luodaan ja viedään käytäntöön.

Tulostavoite toteutui. Celian tavoitteena on ollut lisätä koulujen tietoisuutta Celian kirjastopalveluista luomalla uusia yhteistyön muotoja yleisten kirjastojen pedagogisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on ollut kannustaa kirjastoja markkinoimaan palveluita kouluille esimerkiksi vinkkausten ja muiden oppilaitosten kirjastovierailujen yhteydessä.

Yhdessä Helsingin kaupunginkirjaston pedagogisten informaatikoiden kanssa suunniteltiin ja toteutettiin saavutettavien kirjastopalveluiden koulutuspaketti. Lastenkirjastotyötä tekeville kirjastoammattilaisille suunnattu koulutuspaketti sisälsi työpajoja ja luentoja, ja kouluttajina toimivat Celian asiantuntijat yhdessä pedagogisten informaatikoiden kanssa. Koulutusmalli, jossa saavutettaviin kirjastopalveluihin perehtyneet informaatikot kouluttavat oman alueensa kirjastolaisia, on tarkoitus tulevaisuudessa skaalata myös muihin kaupunkeihin.

Lisäksi Celia toteutti *Lukeminen on jokaisen oikeus!* -kirjastokampanjan marraskuussa. Kampanja sisälsi aktiivista sosiaalisen median viestintää sekä sisältöjä ja materiaaleja opetukseen ja kirjastovierailuille. Kampanjan tavoitteena oli tukea

kirjastojen ja koulujen yhteistyötä sekä auttaa lukemisessa tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria löytämään lukemista helpottavat ratkaisut, kuten Celian äänikirjat. Kampanjan puitteissa järjestettiin webinaari, ja sen sisällöistä pidettiin puheenvuoro Lukulystit-seminaarissa Seinäjoella.

Sivistys (koulutus, tiede, kulttuuri ja taide, nuoriso- ja liikunta) luo edellytyksiä talouden kasvulle.

Tulostavoite 3: Lukemista edistetään kehittämällä lukuohjelmaa helppokäyttöisemmäksi ja houkuttelevammaksi.

Tulostavoite toteutui. Lukuohjelman kehittämistarpeista tehdyn selvityksen ja asiakastoiveiden pohjalta ensisijaiseksi kehittämiskohteeksi valittiin lukuohjelman kirjahaun parantaminen hakukategorioiden avulla. Samat hakukategoriat olivat jo käytössä Celianet-verkkopalvelussa. Kehittämishanke aloitettiin syksyllä ja uusia toiminnallisuuksia testattiin ja niistä kerättiin palautetta loppuvuoden aikana. Uusi parannettu versio lukuohjelmasta julkaistaan tuotantoon alkuvuodesta 2026.

Tulostavoite 4: Kehitetään digitaalisten kirjastopalveluiden käytettävyyttä ja asiakaslähtöisyyttä.

Tulostavoite toteutui. Celianet-verkkopalveluun tehtiin käyttökokemusta parantavia korjauksia niin asiakkaille kuin palvelukumppaneillekin. Sivustolle lisättiin asiakastoiveiden pohjalta mahdollisuus muokata itse omia yhteystietoja. Sivuston kognitiivista saavutettavuutta parannettiin niin ikään selvityksen pohjalta. Lisäksi Celianetiin kehitettiin toiminnot epub-muotoisten aineistolajien hakuun ja lainaamiseen epub-projektin puitteissa.

Tulostavoite 5: CD-äänikirjalainauksen tulevaisuuden toteuttamismahdollisuudet selvitetään.

Tulostavoite toteutui. Vuonna 2024 Celian johtokunta päätti siirtää äänikirjat kokonaan verkkoon 30.9.2025 mennessä cd-äänikirjojen tuotantoon ja kuunteluun liittyvän teknologian vanhentumisen vuoksi. Päätöksen toimeenpanemiseksi käynnistettiin Cd:stä verkkoon -projekti, jonka tavoitteena oli hallittu muutos ja asiakkaiden ohjaaminen verkkopalveluiden käyttäjiksi. Syksyn 2024 aikana käynnistettiin viestintä muutoksesta niin cd-äänikirjoja lainaaville henkilöasiakkaille kuin palvelukumppaneille, eritoten kirjastoille. Lisäksi uusien cd-äänikirja-asiakkaiden rekisteröinti päättyi.

Vuonna 2025 projekti jatkoi aktiivisesti cd-äänikirjalainauksen päättymisestä viestimistä sekä cd-äänikirja-asiakkaiden tukemista. Loppuvuonna 2024 lähetettyjen cd-tiedotteiden ja yhteistyökumppaneille järjestettyjen webinaarien palautteissa nousi esiin toistuva huoli asiakkaista, joille verkkopalvelujen käyttö ei näyttänyt mahdolliselta. Palautteiden pohjalta yhteistyötä Näkövammaisten liiton kanssa syvennettiin, tavoitteena Celian verkkokirjahyllyn käyttöönotto Näkövammaisten liiton tarjoamalla kuuntelulaitteilla. Onnistuneen yhteistyön ansiosta asiakkaat pääsivät 26.5.2025 lähtien käyttämään Celian äänikirjakerhoja ja vapaavalintaisia äänikirjoja Webbox- ja Daisybox-kuuntelulaitteilla. Celian ja Näkövammaisten liiton asiakaspalvelut tukivat asiakkaita palvelun ja yhteyksien käyttöönotossa. Vuoden 2025 loppuun mennessä yli 700 asiakasta otti palvelun käyttöön, ja he antoivat palvelusta paljon positiivista palautetta. Aikaisemmin cd-äänikirjoja lainaavat asiakkaat saattoivat lainata 14 äänikirjaa kuukaudessa. Celian verkkopalvelua kuuntelulaitteella hyödyntäen he voivat lainata peräti 100 äänikirjaa kuukaudessa. Cd-äänikirjalainaus päättyi yleisiltä kirjastoilta 31.8. ja henkilöasiakkailta 30.9.2025. Asiakkaita tiedotettiin cd-äänikirjalainauksen päättymisestä ja aineistojen muista käyttötavoista monikanavaisesti verkossa, sähköpostitse, yhteistyökumppanien kautta, webinaareilla sekä elokuussa cd-äänikirja-asiakkaille lähetetyillä paperikirjeillä. Cd-äänikirja-asiakkaiden määrä vähentyi projektin aikana merkittävästi, mutta siirtymä verkkoon eteni hitaammin kuin tavoitteeksi asetettiin. Cd-äänikirja-asiakkaiden määrä väheni projektin aikana 2 404 henkilöllä. Vuoden lopussa cd-äänikirja-asiakkaita oli edelleen rekisterissä 3 657. Osa jäljellä olevista cd-äänikirja-asiakkaista käyttää Celian äänikirjoja jatkossa Näkövammaisten liiton Luetus-palvelun tai yleisten kirjastojen cd-äänikirjakokoelmien kautta, mutta joukossa on myös asiakkaita, joilla on riski jäädä kokonaan Celian palvelujen ulkopuolelle. Tästä syystä cd-äänikirja-asiakkaiden tukitoimia jatketaan myös vuonna 2026.

Celian kirjastopalvelut jatkoivat cd-äänikirja-asiakkaiden tukemista aktiivisesti niin asiakaspalvelussa kuin yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Syksyllä yhteistyötä tiivistettiin Helmet-kirjastojen Celia-vastaavien kanssa cd-äänikirjalainauksen päättymiseen ja siirtymätukeen liittyen. Lisäksi yhteistyöstä on sovittu Vanhustyön keskusliiton ja Omaishoitajien alueyhdistysten kanssa. Mukana olevat kirjastot käynnistivät paikallisten tukitoimien suunnittelun omilla vastuualueillaan. Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry (HUN) käynnisti loppuvuodesta 2024 hankkeen, jonka tavoitteena on vahvistaa näkövammaisten digitaitoja ja tavoittaa cd-äänikirjapalveluista pudonneita asiakkaita. Celia osallistuu hankkeen ohjausryhmätyöskentelyyn.

Toteutetaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa, jonka toimenpiteillä pienennetään julkisen talouden kestävyysvajetta. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään hallinnollisen työn vähentämisessä.

Tulostavoite 6: Virasto toteuttaa tuottavuusohjelman mukaiset toimet JTS 2025–2028:n mukaisesti huomioiden henkilöstön hyvinvointi ja palvelukyvyyn laatu.

Tulostavoite toteutui. Tuottavuusohjelman mukaisiin leikkauksiin ja säästöihin varauduttiin. Säästöjä kohdennettiin mm. kehittämiseen, koulutukseen, matkustamiseen, työterveyteen ja henkilöstöetuihin, mutta lopulta myös kokoelmahankinnat oli välttämätöntä sisällyttää säästöjen kohteisiin. Kokoelmahankintoja pystyttiin kuitenkin johtokunnan päätöksellä kompensoimaan Apteekkari Ester Fagerlundin rahaston tuella, joten asiakasvaikutuksia ei syntynyt.

Selkeytetään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvaa virastorakennetta, kevennetään päällekkäistä hallintoa ja vahvistetaan virastojen tuloksellista ohjausta Sivistyshallinto 2030 - loppuraportin suuntaisesti huomioiden nykyisten yksiköiden erilaiset tehtävät.

Tulostavoite 7: Virasto osallistuu aktiivisesti Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon koko sivistyshallinnon yhteistyönä.

Tulostavoite toteutui. Uudistushanke vaikutti Celian toiminnan ja palveluiden tulevaisuuteen perustavanlaatuisesti, joten hankkeen ohjausryhmän, Sivistyshallinnon yhteisten palveluiden sekä muiden työryhmien työhön osallistuttiin aktiivisesti läpi vuoden. Hallituksen esitystä uudeksi lainsäädännöksi kehitettiin yhdessä sidosryhmien kanssa lausuntojen kautta. Henkilöstö osallistui aktiivisesti muutosvalmennuksiin ja toiminnan suunnitteluun uudessa virastossa. Myös johtoa ja asiantuntijoita valmistautuminen työllisti merkittävästi.

Parannetaan johtamista opetus- ja sivistyssektorilla.

Tulostavoite 8: Johdon muutosvalmennus tukee ja auttaa parantamaan henkilöstön hyvinvointia ja tuloksellisuutta muutoksissa.

Tulostavoitteesta jäätiin. Tulevan uuden viraston yhteinen muutosvalmennus esihenkilöille jatkui. Uusi johto ja esihenkilöt valittiin syksyllä 2025. Johdon muutosvalmennus ei henkilöstötutkimuksen tuloksen mukaan kuitenkaan riittävästi tukenut tai auttanut parantamaan henkilöstön hyvinvointia muutoksissa. Innovointikyvykkyyksindeksi 2,68 jäi merkittävästi tavoitteesta 3,8, ja henkilöstön työtyytyväisyys

laski 16,24 % tasolle 2,94; tavoitetaso oli 3,6. Työhyvinvoinnin lasku ei kuitenkaan vaikuttanut toiminnan tuloksellisuuteen, vaan vuodelle asetetut tulos- ja tuottavuustavoitteet toteutuivat suurelta osin.

Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan varautumista ja riskienhallintaa valtionhallinnon toimijoille vuonna 2023 julkaistun riskienhallinnan käsikirjan pohjalta.

Tulostavoite 9: Riskienhallinta vahvistuu ja systematisoituu.

Tulostavoitteesta jäätiin. Vuoden aikana kartoitettiin kriittisimmät riskit ja tarkennettiin toimintamalleja. Riskienhallinnan jalkautus varmistettiin strategiselta tasolta operatiivisen toiminnan ruohonjuuritasolle asti liiketoiminta-arkkitehdin ohjauksessa työpajoissa. Riskienarviointin vuosikellon noudattaminen ei kuitenkaan fuusiokiiireiden takia onnistunut tavoitteiden mukaisesti.

Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun ohjeiden mukaisesti.

Tulostavoite 10. Yhdenvertaisuus Saavutettavuuskirjasto Celian toiminnassa ja henkilöstöpolitiikassa paranee.

Tulostavoitteesta jäätiin. Henkilöstöpoliittinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin ja käsiteltiin yhdessä koko henkilöstön kanssa. Organisaatiomuutoksen takia toiminnallista suunnitelmaa ei päivitetty kokonaisuudessaan, vaan viraston toimintasuunnitelmaan kirjattiin vuoden 2025 minimitalvoitteet.

Sivistyksellä, osaamisella ja yhteiskunnan uudistamisella tuetaan kulttuurista muutosta kestävyysmurroksen saavuttamiseksi. Sivistyshallinto noudattaa kestävä kehityksen tavoitteita sekä seuraa tavoitteiden toteutumista muun muassa valtionhallinnon yhteistä vastuullisuusraportoinnin viitekehystä hyödyntäen.

Tulostavoite 11: Henkilöstön tietotaso kestävästä kehityksestä ja sitoutuminen vastuullisuuteen kasvaa.

Tulostavoite toteutui. Celiassa on valittu neljä YK:n kestävä kehityksen vastuullisuustavoitetta toiminnan keskiöön: hyvä koulutus, eriarvoisuuden vähentäminen, ilmastoteot sekä yhteistyö ja kumppanuus. Näihin liittyviä vastuullisuustavoitteita oli seitsemän, ja tavoitteiden toteuma oli 9/9 eli 100 %. Pistelukutaitoa ja lukuinnostusta tuettiin tuottamalla kaksi tilattavaa kohokuvapakettia. Saavutettavien

oppi- ja opiskelumateriaalien käyttöä oppilaitoksissa edistettiin mukautetuilla oppimateriaaleilla ja erilaisilla tapahtumilla. Celiaretissä nostettiin kuukausittain esiin eri kielisiä kirjoja ja toteutettiin yhdenvertaisuusteemoihin liittyviä toimenpiteitä. Vieraskielisen kokoelman kehittämisessä tuotettiin 40 nimekettä valituilla kärkekielillä. Aineistolähetysten ympäristökuormaa pienennettiin käytännön toimilla: cd-levyjä pakattiin useampia samaan lähetykseen, kirjastoille siirryttiin massalähetyksiin kerran kuukaudessa, ja käyttöön otettiin Postin Pikkupaketti-vaihtoehto. Pistekirjojen toimituksissa edistettiin Kotipaketti-siirtymää: asiakkuuksien määrä kasvoi, asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä ja postimaksut pienenevät. Pakkausmateriaalien uudelleenkäyttöä tehtiin laajasti: arviolta 85 % Celiassa vastaanotetuista pakkausmateriaaleista hyödynnettiin uudelleen. Cd-siirtymään ja verkkopalvelujen käyttöön liittyen järjestettiin 25 koulutus- ja infotilaisuutta. Palvelukumppaneita ja asiakkaita tavoitettiin hyvin ja tiedon edelleen välittämistä kumppaniverkostoissa pystyttiin edistämään.

Kulttuurista moninaisuutta edistetään tavoitteellisin toimin, ja panostetaan koko henkilökunnan jatkuvaan oppimiseen moninaisuutta koskevissa asioissa. Virasto hyödyntää moninaisuustyössään soveltuvien osien ministeriön moninaisuuden toimenpideohjelmassa tulossopimuskaudelle määrittämiä toimenpiteitä.

Tulostavoite 12: Selkosuomea ja -ruotsia sekä selkeää yleiskieltä hyödynnetään asiakasviestinnässä.

Tulostavoite toteutui. Tavoitteeksi oli asetettu edellisenä vuonna laadittujen selkokielisen viestinnän linjausten toimeenpano keskeisimpien viestintäkanavien ja -materiaalien osalta. Vuoden aikana kirjastopalveluiden yleisesite, uuden asiakkaan esite sekä uusille asiakkaille lähetettävä infokirje sekä uuteen lakiin nojautuvat käytösäännöt selkomukautettiin.

Tulostavoite 13: Asiakkaiden tarpeisiin sopivaa aineistoa on paremmin saatavilla eri kielillä.

Tulostavoite toteutui. Vieraskielisen kokoelman kehittämiseksi vuosille 2025–2027 laaditussa suunnitelmassa määriteltiin kuusi kärkekieltä, joilla kirjoitetun kirjallisuuden hankintaan panostetaan erityisesti. Nämä kielet ovat arabia, kurdi, persia (farsi), somali, turkki sekä ukraina. Kärkekielillä hankittiin kokoelmaan yhteensä 40 kirjaa, ja hankinnoissa painotettiin lasten ja nuorten kirjallisuutta muita kokoelmahankintoja enemmän. Hankintakanavana toimi kansainvälinen vaihto. Loppuvuonna aloitettiin myös karjalankielisiä osuuksia sisältävän äänikirjan tuotanto.

5.2.2.4 Toiminnallinen tehokkuus

Kustannukset tulosalueittain 2022–2025

Tulosalue	2022 €	2023 €	2024 €	2025 €	Muutos% 2024/2025
Kirjapalvelut	5 037 512	5 673 251	5 456 133	5 729 982	5,02
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	485 398	478 069	540 563 (118 388)	413 908	-23,43
Yhteensä	5 522 910	6 195 312	6 115 083	6 140 528,48	0,42

Kirjapalveluiden kustannukset nousivat 5,02 %. Asiantuntija- ja konsultointitoiminnan kustannukset puolestaan laskivat 23,43 % edellisvuodesta. Muutokset johtuivat mm. säästötoimenpiteistä. Tulosalueiden kokonaiskustannukset kasvoivat vain 0,42 % edellisvuodesta.

Kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta 2022–2025

	2022 €	2023 €	2024 €	2025 €	Muutos% 2024/2025
Kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta	3,37	3,19	3,06	3,69	20,59

Yleisen kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppimateriaalitoimitusten keskihinta nousi 20,59 % edellisvuodesta. Muutokseen vaikuttivat kustannusten nousu sekä muutos laskutavassa.

Työn tuottavuus (suoritteet/tulosalueen htv) 2022–2025

Tulosalueiden htv-määriin on vyörytetty osuus hallinto-, ohjaus- ja tukitoimintojen henkilötyövuosista.

Tulosalue	2022	2023	2024	2025	Muutos% 2024/2025
Kirjapalvelut					
Suoritteet yhteensä, kpl	1 495 696	1 807 790	1 853 147	1 893 984	2,2
Henkilötyövuodet, kpl	39,84	42,49	42	40,88	-2,67
Suoritteet/htv	37 543	42 546	44 099	46 330	5,06
Saavutettavan julkaisemisen edistäminen					
Suoritteet yhteensä, kpl	73 891	95 845	100 502	93 927	-6,54
Henkilötyövuodet, kpl	3,84	3,91	4,2	3,96	-5,71
Suoritteet/htv	19 242	24 512	23 929	23 719	-0,88
Muu asiantuntijatoiminta, htv	0,27	0,13	0,9	0,9	0

Kirjapalvelut-tulosalueen suoritteisiin on laskettu mukaan yleisen kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppimateriaalien hankinnat ja lainat, verkkosivustojen sivulataukset, yhteydenotot eri asiakaspalvelukanavien kautta, järjestetyt messut ja tapahtumat, seminaarit ja webinaarit ja niiden myöhemmät katsojaluvut, YouTube-videoiden katselukerrat, uutiskirjeet, tiedotteet sekä Celia asiakaspalvelussa rekisteröidyt asiakkaat. Tulosalue sisältää myös yhteistyön palvelukumppaneiden, kuten yleisten kirjastojen, koulujen ja oppilaitosten sekä korkeakoulukirjastojen kanssa.

Kirjapalvelut-tulosalueen suoritteiden määrä kasvoi 2,2 % edellisvuodesta erityisesti lainamäärän kasvun takia. Samalla henkilötyövuodet vähenivät 2,67 %. Tuloksena kirjapalveluiden tuottavuus kasvoi 5,06 %.

Saavutettavan julkaisemisen asiantuntijatehtävää Celia hoiti antamalla saavutettavuusohjeistuksia ja -koulutuksia julkiselle sektorille verkkosisältöjen saavutettavuudesta sekä edistämällä esteettömyysdirektiivin vaatimusten piiriin kuuluvien e-kirjojen saavutettavuutta.

Seminaarien, koulutusten, neuvonnan, suositusten ja ohjeiden yhteismäärä oli 122. Vuoden aikana saavutettavasti.fi- ja julkaisekaikille.fi -sivuja ylläpidettiin normaalisti. Niiden sisältöihin ei tehty merkittäviä muutoksia. Sivulatauksia oli yhteensä n. 91 000.

Suoritteiden määrä laski 6,54 %. Myös työhön käytetty henkilötyövuosien määrä väheni 5,71 %. Tuloksena saavutettavan julkaisemisen edistämisen tuottavuus laski hieman eli 0,88 %. Suoritteiden määrä on kuitenkin pysynyt suhteellisen ennallaan ja on myös huomattava, että työ on pitkälti yhteistyössä tehtävää, uutta luovaa asiantuntijatyötä.

Celian saavutettavuusasiantuntijat lokalisoivat suomeksi yhdessä Kansalliskirjaston asiantuntijan kanssa W3C:n Accessibility Metadata Display Guide for Publications -ohjeistuksen kuvailulauseet, joiden avulla kuluttajille kerrotaan e-kirjojen saavutettavuusominaisuuksista esteettömyysdirektiivin vaatimusten mukaisesti. Celia kommentoi myös ruotsinkielisiä lauseita.

Saavutettavuusasiantuntija Jonas Lillqvist jatkoi jäsenenä kansainvälisessä Accessible EPUB from InDesign -asiantuntijaryhmässä, joka parantaa yhteistyössä Adoben kanssa InDesign-ohjelman tukea e-kirjojen saavutettavuudelle. InDesign on käytetty työkalu e-kirjojen tuottamiseen myös yksityisellä sektorilla, joten työllä on merkittävä vaikutus saavutettavan julkaisemisen edistymiseen yhteiskunnassa.

Muun asiantuntijatoiminnan tulosalue kattoi mm. työn erilaisissa neuvottelukunnissa, hallituksissa sekä työ- ja ohjausryhmissä. Näitä olivat muun muassa kansainvälinen Daisy-konsortio, Suomen Daisy-konsortio, IFLA, Varastokirjaston johtokunta, Pistekirjoituksen neuvottelukunta, Oikeus oppimiseen -neuvottelukunta ja selkokielen, selkokirjallisuuden sekä lasten- ja nuortenkirjallisuuden ja kirjastoalan asiantuntijakokoonpanot sekä pohjoismaiset yhteistyöryhmät. Muuhun asiantuntijatoimintaan käytetty htv-määrä pysyi ennallaan. Kokonaisuutena se oli edelleen pieni, mutta tarpeellinen osa Celian toimintaa.

APACE-hanke

Celia osallistui vuosina 2024–2025 Luova Eurooppa -rahoituksen saaneeseen APACE-hankkeeseen (Accelerating Publishing Accessibility through Collaboration in Europe). Celia oli yksi hankkeen seitsemästä osallistujasta ja sen ainoa pohjoismaalainen jäsen. Hankkeen tavoitteeksi määriteltiin lukemisesteisiä palvelevien kirjastojen ja kustannusalan järjestöjen tuominen yhteen. Verkosto toimisi lukemisesteisten hyväksi edistämällä saavutettavaan julkaisemiseen liittyviä käytäntöjä ja innovaatioita, toimimalla saavutettavien kirjojen laadun ja saatavuuden parantamiseksi sekä vaikuttamalla saavutettavuuden strategisen merkityksen ymmärtämiseen kustannustoiminnassa.

Käytännössä hankkeen puitteissa järjestettiin läsnä- ja verkkotapahtumia, verkostoitumis- ja koulutustilaisuuksia sekä seminaareja esimerkiksi Frankfurtin kirjamesseilla. Osallistuvat organisaatiot syvensivät omaa osaamistaan sisäisin koulutustapahtumien sekä konkreettisten pilottiprojektien avulla. Hanke myös perusti European Accessibility Directory -verkkosivun sekä tuotti kolme laajaa opasta saavutettavan julkaisemisen eri osa-alueista. APACE täytti hankekauden aikana selkeästi hankesuunnitelmassa määritetyt konkreettiset tavoitteet niin tapahtumien lukumäärän kuin tavoittavuuden suhteen.

Osoituksena vaikuttavuudesta APACE palkittiin syyskuussa 2025 WIPO:n alaisen Accessible Books Consortiumin (ABC) International Excellence Award for Accessible Publishing -palkinnolla Initiatives-kategoriassa.

Hankkeen puitteissa Celia järjesti suomeksi verkkokoulutuksia suomalaisille toimijoille esimerkiksi saavutettavista oppimateriaaleista, matemaattisista merkinnöistä, Adobe InDesign -ohjelman uusista epub-ominaisuuksista sekä saavutettavuusmetadatasta. Celia osallistui myös kansainvälisten APACE-tapahtumien järjestämiseen sekä tarjosi osaamistaan Ask The Expert -tapahtumien asiantuntijoina. Lisäksi Celia toteutti pilottiprojektin e-kirjojen kuvien saavutettavuuden parantamisesta Helsinki University Pressin kanssa.

APACE-hanke osoitti, että verrattain pienistä resursseista huolimatta Celian asiantuntemus saavutettavan julkaisemisen eri osa-alueista on täysin verrattavissa eurooppalaisten asiantuntijoiden tasoon. Hanke lisäsi jossain määrin saavutettavuusasiantuntijoiden työmäärää etenkin raportointivaiheissa. Toisaalta hanke mahdollisti sen, että Celia sai tapahtumiinsa kansainvälisiä puhujia ja uutta yleisöä, ja toisaalta pääsi myös vaikuttamaan eurooppalaisella tasolla. Mahdollisuus muodostaa suhteita ja verkostoja eurooppalaisten toimijoiden kanssa, jakaa kokemuksia ja tietoja eri kanavia pitkin ja välittää tietoja eteenpäin niin Suomessa kuin Pohjoismaissa osoittautui hyödylliseksi, samoin hankkeen tarjoama mahdollisuus matkustaa verkostotapahtumiin ja seminaareihin.

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Celiassa ei ollut maksullista toimintaa vuonna 2025. Celiassa oli käytössä muita rahoitustuotteita kuten EU-rahoitus (APACE-projekti) ja ulkopuolinen rahoitus: Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	2025	2025
TUOTOT		
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta	41 058,38	
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, muut sektorit (Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto)		380 520,80
Tuotot yhteensä	41 058,38	380 520,80
KOKONAISKUSTANNUKSET		
Erilliskustannukset		
Aineet tarvikkeet ja tavarat	0,00	120,00
Henkilöstökustannukset	8 718,4	38 087,63
Vuokrat		0,00
Palvelujen ostot	14 257,1	318 763,01
Muut erilliskustannukset	34 452,4	4 321,98
Erilliskustannukset yhteensä	57 427,9	361 292,62
Osuus yhteiskustannuksista	7 178,5	45 161,58
Muut yhteiskustannukset	100 079,93	100 079,93
Kokonaiskustannukset yhteensä	164 686,3	506 534,13
KUSTANNUSVASTAAVUUS	24,9313 %	75,122 %

Vuonna 2025 tulot kasvoivat 8 462 % vuoden 2024 tasosta (2024: 4 924 €, 2025: 421 579,19 €). Kasvun selittävät EU-rahoitteisen APACE-projektin rahoitus sekä Apteekkari Ester Fagerlundin rahaston varojen ottaminen käyttöön Saavutettavuus-kirjasto Celian johtokunnan päätöksellä.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot: EU-rahoitteinen APACE-projekti

APACE-projektin rahoitus jaettiin seuraavasti:

projektin alussa ja aikana maksettiin enakkona 80 %; projektin loppuraportin hyväksynnän jälkeen 20 %, yhteensä 41 058,38 euroa.

Ennakot maksettiin seuraavasti:

- 1. enakkomaksu 50 %: 20 529,19 euroa
- 2. enakkomaksu 30 %: 12 317,51 euroa
- 3. enakkomaksu 20 %: 8 211,68 euroa.

Henkilöstökulut

Projektin henkilökustannukset muodostuivat Celian palkkakustannuksista. Projektin henkilömäärä: Sisältöpalvelut: 3 henkilöä, Kirjastopalvelut: 1 henkilö. Henkilötyövuosia yhteensä 0,0720.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, muut sektorit (Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto)

Apteekkarin rahaston varojen käyttötarkoitus

Rahaston tarkoituksena on Näkövammaisten kirjaston kirjatutannon edistäminen.

Rahaston ohjesääntö:

4 §

”Rahaston tarkoituksena on Näkövammaisten kirjaston kirjatutannon edistäminen.

Rahaston varoja käytetään tuotantoon liittyvien laitteiden, järjestelmien ja ohjelmien hankkimiseen ja kehittämiseen. Osa rahaston varoista varataan laitteiden huoltomaksuihin.”

Varojen siirrot ja tilijärjestelyt

Rahaston varallisuus oli 31.12.2024 yhteensä 334 578,69 €. Vuosina 2024–2025 Apteekkarin rahaston kaikki varat 491 720,89 € siirrettiin Celian tulotilille maksatuk-
sia varten. Apteekkarin rahaston pankkitili suljettiin. Vuonna 2024 varoista siirrettiin
200 000 € ja loput siirrettiin vuonna 2025.

Menot ja kustannukset 2024–2025

Johtokunnan päätöksen mukaisesti rahaston varoilla käynnistettiin Epub-projekti,
johon tarvittiin projektipäällikkö sekä määräaikainen kirjatuotannon asiantuntija.

Rahaston varoilla rahoitettiin:

- EPUB-projektin ulkoinen projektipäällikkö (Poolia IT Oy),
1.8.2024–31.12.2025
- määräaikaisen kirjatuotannon asiantuntijan palkkakustannukset
vuonna 2025
- Sisältöpalveluttiimin hankinnat (johtokunnan päätöksellä 12.5.2025),
kuten
 - hankinnat äänikirjakokoelmaan
 - painotus lasten ja nuorten kirjallisuuteen sekä kärkikieliin
 - tekoälyääntä hyödyntävien tuotantotapojen testaus

Vuosilta 2024–2025 rahaston kulut olivat 361 292,62 euroa. Tuloutusten jälkeen
rahaston varojen saldo 31.12.2025 on 111 200,09 euroa.

Yhteenveto vuodelta 2025

TUOTOT

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta	41 058,38
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, muut sektorit (Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto)	380 520,80
Tuotot yhteensä	421 579,18

KOKONAISKUSTANNUKSET

Erilliskustannukset

Aineet tarvikkeet ja tavarat	120,00
Henkilöstökustannukset	46 806,03
Vuokrat	0,00
Palvelujen ostot	333 020,11
Muut erilliskustannukset	38 774,40
Erilliskustannukset yhteensä	418 720,54

Osuus yhteiskustannuksista 52 340,07

Muut yhteiskustannukset 200 159,86

Kokonaiskustannukset yhteensä 671 220,47

KUSTANNUSVASTAAVUUS -249 641,3

Omarahoitusosuus % 37,2 %

5.2.2.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilövoimavarat (htv) tulosalueittain 2022–2025

Tulosalue	2022 htv	2023 htv	2024 htv	2025 htv	Muutos% 2024/2025
Kirjapalvelut, josta	39,84	42,49	42	40,88	-2,67
Kirjastopalvelut	20,54	20,33	19,7	18,07	-8,27
Oppimateriaalipalvelut	19,29	22,16	22,3	22,81	2,29
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	3,84	3,91	4,2	4,86	15,71
Yhteensä	43,68	46,4	47,1	45,74	-2,89

Kirjapalveluiden henkilövoimavarat vähenivät vuoden aikana 2,67 %. Vähentyminen tapahtui kirjastopalveluissa, jossa henkilövoimavarojen määrä väheni henkilöstön liikkuvuuden ja rekrytointitauon takia 8,27 %. Oppimateriaalipalveluihin käytetty työpanos sen sijaan kasvoi 2,29 % oppimateriaalien kehittämisprojekteista johtuen. Koko viraston henkilötyövuosien tavoitetaso, 47 htv, alittui 1,26 htv:lla rekrytointirajoitusten takia. Strategian mukaisesti asiantuntijatoimintaan käytettiin 15,71 % enemmän voimavaroja kuin edellisvuonna. Kaiken kaikkiaan henkilövoimavarojen kokonaismäärä pieneni 2,89 %.

Henkilöstön määrä ja rakenne 2023–2025

	2023	2024	2025	Muutos% 2024/2025
Henkilöstömäärä ja -rakenne				
Henkilöstön lukumäärä				
Miehet	14	14	13	-7,14
Naiset	34	33	32	-3,03
Yhteensä	48	47	45	-4,26
Henkilötyövuodet	46,4	47,1	45,74	-2,89

	2023	2024	2025	Muutos% 2024/2025
Keski-ikä				
Miehet	52,71	51,5	51,08	-0,82
Naiset	50,94	50,67	51,15	0,95
Ikäjakama				
25–29	1	0	0	0
30–34	4	3	4	33,33
35–39	0	4	3	-25
40–44	8	4	4	0
45–49	8	9	6	-33,33
50–54	5	8	10	25
55–59	6	6	6	0
60–64	15	12	11	-8,33
65–69	1	1	1	0
Vakinaiset, määräaikaiset				
Miehet, vakinaiset	14	13	13	0
Miehet, määräaikaiset	0	1	1	0
Naiset, vakinaiset	32	29	28	-3,45
Naiset, määräaikaiset	2	4	4	0
Kokoaikaiset/osa-aikaiset				
Kokoaikaiset	46	45	43	-4,44
Osa-aikaiset	2	2	2	0
Lähtö- ja tulovaihtuvuus				
Lähtö	3	6	4	-33,33
Tulo	3	6	0	-100
Työtyytyväisyys (1–5)	3,80	3,51	2,94	-16,24
Sairauspoissaolot pv/htv	6,94	10,2	10,02	-1,76

Henkilöstön kokonaismäärä väheni 47:stä 45 henkilöön, eli muutos oli -4,26 %. Henkilötyövuodet vähenivät 2,89 %. Väheneminen johtui Sivistyshallinto 2030 -hankkeeseen liittyvään organisaatiomuutokseen valmistautumisesta.

Miesten osuus henkilöstöstä pieneni 7,14 %, ja naisten osuus pieneni 3,03 %. Henkilöstön keski-ikä oli molemmissa ryhmissä 51 vuotta. Suurimman ikäryhmän muodostivat 50–59-vuotiaat. Seuraavaksi eniten oli 60 vuotta täyttäneitä. Pysyviä tehtäviä hoidettiin pääosin vakinaisella henkilöstöllä; määräaikaisia oli 11 % henkilöstöstä.

Omasta aloitteestaan osa-aikaisesti työskenteleviä henkilöitä oli edelleen kaksi. Neljä henkilöä siirtyi joko muun työnantajan palvelukseen tai eläkkeelle. Uusia työntekijöitä ei vuoden aikana rekrytoitu lainkaan.

Syksyllä toteutetun valtionhallinnon henkilöstökyselyn mukaan työtyytyväisyys laski 16,24 % tasolle 2,94. Laskua tapahtui kaikilla osa-alueilla. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat palkitseminen sekä muutoksen ymmärrettävyys ja hyödyt. Tyytyväisimpiä oltiin työn merkityksellisyyteen sekä organisaation arvoihin. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän Sivistyshallinto 2030 -muutoskyselyn tulokset olivat Celian osalta samansuuntaiset.

Henkilöstökustannukset 2022–2025

Henkilöstökulut sisältävät myös freelancer-työntekijöiden palkkiot. Koulutuskustannukset sisältävät vain maksullisten koulutusten ostot, eivät käytetyn työajan kustannuksia.

	2022	2023	2024	2025	Muutos% 2024/2025
Henkilöstökulut, €	2 633 427	3 041 781	3 128 281	3 117 702	-0,34
Työterveyshuollon kustannukset, €/htv	836	1 704	2 164	1 878	-13,21
Työhyvinvoinnin ja virkistystoiminnan kustannukset, €/htv	383	339	310	507	63,55
Koulutuskustannukset, €/htv (sis. vain koulutusten ostot)	988	667	554	386	-30,32

Henkilöstökulut pienenevät 0,34 % henkilöstömäärän supistumisen myötä. Sairauspoissaolot vähenivät hieman eli 1,76 % edellisvuodesta, mutta ne olivat edelleen merkittävästi tavoitetason 7pv/htv yläpuolella. Sairauspoissaolojen määrään vaikuttivat edelleen erityisesti yksittäiset pitkät sairauslomat. Työterveyshuollon kustannusten nousu saatiin katkaistua työterveys sopimusta niukentamalla; kustannukset laskivat 13,21 % työntekijää kohti. Työhyvinvoinnin ja virkistystoiminnan kustannukset kuitenkin nousivat 63,55 %. Yhteistä virkistyspäivää vietettiin retkellä Cely Mechelinin kesähuvilalle Bromarviin 5.9.2025. Tiimit järjestivät omia kehittämispäiviään vuoden mittaan. Marraskuussa kokoonnuttiin yhteisille Strategia- ja henkilöstöpäiville sekä pikkujouluihin Kansallisarkiston ja Varastokirjaston kanssa. Viraston yhteinen kiitosjuhla järjestettiin Puotilan kartanolla 9.12.2025. Lisäksi henkilöstölle tarjottiin edellisvuotta pienempi kulttuuri-, liikunta- ja työmatkaetu sekä samansuuruinen lounasetu.

Koulutuskustannukset henkilötyövuotta kohden jatkoivat alenemistaan, 554 eurosta 386 euroon eli -30,32 %. Tämä kertoo maksuttomien koulutusten sekä uudenlaisten osaamisen kehittämismahdollisuuksien lisääntymisestä, mutta myös säästöjen vaikutuksesta maksullisen koulutautumisen mahdollisuuksiin.

5.2.2.6 Pistekirjoituksen neuvottelukunnan toiminta

Celian yhteydessä toimiva neuvottelukunta on kansallinen pistekirjoituksen ja näkövammaisten oppimateriaalien asiantuntijaelin. Celian nimittämät neuvottelukunnan jäsenet kaudelle 2023–2026 olivat:

Tessa Bamberg, Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Susanna Hannu, Suomen kuurosokeat ry, Tiia Immonen, Näkövammaiset lapset ry, Marjo Kauttonen, Saavutettavuuskirjasto Celia, Iiro Nummela, Näkövammaisten liitto ry, Tuija Piili-Jokinen, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Maria Rutenberg, Ammattiopisto Live. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi Marjo Kauttonen.

Neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Neuvottelukunnan tuottamia julkaisuja tilattiin yhteensä 110 kpl (vuonna 2024: 136 kpl).

Maailmanlaajuinen Tactile Reading & Graphics -konferenssi pidettiin Amsterdamissa 4.6.–6.6. Neuvottelukunnasta tapahtumaan osallistuivat Marjo Kauttonen ja Tuija Piili-Jokinen. Tapahtumassa pääsi tutustumaan materiaaleihin ja uusimpiin laitteisiin eri puolilta maailmaa. Tapahtumassa painottui etenkin 3D-tulostus, ja näytteillä oli paljon esimerkiksi uusia tekniikoita hyödyntäviä karttoja. Esille nousi myös tekoäly saavutettavuuden edistämisen näkökulmasta.

Pohjoismaisten pistekirjoitusviranomaisten 26. vuosikokous järjestettiin Malmössä 4.–5. joulukuuta. Ruotsin saavutettavien medioiden viraston (MTM) ja pistekirjoituksen neuvottelukunnan isännöimä kokous kokosi yhteen asiantuntijoita kaikista Pohjoismaista keskustelemaan pistekirjoituksen kehittämisestä, standardeista ja opetuksesta. Suomen neuvottelukunnasta kokoukseen osallistuivat Maria Rutenberg sekä Iiro Nummela.

Ohjelma sisälsi lyhyitä raportteja eri maiden ajankohtaisista hankkeista sekä laajan osuuden, jossa esiteltiin uusia materiaaleja ja laitteita. Tapahtuma korosti pohjoismaisen yhteistyön merkitystä: yhteiset ratkaisut ja kokemusten vaihto ovat välttämättömiä, jotta pistekirjoitus säilyy elinvoimaisena ja vastaa käyttäjien tarpeisiin myös tulevaisuudessa. Keskusteluissa korostui halu löytää yhteisiä linjauksia esimerkiksi pistekirjoituksen layout-suosituksissa ja uusien teknologioiden hyödyntämisessä.

Vuoden aikana maailmalla juhlittiin monin tavoin Louis Brailleen 200 vuotta sitten kehittämää pistekirjoitusjärjestelmää. Ranskan instituutti Suomessa (Institut français de Finlande, IFF) järjesti 9.1. tapahtuman, jossa tarkasteltiin Louis Brailleen elämää, itse kirjoitusjärjestelmää sekä pistekirjoituksen roolia sokeiden ja heikkonäköisten sosiaalisen inklusion kannalta. Juhlavuotta vietettiin Suomessa mm. näyttelyin, tietoiskuina sekä mediassa.

Näkövammaisten liiton kansainvälinen toiminta kutsui neuvottelukunnan tapaamiseen, jossa esiteltiin hanke saada pistekirjoitus osaksi Elävän perinnön kansallista luetteloa. Eri tahojen yhteistyönä toteutettava hakemus viedään asiantuntijaryhmään, joka tukee Unescon aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen toimeenpanoa Suomessa.

5.2.2.7 Tuloksellisuuden tunnuslukujen kehitys kaudella 2021–2025

	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma	2024 toteuma	2025 toteuma
Tuotokset ja laadunhallinta					
Kirjahankinnat, lkm.	1 466	1 420	1 482	1 473	1 450
Valmishankintojen osuus vuosittaisesta kirjahankinnasta % (ml. yhteistuotanto)	45,3	42,5	44,4	43,5	43,5
Saavutettavan julkaisemisen suositukset, neuvonta ja koulutukset, lkm.	61	104	89	119	122
Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus, %	-	-	52	53,3	52,9
Oppimateriaali-toimitukset, lkm.	55 701	46 722	44 835	41 754	38 969
Toiminnallinen tehokkuus					
Asiakkaita palveluiden piirissä (henkilöt ja yhteisöt)	68 239	75 037	76 032	74 871	73 431
Palveluiden piiriin tulleet uudet asiakkaat	13 963	12 563	12 834	11 770	10 218
Verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista, %	88	89	90	92,1	95
Verkkolainauksen osuus kokonaislainauksesta, %	74	76	77,8	79,9	86,1
Celian lainauspalveluiden kokonaiskäyttö	1 253 956	1 265 849	1 333 325	1 409 389	1 420 506

	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma	2024 toteuma	2025 toteuma
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus					
Verkkopalveluiden kehittäminen					
Verkkolainajien osuus yli 65-vuotiaista, %	49	52	59,7	66,7	78,8
Tyytyväisyys verkkopalveluihin (1–5)	4,1	4	4,1	4,1	4,08
Palvelujen saatavuuden vahvistaminen palvelukumppanien kautta					
Yhteistyökirjastojen lukumäärä, kunnat/toimipisteet	309/482	309/489	309/494	283/495	287/508
Sopimuksen tehneiden kirjastojen aktiivisuus: niiden kirjastojen osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita, %	76	76,3	79	77	75,1
Yleisten kirjastojen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, %	51,5	48,4	50	50	49,7
Sopimuksen tehneiden oppilaitosten aktiivisuus: niiden oppilaitosten osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita, %	57,1	54,2	49	45	42,3
Koulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, %	17,6	15,2	15	15	14,5
Yhteistyökirjastojen lukumäärä: korkeakoulukirjastot	35	40	40	33 ¹	34

1 Määrän pudotus johtuu siitä, että palvelusopimuksissa siirryttiin vuonna 2024 korkeakoulukohtaisiin palvelusopimuksiin. Aiemmin sopimus tehtiin jokaisen kampuskirjaston tai toimipisteen kanssa erikseen.

	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma	2024 toteuma	2025 toteuma
Sopimuksen tehneiden korkeakoulu-kirjastojen aktiivisuus: niiden kirjastojen osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita, %	92,5	95	93	97	94,1
Korkeakoulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, %	36,6	31,4	30	29	27,3
Henkisten voimavarojen hallinta					
Henkilötyövuodet	42,19	43,67	46,4	47,1	45,74
Työtyytyväisyys (1–5)	3,59	3,61	3,80	3,51	2,94

Tuotokset ja laadunhallinta

Kirjahankintojen määrä pysyi aiempien vuosien tasolla, koska säästötoimista huolimatta hankintaan oli mahdollista käyttää Apteekkari Ester Fagerlundin rahaston varoja. Myös valmishankintojen ja yhteistuotantojen osuus pysyi miltei samalla ennallaan.

Saavutettavan julkaisemisen suositusten neuvonnan ja koulutusten kysyntä nousi 100 % vuodesta 2021 vuoteen 2025. Vuosien mittaan tietoisuus saavutettavuudesta lisääntyi, ja Celian asiantuntijapalveluiden fokusta on voitu kohdentaa uudelleen erityisesti kustantajien suuntaan. Toisaalta tukeakin osattiin pyytää entistä useammin.

Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus laski 0,75 % vuodesta 2024 vuoteen 2025. Kehityksen suunnan kääntäminen edellyttää uusia toimenpiteitä ja yhteistyötä. Oppimateriaalitoimitusten määrä väheni 30 % vuosien 2021–2025 aikana. Tämä oli strategian mukainen tavoite, joka tähtää oppimateriaalikustantajien ja vastaavien julkaisijoiden sekä opettajien tukemiseen ja ohjaamiseen.

Toiminnallinen tehokkuus

Vuonna 2021 toteutetun asiakasrekisterin läpikäynnin jälkeen asiakasmäärä lähti uuteen kasvuun. Asiakkaiden määrä palveluiden piirissä kasvoi vuosien 2021–2022 välillä, mutta jatkoi hienoista laskuaan vuodesta 2023 vuoteen 2025. Uusien asiakkaiden määrä väheni hieman vuosien 2023–2025 välillä, mutta toisaalta verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista kasvoi jatkuvasti vuosien 2021–2024 välillä. Myös verkkolainauksen osuus kokonaislainauksesta kasvoi jatkuvasti, ja lainauspalveluiden kokonaiskäyttö kasvoi vuosien aikana.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Verkkolainaaajien osuus yli 65-vuotiaista kasvoi yli 60 % vuosien 2021–2025 välillä. Asiakkaiden tyytyväisyys verkkopalveluihin pysyi käytännössä ennallaan.

Kirjastoyhteistyötä teki 93 % Suomen kunnista vuonna 2025. Yhteistyötä tekevien kirjastojen toimipisteiden lukumäärä kasvoi 4,31 % vuosien 2021–2025 välillä, mutta aktiivisuus laski 4,94 % vuodesta 2023 vuoteen 2025. Yleisten kirjastojen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus vaihteli, mutta se oli vuosina 2023–2025 kutakuinkin samalla tasolla eli 50 %.

Sopimuksen tehneiden oppilaitosten ja koulujen aktiivisuus väheni suhteellisesti 25,92 % vuosien 2021–2025 aikana. Koulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus, n. 15 %, pysyi tasaisena vuosina 2022–2025.

Korkeakoulujen lukumäärä ja aktiivisuus pysyivät korkealla tasolla, vaikka asiakkaiden aktiivisuus vähentyikin 9,3 prosenttiyksikköä vuosina 2021–2025. Toisaalta myös korkeakoulukirjastojen omien aineistojen saavutettavuus kehittyi vuosien mittaan huomattavasti Celian tuella.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkilötyövuodet kasvoivat 11,64 % vuosien 2021–2024 välillä, mutta vähenivät 2,89 % vuoteen 2025. Työtyytyväisyyden pitkä nousu päättyi vuonna 2024. Syynä saattoi olla organisaatiomuutoksen aiheuttama epävarmuus ja työkuorman kasvu.

5.2.3 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

5.2.3.1 Johdon katsaus

Sivistyshallinto 2030 -uudistushanke eteni ja näkyi Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnassa. Vuosi 2025 oli Kavin viimeinen toimintavuosi. Kavin tehtävien ja henkilöstön siirtymistä uuteen Taide- ja kulttuurivirastoon valmisteltiin. Valmistelu oli tiivistä erityisesti hallinnon ja viestinnän yksiköissä yhdessä Taiken kanssa. Valmistelua koordinoi opetus- ja kulttuuriministeriö, joka teki päätöksen henkilöstön sijoittumisesta uuteen virastoon joulukuussa 2025.

Taloustilanne kiristyi edelleen. Samaan aikaan Kavista Taide- ja kulttuurivirastoon siirtyvien tehtävien toimintaedellytyksiä pyrittiin kuitenkin varmistamaan sekä kertaluonteisilla säästötoimilla että pysyvillä säästöillä esimerkiksi digitaalisen arkistoinnin kustannuksissa.

Elokuva-arkistointi ja digitaaliset palvelut

Tulosalueen henkilöresurssit pienenevät konservاتورin ja värimäärittelijän eläköityessä korvaavien rekrytointien jäädessä vuoden 2026 puolelle. Talletuksia saatiin edellisvuotta selvästi enemmän. Suomi kankaalla -näytökset Bio Valentinissa ja Arkiston aarteet -näytökset Tampereella olivat suosittuja.

Merkittävimpiä restaurointeja oli Noidan kirot, josta tehtiin uusien löytöjen valossa tarkastettu restauroitu kopio ja johon saatiin tilattua uusi musiikki Euroopan elokuva-arkistojen liiton hanketuella. Kolmen Teuvo Tulion elokuvan Blu-ray- ja muusta levytyksestä Pohjois-Amerikassa solmittiin sopimus.

Merkittäviä teknisiä hankkeita olivat levyjärjestelmän uusiminen ja aloitettu digitaalisten aineistojen siirto Kulttuuriperintö-PASIin. Uuden filmiskannerin hankinnan valmistelu aloitettiin.

Radio- ja televisioarkistointi

Yksi Radio- ja televisioarkiston historian merkittävimmistä muutoksista tapahtui vuonna 2025, kun Suomi siirtyi kokonaan HD-lähetysiin. Siirtymään oli tulosalueella valmistauduttu perusteellisesti, ja siksi se toteutui ongelmitta yhteistyössä palveluntuottajan kanssa.

Ritva-järjestelmän asiakaskäyttö on lisääntynyt vuosi vuodelta. Vuonna 2025 oli selvä nousu Yleisradion vanhojen tv-ohjelmien katselussa. Sekä tutkijat että muut asiakkaat ovat löytäneet palvelun hyvin, myös tietopalvelun. Radio- ja televisioarkiston laajat kokoelmat kiinnostavat myös urauurtavissa tutkimuksissa, joissa kehitetään mm. automaattista puheentunnistusta.

Uutta tietojärjestelmää kehitettiin aktiivisesti, mutta sen täysimääräinen käyttöönotto siirtyi vuodelle 2026. Uuden järjestelmän asiakaspuoli on kuitenkin jo hyvin toimiva ja laajasti käytössä ympäri Suomen katselu- ja kuuntelupisteissä.

Yleisö löysi Radio- ja tv-arkiston myös yleisötilaisuuksien ja yhteistyössä elokuva-arkiston kanssa toteutettujen Suomi kankaalla ja Arkiston aarteet -näytösten myötä. Lisäksi jatkettiin radio- ja tv-toimialan perinteen keruuta haastattelujen muodossa.

Radio- ja televisioarkiston kokoelmia digitoitiin merkittävä määrä sisäiseen asiakaskäyttöön. Luetteloinnin painopiste oli tietokannan siivoamisessa sekä tietojen oikeellisuuden varmistamisessa, erityisesti henkilörekisterin osalta.

Audiovisuaalisen kulttuurin edistäminen

Esitystoiminnassa tapahtui muutoksia, kun Kino Reginassa siirryttiin neljästä esityskaudesta kolmeen ja uudet suppeammat näytösajat vakiinnutettiin. Joulukuussa 2024 toteutettu näytösaikojen leikkaus vähensi näytösten määrää, mikä näkyi vuoden 2025 kävijäluvussa. Samalla keskimääräinen kävijämäärä näytöstä kohden kuitenkin kasvoi, mikä kertoo Kino Reginan yleisöpohjan laajenemisesta.

Vuonna 2025 toteutettiin myös kävijätutkimus (Niko Kuhan kulttuurituotannon opinnäytetyö), jonka mukaan Kino Reginan yleisö on erittäin tyytyväistä toimintaan. Alueellista esitystoimintaa järjestettiin vuoden aikana kahdeksalla paikkakunnalla.

Kino Regina jatkoi elokuvakasvatustyötä edellisvuoden tapaan Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman puitteissa. KAVIn kirjasto otti käyttöön uuden nimen, Audiovisuaalisen kulttuurin kirjasto, ja sen aineistot liitettiin Finna-palveluun.

Mediakasvatus ja kuvaohjelmat

Vuonna 2025 merkittävin mediakasvatuksen edistämisen toimenpide oli mediakasvatuksen kansallisten linjausten arviointi- ja päivitysprosessi, jota toteutettiin OKM:n toimeksiannosta ja yhteistyössä ministeriön sekä sidosryhmien kanssa. Arvioinnin pohjalta valmistui vuoden 2025 lopussa ensimmäinen uudistettujen linjausten luonnosversio, jonka OKM tulee avaamaan lausunnoille alkuvuodesta 2026.

Audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan AVMS-direktiivin velvoittama raportti medialukutaidon edistämiseksi tehdyistä toimenpiteistä toimitettiin Euroopan komissiolle loppuvuodesta 2025. Kansainvälisistä tapaamisista huomattavin oli syyskuussa järjestetty konferenssi ”Medialukutaito ja demokratiakasvatus yhteiskunnallisen resilienssin rakentajina”, jossa KAVI oli yhtenä järjestäjistä. Konferenssi oli osa Suomen ja Ahvenanmaan yhteispuheenjohtajuutta Pohjoismaiden ministerineuvostossa. Tärkeä uusi yhteistyön muoto oli Osaava DigiOpe -kehittämistyö vuosille 2025–2027. Osaava DigiOpe -työssä työryhmä laatii kasvatusta ja opetushenkilöstön digitaalisen osaamisen kuvaukset esi- ja perusopetukseen, ja KAVI on mukana tässä ministeriön johtamassa ryhmässä. Kansainvälinen kiinnostus mediakasvatustyöhön oli edelleen runsasta.

Kuvaohjelmatiimin resurssivajeesta johtuen valvontaa on vähennetty eikä luokittelukriteereitä ole voitu päivittää. Myöskään luokittelijatapaamista ei ole voitu järjestää. IKLU-luokittelujärjestelmä on toiminut luotettavasti ja kuvaohjelmatiimi on ollut aktiivinen VirastoVahvan käyttäjä.

Kuvaohjelmaluokittelijoiden peruskoulutus (LUKO) järjestettiin loka–marraskuussa läsnäolokoulutuksena. Koulutukseen osallistui vuosikausiin suurin määrä, 18 opiskelijaa. Osa opiskelijoista valmistuu vasta vuonna 2026.

Hallintopalvelut ja viestintä

Hallintopalveluiden toiminnan tärkeimmät painopisteet olivat vuonna 2025 viraston taloudellisen tasapainon varmistaminen, Taide- ja kulttuuriviraston toiminnan valmistelu sekä Kavin esihenkilöiden ja työntekijöiden työkyvyn ja -hyvinvoinnin tukeminen muutostilanteissa.

Hallintopalvelut valmisteli yhdessä Taiken kanssa Taiken muuton Kaikukadulle. Lisäksi yhteensovitettiin virastojen ohjeita ja käytäntöjä, sekä yhtenäistettiin toimintatapoja mm. työterveyspalvelujen, kirjaamotoiminnan, ICT-palveluiden ja asiakaspalvelun osalta.

Hallintopalvelut osallistui aktiivisesti valtion henkilöstöstrategian toimeenpanoon ja Palkeiden kehittämisprojektiin, jossa henkilöstöhallinnon keskeiset prosessit kuvattiin ja parhaat käytännöt tunnistettiin. KAVI on ollut mukana myös VM:n johtamassa yhteisöllisyyden kehittämishankkeessa, joka on osa valtion henkilöstöstrategian toimeenpanoa.

Kehittämishankkeisiin osallistumisen myötä KAVilla on ollut mahdollisuus oppia uutta, kehittää toimintaansa sekä valmistautua ennakoiden VM:ltä syksyllä 2025 tuleisiin kehittämistoimiin hallinnon palveluiden keskittämistä koskien. Tiivis ja vahva yhteistyö ja KAVin verkoston (OKM ja hallinnonalan virastot, Senaatti, Palkeet, Valtori, CSC, HAUS) tuki edesauttoi KAVin hallintopalveluiden pienen yksikön työtä muutosten ja uudistumisen aikana.

Kavin ja Taiken viestintäyksiköt tiivistivät yhteistyötä entisestään. Työn pääpaino oli sisäisen viestinnän ja uuden viraston organisaatiokulttuurin kehittämisessä. Tärkeimpinä uusina hankkeina käynnistettiin intranet-uudistus ja Taide- ja kulttuuriviraston väliaikaisen laskeutumissivuston rakentaminen. SIHA 2030 uudistuksen tietotekniset muutokset haukkasivat leijonanosan viestinnän resursseista vuoden lopulla.

5.2.3.2 Vaikuttavuus

Elokuva-arkistointi ja digitaaliset palvelut

Tavoite 2025	Toteuma 2025
Painotetaan Elonetissa monikulttuurista ja -kielellistä sisältöä.	Ei toteutunut. Toimimme olemassa olevan kokoelman puitteissa, jossa monikulttuurista aineistoa ei juuri ole.

Radio- ja televisioarkistointi

Tavoite 2025	Toteuma 2025
Helpotetaan automaation ja tekoälyn avulla asiakkaiden pääsyä hyödyntämään arkistoitua aineistoa.	Helpotettiin tekoälyn avulla luetteloiden työprosessia ja suunniteltiin työkalujen tulevaisuuden käyttöä asiakkaiden keskuudessa

Audiovisuaalisen kulttuurin edistäminen

Tavoite 2025	Toteuma 2025
Vakiinnutetaan Kino Reginan näytöksissä siirtyminen kuudesta esityspäivästä viiteen ja neljästä esityskaudesta kolmeen, ja totutetaan yleisö kyseisiin muutoksiin. Taidetestaajat-kulttuurikasvatushankkeen jälkeen tarjotaan syksystä lähtien elokuva-kasvatusta näytöksiä oppimateriaaleineen myös nuoremmille lapsille ja nuorille.	Kino Reginan uusien näytösaikojen ja esityskausien vakiinnuttaminen on onnistunut hyvin. Luonnollisesti esitysaikojen vähentyminen kuitenkin näkyi kävijälukujen pienenemisenä. Elokvakasvatuksen resurssit keskitettiin Taidetestaajat-ohjelmaan, joka jatkui Kino Reginassa myös lukuvuonna 2025–2026.
Esitetään KAVIn näytösarjoissa aiempaa enemmän myös elokuvan lähihistorian teoksia ja dokumenttelokuvia.	Dokumenttelokuva oli Kino Reginan ohjelmistossa hyvin esillä elokuvaohjelmiston lisäksi <i>Flahertyn perintö: dokumentin autenttisuus</i> -keskustelutilaisuuden myötä.

Mediakasvatus

Tavoite 2025	Toteuma 2025
Tuetaan oppimistulosten ja koulutustason nousua sekä perustaitojen ja -tietojen vahvistamista edistämällä mediakasvatusta ja kriittistä medialukutaitoa. Jatketaan digikompassin ja digiviitekehityksen toimeenpanoa.	Arvioitiin kansalliset Medialukutaito Suomessa -mediakasvatuslinjaukset ja käynnistettiin arvioinnin pohjalta linjausten uudistustyö yhdessä OKM:n ja sidosryhmien kanssa. Kerättiin monipuolisesti tietoa mediankäytöstä ja mediakasvatuksesta Suomessa ja tuotettiin AVMS-direktiivin velvoitteiden mukaisesti raportti Euroopan Komissiolle. Toteutettiin Finnish Safer Internet Centre -hanketta ja sen puitteissa mm. Mediataitoviikko ja Peliviikko. Ylläpidettiin Mediataitokoulua ja muita mediakasvatuksen verkkopalveluita. Mediakasvatuksen verkkopalvelut tavoittivat yli 400 000 yksilöityä käyttäjää, ja kasvua edellisvuoteen oli yli 40 %. Tuotettiin tai julkaistiin yhteensä 136 mediakasvatusmateriaalia, esimerkiksi asiantuntijatekstejä, digitaalisia pelejä, artikkeleita, promootiomateriaaleja ja blogitekstejä. Alettiin toimia osana OKM:n Osaava DigiOpe -kehittämistyön työryhmää opettajien digi- ja mediakasvatustaitojen vahvistamiseksi.
Mikäli yhteistyö Puolustusvoimien kanssa jatkuu, laajennetaan kurssitoimintaa sovitusti kohderyhmien osalta.	Yhteistyö Puolustusvoimien kanssa ei jatkunut, joten toimenpiteitä ei tehty.

5.2.3.3 Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 2025	Toteuma 2025
KAVI on arvioinut henkilöstön kokemusta sekä tietoisuutta ja ymmärrystä kulttuurisesta moninaisuudesta sekä tunnistanut tarvittavat kehityskohteet.	Tähän työhön ei ole ollut aikaa vähäisistä resursseista johtuen.
Asioiden toimeenpanokyky ja KAVIn sisäinen muutosvalmius on nopeutunut ja parantunut. Henkilöstö osallistuu aktiivisesti työprosessien kehittämiseen. Johtaminen tukee ratkaisukeskeisten toimintamallien ja innovaatioiden kehittämistä. Työilmapiiri on hyvä.	Viraston toimintavalmius ja -kyky on hyvä. Henkilöstö on osallistunut aktiivisesti toiminnan suunnitteluun, mm. toiminnan sopeutusten valmisteluun ja toteutukseen ratkaisukeskeisesti toimien. Työilmapiiri on Tutka-kyselyn tulosten mukaan hyvällä tasolla.
KAVI ja Taike valmistelevat virastojensa yhdistymisen vuoden 2025 aikana niin, että uudesta virastosta syntyy toiminnallinen kokonaisuus ja palvelut ovat löydettävissä asiakaslähtöisesti. Uudistuksen organisointi toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.	Uuden viraston toimintaa valmisteltiin Taiken kanssa hyvässä yhteistyössä. Valmistelu eteni aikataulussa. Kaikessa toiminnassa on noudatettu hyvää henkilöstöpolitiikkaa.
Yhdistyvissä virastoissa valmistellaan toiminnan käynnistämisen edellyttämät perustietotekniikkapalveluiden muutokset. Virastot osallistuvat keskitettyjen perustietotekniikkapalveluiden toteutukseen ja käyttöönottoon niin, että uusien virastojen toiminta voidaan käynnistää tuloksellisesti hyödyntäen yhteisiä palveluita 1.1.2026. Vastuuvirasto Opetushallitus vastaa uudistuksesta ja sen toimeenpanosta.	Kavi osallistui aktiivisesti perustietotekniikkapalveluiden järjestämisen valmisteluihin yhdessä Taiken kanssa.

5.2.3.4 Muut

Tavoite 2025	Toteuma 2025
KAVI kehittää toimintaansa kestävyiden edistämiseksi strategiansa mukaisesti ja vastuullisuusraportoinnin pohjalta.	Tähän työhön ei ole ollut aikaa vähäisistä resursseista johtuen.
KAVI toteuttaa tuottavuusohjelman mukaiset toimet huomioiden henkilöstön hyvinvointi ja palveluskyvyn laatu.	Kavin talous on tasapainossa ja ydinprosessien toiminta on turvattu. Henkilöstön resilienssi on hyvällä tasolla, samoin työtyytyväisyys.
KAVI seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien toteutumista ja laatua.	Yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitettävä. Suunnitelma kaipaa tarkennusta ja painopisteiden määrittelyä.
Riskien arviointi ja raportointi toteutetaan osana tulosohejausprosessia. Käytössä on hallinnonalan yhteinen riskienhallinnan työkalu.	Riskienhallintatyö on kesken.

5.2.3.5 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan tuottavuus

Tulokset ja laadunhallinta	toteuma 2023	toteuma 2024	toteuma 2025	tavoite 2025	vertailu toteuma 2025 - tavoite 2025
Vuodenaikana Elonet- suoratoisto- palveluun lisätyt pitkät elokuvat	29	20	14	35	-21
Ohjelmatoistot RTVA-hakujärjestelmästä kpl	85 506	117 294	96 295	85 000	11 295
Maksullisten elokuvanäytösten katsojamäärä Kino Regina	38 854	38 114	33 175	35 000	-1 825
Mediakasvatuksen verkkopalveluiden kävijämäärä	*	280 898	404 042	250 000	154 042
Kuvaohjelmien tarjonnan valvontatapahtumat	35	70	89	54	35

*) mittari otettu käyttöön 2024.

Pitkiä elokuvia saatiin lisättyä Elonet- suoratoistopalveluun 14. Digiyksikköä toimintaa leimasi vajaamiehitys. Digiyksikön digilaitteistoa ja työasemia päivitettiin talousarviossa saadulla rahalla.

Kino Reginan katsojamäärä jäi tavoitteistaan. Näytöksien määrän vähennys vaikutti katsojamäärään. Näytöksiä oli 178 vähemmän kuin vuonna 2024.

Mediakasvatuksen verkkopalvelukävijämäärä nousi 44 % edellisestä vuodesta. Merkittävä kasvu tapahtui kansallisella Peliviikko-sivustolla.

Valvontatapahtumat kuvaohjelmien tarjonnassa ylitettiin, vaikka tiimissä oli henkilöstön suhteen resurssivajetta.

Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuus	toteuma 2023	toteuma 2024	toteuma 2025	tavoite 2025	vertailu toteuma 2025 – tavoite 2025
Radio- ja tv-arkiston kokonaiskustannukset/ tallennettu ja arkistoidut tetratavut €/tetratavu	2 156	1 727	1 739	1 320	419
Luokittelijoiden valvonnan kustannukset €/ohjelma	346	288	166	400	-234

Radio- ja televisioarkiston kustannukset nousivat edellisestä vuodesta. Palkka- ja ICT-käyttöpalveluiden, asiantuntijapalveluiden sekä muiden palveluiden kustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Uudelleen luokitte luja kuvaohjelmia oli 13 enemmän kuin edellisenä vuonna. Kustannukset pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Yhteisrahoitteinen toiminta	2024	2025	2025 tavoite
TUOTOT			
Valtion virastoilta saatu rahoitus	22 678		
EU:lta saatu rahoitus	154 562	11 800	185 000
Muu valtionhallinnon ulkopuolelta saatu rahoitus	15 446	86 960	62 600
Tuotot yhteensä	192 686	98 760	247 600
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 441	8 714	8 000
Henkilöstökulut	331 988	251 799	231 847
Vuokrat	9 683	8 715	8 000
Palvelujen ostot	84 395	75 914	75 000
Muut kulut	13 222	10 908	3 000
Erilliskustannukset yhteensä	443 729	356 050	325 847
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	17 750	74 483	111 414
Poistot	0	0	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	17 750	74 483	111 414
Kokonaiskustannukset yhteensä	461 479	430 533	437 261
OMARAHOITUSOSUUS	-268 793	-331 773	-189 661
Omarahoitusosuus %	58	77	43

KAVilla oli vuonna 2025 EU:n kanssa Finnish Safer Internet Centre (FISIC) -projekti. FISIC 2024–2025 päättyi 30.9.2025 ja seuraava kausi FISIC 2025–2028 alkoi 1.10.2025. FISIC-projektin rahoitusosuus on EU 50 % ja KAVI 50 %. Rahoituspäätös 1.10.2025 alkaneesta jaksosta ei tullut vuonna 2025. Myöskään 30.9.2025 loppuneesta jaksosta ei saatu viimeistä tuloutusta. Tästä takia vuoden omarahoitusosuus jäi 79 %:iin. Finnish Safer Internet Centre (FISIC) on osa Euroopan laajuista yhteistyötä, jonka päämääränä on edistää kansalaisten medialukutaitoa sekä lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta mediaympäristöissä. Hankkeessa toteutetaan monipuolisesti erilaisia sisältöjä, palveluita, koulutuksia ja viestintää. Pääkohderyhminä ovat lasten ja nuorten lisäksi ammattikasvattajat sekä huoltajat. Safer internet -toimintaa toteuttavat yhteistyössä Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Pelastakaa Lapset.

Avaten ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin *Av-teosten julkisen metadatan laadun parantaminen* -hankkeessa selvitettiin kuinka puutteellisia, hajanaisia tai epäyhtenäisiä oikeudenhaltijoiden tiedot olivat tietokannoissa. Selvityshankkeen tavoitteena oli parantaa olemassa olevan metadatan laatua ja turvata av-teosten oikeudenhaltijoiden tunnistaminen. Käytännössä tämä tapahtui muokkaamalla KAVIn luettelointijärjestelmää niin että sinne voitiin lisätä hankkeen kuluessa haetut identiteetit yksilöivät ISNI-tunnisteet.

YLEn 100 toive-elokuvaa -hankkeeseen liittyi elokuvien oikeuksien lisensointia molempiin suuntiin – KAVI sai Fennadan elokuvat Elonetiin ja YLE joitakin elokuvia toive-elokuvien sarjaansa.

Lisäksi KAVI sai EU:lta Lump sum -rahoitusta 5 000 euroa mediakasvatuksen.

LUX-palkinto on Euroopan parlamentin vuosittain myöntämä tunnustus, jolla edistetään eurooppalaista elokuvatuotantoa, eurooppalaisia arvoja ja otetaan kantaa sosiaalisiin kysymyksiin. Palkinnon finalistiehdokkaista järjestettiin ilmaisesityksiä Kino Reginassa Helsingissä, Niagarassa Tampereella ja Kino Killassa Turussa. Rahaa tähän saatiin Euroopan parlamentilta 6 800 euroa.

KAVI osallistui Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelmaan ja järjesti kinokonsertteja ja niihin liittyviä äänityöpajoja kahdeksaluokkaisille Kino Reginassa sekä keväällä että syksyllä yhteensä 10 näytöstä. Rahoitusta saatiin 38 430 euroa.

Lisäksi esitystoiminnalla on pienempiä rahoituksia liittyen Kino Reginan elokuvasarjoihin sekä yhteistyömuotoja, joiden avulla näytösten ja tapahtumien järjestäminen mahdollistuu kustannuksitta tai vähin kustannuksin.

5.2.3.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tiukka taloudellinen tilanne vähentää mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. KAVIn alhainen palkkataso hankaloittaa osaavan henkilöstön rekrytointia. KAVIn tehtävien erikoisluonteisuudesta johtuen myös pätevien sijaisten hankkiminen on vaikeaa.

Virkojen täyttämättä jättäminen sekä virkavapaudet ja muut poissaolot rasittavat lähes kaikkien yksiköiden toimintaa ja hankaloittavat ammattitaidon ja hiljaisen tiedon siirtymistä uusille työntekijöille. KAVI:ssa on työtehtäviä, joihin ei ole tarjolla ulkopuolista koulutusta. Tällaisia työtehtäviä ovat mm. elokuvien filmikonservaattorin ja koneenhoitajan tehtävät.

Vuonna 2025 hallinnon ja viestinnän työajasta kului merkittävä osa Taide- ja kulttuuriviraston suunnitteluun ja toteuttamiseen, jotta uusi virasto valmis aloittamaan toimintansa 1.1.2026.

Henkisten voimavarojen hallinta	toteuma 2023	toteuma 2024	toteuma 2025	tavoite 2025	vertailu toteuma 2025 – tavoite 2025
Henkilöstötyövuodet	76	70	65,6	76	-10,5
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro/Tahti)	3,19	*	2,87	3,6	-0,73
Sairauspoissaolot pv / htv ilman työtapaturmia	13,6	12,4	8,5	10	-1,5
Koulutuspäivät työpäiviä /htv	0,7	2,7	1,2	2	-0,8
Johtaminen (Vmbaro/Tahti)	2,99	*	2,76	3,5	-0,74

*KAVI:ssa ei tehty VMBaro-kyselyä henkilökunnalle vuonna 2024. Vuonna 2025 tehtiin Tahti-kysely.

Henkilötyövuodet vähenivät edellisestä vuodesta, kun eläkkeelle lähteneiden tilalle ei palkattu ketään. Myöskään kaikille virkavapauksilla oleville ei palkattu sijaista.

5.2.4 Taiteen edistämiskeskus

5.2.4.1 Johdon katsaus

Taiteen edistämiskeskuksen vuosi 2025 sujui hyvin, tulossopimuksen ja toimintasuunnitelman linjojen mukaisesti. Lähes kaikissa tulostavoitteissa on saavutettu asetetut tavoitteet. Lisäksi isoihin muutoksiin on pystytty ottamaan proaktiivinen ja positiivinen ote.

Taiteen edistämisen kokonaisuuden uudelleenorganisointi

Taikessa järjestäydyttiin uudelleen 1.8.2025. Taiteen edistämisen vastuualue jaettiin kahteen yksikköön: taiteen ja kulttuurin rahoitus sekä taiteen ja kulttuurin verkostot. Muutoksen tavoitteena oli paitsi virtaviivaistaa organisaatiota valmiimmaksi Taide- ja kulttuuriviraston koettaessa 1.1.2026, myös vastata toimintaympäristön kiihtyviin muutoksiin:

1. Tarvitsemme rahoituksen kokonaistarkastelua sekä strategista yhteistyötä eri rahoittajatahojen kanssa. Taiteen edistämässä on entistä vahvemmin pystyttävä tarkastelemaan koko rahoituksen ja toimeentulon kenttää. Myös luova talous ja taide- ja kulttuurikentän yrittäjyyden ja taloudellisen kasvun tukeminen eri tavoin ovat entistä tärkeämpiä.
2. Yhteistyö ja verkostot ovat julkisen tuen vähenemisen myötä entistäkin tärkeämpiä. Viraston on koordinoitava entistä paremmin sitä, mikä sen rooli on erilaisissa alueellisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa: missä verkostoissa on olennaista olla mukana, mitkä ovat verkostotyön tavoitteet ja mitkä ovat ne yhteiset viestit, joita virasto haluaa eri verkostoissa viedä eteenpäin. Tähän saakka viraston toiminta erilaissa verkostoissa on ollut todella aktiivista, mutta ei riittävän koordinoitua eikä yksinäistä. Uusi yksikkö ottaa koordinaatiovastuun viraston useimmista monihallinnollisista hankkeista sekä alueellisen viranomaisyhteistyön (luovat alat, taide ja kulttuuri) kehittämisestä ja tietyistä strategisista teemoista, kuten kulttuurihyvinvointi, kulttuurinen moninaisuus, alueellisuus, julkinen taide ja kuntayhteistyö.

Sivistyshallinto2030 -hanke eteni

Yhdistyminen Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kanssa niin, että uuden viraston on oltava toimintavalmiudessa 1.1.2026, on vaatinut kaikilta johtoryhmän jäseniltä huomattavaa panostusta ja omien suunniteltujen tehtävien laajentamista sekä voimavarojen uudelleensuuntaamista. Myös muu henkilökunta on joutunut

venymään paljon, kun omien tehtävien rinnalle ovat tulleet yhdistymiseen liittyvät toimenpiteet ja niiden suunnittelu. Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin johtoryhmien yhteinen ”ohjausryhmä”, joka perustettiin OKM:n toimeksiannosta, on kokoontunut tarpeen mukaan.

Sivistyshallintohankkeen yhteistyö eteni vahvimmin virastojen yhteisten palveluiden yhteisissä pienryhmissä, kun talous, HR-palvelut, ICT, viestintä sekä muut hallintopalvelut ovat perehtyneet toistensa toimintatapoihin ja lähteneet luomaan yhteisiä toimintatapoja.

OKM:n puutteellinen ja epäjohtonmukainen projektinhallinta, selkeän projektisuunnitelman ja -johton puute sekä epäjohtonmukaiset ohjeet ja ylipäänsä selkeiden kirjallisten ohjeiden puuttuminen ovat vaikeuttaneet virastouudistuksen eteenpäin viemistä sekä aiheuttaneet ihmetystä ja valitettavaa epäluottamustakin viraston henkilöstössä.

Valtionavustustoiminta

Vuoden 2025 alussa aloittivat uudet alueelliset ja valtion taidetoimikunnat. Toimikuntien rakenteessa ei tapahtunut muutoksia. Ehdotuksia toimikuntien jäseniksi saatiin ennätysmäärä, ja virasto kehitti sekä nimitysprosessin että uusien jäsenten perehdyttämisen käytäntöjä.

Valtionavustustoiminnassa on tapahtunut poikkeuksellisen suuria muutoksia. Vuodelle 2025 Taiken käytettävissä olevat valtionavustusmäärärahat vähenivät tosiasiallisesti lähes 5 miljoonaa euroa, millä oli merkittäviä vaikutuksia valtionavustusten jakautumiseen. Taike linjasi, että pitkäjänteiset toiminta-avustukset taideyhteisöille ovat prioriteetti, ja toiminta-avustuksina myönnettiin aiempia vuosia vastaava summa. Päätösperusteita kuitenkin tarkennettiin siten, että poikkeuksellisen suuri määrä (50) aiemmin yleisavustuksia saaneita yhteisöjä jäi ilman tukea. Samalla kuitenkin 22 hakijaa nostettiin uutena tuensaajana yleisavustukselle, mikä vahvisti Taiken tavoitetta taidekentän uudistamisesta.

Valtionavustusten painotuksena oli myös tukea aiempaa suuremmalla osuudella yhteisöjä. Henkilöhakijoiden määrärahoja leikattiin sekä taiteenalojen kohdeapurahoista että alueiden apurahoista. Taike päätti myös olla jakamatta vuonna 2025 valtionpalkintoja. Alueelliset taidepalkinnot oli alunperin tarkoitus jättää myös jakamatta, mutta syksyllä 2025 päädyttiin kuitenkin jakamaan nämä. Virasto arvioi, että alueellisilla taidepalkinnoilla on tärkeä merkitys alueellisen vaikuttavuuden ja näkyvyyden kannalta.

Taike jatkoi uuden, valtionhallinnon yhteisen hakujärjestelmän haeavustuksia.fi käyttöönottoa. Syksyllä 2024 järjestettiin ensimmäisiä pilottihakuja ja tammikuussa 2025 kuvataiteen näyttöapurahat olivat haettavana palvelussa. Tämä oli koko järjestelmän ensimmäinen henkilöhakijoiden pilotti. Syksyllä 2025 kaikki yhteisöjen ja henkilöhakijoiden haut ylimääräisiä taiteilijaeläkkeitä lukuun ottamatta avattiin haeavustuksia.fi-järjestelmässä Taide- ja kulttuuriviraston nimissä. Tukimuotojen valikoimaa selkeytettiin syksyn 2025 haussa yhdistämällä aiempia teemallisia kulttuuriavustusten tukimuotoja. Uuden järjestelmän myötä myös hakuilmoituksiin tehtiin tavallista suurempia muutoksia.

Hakuihin liittyvät muutokset olivat merkittäviä viestinnällisiä tehtäviä, ja virasto järjesti asiakaspalvelunsa ja -viestintänsä laadukkaasti ja aiempaa monipuolisemmin. Tästä saatiin myös vuoden mittaan runsaasti hyvää palautetta.

Taiken kokemukset uudesta hakujärjestelmästä ovat pääosin myönteisiä. Uusi järjestelmä mahdollistaa aiempaa kattavampaa vaikuttavuuden läpäisevää arviointia ja uudenlaista valtionapuviranomaisten yhteistyötä. Haasteeksi osoittautui se, miten arvioinnissa syntyvä tieto näkyy hakijoille. Taike teki ratkaisun, että uuden järjestelmän arviointityökaluja ei käytetty, koska se olisi antanut virheellisen vaikutelman hakijalle arvioinnin luonteesta. Keväällä 2026 on tarkoitus siirtyä myös taiteilija-apurahojen haussa uuteen järjestelmään, ja silloin kaikki Taiken valtionavustusten tukimuodot ovat haeavustuksia.fi-palvelussa.

Vuonna 2025 Taike käynnisti vertaisarvioinnin muutoksen valmistelun. Lakimuutoksen myötä vuodesta 1968 lähtien voimassa ollut päätösvaltaisten taidetoimikuntien rakenne puretaan ja sen tilalle tulee Taide- ja kulttuurineuvosto, jossa tehdään kaikki apurahapäätökset, sekä asiantuntijapankista koottavat arviointipaneelit, joissa vertaisarvioinnin päätökset valmistellaan. Muutos astuu voimaan siirtymäajan jälkeen 1.7.2026. Taike teki sisäistä valmistelua ja järjesti syksyn 2025 aikana useita sidosryhmätapaamisia, asiantuntijahaastatteluja, infotilaisuuksia ja selvitti muiden maiden vertaisarvioinnin malleja. Valmistelusta viestittiin suunnitelmallisesti ja avoimesti sidosryhmille ja asiakkaille läpi vuoden.

Vuonna 2025 nimettiin yksi uusi taiteen akateemikko, arkkitehti Mona Schalin. Käärmetalon peruskorjauksesta Arkkitehtuurin Finlandialla (2019) palkitun arkkitehdin työssä punaisena lankana on ollut modernin arkkitehtuurin korjaaminen ja restaurointi. Taideneuvoston perusteluissa Mona Schalinia kuvataan ”edelläkävijäksi modernin arkkitehtuurin tutkimuksen ja korjauksen menetelmien kehittämisessä.”

Luovan talouden ja toimeentulon toimenpiteet

Taiken sisäisen organisaatiouudistuksen myötä perustettiin uusi luovan talouden ja toimeentulon ryhmä, joka toimi osana taiteen ja kulttuurin rahoitus -yksikköä. Luovan talouden osalta Taike jatkoi ESR+-koordinaatiohankkeen Luova verkko toimenpiteitä. Sen osalta tehtiin sekä laajaa verkostotyötä että saatiin aikaan rahoitusmuodon kertakorvausmallin käyttöönotto. Tämä tukee etenkin Taiken tavoitetta saada entistä enemmän mukaan taide- ja kulttuurialan kolmannen sektorin toimijoita.

Taike jätti myös hakemuksen vuosien 2026–2028 ESR+-ohjelman koordinaatiohankkeesta. Virasto oli ainoa koordinaatiotehtävää hakenut taho, ja vaikka rahoituspäästöistä ei saatukaan vuoden 2025 aikana, virasto on kuitenkin valmistellut uuden koordinaatiokauden aloitusta. Koordinaatiohankkeen jatkoa haittaa se, että käytössä oleva resurssi tulee olemaan oleellisesti pienempi. Siihen liittyviä tehtäviä arvioitiin uudelleen loppuvuonna 2025.

Luovan talouden osalta Taike oli aktiivisesti mukana Luovan talouden kasvustrategian valmistelussa, ja Taikella oli paikka työryhmän sihteeristössä. Vuoden 2025 aikana lisättiin yhteistyötä Business Finlandin kanssa, ja syksyllä avattiin uusi luovan talouden erityisasiantuntijan määräaikainen virka. Taike pyrki monella tavalla vaikuttamaan siihen, miten taiteilijoiden edellytykset luovan talouden rahoitukseen ja toimintaan vahvistuvat.

Toimeentulon ja työskentelyedellytysten edistämiseksi Taike jatkoi laajaa toimintaansa viranomaisyhteistyön rakenteissa. Yhteistyökumppaneita olivat muun muassa parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea, uudet työllisyysalueet ja KEHA-keskus. Taike käynnisti myös yhteistyötä Migrin kanssa. Taike pyrki asiantuntijatyöllään vaikuttamaan muun muassa taiteilijoita koskeviin työttömyysturvan tulkintoihin ja siihen liittyvää osaamiseen sekä sosiaaliturvaa ja yhdistelmävakuuttamista koskevaan lainsäädännön valmisteluun. Lisäksi Taike järjesti taiteilijoiden työtä koskevan laajan koulutussarjan työllisyysalueiden työntekijöille. Taike oli aktiivinen myös Euroopan unionin taiteilijoiden toimeentuloa ja sosiaaliturvaa koskevassa yhteistyössä ja toimi ministeriön asiantuntijana EU-kokouksissa.

Asiantuntijapalvelut

Taike teki keväällä 2025 ratkaisun lopettaa erilliset temaattiset asiantuntijapalvelut. Asiantuntijapalveluita oli Taikessa kehitetty pilottikokeiluna, ja niistä oli tehty arviointi (MDI) vuonna 2024. Asiantuntijatyötä päätettiin jatkaa uudistetulla rakenteella. Syksyllä 2025 perustettiin kaksi uutta temaattista virkaa: kulttuurihyvinvointi sekä

julkinen taide ja kuntien kulttuuritoiminta. Ratkaisulla pyritään jatkossa turvaamaan näiden teema-alueiden pysyvä asiantuntijuus virastossa, mikä on ollut pitkään myös tulossopimuksiin kirjattu tavoite.

Taike jatkoi jäsenenä opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveystieteiden Taiku 4 -yhteistyöryhmässä. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa jatkui yhteistyö IKO4-ohjelmassa (hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille). Taike osallistui Nuorisoriikollisuuden torjunta kulttuurin ja liikunnan keinoin -hankkeen ohjausryhmään yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Työterveyslaitoksen kanssa virasto teki laajaa yhteistyötä taiteilijoiden ja kulttuurialan työhyvinvoinnin vahvistamisessa. Vuonna 2026 Taike osallistui lisäksi yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa OMC-raportteja koskevan tietopohjan jalkauttamiseen ja viestintään. Neuvottelut nuorten syrjäytymiseen liittyvän erillisen kampanjan toteuttamisesta vuonna 2026 käynnistettiin myös syksyllä.

Julkisen taiteen osalta painotettiin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimeenpanoon ja siihen liittyvän julkisen taiteen tehtäviin. Vuonna 2025 luovuttiin väliaikaisesti prosenttiperiaatteen mukaisesta valtionavustuksesta, mikä vaikutti konkreettisesti julkisen taiteen edistämiseen valtakunnallisesti. Verkostotyötä pystyttiin kuitenkin jatkamaan yhteistyössä keskeisten taiteilijajärjestöjen kanssa. Julkisen taiteen vuosikatsaus siirtyi digitaaliseen muotoon, ja sisältöjä julkaistiin pitkin vuotta julkinentaide.fi -alustalla, jonka yhteiskehittämistä jatkettiin Suomen taiteilijaseuran kanssa. Yhteistyötä rakennusalan (RTS) kanssa jatkettiin Rakennetun ympäristön taide -seminaarilla.

Kuntien kulttuuritoiminnan osalta tehtiin muun muassa perehdytysmateriaalia uusille järjestäytyville kunnanvaltuustoille ja lautakunnille sekä jatkettiin toimialan tärkeäksi kokemia kulttuurifoorumeita.

Kuntien kulttuuritoiminnassa on tehty tiivistä yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamien alueellisten kehittämisselviöiden kanssa. Tehtävät ovat olleet pääosin maakuntaliittojen vastuulla, ja niiden kautta maakuntaliittojen verkosto on vahvistunut entisestään. Vuoden lopussa päättyneiden kehittämisselviöiden kanssa tehtiin yhteenveto hankkeiden tuloksista ja autettiin maakuntaliittojen jatkotoimenpiteiden suunnittelussa. Lisäksi sovittiin verkoston toiminnan jatkuvuudesta ja tavoitteista hankekausien jälkeiselle ajalle.

Kulttuurisen moninaisuuden työssä panostettiin sekä viraston sisäiseen että ulkoiseen tietoisuuden lisäämiseen. Sekä viraston henkilöstölle että toimikuntien jäsenille pyrittiin integroimaan kulttuurisen moninaisuuden tunnistamiseen ja

yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyviä osaamisia ja toimintatapoja osaksi jatkuvaa asiantuntijatyötä. Kulttuurinen moninaisuus ja yhdenvertaisuus huomioitiin muun muassa taidetoimikuntien perehdytyksissä, arviointityötä tukevissa ohjeistuksissa sekä koulutuksissa. Taike osallistui lisäksi poikkihallinnollisiin koulutus- ja kehittämiskokonaisuuksiin, jotka tukivat viraston omaa moninaisuustyötä ja vahvistivat käytännön työssä hyödynnettäviä toimintamalleja.

Ulkoisessa toiminnassa huomio kiinnittyi erityisesti eri kieli- ja vähemmistötaustoista tulevien taiteilijoiden tavoittamiseen ja vuoropuhelun vahvistamiseen. Virasto järjesti englanninkielisiä infotilaisuuksia rahoitusmahdollisuuksista ja arviointijärjestelmän uudistuksesta sekä jatkoi Cultural Dialogues -keskusteluja, jotka toteutettiin useilla eri kielillä eri puolilla Suomea. Dialogeista saatua tietoa hyödynnettiin viraston sisäisessä kehittämistyössä sekä tutkimusyhteistyössä. Kulttuurista moninaisuutta edistäviä käytännön työkaluja jalkautettiin osaksi koulutus- ja kehittämistyötä, ja dialogia kentän ja viraston välillä vahvistettiin erilaisten neuvonantajaryhmien ja yhteistyömuotojen kautta. Taike osallistui myös useisiin kulttuurista moninaisuutta ja marginaaliin jäävien ryhmien asemaa käsitteleviin tapahtumiin, työpajoihin ja koulutuksiin sekä toimi aktiivisena toimijana kansallisissa ja pohjoismaisissa verkostoissa.

Lokakuussa Taike oli pääyhteistyökumppani Oulussa järjestetyssä Nordic Diversity Connections in Arts and Culture -seminaarissa, joka oli osa Suomen ja Ahvenanmaan puheenjohtajuuskauden ohjelmaa Pohjoismaiden ministerineuvostossa vuonna 2025. Seminaari vahvisti viraston roolia kulttuurisen moninaisuuden edistäjänä sekä kansallisella että pohjoismaisella tasolla.

Virasto ryhtyi syksyllä selvittämään saamelastaiteen tukemista erillisin yhteistyöprojektein toimintavuonna 2026. Syksyn aikana neuvoteltiin eri projektivaihtoehdoista (mm. taiteilijoiden työhyvinvointi ja Arctic Arts Summit -kokonaisuus) ja työ jatkuu tammikuussa.

Aluehankkeet Lounais-Suomessa ja Itä-Suomessa etenivät suunnitelman mukaisesti. Molempien hankkeiden pääpaino on taiteilijoiden työelämätaitojen ja osaamisen sekä verkostojen kehittämisessä. Itä-Suomen Sillanrakentajat-aluehankkeen kolmivuotinen Mestarikurssi-kokonaisuus saatiin vuoden lopussa päätökseen. Kursikokonaisuuden myötä taiteilijoiden hankeosaaminen ja ansaintamahdollisuudet ovat kehittyneet. Mestarikurssille osallistui yhteensä 30 itäsuomalaista taiteilijaa. Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueella toimiva Taikerit-aluehanke panosti vuoden lopussa vuoden 2026 toimintojen suunnitteluun: keväällä toteutetaan tuotteistamiseen keskittyvä työpajakokonaisuus hankealueella.

Taike toteutti yhteistyössä Työterveyslaitoksen, Muusikkojen liiton ja Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton kanssa Mielenterveyden työkalupakki -hankkeen (STM). Hanke päättyi vuoden 2025 lopussa. Aiemmassa hankkeessa kehitettiin taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alojen freelancereiden ja itsensätyöllistäjien mielen hyvinvoinnin ja työkyvyn tueksi suunnattu Vahvistin-vertaisryhmämalli, jota levitettiin ja juurrutettiin erilaisiin freelancereiden verkostoihin ja yhteisöihin. Mallista saatu palaute oli erittäin positiivista ja Taiken toimesta sitä on levitetty myös laajemmin Eurooppaan. Lisäksi hankkeessa järjestettiin Taiken johdolla viisi työhyvinvointipäivää taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alojen ammattilaisille Turussa, Tampereella, Helsingissä, Kuopiossa ja Rovaniemellä. Työhyvinvointipäivät oli suunnattu erityisesti taiteen, kulttuurin tai tapahtumatuotannon alalla toimiville freelancereille, apurahansaajille ja itsensätyöllistäjille. Tapahtumat koostuivat asiantuntijapuheenvuoroista, toiminnallisista osuuksista ja työpajoista.

Viraston rooli kansainvälistymisessä tarkentui

Taiteen edistämiskeskus jatkoi vuonna 2024 aloitettua kansainvälisen toiminnan suunnittelua. Viraston kansainvälisyysohjelma valmistui toukokuussa 2025, ja se julkaistaan sidosryhmätapahtumassa kesäkuussa 2025. Suunnitelman tarkoitus oli linjata skenaarioita siihen, mikä Taiteen edistämiskeskuksen tehtävä suomalaisen taiteen ja kulttuurin kansainvälistymisen eteen on. Osa linjauksista otettiin käyttöön heti, osa jää odottamaan kulttuuripoliittisen selonteon osana tehtävän kansainvälistymisstrategian linjauksia. Tulevaisuudessa virasto on ennen kaikkea kansainvälisen toiminnan rahoittaja, verkostojen rakentaja ja yhteensovittaja – ei yksittäisten vientihankkeiden toteuttaja, vaan ekosysteemin vahvistaja, joka mahdollistaa suomalaisen taiteen ja kulttuurin pitkäjänteisen kansainvälisen kasvun.

Viraston oma kansainvälinen toiminta oli pääosaltaan viraston johtajan tehtävä. Vuonna 2025 Taiken johtaja Kaisa Rönkkö osallistui aktiivisesti sekä pohjoisen ulottuvuuden verkoston että IFACCA:n toimintaan. Lisäksi viraston asiantuntijoilla oli lukuisia pohjoismaisia asiantuntijatehtäviä ja tapaamisia.

Yhteistyö ja verkostot

Yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuri- ja taidepolitiikan osaston kanssa on sujunut erinomaisesti. Monihallinnollisista yhteistyökuvioista vahvimpia ovat olleet yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Työterveyslaitoksen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Business Finlandin kanssa.

Vuonna 2025 Taike jatkoi suurten ja keskisuurten kaupunkien kulttuurijohtajien sekä säätiöiden ja rahastojen kanssa järjestettävien tapaamisten sarjaa. Muiden rahoittajien kanssa käytiin aiempaa tarkempia keskusteluja taiteen ja kulttuurin rahoitukseen liittyvästä työnjaosta ja painotuksista. Etenkin niukkenevien valtionavustusmäärärahojen tilanteessa vaikutti erityisen tarpeelliselta keskustella rahoittajien yhteistyöstä. Virasto ryhtyi kuluvan vuoden aikana myös toteuttamaan säännöllisiä eduskuntainfoja, jotka ovat käytännössä virkapuheenvuoroja taide- ja kulttuurialan tilanteesta kansanedustajille ja avustajille. Nämä jatkoivat aiempaa Tai-deparlamenttien toimintakonseptia.

Loppuvuodesta 2025 virasto käynnisti yhteistyön aluehallintouudistuksen yhteydessä toteutetun elinvoimakusten toimeenpanohankkeen kanssa. Taustalla vaikutti molempien lainsäädäntötyön valmistelu, jossa ohjataan virastot alueelliseen viranomaisyhteistyöhön luovien alojen, taiteen ja kulttuurin osalta. Yhteistyötä valmisteltiin elinvoimakusten muutoskoordinaattorien tapaamisella ja osallistumalla työ- ja elinkeinoministeriön ALKE-keskusteluihin. Maakunnat ja kunnat pidettiin valmistelusta tietoisina informoimalla erikseen sekä esittelemällä suunnitelmia Espoon kulttuuripäivillä. Uudet alueellisen yhteistyön rakenteet ja tarpeet esiteltiin elinvoimakusten ylijohtajille joulukuun alussa ministeriön toimesta. Suomen kulttuurirahasto ilmaisi syksyn kuluessa halunsa liittyä myös alueelliseen kehittämistyöhön uudessa rakenteessa.

Keskeisiä sidosryhmiä on tavattu säännöllisesti ja avoimia infotilaisuuksia on pyritty järjestämään tarpeen mukaan niin valtionavustusleikkauksiin kuin sivistyshallinnon rakenneuudistukseenkin liittyen.

Osana monihallinnollisuuden kehittämistä virasto käynnisti taiteen vapauteen liittyvän kaksivuotisen projektin, jonka tiimoilta tullaan tekemään yhteistyötä oikeusministeriön kanssa. Syksyllä käynnistettiin myös "varusmiesten taidetestaus" -projekti, jossa yhteistyökumppanina ovat Suomen teatterit ry. sekä puolustusvoimat (Kaartin jääkäriyrykmentti).

Viestintäpalvelut

Useiden suurten muutosten aikana ulkoisen ja sisäisen viestinnän tarve on korostunut. Ajantasaisella, avoimella ja vuorovaikutteisella viestinnällä on pyritty rakentamaan asiakkaiden, sidosryhmien ja henkilöstön luottamusta virastoon uudistuksista huolimatta.

Ulkoisen viestinnän keskeisiä sisältöjä ovat olleet valtionavustusleikkaukset ja niiden kohdentuminen, valtionavustushauissa tapahtuvat muutokset, toimikuntarakenteen uudistus sekä Taide- ja kulttuurivirastoksi yhdistyminen.

Sisäisessä viestinnässä samat teemat ovat toistuneet, ja erityisesti uuteen virastokokonaisuuteen siirtyminen on vaatinut runsaasti tehostettua viestintää henkilöstölle.

Taiken ja Kavin viestintäpalvelut ovat tehneet sujuvaa yhteistyötä yhdenmukaisen sisäisen viestinnän varmistamiseksi ja uuden viraston viestintäkanavien rakentamiseksi.

5.2.4.2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yleistietolaatikko Taikesta

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	17 332	15 011	13 613
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	2 428	2 166	1 821
Taiteilijaeläkehakemukset	623	685	718
Myönteiset taiteilijaeläkepäätökset	62	62	58
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika	14	14	13,8
Tukimuotojen lukumäärä	16	15	14
Toimielinten lukumäärä	24	24	24
Henkisten voimavarojen hallinta:			
Henkilötyövuodet	70,9	70	63,3
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro), vuodesta 2025 lähtien oma työ -indeksi (HenkilöstöBaro*)	3,8	-	3,38*

*vuonna 2025 VMBaro muuttui HenkilöstöBaroksi

Hallinnonaloja ylittävä yhteistyö

Virasto teki vuonna 2025 laajaa tulossopimuksen mukaista hallinnonaloja ylittävää yhteistyötä. Keskeisiä yhteistyötahoja olivat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö, Työterveyslaitos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Business Finland, työ- ja elinkeinoministeriö, valtioneuvoston kanslia, Senaatti-kiinteistöt, Huoltovarmuuskeskus, Valtiokonttori, maa- ja metsätalousministeriö, Rikosseuraamuslaitos sekä oikeusministeriö.

Yhteistyö toteutui muun muassa kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanon valmistelussa, Taiken oman kansainvälisen strategian valmistelussa, Luovan talouden kasvustrategian valmistelussa sekä siihen liittyvässä Luovan talouden neuvottelukunnassa. Sosiaali- ja terveysministeriön ja sen alaisten virastojen osalta keskeistä oli Taiku4-yhteistyöverkoston toiminta.

Valtioneuvoston kanslian osana virasto osallistui Suomen kestävän kehityksen toimikunnan työhön. Valtiokonttorin ja valtiovarainministeriön kanssa tehtiin laajaa yhteistyötä valtionavustusten kehittämistehtävissä ja niihin liittyvissä järjestelmissä.

Näiden lisäksi Taiteen edistämiskeskuksen asiantuntijat osallistuivat eri puolilla Suomea lukuisiin maakuntaliittojen, ELY-keskusten, korkeakoulujen yhteistyörakenteisiin ja viraston edustajat olivat myös mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkivuoden valmistelussa.

Asiantuntijatyön, kulttuuritarjonnan tukeminen ja yhdenvertaisen kulttuuriin osallistumisen mahdollisuuksien edistäminen

Taike on sitoutunut valtakunnalliseen asiantuntijatyöhön, kehittämiseen ja vaikuttavuuden mittauksen kehittämiseen. Kulttuuritarjonnan tukeminen liittyi etenkin temaattisiin, kulttuurisiin valtionavustuksiin sekä osallisuutta, kuntien kulttuuritoimintaa ja kulttuurihyvinvointia tukeviin asiantuntijatehtäviin. Yhdenvertaisuuden edistäminen oli myös keskeinen osa valtionavustustoimintaa ja kulttuurisen moninaisuuden asiantuntijatyötä. Asiantuntijuutta ja tietoa välittäviä tilaisuuksia Taike järjesti vuonna 2025 yhteensä 117. Tilaisuudet tavoittivat 15 994 osallistujaa lähi- ja etäosallisina. Alueellisesti toiminta ulottui kattavasti maakuntiin, ja paikallisesti tilaisuuksia oli 20 kaupungissa ja kunnassa.

Viraston kestävätkäytännöt, kulttuurinen moninaisuus ja yhdenvertaisuus

Taiken valtionavustuksissa kestävätkehityksen ja vastuullisuuden periaatteet ovat olleet pitkään osa toiminnan laadun arviointia. Haeavustuksia.fi-palvelussa Taiken kaikkien yhteisöjen valtionavustushakujen tavoitteissa ja arviointiperusteissa on tarkennettu kestävätkehityksen ja vastuullisuuden periaatteita. Nämä sisältävät organisaatioiden toiminnan ja hallinnon järjestämiseen sekä ympäristövastuullisuuteen liittyviä kriteerejä. Taiken käyttöönottamia vastuullisuuskriteerejä on hyödynnetty myös muissa hallinnonalan virastoissa ja ministeriössä. Vuonna 2025 virasto panosti toimenpiteisiin, joilla toimikuntien moninaisuusosaamista vahvistettiin. Taike teki kulttuurisen moninaisuuden teemassa myös yhteistyötä pohjoismaisten sisarorganisaatioiden kanssa.

5.2.4.3 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Toimitilatehokkuus / toimistotilat/ (m ² /hlö)	18	15,6	19
Asiakaspalvelukontaktien digitalisointi (%)	56	58	70
Hakemusten määrä	16 010	13 613	13 000
Hakemusten käsittelyaika (viikkoa)	14	13,8	13
Asiakastyytyväisyyskysely (nps)	kyselyä ei tehty	kyselyä ei tehty	ei selvitettä
Uutiskirjeen tilaajamäärä	999	1369	1000

Digitalisaation edistäminen

Taiteen edistämiskeskus on jatkanut vuonna 2025 suunnitelmien mukaisesti vaiheittaista siirtymää uuteen yhteiseen valtionavustusjärjestelmään (haeavustuksia.fi). Uuden järjestelmän myötä tukimuotojen vaikuttavuustavoitteiden määrittelyn ja arviointiperusteiden tarkentamisen arvioidaan tehostuvan sekä laadullisesti että tuloksellisesti. Yhteisöavustukset vietiin vuoden 2025 aikana täysin uuteen järjestelmään, ja sähköisten hakemusten osuuden arvioidaan olevan jo 99 prosenttia. Keväällä 2025 päästiin pilotoimaan myös henkilöhakuja.

Osana siirtymää Taike käynnisti aiemmasta Salama-järjestelmästä irrottautumisen erillisprojektin. Vuoden 2025 aikana on suunniteltu ja laadittu sopimukset merkittävästä Salama-arkiston sähköisten asiakirjojen (n. 800 000) siirrosta Kansallisarkiston sähköiseen palveluun.

Lisäksi virasto joutui käynnistämään erillisen järjestelmäprojektin, jolla turvataan ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden haku ja päätöksenteko. Taiteilijaeläkkeiden haku ei tule ainakaan lähivuosina toteutumaan haeavustuksia.fi-järjestelmässä, ja sen takia viraston pitää tehdä vuodelle 2026 erillinen ratkaisu. Järjestelmä muodostetaan virastossa käytössä olevan Public 360 -järjestelmän (Virastovahva) toiminnallisuutta laajentamalla ja Goforen rakentamaa arviointijärjestelmää soveltamalla. Järjestelmien muutos-, muokkaus- ja kehittämistoimenpiteille virasto on saanut lisätalousarviosta määrärahaa. Kustannukset tulevat merkittävältä osin kuitenkin siirtymään vuodelle 2026, koska muiden järjestelmien aikataulut ovat riippuvuussuhteessa toteutettavaan kokonaisuuteen.

Valtionavustustoiminnan tehokkuutta kuvaa henkilötyövuosien ja käytettävissä olevien määrärahojen suhde, joka raportoidaan tarkemmin oheisessa taulukossa. Tämän mukaan toiminnan tehokkuus on pysynyt edellisvuoden tasolla. Saapuneiden valtionavustushakemusten määrä on laskenut vuodesta 2024. Käsittelyaikojen ja tukimuotojen osalta muutokset aiempaan vertailuvuoteen ovat olleet vähäisiä.

Mittari	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Jaetut eurot/ va-toiminta htv	49,6 M€/24,5 htv	46,2 M€/20,8 htv	44,8 M€/20 htv
	2 M€/1 htv	2,2 M€/1 htv	2,2 M€/1 htv

Valtionavustusjärjestelmän pilotoinnin lisäksi virastossa tuli käyttöön digitaalinen tulosohjausjärjestelmä, jonne Taike yhteistyössä Kavin kanssa laati tulevan Taide- ja kulttuuriviraston tavoitesuunnitelmat. Virasto jatkoi yhteistyössä ministeriön kanssa taiteen ja kulttuurin pohjatietoa kartuttavan kansallisen palvelun, taidejakulttuuri.fi -järjestelmän, verkoston koordinoinnin ja toimintojen aktiviteettejä sovitusti vuonna 2025.

Toimitilojen osalta tehostettiin tilankäyttöä vuokra-alaa pienentämällä Oulun toimipisteellä. Lisäksi Turun toimipisteen toimitilat liitettiin osaksi valtion eri virastojen yhteiskäyttöistä toimitilaa (yhteinen työympäristö). Osana Taide- ja kulttuuriviraston muodostumista Taiken muutti loppuvuodesta 2025 nykyisistä Hakaniemen toimitiloistaan Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tiloihin Helsingin Kaikukadulle.

Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Taiteen edistämiskeskuksella oli vuonna 2025 käynnissä kaksi yhteisrahoitteista hanketta: Luova verkko ja Mielenterveyden työkalupakki.

Luova verkko on Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaamisen ESR+ -teeman koordinaatiohanke. Teeman hankkeita ja koordinaatiohanketta rahoittaa Hämeen ELY-keskus. Luova verkko auttaa luovien alojen toimijoita rahoituksen hakemisessa sekä tukee rahoitusta saaneita hankkeita. Luovan verkon ulkopuolisessa arvioinnissa hankkeen todettiin onnistuneen potentiaalisen rahoitushakijajoukon laajentamisessa ja rahoitusinstrumentin näkyvyyden lisäämisessä. Luova verkko on myös toiminut tienraivaajana virastolle luovan alan haltuun ottamisessa, ja osa sen toiminnoista on omaksuttu viraston perustoimintaan Luovan talouden ja toimeentulon yksikön perustamisen myötä. Luovan verkon toimintaa tulee jatkamaan Luova verkko 2.0 hanke 1.1.2026–30.9.2028.

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamassa Mielenterveyden työkalupakki -hankkeessa tarjotaan mielen hyvinvoinnin ja työkyvyn tukea taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-aloilla toimiville yksintyöskentelijöille sekä työyhteisöille. Mielenterveyden työkalupakki -hankkeen vastuutaho on Työterveyslaitos, ja Taike on hankkeen kumppani taide-, kulttuuri- ja tapahtuma-alan osalta. Yhteensä koko hankkeessa on kymmenen eri toimialoja koskevaa osahanketta. Mielenterveyden työkalupakin ensimmäinen hankevaihe jatkui vuoden 2025 keväeseen saakka ja jatkohanke vuoden 2025 loppuun asti.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

	Toteuma 2024	Toteuma 2025
TUOTOT		
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	672 549	538 389
KOKONAISKUSTANNUKSET		
Erilliskustannukset		
Aineet ja tarvikkeet	1 108	154
Henkilöstökustannukset	172 647	200 739
Vuokrat	11 322	2 600
Palvelujen ostot	341 383	139 389
Muut erilliskustannukset	67 996	14 014
Erilliskustannukset yhteensä	594 455	356 896
Osuus yhteiskustannuksista		
Tukitoimintojen kustannukset	164 504	202 516
Poistot		
Korot		
Muut yhteiskustannukset		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	164 504	202 516
Kokonaiskustannukset yhteensä	758 959	559 412
KUSTANNUSVASTAAVUUS		
OMARAHOITUSOSUUS	-86 409	-21 023
omarahoitusosuus %	11,4 %	3,8 %

5.2.4.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Vuoden 2025 lopussa Taikessa oli töissä 67 henkilöä, joista 56 oli naisia ja 11 miehiä. Vakituksessa virka- tai työsuhhteessa oli 44 henkilöä ja määräaikaisia 22 henkilöä. Henkilötyövuosia vuonna 2025 oli 63,3, joista hankerahoitettujen osuus oli 5,2 henkilötyövuotta.

Henkilöstömäärä	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	muutos-%
YHTEENSÄ	76	66	67	1,5 %
naiset	59	55	56	1,8 %
miehet	17	11	11	0 %
vakituiset	40	42	44	4,8 %
määräaikaiset	36	24	23	-4,2 %
joista määräaikaisia taiteen edistäjiä*	22	15	13	-13,3 %
henkilötyövuodet	70,9	70,0	63,3	-9,6 %

Lähde: Tahti ja *Kieku
Henkilöstömäärä 31.12.2025

Henkilöstökulut

Vuonna 2025 henkilöstökulut olivat yhteensä 4 300 113 euroa ja välilliset työvoimakustannukset 1 511 047 euroa.

Henkilöstökulut	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	muutos-%
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	4 402 656	4 389 064	4 300 113	-2 %
tehdyn työajan palkkojen %-osuus palkkasummasta	79,0	79,7	77,3	-3 %
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 482 073	1 442 540	1 511 047	4,8 %
henkilötyövuoden hinta, €	62 119	62 698	67 942	8,4 %

Lähde: Tahti

Voimavarojen hallinnan määrälliset tavoitteet

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot, htv), josta ulkopuolisella rahoituksella	70,9 5,3	70 5,3	63,3 5,2	73 6
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro), vuodesta 2025 HenkilöstöBaron oma työ -indeksi	3,78	-	3,38	3,7
Sairauspoissaolot (pv/htv)	5,8	5,1	6,4	8
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	2,7	2,5	2,3	4
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi), 2025 lähtien HenkilöstöBaron johtaminen -indeksi	4,07	-	3,27	3,5

Lähde: Tahti ja VMBaro/HenkilöstöBaro

Henkilöstö ja työhyvinvointi

Suurista ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristön muutoksista huolimatta Taiken henkilöstö on toiminut dynaamisesti ja tulevaisuuteen suuntautuen. Asiantuntijat ovat tehneet rohkeita valintoja ja luoneet uusia verkostoja innovatiivisesti. Henkilöstö on tukenut toisiaan ja uskonut virastofuusion avaamiin mahdollisuuksiin ja vahvistuneeseen yhteiseen suuntaan.

OKM:n järjestämässä resilienssikyselyssä Taiken henkilöstön vastaukset koskien muutoksen johtamista, ajantasaisen tiedon saamista ja omaa resilienssiä olivat hallinnonalan keskiarvoa selvästi korkeammat. Myös henkilöstöbarometrin tulokset olivat poikkeuksetta hyviä tai erinomaisia. Tulokset kertovat henkilöstön korkeasta motivaatiosta ja tulevaisuudenuskosta.

Virasto on panostanut viime vuosina merkittävästi sisäisen viestinnän avoimuuteen, johtamiskulttuurin yhtenäistämiseen ja valmentavan työotteen juurruttamiseen. Henkilöstö kokee työnsä merkitykselliseksi, ja esihenkilötyöhön ollaan tyytyväisiä.

Henkilöstön sopeutumista muutokseen sekä uuden toimintakulttuurin ja yhteisöllisyyden rakentamista on tuettu muun mualla Kaiku-rahoitteisella Hausin kanssa toteutettavalla muutosvalmennuksella, Kavin ja Taiken yhteisillä tapaamisilla, Teams-kanavalla, uutiskirjeillä, johtajien avoimilla ovilla, joissa jokaisella on mahdollisuus tulla juttelemaan sekä esihenkilöille muutoksen läpivientiä helpottamaan räätälöidyllä työnohjauksella.

5.2.5 Varastokirjasto

5.2.5.1 Johdon katsaus

Varastokirjaston osalta vuosi 2025 oli moni tavoin poikkeuksellinen. Kirjasto oli suljettuna tammikuusta heinäkuun loppuun uudisrakennuksen käyttöönoton vuoksi. Kirjaston 104 hyllykilometrin (hkm) kokoelma muutettiin ja uusi kirjastokiinteistö valmisteltiin käyttökuntoon niin, että kaukopalvelu sekä aineistosiirtojen vastaanotto voitiin käynnistää elokuun 2025 alussa.

Näin ollen toimintakertomuksessa raportoitavat ja tuloksellisuutta mittaavat kirjastotoiminnan tiedot kohdentuvat aikajaksolle elokuu-joulukuu 2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sivistyshallinto 2030: muuton ohella edistettiin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asettamia hankkeen tavoitteita että Varastokirjaston yhdistymistä osaksi Kansallisarkistoa. Viraston johto osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön asettamiin Sivistyshallinto 2030 -hankkeen ohjaus- ja työryhmiin. Henkilöstö on osallistunut hankkeen tiedotustilaisuuksiin. Varastokirjaston johtokunta on saanut ajantasaista tietoa valmistelu- ja yhdistymistoimien edistymisestä. Hankkeessa linjatut toimenpiteet on huomioitu Varastokirjaston tulossopimuksessa vuodelle 2025 (kausi 2024–2027) ja Talouden ja toiminnan suunnitelmassa (TTS) 2026–2029.

Uudisrakennus: Senaatti-kiinteistöjen rakennuttama Varastokirjaston uudisrakennus valmistui aikataulun mukaisesti joulukuussa 2024 ja muutto aiemmasta toimipaikasta käynnistyi tammikuussa 2025. Muuton suoritti Suomen Muuttofirma seitsemässä kuukaudessa ja alitti sille asetetun aikataulun yhdellä kuukaudella. Varastokirjaston ydintoiminnot käynnistettiin elokuussa 2025. Uudisrakennus on osoittautunut toimivaksi ja on mahdollistanut Varastokirjaston prosessien tehostamisen entisestään.

Varastokirjaston uudisrakennuksen neliöiden jakautuminen eri toimintoihin:

Tila	Neliömäärä	%-osuus
Varasto (kokoelmatilat)	8 981	89,8
Toimisto (työskentely- jne. tilat)	660	6,6
Tekninen tila/väestönsuoja	337	3,37
Jätehuolto	23	0,23
Yhteensä	10 001	100,00

Kokoelmatyö sekä asiakas- ja kaukopalvelu: muutosta johtuen aineistojen vastaanotto aloitettiin kesäkuussa 2025. Vuoden aikana aineistoja otettiin vastaan 2 757 hyllymetriä (hm). Toisin sanoen vastaava hyllymetrimäärä vapautui kirjastoissa joko uusiutuville kokoelmille tai muun toiminnan käyttöön. Varastokirjastoon siirretty hyllymetrimäärä vastaa tavanomaisen toiminnan vuotta.

Vastaanotetun aineiston käsittely voitiin käynnistää kesäkuussa 2025. Vuoden loppuun mennessä kokoelma karttui painetulla ja musiikkiaineistolla 901 hyllymetrin verran. Vuodelle 2026 siirtyi käsittelyä odottavaa aineistoa 1 760 hm.

Kaukolainausta aloitettiin elokuussa 2025 ja loppuvuoden aikana vastaanotettiin 22 161 tilaustapahtumaa (v. 2024: 60 681). Tällä tarkoitetaan kaukolainojen ensilainausta (6 205), lainojen uusintaa (14 154) sekä pdf-muodossa välitettyjä artikkelitilauksia (1 802). Vuodelle asetettu kokonaistavoite oli korkea, 64 750 tilaustapahtumaa eikä muutosta ja uudisrakennuksen käyttöönotosta johtuen tuohon tavanomaisen vuoden tasoon päästy. Kaukolainatilaukset käsiteltiin pääsääntöisesti saapumispäivän aikana. Kirjastoille ja tietopalveluille annettu palvelu on ollut ajantasaista.

Henkilöstö: Henkilöstön määrä on pysynyt vakiintuneella tasolla: 19 virkaa, 15,21 htv. Henkilöstöstä 4 vakinaista viranhaltijaa työskenteli osa-aikaisesti mm. perheväpöiden ja opintojen vuoksi. Vuoden aikana eläköityi kaksi (2) virkamiestä ja toinen vapautuneista viroista täytettiin vuoden 2025 loppuun asti määräaikaisesti. Vuoden aikana ei toteutettu valtion Tutka-työtyytyväisyyskyselyä. Sen sijaan henkilöstön muutosresilienssiä mitattiin Sivistyshallinto 2030 -muutoskyselyllä. Kysely toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriössä nyt toisen kerran. Sen perusteella Varastokirjaston henkilökunta suhtautui hankkeen aikaansaamiin muutoksiin poikkeuksellisen luottavaisesti.

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2025 oli 54,04 päivää/henkilötyövuosi ja ylitti vuodelle asetetun 9 pv/htv (2024: 8,02 päivää/htv). Poikkeuksellisen korkean sairauspoissaololuvun taustalla on yksittäiset, mutta pitkät sairauspoissaolot. Nämä vaikuttavat suoraan poissaolojen keskiarvoon. Henkilöstön koulutuspäiviä kertyi yhteensä 34 eli 2,2 päivää/henkilö.

Talous: Kirjaston talousarvio vuodelle 2025 oli 4 521 000,00 euroa sisältäen virkaehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset (virastotasolla 9 000 €). Varastokirjaston budjetti vuonna 2024 budjetti oli 1 767 000 euroa.

Vuoden 2025 budjettia kasvattivat vanhan ja uuden toimitilan yhtäaikaiset vuokrat 7 kuukauden ajalta sekä kertaluontoiset investoinnit/hankinnat: Varastokirjaston muuttokustannusvaraus ja uuden toimipaikan irtokalusteiden hankinta.

Siirtomäärärahaa vuodelta 2024 vuodelle 2025 siirtyi 219 257,36 euroa. Talouden toteumaa seurattiin säännönmukaisesti.

Varastokirjaston muuttokustannus eli irtaimen sekä kokoelman siirto ja hyllytys toimipaikasta toiseen oli 640 032 euroa (alv 0%). Uuden toimipaikan irtokalusteiden hankintaan käytettiin 57 694 euroa (alv 0%). Muuttokuljetus ja irtokalusteiden hankinta kilpailutettiin Hanselin kautta. Muuton jälkeen toteutettiin vanhan toimipaikan loppusiivous, kustannus: 37 820 euroa (alv 0%).

Varastokirjaston varsinaiset tulot vuonna 2025:

Autopaikat	180,00
Metallihyllyt	210,00
Rautaromut/Stena recycling	840,75
Korvattu aineisto	70,00
Yhteensä	1 300,75

5.2.5.2 Tuloksellisuus

Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja tuloksellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tavoite 1: *Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.*

Toimenpide: Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä tarvitsijoiden käyttöön. Aineistotiedot ovat löydettävissä kansallisista, avoimista tietokannoista. Varastokirjasto hyödyntää sähköisiä ja perinteisiä aineiston välityskanavia kulloisenkin tilanteen mukaisesti.

Mittarit ja toteutuma: 1) vastaanotettu aineisto käsitellään 6 kuukauden sisällä sen vastaanottamisesta, 2) kaukolainatilauksiin vastataan 24 tunnin sisällä. Tavoitteet toteutuivat.

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Tarkastetun aineiston käsittelyaika <6 kk	<6	<6	<6	<6
Lainauspalvelun nopeus <24 h	<24 h	<24 h	<24h	<24h

Tavoite 2: *Varastokirjasto huomioi toiminnassaan ennakoivasti toimintaympäristön muutokset: valtionhallinnon taloudelliset reunaehdot, digitaalisaation ja normien purkamisen sekä hallinnollisen taakan purkamisen.*

Toimenpide: Varastokirjaston sähköinen aineistonvälitys takaa kirjastoille kokonaistaloudellista hyötyä. Seurataan viraston budjetin toteumaa aktiivisesti ja reagoiden sekä hyödynnetään valtionhallinnon keskitettyjä palveluja toiminnassa.

Mittarit ja toteutuma: asiakaskirjastoille välitettyjen tilausten määrä ja prosenttiosuus kokonaistilauksista. Kaikkien tilausten yhteismäärä jäi alle asetetun tavoitteen. PDF- tai OCR-muotoon skannattujen artikkelitoimitusten määrä jäi alle asetetun vuositavoitteen.

Uudisrakennukseen liittyvistä muuttovalmisteluista johtuen Varastokirjaston lainaustoiminnot keskeytettiin joulukuun 2024 puolivälissä.

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Tilausten määrä yhteensä	68 677	60 881	22 161	64 750
PDF- tai OCR-tilaukset (kpl)	5 461	5 298	1 802	---
PDF/OCR: prosenttiosuus kaikista tilauksista	7,89 %	8,7 %	8,13 %	---

Artikkelien suoratoimituksen pilottihanke 2023–2025

Kopioston ja Varastokirjaston *Artikkelien suoratoimituksen pilottihanke* on nopeuttanut edelleenlähettämisen prosessia artikkelitilausten osalta. Varastokirjasto on lähettänyt pyydettyt artikkelitilaukset skannattuina suoraan loppukäyttäjäasiakkaalle, kun asiakas on tunnistautunut pilotissa mukana olevan kirjaston tai tietopalvelun asiakkaaksi.

Mukana pilotissa olivat Aalto-yliopiston, Itä-Suomen yliopiston, Kansalliskirjaston, Luonnonvarakeskus LUKEn, Oulun yliopiston ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL:n kirjastot ja tietopalvelut. Hankkeessa mukana olleille kirjastoille ja tietopalveluille toimitettiin v. 2025 yhteensä 620 artikkeliskannausta, eli noin 34 % kaikista pdf- tai ocr-tilauksista. Viimeisen pilottivuoden aikana artikkeleita oli mahdollista lähettää elokuusta joulukuun loppupuolelle asti.

Pilottihanke jatkui vuosien 2023–2025 ajan. Artikkeleita suoratoimitettiin eli lähetettiin loppukäyttäjäasiakkaalle vuonna 2023 1 408 kappaletta, vuonna 2024 1 471 kappaletta ja vuonna 2025 620 kappaletta eli yhteensä 3 499 skannattua artikkelitiedostoa.

Artikkelien edelleenlähettämisen tekijänoikeuskustannuksista vastasi Varastokirjasto. Vuosikustannukset (alv 0%):

• 2023	4 949 euroa
• 2024	4 183 euroa
• 2025 (8–12/2025)	1 692 euroa
Yhteensä	10 824 euroa

5.2.5.3 Vaikuttavuus

Tavoite 1: *Varastokirjasto vähentää kirjastojen kokoelmatilarvetta.*

Toimenpide: Varastokirjasto ottaa vastaan määritellyn kokoelmapolitiikkansa mukaista tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettyä aineistoa.

Toteuma: Aineistoa vastaanotettiin 2 757 hyllymetriä. Määrää voi pitää erinomaisena poikkeuksellisesta toimintavuodesta johtuen, sillä aineistoja voitiin ottaa vastaan noin 7 kuukauden ajan. Tulossopimukseen asetettu tavoite 2 000 hm toteutui.

Kirjastot ovat pääsääntöisesti tehneet kokoelmapolitiikan mukaista etukäteistä aineistontarkistamista, mutta vuonna 2025 otettiin vastaan muutama suurempi erä tarkastamatonta aineistoa. Tällaisissa tapauksissa aineistonsiirtäjällä ei tyypillisesti ole ollut ajallista mahdollisuutta tarkastaa aineistoa etukäteen.

Tavoite 2: *Varastokirjasto säilyttää kirjastojen kokoelmistaan poistaman vähemmän käytetyn aineiston.*

Toimenpide: Varastokirjaston kokoelmiin liitetään Suomessa säilyttämisen arvoista aineistoa. Muu aineisto voidaan poistaa lähtevän kirjaston, mutta myös Varastokirjaston toimesta.

Toteuma: Aineistoa vastaanotettiin 2 757 hyllymetriä ja siitä käsiteltiin 1 113 hyllymetriä, määrään sisältyy vuodelta 2024 siirtynyt käsittelemätön aineistomäärä 55 hm. Määrä ylittää tulossopimuksen tavoitteen. Käsitellystä aineistosta kokoelmiin päätyi 901 hm ja ylittää tulossopimuksen tavoitteen.

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Tav. 1: Vastaanotettu (hm)	1 854	1 663	2 757	2 000
Tav. 2: Käsitelty (hm)	2 006	1 974	1 113	769
Kokoelmiin otettu (hm)	1 543	1 241	901	520

Tavoite 3: *Koulutus- ja osaamistaso nousee.*

Toimenpide: Varastokirjasto tukee koulutuksen ja osaamisen kehittämistä ja osallistuu kirjastojen palvelujen kehittämiseen nopealla aineistovälittämällä.

Mittari ja toteuma: Lainaupalvelun nopeus: kaukolainatilaukset on käsitelty alle 24 tunnissa tilauksen saapumisesta. Tavoite toteutui.

Tavoite 4: *Kansalaislähtöisiä julkisia palveluita kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä.*

Toimenpide: Vaari-Finna on esteettömästi käytettävissä ja kaikille avoin.

Mittari ja toteuma: Hakujen määrä (kpl/v.): 553 504 kpl. Tavoite 600 000 hakua vuodessa ei toteutunut. Mainittakoon, että kirjastojen ja tietopalveluyksiköiden kirjautuminen Varastokirjaston hakuportaaliin Vaari-Finnaan oli estetty 1.1.–31.7.2025, mutta asiakkaiden – henkilö- tai organisaatioasiakkaiden – oli mahdollista käyttää tietokannan selaustoimintoja ilman kirjautumista.

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Tav. 1: Lainaupalv.nopeus (<24 h)	<24 h	<24 h	<24 h	<24 h
Tav. 2: Hakujen määrä (kpl/v)	726 606	719 489	553 504	600 000

5.2.5.4 Toiminnallinen tehokkuus

Varastokirjasto toimii tehokkaasti, laadukkaasti ja taloudellisesti sekä huomioi valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tavoite 1: Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpide: Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä tarvitsijoiden käyttöön. Aineistotiedot ovat löydettävissä kansallisista, avoimista tietokannoista.

Mittari ja toteuma: Vastaanotettu aineisto käsitellään kuuden (6) kuukauden sisällä ja asetetaan käytettäväksi. Kokoelmaan otettu aineisto on löydettävissä avoimesta Vaari-Finnasta heti luettelointitietueen lisäämisen jälkeen. Tavoite toteutui.

Toiminnan tuottavuus

Aineiston vastaanotto, käsittely ja säilyttäminen: Aineistoa käsiteltiin 1 113 hyllymetriä (hm). Käsitellystä aineistosta monografioita oli 671 hm, sarja-aineistoja/kausijulkaisuja 413 hm ja LP-levyjä 29 hm.

Vastaanottoon ja käsittelyyn osallistui 8,39 henkilötyövuotta (htv), luku sisältää hallinnon jyvitetyn osuuden 1,21 htv.

Aineistoa käsiteltiin n. 133 hm/htv.

Alla vuosien 2023–2025 toteumatiedot:

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Käsitelty (hm)	2 006	1 974	1 113	769
HTV	11,76	10,03	8,39	-
Käsitelty aineisto = tuottavuus (hm/htv)	171	197	132,7	43

Aineiston käsittelyssä ylitettiin asetettu tavoite. Aineiston käsittelyyn osoitettiin edellisvuotta vähemmän henkilöstöresursseja. Asetettu tuottavuuden tavoite 43 hm/htv ylitettiin kolminkertaisesti käsiteltävästä aineistomäärästä johtuen. Aineiston vastaanotto ja käsittely voitiin käynnistää ennakoitua aiemmin ja kirjastoille oli kertynyt runsaasti Varastokirjastoon siirrettävää materiaalia. Kirjastot ilmoittavat

Varastokirjastoon hyvissä ajoin, mikäli ovat aikeissa lähettää poikkeuksellisen paljon käsiteltävää aineistoa. Tämänkaltaisia siirtoja osattiin odottaa toiminnan uudelleenkäynnistymisen myötä.

Painettuja aineistoja vastaanotetaan Suomesta kaikilta kirjastosektoreilta sekä yksityisiltä tahoilta, musiikkiaineistoja lähettävät pääasiassa yleiset kirjastot. Aineiston vastaanotto ja käyttöön asettaminen tehtiin viiveettä ja vakiintuneen kokoelmapolitiikan mukaisesti.

Tuottavuutta on kuvattu suhteuttamalla luetteloitujen tietueiden määrä henkilötyövuosiin:

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Luetteloituja tietueita	63 037*	59 100	65 001	52 000
HTV	11,25	10,03	8,39	-
Luetteloitu aineisto = tuottavuus (tietuetta/htv)	5 603	5 892	7 747	

Vastaanotettu aineisto on käsitelty palvelulupauksen mukaisesti kuuden (6) kuukauden sisällä sen saapumisesta Varastokirjastoon. Tuottavuus kasvoi edellisvuosiin verraten: luetteloitujen tietueiden määrä henkilötyövuotta kohti oli edellisvuosiin nähden korkeampi, vaikka henkilötyövuosimäärä oli edellisvuotta n. 1,6 htv alhaisempi.

Vastaanotetun ja kokoelmaan päätyneen aineiston määrästä johtuen luetteloitujen tietueiden tulossopimustavoite ylittyi. Aineiston luettelointimäärään nähden työhön resursoitiin riittävästi henkilöstöä.

Aineiston käyttö: Tilaustapahtumia oli 22 161. Luku sisältää ensilainaukset, uusinat, artikkelitilaukset sekä virheelliset tilaukset. Henkilötyövuosia toimintoon käytettiin 6,21. Luku sisältää jyvitetyn osuuden hallinnon henkilötyövuosista (0,90 htv). Tilauksia henkilötyövuotta kohden oli 3 569.

Vuodelle 2025 asetettua tavoitetta voidaan pitää liian korkeana, eikä siinä ole otettu huomioon kirjaston muutosta johtuvaa 7 kuukauden sulkuaikaa, jolloin kaikki ydin-toiminnot olivat keskeytyneet.

Vuosien 2023–2025 vertailutiedot:

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Tilauksia	68 677	60 881	22 161	64 750
Henkilötyövuosia	5,74	6,10	6,21	-
Tilauksia / htv = tuottavuus	11 965	9 980	3 569	10 245

Tuottavuus laski aineiston käytön osalta ja toimintoon osoitettiin edellisvuotta hieman enemmän henkilöresursseja. Tilaukset jakautuivat

- postitettaviin lainoihin ("kirjat") 90,87 % 20 359 kpl
- skannauksina lähetettäviin ("artikkelit") 8,85 % 1 802 kpl
- virheellisiä/puutteellisia tietoja sisältävät til. 0,28 % 58 kpl

Toiminnan taloudellisuus

Aineiston vastaanotto, käsittely ja säilyttäminen: Vuonna 2025 aineiston vastaanottoon, käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvät kustannukset olivat 2 883 870 euroa. Suurimmat kustannuslajit ovat mainituille toiminnoille jyvitetty henkilöstö- ja vuokrakustannukset sekä palvelujen ostokustannukset.

Aineiston käsittelyn määrät ja yksikkökustannukset, euroa/hyllymetri 2023–2025

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Käsitelty (hm)	2 006	1 974	1 113	769
Kustannukset	1 435 857	1 471 204	2 883 870	-
Euroa/hm	715	745	2 591	366

Asiakaskirjastoissa ja tietopalveluissa tehtiin kokoelmatyötä ja aineistoja siirrettiin Varastokirjastoon runsas määrä. Aineistoa käsiteltiin 1 113 hyllymetriä. Vastaanottoon ja käsittelyyn osallistui 8,39 henkilötyövuotta (v. 2024: 10,03 htv). Aineiston

käsittelyn yksikkökustannukset (euroa/hm.) nousivat huomattavasti verraten vuoteen 2024. Korostettakoon, että kustannukset poikkeavat edellisvuosista kahden toimitilan yhtäaikaisista vuokratuluista johtuen.

Aineiston käyttö: Vuonna 2025 aineiston käytön kustannukset olivat 379 130 euroa. Suurimmat kustannuslajit ovat toiminnolle jyvitetty henkilöstö- ja vuokra-kustannukset sekä palvelujen ostokustannukset.

Aineiston käytön yksikkökustannukset euroa/tilaus 2023–2025

	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025	Tavoite 2025
Tilauksia	68 677	60 881	22 161	85 000
Kustannukset	327 575	355 342	379 130	-
Euroa/tilaus	4,77	5,83	17,11	4,00

Tilaustapahtumia, eli kaukolaina- ja artikkelien skannuspyyntöjä sekä uusintoja oli vuoden aikana 22 161. Aineiston käyttöön eli kirjaston asiakaspalveluun osallistui 6,21 henkilötyövuotta (v. 2024: 6,10 htv). Aineiston käytön yksikkökustannus poikkeaa tulossopimuksen tavoitteesta: tilausten määrä alitti nk. normaalivuoden tason. Tämänkin toteumataulukon kohdalla muistutetaan, että kustannukset poikkeavat edellisvuosien tasosta kahden toimitilan yhtäaikaisista vuokratuluista johtuen.

Kirjastojen e-aineistojen hankinta ja käyttö ovat kasvaneet entisestään. Keväällä 2025 avautui Kansalliskirjaston ylläpitämä ja kuntien rahoittama *Kansallinen E-kirjasto*, mikä osaltaan lisää e-aineistojen vapaata käytettävyyttä kirjastojen kautta. Aineistoja on saatavilla verkoista ja verkostoista joko kohtuullisin kustannuksin tai maksutta. Näillä seikoilla nähdään olevan vaikutusta perinteisten kirjojen ja kausijulkaisujen sekä CD- ja LP-levyjen käytön vähentymiseen. Vaikka Varastokirjaston lainaus- ja skannauspalvelut ovat olleet maksuttomia, haasteeksi tunnistetaan asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen ja erityisesti kaukolainauksen tilausprosessin sujuvoittaminen sekä laajan ja syvän kokoelman markkinointi. Varastokirjaston tulee jatkossa tehdä entistä tiiviimpää yhteistyötä kirjastosektoreiden kanssa sekä lisätä muun muassa sosiaalisen median kanavien käyttöä aineistojen ja palvelujen esiinnostamiseksi.

Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Varastokirjastolla ei ole maksullista toimintaa.

5.2.5.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Varastokirjastossa työskenteli vuoden 2025 aikana 19 virkamiestä, henkilötyövuosimäärä oli 15,21 (vuonna 2024 htv 16,71). Henkilöstöstä eläköityi vuoden aikana kaksi (2) virkamiestä.

Sukupuolijakauma: 4 miestä, 15 naista.

Varastokirjaston henkilöstö

	2023	2024	2025
Kokoaikaiset/vakituiset	18	15	12
Osa-aikaiset/määräaikaiset	1	2	7

Henkilöstön koulutustaso (lähde: tutkiahallintoa.fi)

	2023	2024	2025
Keskiasteen koulutus	21 %	31 %	33 %
Korkea-asteen koulutus	79 %	69 %	67 %

Henkilöstön määrä

	2023	2024	2025
Henkilöstön lukumäärä	19 (13 n, 6 m)	17 (13 n, 4 m)	19 (15 n, 4 m)
Muutos-% (ed. vuodesta)	+ 5,55 %	-10,52%	+ 11,76%

Lähtö- ja tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä)

	2023	2024	2025
Lähtövaihtuvuus kpl	1	2	2
Tulovaihtuvuus kpl	2	1	3
Lähtövaihtuvuus %	5,26 %	11,76 %	10,5 %
Tulovaihtuvuus %	10,52 %	5,88 %	15,8 %

Henkilöstön keski-ikä vuosina 2023–2025

	2023	2024	2025
Naiset	51,38	53,8	50,27
Miehet	51,17	54,7	51,00
Henkilöstön keski-ikä	51,32	54,0	50,6
Yli 55-vuotiaiden osuus	58 %	59 %	58 %

Henkilöstön keski-ikä oli 50,6 vuotta, kun se valtiolla on keskimäärin 45,7 vuotta (v. 2024, lähde: Valtion henkilöstökertomus 2024).

Ikäjakauma v. 2025 (hlöä/vuosiväli)

- 20–24: 1
- 35–40: 4
- 41–50: 2
- 51–60: 8
- 61–68: 4

Työterveyshuollosta vastasi Mehiläinen. Työterveyden kokonaiskustannukset: 24 984 euroa, kustannus/htv:1 643 euroa. Vuoteen 2025 ajoittui ikäkausitarkastuksia sekä näistä johtuvia jatkolähetteitä. Lisäksi työterveyshuollon palveluja käytettiin meneillään olleiden muutosten tukena.

	2023	2024	2025	Tavoite 2025
Sairauspoissaolot pv/htv	11,44	8,02	54,04	<9
Työterveyshuolto (e/htv)	1 534	1 477	1 643	

Henkilöstökulut. Kustannuksiin on laskettu henkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen:

	2023	2024	2025
Henkilötyövuodet	17,49	16,71	15,21
Kustannukset (€)	844 937	821 523	766 383
€/htv	48 310	49 164	50 387

Työajan kohdentuminen opetus- ja kulttuuriministeriöön ilmoitetun organisaatio-rakenteen mukaan:

- Logistiikka 5,29 htv
 - Metadata 7,17 htv
 - Tilan vapauttaminen 0,55 htv
 - Hallinto tehtävät (työnjohto, tukitoiminnot) 2,2 htv
- Henkilötyövuosia yhteensä 15,21 htv**

Henkilöstön koulutus ja osaaminen

Vuonna 2025 ammattitaitoa kehitettiin ensisijaisesti verkkokoulutuksin. Koulutus-tarpeita ja -toiveita kootaan vuotuisista kehityskeskusteluista, viraston toimintaan ja kehittämiseen liittyvistä tarpeista sekä valtion Tutka-henkilöstötutkimusen tulok-sista. Koulutukseen käytetty aika saadaan Kieku-työajanseurantajärjestelmästä. Koulutuskustannuksiin on laskettu käytetyn työajan osuus sekä koulutuksen muut kulut (matkakulut, päivärahat, kurssimaksut, kouluttajien palkkiot).

Osaamisen kehittämiseen liittyviä tunnuslukuja

	2023	2024	2025	Tulossopimuksen tavoite 2025
Koulutuskustannukset (€/htv)	339	483	121	-
Koulutukseen käytetty aika (tpv/ htv)	1,73	1,81	2,23	3,5

Koulutuspäivien määrässä jäätin alle 3 koulutuspäivän tavoitteen. Vuoden aikana osallistuttiin pääasiassa verkkotilaisuuksina järjestettyihin koulutuksiin. Vuonna 2025 koulutukset kohdentuivat kirjastotyön asiantuntijakoulutuksiin, kuten kuvailun ja metatiedon alueille, sekä Kansallisarkiston järjestämiin koko henkilöstöä koskeviin koulutuksiin. Loppuvuonna koko henkilöstö osallistui uuden viraston Strategia- ja henkilöstöpäiviin (2 pv) Helsingissä. Näiden päivien aikana keskityttiin vuodenvaihteessa 2025/2026 toteutuneeseen virastofuusioon sekä tutustuttiin uusiin työkavereihin.

Varastokirjaston työtyytyväisyyttä mitataan valtion henkilöstötutkimuksella vuosittain. Työtyytyväisyyteen kannustavasti vaikuttavia seikkoja ovat muun muassa työyhteisön toimintakulttuuri ja viestintä, mahdollisuus tehdä ja kokeilla asioita uudella tavalla sekä johdon toiminta. Työyhteisön toimintakulttuuri koetaan oikeudenmukaisena sekä tasa-arvoisena. Kehittämisen osa-alueina nähdään etenkin palkkauksen kokonaisuus.

Työhyvinvoinnin tunnusluku:

	2023	2024	2025	Tavoite 2025
Työtyytyväisyysindeksi (ast. 1–5)	3,91	4,03	–	>=4,0

Varastokirjastossa ei toteutettu Tutka-henkilöstökyselyä vuonna 2025 kaikin tavoin poikkeuksellisesta vuodesta johtuen. Varastokirjaston muuttoon liittyvät tehtävät, uudisrakennuksen käyttöönotto ja Sivistyshallinto 2030 -hanke työryhmineen työllistivät henkilöstöä koko vuoden ajan. Henkilöstöä kannustettiin vastaamaan toistamiseen järjestettyyn ja Sivistyshallinto-hankkeeseen kuuluvaan Muutoskyselyyn, vastausprosentti oli 50 %.

Työhyvinvoinnin kustannukset, €/htv:

	2023	2024	2025
Työssäjaksamisen ja työtyytyväisyyden edistäminen (e/htv)	702	498	272

Tulossopimukseen asetettujen tavoitteiden mukaan Varastokirjasto on vastuullinen työnantaja, joka arvioi toimintaansa jatkuvasti. Tavoitteena oli ammattitaitoinen, motivoitunut, oikein kohdistettu ja joustava henkilöstö. Toiminnan tuloksellisuuden, tehokkuuden sekä työhyvinvoinnin toteutumien mukaan tavoite saavutettiin.

Vuoden aikana työssäjaksamista ja työtyytyväisyyttä edistettiin muun muassa kulttuuri- ja liikuntaedulla, työhyvinvointitapahtumalla ja yhteisillä opinto- ja virkistysmatkoilla. Loppuvuonna Kansallisarkiston, Saavutettavuuskirjasto Celian ja Varastokirjaston henkilöstö kokoontui yhteisille Strategia- ja virkistyspäiville Helsinkiin. Joulukuussa järjestettiin yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa *Tervetuloa taloon* -tilaisuus, johon koko henkilökunta osallistui.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Ministeriön sisäistä toimintaa ja organisaatiota koskevat linjaukset

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön strategiaa 2030	Ministeriö toteutti strategiaa sen linjausten mukaisesti. OKM:n strategia 2030 päätettiin päivittää vuonna 2026 osana tulevaan hallituskauteen varautumista.
Toimeenpannaan hallitusohjelman mukaiset hankkeet ja toimenpiteet	Ministeriön osatot toimeenpanivat hallituskauden mukaisia toimia hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Pääosa hallitusohjelman kirjauksien edellyttämistä toimista on tehty tai valmistelussa. Hallitusohjelman toimeenpanoa seurattiin sekä VNK:n yhteisenä valmisteluna että ministeriön oman seurannan avulla.
Vahvistetaan toimialan näkyvyyttä ja merkityksellisyyttä. Parannetaan tietopohjaa ja analyysi-toimintaa ministeriön toiminnan tueksi. Vahvistetaan systemaattista toimintaympäristön seurantaa ja analyysia. Laajennetaan ennakointijattelua kaikille toimialoille. Vahvistetaan henkilöstön tekemisen yhteiskunnallista merkityksellisyyttä tukevaa keskustelukulttuuria	<p>Valtion nuorisoneuvosto (VNN): Vuonna 2025 julkaistiin Nuorisobarometri 2024 sekä Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2024, joista järjestettiin julkaisuutalaisuudet ja tuloksista viestittiin eri kanavissa ja tilaisuuksissa yhteistyössä Nuorisotutkimusseuran kanssa. Toteutettiin Nuorisobarometri 2025, jonka tulokset julkaistaan maaliskuussa 2026.</p> <p>Valtion liikuntaneuvoston (VLN) toimesta toteutettiin vuonna 2025 arviointi liikunnan ja urheilun eettisten asioiden edistämisestä Suomessa sekä Suomen urheilun eettisestä keskuksista (SUEK). Arviointi urheilun eettisten asioiden edistämisestä ja SUEKista</p> <p>VLN julkaisi 7.5.2025 Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa – LIITU-tutkimuksen tulokset vuodelta 2024. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2024</p> <p>VLN toteutti Move!-mittausten valtakunnallisen tiedonkeruun ja raportoinnin Move!-mittaustulokset 2025.</p> <p>VLN käynnisti liikkumisen, liikunnan ja urheilun ennakointi- ja tulevaisuustyön, joka valmistuu 31.5.2026.</p> <p>VLN toteutti yhteistyökumppaneiden kanssa Kansallisen liikuntafoorumin 28.-19.10.2025.</p> <p>OKM laati Sivistyskatsauksen 2025. Katsaus kokosi tilasto- ja muita tietoja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalasta, sen kehityksestä ja tilanteesta kansainvälisessä vertailussa.</p>

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
<p>Vahvistetaan riskienhallinnan käytäntöjä osana johtamista ja osastojen ja toimintayksiköiden työssä. Jatketaan jo tunnistettujen riskien analysointia ja huolehditaan jatkotoimenpiteistä jäännösriskien käsittelemiseksi. Tuotetaan tietoa ministeriön riskienhallinnan yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi</p>	<p>Vuonna 2025 hallinnonalan riskejä arvioitiin haastattelemalla osastojen yllijohtajat sekä järjestämällä riskienhallinnan sparrausryhmälle työpaja tunnistettujen riskien vaikutusten arvioimiseksi. Jäännösriskien hallintaa ja johtamista vahvistavia toimenpiteitä käsiteltiin osana analyysia.</p> <p>Strategisia ja operatiivisia riskejä seurattiin ja dokumentoitiin osana normaalia riskienhallintatyötä. Riskien tilannekuva koottiin riskienhallintatyön omassa vuosikatsauksessa joulukuussa. Riskienhallinnan ennakoitavuutta vahvistettiin laatimalla 2-vuoden syklillä toimiva vuosikello ja osallistamalla valtioneuvoston yhteisen (sisäisen tarkastuksen ja) riskienhallinnan jaoston työhön.</p>
<p>Vahvistetaan osaamista toimintaympäristön vaatimusten ja ministeriön strategisten tavoitteiden suuntaisesti. Kehitetään ministeriön strategista henkilöstösuunnittelua. Luodaan selkeitä osaamis- ja urapolkuja</p>	<p>Vuonna 2024 pilotoitu henkilöstösuunnittelun toimintamalli vakiinnutettiin vuoden aikana osaksi talous- ja toimintasuunnittelua. Jatkettiin strategisen henkilöstösuunnittelun määrittelyä ja osallistuttiin valtionhallinnon yhteisen strategisen henkilöstösuunnittelun toimintamallin kehittämiseen.</p>
<p>Jatketaan laatutyötä ja ministeriön toiminta-kulttuurin kehittämistä. Yhdenmukaistetaan prosesseja osastoilla ja toimintayksiköissä. Prosessien kuvaamisesta siirrytään prosessien kehittämiseen. Toteutetaan CAF-itsearviointi joko priorisoiden tai kokonaisuudessaan</p>	<p>Ministeriössä toteutettiin CAF-itsearviointi keväällä 2025 arvioiden kaikki toimintamalliin sisältyvät osa-alueet. Itsearviointi on toteutettu ministeriössä yhteensä neljä kertaa vuosina 2018–2025. Ministeriön laaturyhmä kokoontui säännöllisesti ja sen toiminnassa painottuivat itsearvioinnin lisäksi mm. avoimen hallinnon, riskienhallinnan ja kumppanuuksien edistäminen. Prosessien yhdenmukaistamista osastoilla ja toimintayksiköissä ei käynnistetty.</p>
<p>Kehitetään uusia työn tekemisen tapoja ja niiden osaamista. Kehitetään toimintatapoja sidosryhmien kanssa käytävän dialogin ja osallistamisen vahvistamiseksi. Varmistetaan sujuvat arjen käytännöt ja yhteistyö toimitiloissa (OKM ja OM)</p>	<p>Toimitila-asioita käsiteltiin vuonna 2025 säännöllisesti kiinteistökokouksissa yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön, oikeusministeriön, valtioneuvoston kanslian sekä palveluntuottajien edustajien kanssa. Käyttäjäkokemuksen perusteella esimerkiksi iso avotila (K408) muutettiin yhteistyön alueesta rauhallisen yhteistyön alueeksi sekä tilat R234, R237 ja R392 työskentelytiloiksi.</p> <p>OKM HenkilöstöBaro 2025 -kyselyn ministeriökohtaisen lisäkysymyksen tuloksen perusteella henkilöstö oli suurelta osin tyytyväinen OKM ja OM -toimitilahankkeen tuomiin muutoksiin ja mahdollisuuksiin.</p>

Linjaukset 2025

Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyötä tehtyjen linjausten mukaisesti. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjaukset otetaan huomioon kaikessa ministeriön toiminnassa. Osastojen, toimintayksiköiden ja yhteistyöryhmien toiminnalla tuetaan ministeriön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjausten toimeenpanoa. Panostetaan jatkuvaan oppimiseen yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden edistämiseksi

Toteuma ja sen analyysi

Opetus- ja kulttuuriministeriö toimeenpanee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaansa vuosille 2024–2027. Suunnitelma sisältää ministeriön strategiset-, valtavirtaistamisen-, viranomaistoimintaan ja eri väestöryhmiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Toimeenpanoa on käyty ministeriön osastokokouksissa. OKM toiminnallinen tasa-arvotyöryhmä tukee työtä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on sitoutunut edistämään yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä sekä ehkäisemään rasismia. Toimenpiteenä OKM on julkaissut 28.5.2025 koko koulutusjärjestelmän kattavan kehittämisohjelman [Koulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehittämisohjelma - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#).

Käynnistetty taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistaminen, jossa huomioitu saavutettavuuden parantaminen ja sukupuolinäkökulma.

Arvioitu liikuntaa edistävien järjestöjen vastuullisuusohjelmat yleisavustushaussa ja julkaistu liikunnan ja urheilun tasa-arvoraportti <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-236-5>.

Arvioitu valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen tasa-arvon edistämisen tilaa, jonka perusteella järjestöjen avustukset myönnetään.

Edellytetty taiteen ja kulttuurin yhteisöjen avustushakijoilta toiminnan vastuullisuutta kuvaavien toimenpiteitten esittelemistä. Toiminnan vastuullisuutta koskevat tiedot otetaan huomioon avustuksen myöntämistä koskevassa kokonaisharkinnassa.

eOppivan Moodleen tehtiin OKM:n virkamiehille oma oppimispolku tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Lisäksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemat huomioitiin monin eri tavoin perehdyttämisen yhteydessä. Teemoja käsiteltiin muun muassa uusien virkamiesten ja korkeakouluharjoittelijoiden kahvitilaisuuksissa. Teemat huomioitiin myös uuden virkamiehen muistilistalla Kampuksessa. Uusille virkamiehille suositeltaviin koulutuksiin lisättiin Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -koulutus eOppivassa.

Henkilöstöpoliittisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti henkilöstön moninaisuutta pyrittiin lisäämään kokeilemalla anonyymiä rekrytointia sekä ottamalla käyttöön valtiovarainministeriön hakuilmoituksille suosittelu monimuotoisuuslauseke. Anonyymi rekrytointi toteutettiin yhteensä 28 harjoittelijan rekrytoinnissa. Arviointia anonyymien rekrytoinnin vaikuttavuudesta ja sitä kautta harkintaa jatkamisesta tai laajentamisesta ei toistaiseksi ole tehty.

Linjaukset 2025	Toteuma ja sen analyysi
OKM siirtyy käyttämään Valtiokonttorin uutta valtionavustustieto-järjestelmää sekä edistää digitaalisten työvälineiden (M365-sovellukset) käyttöä	OKM siirtyi Valtiokonttorin uuden valtionavustusjärjestelmän täyskäyttöön syksyn aikana tukemalla siirtymää järjestämällä henkilöstölle infoja ja koulutuksia. Lisäksi tietohallintoryhmä edisti M365-sovellusten käyttöä ministeriössä järjestelmällä koulutuksia ja osastovierailuja.
Varmistetaan sujuvat prosessit ja työskentelytavat mahdollisissa häiriöissä, poikkeustilanteissa ja kriiseissä	Osallistuttu valtioneuvoston yhteisten häiriö- ja poikkeusolojen henkilöstöpoliittisten suunnitteluperiaatteiden laatimiseen. Vahvistettu lisäksi kriittisimpien henkilöstöhallinnon tehtävien osaamisen jakautumista työparimallilla.
Kehitetään ja arvioidaan ministeriön johtamista. Kehitetään yhtenäisiä johtamisen periaatteita ja toimintatapoja	Toteutettiin Sivistyshallinnon yhtenäisen johtamiskulttuurin kehittäminen -hanke Valtiokonttorin Kaiku-rahoituksella. Ministeriön ja virastojen johdon edustajat analysoivat syksyllä 2025 yhteisissä työpajoissa johtamiskulttuurin nykytilaa ja haluttua suuntaa sekä määrittelivät tavoitteet yhtenäiselle johtamiskulttuurille. Osana sivistyshallintouudistusta päätettiin muuttaa sivistyshallinnon johdon tapaamisia niin, että ne kokoontuvat jatkossa suppealla ja laajalla kokoonpanolla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstö

Selite	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilöstömäärä	258	255	263	239	248
Naiset	188	179	186	171	177
Miehet	70	76	77	68	71
Henkilötyövuodet	258,8	253,8	260,2	247,9	246,8
Sukupuolijakauma (%)					
Naiset	73	70	71	71,5	71,5
Miehet	27	30	29	28,5	28,5
Vakinaiset	188	182	189	195	195
Naiset	138	124	127	139	136
Miehet	50	58	62	56	59
Määräaikaiset	70	73	74	44	53
Naiset	50	55	59	31	41
Miehet	20	18	15	13	12
Ikärakenne					
Keski-ikä	48,8	48,2	47,8	49,8	49,6
45 vuotta täyttäneiden osuus (%)	66	64	63	72	69
Sairauspoissaolot pv/htv	5,5	8,6	8,1	6,4	4,7
Kokonaistyövoimakustannukset (€)	19 701 980	19 615 816,7	21 257 688	21 167 121	21 641 916,1

*Taulukkoon sisältyy ministeriön palveluksessa olevien henkilötyövuodet ja palkkakustannukset kokonaisuudessaan.

7 Tilinpäätösanalyysi

Opetus- ja kulttuuriministeriö kirjanpitoyksikkönä

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön kuuluivat vuonna 2025 opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi seuraavat virastot: Kotimaisten kielten keskus (KOTUS), Saavutettavuuskirjasto Celia (CELIA), Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI), Taiteen edistämiskeskus (TAIKE) ja Varastokirjasto.

7.1 Rahoituksen rakenne

Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettävissä ollut rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettävissä olleet määrärahat (ml. edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat) olivat vuonna 2025 yhteensä 7 718,7 milj. euroa (2024: 7 370,0 milj. euroa). Valtaosa määrärahoista oli opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoja. Hallinnonalan tuloarviotilit olivat yhteensä 58,3 milj. euroa.

Tuotot

Kirjanpitoyksikön tuotot olivat tilikaudella 2025 yhteensä 3,4 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotoista 0,3 milj. euroa muodostui julkisoikeudellisista suoritteista ja 0,1 milj. euroa erillislakien perusteella hinnoitelluista suoritteista saaduista maksuista sekä 0,5 milj. euroa liiketaloudellisten suoritteiden tuotoista. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kertyi 1,7 milj. euroa, josta 0,3 milj. euroa muilta valtion virastoilta saatua rahoitusta, 0,1 milj. euroa EU:lta saatua rahoitusta, 0,2 milj. tuottoja yrityksiltä ja 1,0 milj. euroa muita yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikölle käyttöön asetetut määrärahat:

Valtioneuvoston kanslia osoitti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 84 000 euroa momentilta 230101 (Valtioneuvoston kanslian toimintamenot, VN yhteinen toiminta ja hankkeet)

Valtioneuvoston kanslia asetti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 49 204,34 euroa momentilta 230103 (Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot) vuoden 2025 määrärahasta ja 10 987,65 euroa vuoden 2024 määrärahasta.

Valtioneuvoston kanslia osoitti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 520 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta momentilta 230121 (Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpano).

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön momentilta 330363 (Eräät erityishankkeet) 50 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahojen käyttöön asettamiset kirjanpitoyksiköille vuonna 2025 momenteittain:

230125 Terveet tilat 2028: Ympäristöministeriölle 19 700 euroa vuoden 2023 määrärahasta.

290130 Lasten ja nuorten harrastustoiminta: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 1 322 000 euroa vuoden 2024 määrärahasta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 13 093 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

290153 Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskusten käyttöön 762 500 euroa, digi- ja väestötietovirastolle 156 500 euroa ja opetushallitukselle yhteensä 110 000 vuoden 2024 määrärahasta.

291020 Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot: Opetushallitukselle yhteensä 34 300 euroa vuoden 2023 määrärahasta, 142 000 vuoden 2024 määrärahasta ja 8 145 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

292021 Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot: Opetushallitukselle vuoden 2023 määrärahasta 25 000 euroa, vuoden 2024 määrärahasta 3 048 000 euroa ja 2 125 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

294056 Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen: Kansallisarkiston käyttöön 5 670 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

298030 Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 2 200 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

298034 Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin: Opetushallituksen käyttöön 26 500 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

298055 Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen: Museoviraston käyttöön 120 000 ja Suomenlinnan hoitokunnalle 110 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

299020 Liikuntatoimen yhteiset menot: Suomen Akatemialle 120 000 ja Luonnonvarakeskukselle 60 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

299050 Liikunnan ja urheilun edistäminen: Terveystieteiden tutkimuskeskukselle yhteensä 1 142 000 ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 242 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

299051 Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen: Etelä-Suomen aluehallintoviraston käyttöön yhteensä 5 326 000 euroa vuoden 2024 määrärahasta ja 12 679 676 euroa vuoden 2025 määrärahasta. Puolustusministeriön käyttöön 1 000 000 euroa, työ- ja elinkeinoministeriön käyttöön 890 000 euroa, ympäristöministeriön käyttöön 150 000 euroa, liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön 3 000 000 euroa ja sosiaali- ja terveysministeriön käyttöön 3 760 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

299056 Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen: Etelä-Suomen aluehallintoviraston käyttöön 163 155 euroa vuoden 2023 määrärahasta.

299150 Nuorisotyön edistäminen: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yhteensä 6 065 000 euroa ja Oikeusministeriölle 35 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

299151 Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö: Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yhteensä 4 050 000 euroa vuoden 2024 määrärahasta ja 29 350 000 euroa vuoden 2025 määrärahasta.

350101 Ympäristöministeriön toimintamenot/Yhteiset menot: Opetushallituksen käyttöön 10 720 euroa vuoden 2024 määrärahasta.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitetuissa määrärahoissa tapahtuneet muutokset

Hallinnon, kirkollisasioiden ja toimialan yhteisten menojen määrärahataso pieneni 16,7 milj. euroa johtuen erityisesti evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin osoitetun valtion rahoituksen vähenemisestä. Rahoituksen vähentäminen aiheutui verotuksen muutoksesta aiheutuvan kirkollisveron tuoton kasvusta. Myös kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen toimintameno määrärahat alenivat johtuen toimintameno säästöistä. Lasten ja nuorten harrastustoimintaan kohdennettiin 4,9 milj. euroa lisärahoitusta. Myös jatkuvan oppimisen momentilla (29.01.53) määrärahataso aleni 2,7 miljoonalla eurolla.

Tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa kohdennettu määräraha talousarviossa väheni vuonna 2025 10 miljoonalla eurolla. Tasa-arvoavustusta myönnettiin kuitenkin siirtomäärärahojen turvin sama euromäärä kuin vuonna 2024, eli noin 48,5 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen henkilöstöpulan helpottamiseksi täydennyskoulutusmallin valtionavustuksiin lisättiin 6,0 miljoonaa euroa ja koulukiusaamisen vastaisen työn edistämiseen 5,0 miljoonaa euroa. Momentin 29.10.30 (Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin) määrärahataso kasvoi 101,2 miljoonalla eurolla johtuen erityisesti valmistavan opetuksen laajentamisesta Ukrainan sodan vuoksi sekä perusopetuksen vahvistamiseen kohdennetuista määrärahoista. Hallitusohjelmaan perustuva perusopetuksen vahvistamiseen liittyvä määrärahalisäys oli 51,4 miljoonaa euroa. Suomi ja ruotsi toisena kielenä -oppimäärää koskevan opetuksen vaikuttavuuden vahvistamiseen lisättiin 8,0 miljoonaa euroa.

Ammatillisen koulutuksen valtionosuusmäärärahat vähenivät 60,7 milj. euroa ja lukiokoulutuksen kasvoivat 28,2 milj. euroa. Lisäksi toisen asteen koulutuksen muu rahoitus väheni noin 15 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen valtionosuuteen kohdistui 62,6 milj. euron sopeutustoimi, mikä toteutettiin opiskelijapaikkojen vähenyksenä aikuisille jo aiemmin ammatillisen tai korkeamman tutkinnon suorittaneille. Lisäksi ammatillisen koulutuksen rahoitus väheni 6 milj. eurolla korvaavana säästötoimena, jolla peruttiin toisen asteen koulutuksen oppimateriaalien maksuttomuuden rajaus. Toimet normien purkamiseksi vähensivät toisen asteen koulutuksen rahoitusta 5 milj. eurolla. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen määrärahoja kasvattivat indeksitarkistukset ja muut lakisäätöiset muutokset ja vähensivät eräiden määräaikaisten lisäysten poistuminen. Uutena päätösperusteisena muutoksena sekä lukiokoulutukseen että ammatilliseen koulutukseen osoitettiin pysyvä 10 miljoonan euron lisärahoitus oppimisen tuen vahvistamiseksi.

Korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen määrärahat kasvoivat 238,4 miljoonalla eurolla. Määrärahatasoa kasvattivat ensisijaisesti korkeakouluindeksi ja valtion T&K-rahoituslain (1092/2022) mukaiset lisäykset sekä tohtorikoulutuksen pilotin käynnistäminen. Indeksikorotuksen vaikutus oli yhteensä 76,8 milj. euroa.

Opintotuen määrärahat kasvoivat 221,5 miljoonalla eurolla. Määrärahakasvun keskeisin selittäjä oli opiskelijoiden asumislisän palauttaminen opiskelijoiden yleisen asumistuen piiristä, jonka vaikutus oli 161 miljoonaa euroa. Opintolainojen valtiontakauksesta aiheutuvat menot kasvoivat 22 milj. eurolla. Opintoraha- ja asumislisämäärärahat olivat noin 699 milj. euroa. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen käytössä tapahtui vähäistä laskua. Koulumatkatukimenojen määrärahatasoa alennettiin 4 milj. eurolla johtuen koulumatkatukioikeuden rajaamisesta vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille.

Taiteen ja kulttuurin luvun 29.80 määrärahat vähenivät vuonna 2025 johtuen erityisesti momenttiin 29.80.31 kohdistuneista, yhteensä 16,5 miljoonan euron säästöistä, kustannuspohjan muutoksista ja määräytymisperusteiden tarkentumisesta. Lisäksi määrärahatasoon vaikuttivat yksityisen kopioinnin vähentymisestä johtuva 5,5 miljoonan euron tasomuutos sekä taiteen ja kulttuurin edistämisen määrärahojen lasku ja niihin kohdistunut valtionavustussäästö.

Liikuntatoimen varsinainen talousarviorahoitus laski edellisvuoden tasosta noin 6 prosenttia. Laskuun vaikuttivat valtiontalouden sopeutustoimet, yhteensä 9,7 miljoonaa euroa, jotka kohdentuivat liikuntapaikkarakentamisen (9,2 milj. euroa) ja seuratuun (0,5 milj.euroa) avustamiseen.

Nuorisotyön varsinainen talousarviorahoitus väheni edellisvuoteen verrattuna noin 4 prosenttia. Laskuun vaikuttivat valtiontalouden sopeutustoimet kohdentuen pääosin nuorisotalousosaamisen (-3 milj. euroa), nuorisokeskusten (-0,5 milj. euroa) sekä nuorten talous- ja työelämätaidojen edistämisen (-0,5 milj. euroa) avustamiseen. Osana hallituksen nuorisopakettia koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön kohdennettiin miljoonan euron tasokorotus. Vuonna 2025 liikuntatoimeen ja nuorisotyöhön ei kohdentunut lisätalousarviorahoitusta.

Talousarviossa toteutuneet rakenteelliset muutokset on sisällytetty liitteeseen 1.

Talousarvion ja lisätalousarvion toteutuminen

Opintotukitoiminnan tuloja kertyi 79,4 milj. euroa budjetoitua enemmän takausvastuusaatavien lisäysten ollessa ennakoitua merkittävästi suuremmat. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muiden tulojen momentille 12.29.99 kertyi tuloja yhteensä 5,3 milj. euroa, mikä muodostuu pääasiassa valtionavustusten palautuksista.

Esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin osoitettuja valtionosuus ja -avustusmäärärahoja jäi käyttämättä 2,8 milj. euroa, vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin osoitettuja valtionosuus ja -avustusmäärärahoja 2,6 milj. euroa ja valtionosuus ja -avustusmäärärahoja ammatilliseen koulutukseen 1,0 milj. euroa. Valtionosuus ja -avustusmäärärahaa lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin jäi käyttämättä 2,7 milj. euroa. Opintoraha ja asumislisämomentilta jäi määrärahaa käyttämättä 12,1 milj. euroa etuuksien käytön jäätyä ennakoitua pienemmäksi.

Tilinpäätöksessä peruutetut siirretyt määrärahat (16,8 milj. euroa) on eritelty tilinpäätöksen liitteellä 4. Suurin peruutettu määräraha oli Jatkuvan oppimisen digitalisaatio -ohjelman mukaisten menojen ja avustusten (RRFP3C2I1) maksamiseen liittyvä määräraha (12,5 milj. euroa), joka peruutettiin ja budjetoitiin uudelleen lisätalousarviossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot -momentin (29.01.29) määrärahan käyttö ylittyi 3,8 milj. eurolla. Ylitykseen myönnettiin ylityslupa.

Siirrettyjen määrärahojen käyttö ja muutokset siirretyissä määrärahoissa

Vuodelle 2026 siirtyi edellisiltä vuosilta 131,1 milj. euroa. Vastaavasti vuodelle 2025 siirtyi 167 milj. euroa, joten siirtomäärärahakanta pieneni 35,9 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenoja siirtyi 7,6 milj. euroa ja kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen toimintamenoja yhteensä 5,5 milj. euroa.

Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen osoitettuja määrärahoja siirtyi seuraavalle vuodelle 12,9 milj. euroa. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteisiin menoihin osoitettuja määrärahoja siirtyi 29,4 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisiin menoihin osoitettuja määrärahoja siirtyi 7,2 milj. euroa. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteisiin menoihin osoitettuja määrärahoja siirtyi 24,9 milj. euroa.

Kulttuurin ja taiteen vastualueen avustuksia taiteen ja kulttuurin edistämiseen siirtyi 7,6 milj. euroa. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistämiseen osoitettuja määrärahoja siirtyi 5,7 milj. euroa ja nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö -momentin määrärahoja 1,9 milj. euroa.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 3,4 milj. euroa, joista maksullisen toiminnan tuottoja oli 0,9 milj. euroa ja muita toiminnan tuottoja 2,5 milj. euroa. Tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 5,1 %. Muista toiminnan tuotoista 15 % kertyi yhteistoiminnan kustannusten korvauksista ja 67 % yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 105,8 milj. euroa. Kulujen määrä on noin 8,7 milj. euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Kuluista henkilöstökulujen osuus oli 37 %, palvelujen ostojen 55 %, vuokrien 5 % ja muiden kulujen osuus 3 %.

Palvelujen ostot olivat yhteensä 58,2 milj. euroa, mikä on 5,6 milj. euroa enemmän kuin edellisellä tilikaudella. Palvelujen ostojen nousu selittyy pääasiassa kasvaneilla tietotekniikan asiantuntija- ja ylläpitopalvelukuluilla. Tietotekniikan asiantuntijapalveluihin käytettiin 41,7 milj. euroa, muihin asiantuntija- ja tutkimuspalveluihin 7,0 milj. euroa ja talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusmaksuihin noin 0,9 milj. euroa. Matkustuspalveluiden kustannukset nousivat 0,9 milj. euroon, mikä on 0,07 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Rahoitustuotot olivat vuonna 2025 yhteensä 6,6 milj. euroa muodostuen lähes kokonaisuudessaan opintolainojen takausvastuusuorituksista kertyvistä koroista. Rahoituskulut olivat vuonna 2025 yhteensä 31,2 milj. euroa, mikä on 16,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2024. Rahoituskulut muodostuivat pääasiassa epävarmojen opintolainojen takausvastuusaatavien tileistä poistoista ja maksuvapautuksista.

Siirtotalouden kulut, 7 216 milj. euroa, muodostuvat pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön maksamista lakisääteisistä valtionosuuksista, valtion rahoituksesta yliopistoille, harkinnanvaraisista valtionavustuksista, opintotuen maksuista ja kansainvälisten järjestöjen rahoitus- ja maksuosuuksista.

7.4 Tase

Kansallisomaisuuden tasearvo (62,8 milj. euroa) kasvoi 1,6 miljoonalla eurolla, mikä johtuu Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan taidehankinnoista. Koneiden ja laitteiden tasearvo oli 0,2 milj. euroa. Muut aineelliset hyödykkeet, 7,9 milj. euroa, muodostuu valtion taidekokoelmien taideteoshankinnoista. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset euromääräisistä sijoitukset olivat yhteensä 2 077,0 milj. euroa, josta 1 258,0 milj. euroa muodostuu pääomasijoituksista julkisoikeudellisiin yliopistoihin. Myyntisaamiset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna olleen 0,2 milj. Euroa.

Saadut ennakot olivat yhteensä 11,3 milj. euroa sisältäen pääasiassa harkinnanvaraisten valtionavustusten palautuksia. Ostovelat olivat 7,3 milj. euroa.

Siirtovelat (7,2 milj. euroa) muodostuu pääosin lomapalkkaveloista. Muut lyhytaikaiset velat, 48,4 milj. euroa, muodostuu lähes kokonaisuudessaan harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamattomista eristä.

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

8.1 Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriön johto vastaa siitä, että ministeriössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt. Nämä menettelyt varmistavat ministeriön toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, ministeriön hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä ministeriön johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot ministeriön taloudesta ja toiminnasta. Menettelyiden on myös käsitettävä opetus- ja kulttuuriministeriön vastattavana tai välitettävänä olevien varojen hoito sekä ne ministeriön tehtävät, jotka se on antanut virastojen tai muiden tahojen tehtäväksi tai joista se muuten vastaa. Lisäksi ministeriön sisäisen valvonnan menettelyissä on otettava huomioon Euroopan unionin oikeudesta aiheutuvat vaikutukset ministeriön toimintaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sisäisen valvonnan arviointi perustuu vuoden 2024 sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumaan, sisäisen tarkastuksen vuoden aikana tekemiin havaintoihin sekä muuhun käytössä olleeseen arviointimateriaaliin. Arvioinnissa on soveltuvin osin hyödynnetty valtiovarain controller -toiminnon suosituksen mukaista sisäisen valvonnan arviointikehikkoa.

Sivistyshallinnon rakenneuudistus

Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeen valmistelutyö on jatkunut vuoden 2025 aikana. Sivistyshallintouudistuksella tiivistetään hallintoa ja vahvistetaan sivistyshallinnon vaikuttavuutta. Hallinnonalan virastoja yhdistettiin suuremmiksi yksiköiksi tavoitteena varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan laatu ja palvelukyky, keventää hallintoa ja lisätä tehokkuutta. Vuoden 2026 alusta lukien opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tehtäviä hoitaa viisi virastoa: Kansallisarkisto, Museo- ja kirjasto- ja kulttuurivirasto, Opetushallitus, Suomen Akatemia ja Taide- ja kulttuurivirasto. Hallitus antoi virastorakenneuudistusta koskevan hallituksen esityksen eduskunnalle keväällä 2025. Lainsäädäntö tuli voimaan ja uusi virastorakenne aloitti toiminnassa 1.1.2026. Myös opetus- ja kulttuuriministeriön antamat virastojen maksuasetukset on tässä yhteydessä uudistettu.

Sivistyshallinnon virastoissa on tarkoitus jatkossa kehittää ja ottaa käyttöön yhteisiä palveluita ja yhtenäisiä toimintamalleja. Ohjausta sekä yhdenmukaisia ja tehokkaita toimintatapoja edistetään myös yhteisten prosessien avulla. Sivistyshallintoon päätettiin perustaa kuusi yhteistyöryhmää tukemaan yhteistyötä ja kokonaisnäkömyksen vahvistamista sekä yhtenäisten ja laadukkaiden toimintatapojen käyttöönottoa. Perustietotekniikka yhtenäistyi kaikissa virastoissa vuoden 2026 alussa.

Uudistuksessa valmisteltiin kaikille virastoille yhteisten palveluiden kehittämisvaihtoehtoja. Niihin sisältyivät myös sisäisen tarkastuksen ja valtionavustusten tarkastusten yhtenäisten menettelytapojen ja laadunvarmistuksen vahvistaminen koko sivistyshallinnossa. Sekä sisäisen tarkastuksen että valtionavustusten tarkastuksen osalta linjattiin perustettavaksi kaikkien virastojen edustuksen kattavat yhteistyöverkostot, joita koordinoidaan ministeriöstä.

Laadunhallintatyö

Laadunhallintatyötä on jatkettu ministeriössä CAF-mallin (Common Assessment Framework) mukaisesti. Ministeriön laadunhallinnan kehittämisessä painottuivat erityisesti avoimen hallinnon, riskienhallinnan ja kumppanuusajattelun edistämisen näkökulmat. Lisäksi käytiin keskustelua ministeriön laatutyön jatkokehittämisen tarpeista. Ministeriön laaturyhmä kokoontui säännöllisesti ja laatutyötä käsiteltiin ministeriön henkilöstötilaisuudessa alkuvuonna 2025.

Keväällä 2025 ministeriössä toteutettiin CAF-itsearviointi arvioiden kaikki toimintamalliin sisältyvät yhdeksän osa-aluetta. Yhteensä itsearviointi on toteutettu ministeriössä neljä kertaa vuosina 2018–2025. Kevään 2025 itsearvioinnin tuloksista käytiin keskustelu kansliapäällikön johtoryhmässä ja sen pohjalta toteutettavat toimenpiteet ovat vielä kesken. Arvioinnin tuloksia hyödynnettiin osittain ministeriön toiminnan suunnittelussa ja tulossuunnitelmassa 2025.

Jatkossa on tarkoitus, että laatutyön toteuttamisen tapoja kehitetään edelleen ja myös itsearviointien sykliä väljennetään.

Riskienhallinta

Ministeriön ja hallinnonalan riskejä on arvioitu vuoden 2025 aikana osana ministeriön tulosohjauksen prosesseja. Jo havaittuja sekä mahdollisia uusia riskejä on käsitelty yhteistyössä ministeriön riskienhallinnan sparrausryhmän sekä johdon kanssa osana johtamisprosesseja.

Riskienhallinnan prosesseja on kehitetty vuoden 2025 aikana myös osallistumalla valtioneuvoston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan alaisuudessa toimivan riskienhallinnan jaoston työhön sekä oikeusministeriön järjestämään koulutukseen korruption tunnistamisesta. Jatkossa riskienhallinnan yhteistyötä suunnitellaan tiivistettävän myös ministeriön hallinnonalan virastojen suuntaan erityisesti laajemman tilannekuvan hahmottamiseksi sekä systeemisten riskien tunnistamiseksi. Samoin riskienhallinnan työtä tullaan jatkamaan ministeriössä tulevana vuosina jo havaittujen riskien hallitsemiseksi sekä riskienhallinnan prosessien kehittämiseksi.

Sisäinen tarkastus

Vuoden 2025 aikana on jatkettu ministeriön sisäisen tarkastuksen toimintamallien kehittämistä sekä valmisteltu uudistuneiden sisäisen tarkastuksen ammattistandardien mukaisen ohjesäännön päivitystä ja strategian käyttöönottoa. Sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella antamia suosituksia on viety käytäntöön erityisesti ministeriön valtionavustusprosessien osalta, ja niiden toteutumisen seuranta tullaan jatkamaan tulevana vuosina.

Ministeriön sisäinen tarkastus on kehittänyt toimintaansa vuoden 2025 aikana ja tehnyt yhteistyötä valtioneuvoston muiden sisäisten tarkastajien kanssa erityisesti sisäisen tarkastuksen jaoston yhteydessä. Samoin yhteistyötä on tiivistetty ministeriön oman hallinnonalan suuntaan jatkamalla vuonna 2024 perustetun sivistyshallinnon sisäisen tarkastuksen yhteistyöverkoston toimintaa. Sisäisen tarkastuksen yhteistyön toteutustapoja virastojen suuntaan tarkastellaan uudestaan vuonna 2026 sivistyshallinnon uudistuneen virastorakenteen myötä.

Ilmoittajansuojelu

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käytössä ilmoittajansuojelulain edellyttämä sisäinen ilmoituskanava. Ministeriön käsittelyryhmään kuuluvat samat henkilöt käsittelevät sekä lain 10 §:n mukaisesti sisäiseen ilmoituskanavaan tulleet ilmoitukset että 18 §:n mukaisesti oikeuskanslerinviraston opetus- ja kulttuuriministeriölle (toimivaltainen viranomaisen) siirtämät ilmoitukset. Ministeriön kirjanpitoyksiköön kuuluvat virastot vastaavat oman ilmoituskanavan toteuttamisesta, mikäli ne ovat ilmoittajansuojelulain perusteella siihen velvollisia.

Ministeriön käsittelyryhmä on käsitellyt vuoden 2025 aikana yhden ilmoituksen. Ilmoitus siirrettiin ministeriön käsiteltäväksi oikeuskanslerinviraston toimesta. Lisäksi käsittelyryhmä toteutti syksyllä 2025 ilmoittajansuojelukanavaan liittyvän riskiarvioinnin päivityksen.

8.2 Kotimaisten kielten keskus

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Työjärjestyksen mukaan Kotuksen johtaja vastaa laitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Toiminnan organisointi ja sisäiset toimintatavat ovat perustuneet strategiaan, toiminta- ja taloussuunnitelmaan, osastojen, yksiköiden ja projektien suunnitelmiin sekä henkilöstön tehtäväkuvauksiin ja vuosittaisiin kehityskeskusteluihin. Toiminnan suunnittelussa on otettu huomioon OKM:n tilinpäätöskannanotto. Sisäisen valvonnan vastuista on määrätty sekä työjärjestyksessä että taloussäännössä.

Johtaja, osastonjohtajat ja yksikönpäälliköt vastasivat sisäisestä valvonnasta mm. menoseurannan osalta. Lisäksi he vastasivat osaltaan matkasuunnitelmien ja laskujen käsittelystä sekä poissaolojen ja työajan seurannasta. Käytössä olevat sähköiset järjestelmät, kuten Kieku, vähentävät valvontariskejä ja parhaimmillaan järkeistävät työtä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuotanto hallinnon palvelukeskuksessa on vakiintunut samoin kuin toimialariippumattomien ICT-palvelujen tuottaminen Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin palveluina.

Tavoitteiden asettaminen

Kotus on pyrkinyt asettamaan hankkeidensa, projektiansa ja toimintojensa tavoitteet realistisesti ja tiedossa olevia muutoksia arvioiden sekä siten suunnannut toimintaansa lain antamissa puitteissa. Tulosindikaattorien perusteella näyttää siltä, että tavoitteiden asettamisessa vuositasonalla on pääosin onnistuttu.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Kotuksen keskeiset riskialueet ovat talouteen, henkilöstöön ja tietoturvaan liittyviä. Riskienhallintaa arvioidaan säännöllisesti osana johtamista.

Talouriski on toteutunut, sillä taloudelliset toimintamahdollisuudet ovat heikentyneet tuntuvasti viimeisten vuosien aikana. Riskiin on varauduttu ennakoiden ja niukkenevia resursseja on kohdistettu Kotuksen ydintehtävien hoitamiseen, ja tässä on onnistuttu hyvin.

Eryteisesti resurssivähennykset ovat vaikuttaneet tulevaisuuteen varautumiseen, sillä tulevaisuusinvestointeja (esimerkiksi kieliteknologian hyödyntämiseen) ei ole ollut mahdollista tehdä. Henkilöstösuunnitelman mukaan on pyritty turvaamaan välttämättömät perustehtävät ja -toiminnot. Kukin työtehtävä on harkittu erikseen ottaen huomioon Kotuksen määrärahatilanne sekä mahdolliset ministeriöstä tai muualta tulevat valtionhallinnon linjaukset ja velvoitteet sekä Sivistyshallinto 2030 -hankkeen tavoitteet.

Toimenpiteet talouteen liittyvien riskien osalta ovat tiukka talouskuri, siirtomäärärahojen hyödyntäminen ja tehtävien karsiminen. Lisäksi on pyritty hyödyntämään ulkopuolista rahoitusta tekemällä yhteistyötä eri säätiöiden kanssa erityisesti sanakirjatyössä.

Henkilöstöriskejä ovat henkilöstön riittävyys ydintoimintoihin, osaamisen keskittyminen avainhenkilöille, osaamisen siirtyminen eläköityviltä sekä henkilöstön resilienssi ja hyvinvointi muutoksissa. Kotuksen pitkään jatkunut heikko taloustilanne on johtanut henkilöstön voimavarojen vähenemiseen ja avainhenkilöiden kuorittumiseen. Pyrimme yhä enemmän tiimityöhön sekä osaamisen jakamiseen. Henkilöstöarvioiden perusteella johto on onnistunut työn organisoinnissa ja johtamisessa, mikä on edistänyt arvostavaa työilmapiiriä sekä tukenut asiantuntemuksen toimivaa jakamista tiimien kesken.

Sijaishenkilöjärjestelmällä turvaamme sen, että kenenkään lyhyempi tai pidempi poissaolo ei aiheuta kohtuutonta haittaa asioiden hoidolle. Samalla varmistetaan, että työntekijät ja esihenkilöt voivat rauhoittaa loma-aikansa työasioista huolehtimiselta.

Toimenpiteenä henkilöstöön liittyvien riskien osalta on, että välttämättömät vapautuvat paikat täytetään suunnitellusti henkilöstösuunnitelman linjausten mukaan ja sijaisjärjestelyistä huolehditaan.

Kotuksen tietoturva- ja tietosuojapolitiikka -asiakirjassa on määritelty tietoturvalisyyden tavoitteet, vastuulliset henkilöt ja toteutuskeinot samoin kuin käytännön vastuut. Tietojärjestelmien käytösäännöt, sähköpostin käsittelysäännöt ja tietoturvapoikkeamien käsittelyohje koskevat kaikkia Kotuksen tietojärjestelmiä käyttäviä. Tietoturvapoikkeamista raportoidaan kirjallisesti. Toimintavuonna ei ollut merkittäviä poikkeamia.

Kotuksen asettaman viraston tiedonhallintaryhmän tehtävänä on tietoturvallisuuden kehittäminen ja hyvän tiedonhallintatavan edistäminen. Vuoden aikana perehdyttiin Opetushallituksen tietoturvakäytäntöihin OPH:n tietoturvavastaavan ja tietosuojavastaavan johdolla.

Valvonta

Toiminnan seuranta- ja valvontavastuut on määritelty työjärjestyksessä, vuotuisessa toimintasuunnitelmassa sekä tarkemmin osasto- ja yksikkökohtaisissa suunnitelmissa ja projektisuunnitelmissa. Havaitut poikkeamat käsitellään viivytyksettä ja korjaavat toimenpiteet suoritetaan ripeästi. Sekä toimintaprosessien että tukiprosessien kuvauksia pyritään koko ajan tarkentamaan. Taloushallinto tuottaa järjestelmällisesti tietoa toiminnan kustannuksista ja talouden tilasta johdon ja hankkeiden vastuuhenkilöiden tarpeisiin. Työaika kohdennetaan ottaen huomioon valitut toiminnan seurannan indikaattorit.

Tiedonkulku ja informaation käytettävyys

Kotus on aktiivisesti seurannut toimintaympäristönsä muutoksia. Kotuksen edustajat osallistuvat yhteistyöhön tai heillä on välittömät yhteydet tehtäväalueen kannalta keskeisille foorumeille niin yliopistoissa kuin valtionhallinnossakin sekä keskeisiin muihin sidosryhmiin. Yhteyksiä voi pitää pääosin riittävinä.

Sisäinen tiedonkulku tapahtuu pääosin intranetissä, Teamsissä ja sähköpostitse, koko henkilöstön yhteisissä kokouksissa, osastojen ja yksiköiden kokouksissa sekä eri alueiden ryhmäpalavereissa. Kaikilla kotuslaisilla on useita kanavia saada asiansa esille ja yhteiseen käsittelyyn. Sisäisen tiedonkulun varmistamiseksi ja avoimuuden lisäämiseksi käynnissä olevassa muutostilanteessa johtaja on säännöllisesti viestinyt ajankohtaisista asioista yhteisissä henkilöstötilaisuuksissa.

Kehittämistarpeet

Kotuksen toiminta itsenäisenä virastona lakkaa 31.12.2025. Kotus tulee jatkossa noudattamaan Opetushallituksen toimintatapoja ja ohjeistuksia. Kotuksen toiminnan luonteesta johtuen on tärkeää huolehtia tulevaisuudessakin vahvan asiantuntemuksen arvostamisesta ja osaamisen jakamisesta niin organisaation sisällä kuin ulkopuolisissa verkostoissa.

Vahvistuslausuma

Edellä olevaan perustuen todetaan, että sisäisen valvonnan menettelyt ovat turvanneet viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä viraston hallinnassa olevat varat ja omaisuuden. Menettelyt antavat viraston johtamisen ja tulosohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta vuonna 2025.

8.3 Saavutettavuuskirjasto Celia

Vahvistuslausuma

Saavutettavuuskirjasto Celian johto on valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä.

Saavutettavuuskirjasto Celian sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on kyse menettelyistä, joilla pyritään varmistamaan kohtuullisessa määrin se, että

1. Saavutettavuuskirjasto Celian toiminnassa noudatetaan lakia, ohjeita ja määräyksiä sekä hyvän hallinnon vaatimuksia,
2. Saavutettavuuskirjasto Celian hallussa oleva omaisuus säilyy ja sitä hoidetaan hyvin,
3. Saavutettavuuskirjasto Celian toiminta ja varojen käyttö on tuloksellista,
4. toiminnasta ja taloudesta ovat saatavilla tuloksellisen johtamisen edellyttämät tiedot ja että näitä tietoja myös hyödynnetään johtamisessa,
5. toiminnasta ja taloudesta sekä tuloksellisuudesta raportoidaan oikeat ja riittävät tiedot.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan vastuista ja järjestelyistä määrätään opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön taloussäännössä sekä Saavutettavuuskirjasto Celian johtokunnan 1.6.2007 vahvistamassa sisäisen valvonnan ohjesäännössä sekä viraston työjärjestyksessä.

Ohjesäännössä määrättävät sisäisen valvonnan menettelyt ja järjestelyt kattavat viraston tehtävät, ja ohjesääntöä noudatetaan virastossa ja sen vastuulla olevissa itse hoidetuissa tai ulkoistetuissa tehtävissä. Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön järjestelyistä vastaavat johtaja ja johtoryhmä. Hallintopalvelut toimivat tukena ja kehittävät valvonnan toimintoja ja menettelyjä yhdessä johtajan ja johtoryhmän kanssa.

Toiminnan riskejä tunnistetaan ja arvioidaan osana tulossopimuksen arviointia, toiminnan ja talouden suunnittelua, kehittämistä ja tietohallintoa, valmiussuunnittelua ja työsuojelua. Sisäistä valvontaa toteutetaan myös johtamisprosesseissa, johtoryhmätyöskentelyssä, vastuualueiden säännöllisessä raportoinnissa sekä riskienhallinnan prosessissa.

Vuonna 2025 Celia jatkoi kyber- ja digiturvaan sekä tietohallintolakiin liittyvien tehtävien toteuttamista. Riskienhallinnan kehittäminen oli asetettu tulostavoitteeksi tulossopimuskaudelle 2024–2027. Vuoden aikana kartoitettiin kriittisimmät riskit ja tarkennettiin toimintamalleja. Riskienhallinnan jalkautus varmistettiin strategiselta tasolta operatiivisen toiminnan ruohonjuuritasolle asti liiketoiminta-arkkitehdin ohjaamissa työpajoissa.

Saavutettavuuskirjasto Celian sisäisen valvonnan tilaa arvioitiin valtionhallinnon yleisohjeiden, opetus- ja kulttuuriministeriön tulosneuvottelun sekä sisäisen tarkastuksen mukaisesti. Näiden mukaan Saavutettavuuskirjasto Celian sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden asianmukaisella tasolla.

8.4 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Vahvistuslausuma

Viraston tiukasta taloudellisesta tilanteesta johtuen resurssit toiminnan kehittämiseen ovat hyvin pienet. Siirtyvän määrärahan kutistuttua toiminta kestää yhä huonommin toimintaympäristön muutoksesta johtuvia yllättäviä kustannuspaineita. Taide- ja kulttuuriviraston (Taike ja KAVI) valmistelu ja suunnittelu sekä toteuttaminen aiheuttavat kustannuksia, jotka on katettava substanssitoiminnasta (virat ja tietojärjestelmät).

8.5 Taiteen edistämiskeskus

Vahvistuslausuma

Taiteen edistämiskeskus noudattaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan taloussääntöä, missä on annettu yleiset määräykset sisäisestä valvonnasta. Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla varmistetaan, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt.

Taitee tunnistaa ja arvioi toiminnan riskejä osana toiminnan ja talouden suunnittelua, projektitoimintaa, valmiussuunnittelua, työsuojelutoimintaa ja tietohallintoa. Sisäisen valvonnan näkökohdat otetaan huomioon osana Taiteen normaaleja johtamisprosesseja ja johtoryhmätyöskentelyä.

Vuonna 2025 kiinteistöturvallisuuden osalta päivitettiin toimitilavarautumisen yhteistyömalli yhdessä Senaatin kanssa. Kehityskohteena on tunnistettu syksyn 2025 tulosneuvotteluissa tulevalle vuodelle Taide- ja kulttuuriviraston tarve laatia valmius- ja riskienhallintasuunnitelma. Näin laajaa suunnitelmaa ja siihen liittyviä toiminnallisia prosesseja ei ole ollut tarkoituksenmukaista, eikä resursseja, laatia ainoastaan Taiteen edistämiskeskukseksi sen viimeiselle toimintavuodelle 2025, huolimatta edellisestä tulossopimuskirjauksesta.

Viraston toimintaan, järjestelmiin tai tietosuojaan liittyviä tietoturvahaukia tai loukkauksia, jotka olisivat edellyttäneet virastolta erityisiä toimenpiteitä, ei tapahtunut vuoden 2025 aikana.

Taiteen sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden asianmukaisella tasolla.

8.6 Varastokirjasto

Vahvistuslausuma

Varastokirjaston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoitus on antaa kohtuullinen

varmuus siitä, että kirjaston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja hyvän hallinnon vaatimuksia.

Varastokirjaston sisäisen valvonnan tilaa on vuoden aikana arvioitu valtionhallinnon yleisohjeiden, opetus- ja kulttuuriministeriön tulosneuvottelun sekä sisäisen tarkastuksen mukaisesti. Näiden mukaan

- Toimintaympäristön tila on hyvä
- Tavoitteiden asettaminen: toimintaa suunnitellaan ennakoiden sekä johdonmukaisesti, seuranta ja ohjaus ovat kunnossa.
- Kirjaston sisäiset valvontatoimenpiteet ovat asianmukaisia
- Informaatio ja tiedonkulku ovat asianmukaisia

Todetaan, että seuranta on asianmukaista.

9 Arviointien tulokset

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana on toteutettu mittavaa tutkimustoimintaa varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen sektorilla. Esimerkkeinä hankkeista ovat muun muassa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun seurantatutkimus, selvitys perusopetuksen järjestämisen tilannekuvasta erilaistuvissa kunnissa, tutkimushanke valtion erityisavustuksen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden vaikuttavuudesta, varhaiskasvatuksen tuen tutkimuskokonaisuus, TEHEKOP Tutkimus tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen käytänteistä, perusopetuksen oppilasryhmittelyä ja valinnaisuutta koskeva seurantatutkimus, selvitys esi- ja perusopetuksen digitalisaation nykytilasta, selvitys vapaan sivistystyön digitalisaation nykytilasta, tutkimushanke valmistavasta perusopetukseen siirtyneen oppilaan tuesta (Voitto-hanke), käyttäytymisen yksilöllisten tukimallien käytettävyys ja vaikuttavuus varhaiskasvatuksessa, sosioekonominen eriytyminen varhaiskasvatuksessa (EarlyCLASS), varhaiskasvatuksen opettajien työmarkkinat, selvitys ikäihmistien digitaatioista ja syrjäytymisestä koronapandemian aikana ja pandemian vaikutuksista vapaan sivistystyön oppilaitosten varautumiseen sekä valtakunnallinen oppimaan oppimisen arviointi. Kansainvälisistä hankkeista opetus- ja kulttuuriministeriön kokonaan tai osittain rahoittamia ovat OECD:n Talis Starting Strong -tutkimus, OECD:n PISA 2025 -tutkimus ja IEA:n PIRLS 2026 -tutkimus. Hankkeet ovat olleet eri vaiheissa. Osa hankkeista on ollut käynnissä jo edellisenä vuonna ja osa on jo raportointivaiheessa.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin vuoden 2025 julkaistuissa raporteissa korostuivat laadunhallinnan kehittäminen JODAn ja VALSSIn myötä sekä oppimistulosarvioinneissa pitkittäisarviointi matematiikan ja äidinkielen taidot kuudennen luokan lopussa. Karvin vuonna 2024 julkaisemia arviointeja varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa:

[Joda-arviointijärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto – Digitaalisen oppimistulosten arviointijärjestelmän kehitys vuosina 2022–2025](#)

[Valssi-laadunarviointijärjestelmän käyttötilasto 2025 ja Leikki varhaiskasvatuksessa -yhteenvedo](#)

[Matematiikan ja äidinkielen taidot kuudennen luokan lopussa](#)

Opintotuen tulorajojen vuosien 2022 ja 2023 korotusten arviointi

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025100199082>

LISÄMATERIAALI – VATT Datahuone

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus laati selvitykset opiskelijoiden omien tulorajojen korottamisen vaikutuksista ja opintovelallisista. Tulorajoja koskevan selvityksen mukaan tulorajojen nosto ei vaikuttanut opintosuorituskertymiin haitallisesti <https://www.doria.fi/handle/10024/193273>. Opintovelallisia koskevassa selvityksessä tarkasteltiin vuonna 2024 valmistuneiden opintolainansaajien velkamääriä ja opintovelan käytön yhteyttä koulutusalaan, perhetaustaan, opintojen aikaiseen työskentelyyn sekä opintoalan tulotasoon. Selvityksen mukaan muun muassa korkeakoulusta määräajassa valmistui 70 prosenttia lainaa nostaneista ja 61 prosenttia niistä, jotka eivät nostaneet lainaa. Toisella asteella velan nosto oli harvinaista ja korreloi voimakkaasti vanhempien koulutustason kanssa siten, että velkaantuneimpia olivat ne, joiden äidin koulutus oli perusasteelta. <https://vatt.fi/-/opiskelijoiden-velkataakassa-kiinnostavia-eroja-tutkintojen-valilla>

Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa – LIITU-tutkimuksen tuloksia 2024

Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2024

Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa (LIITU) -tutkimuksen 2024 tulokset julkaistiin 7.5.2025. LIITU-tutkimus tuottaa kansallista seurantatietoa perusopetusikäisten lasten ja nuorten sekä toisella asteella opiskelevien nuorten aikuisten (7–20-vuotiaat) liikkumisesta, liikunta- ja terveyskäyttäytymisestä, paikallaanolosta ja unesta sekä liikuntaan liittyvistä asenteista, arvoista ja kokemuksista.

LIITU-tutkimuksen toteutuksesta vastaavat Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan Terveysten edistämisen tutkimuskeskus ja UKK-instituutti yhteistyössä alueellisten kumppaneiden kanssa. Tutkimuksen rahoituksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtion liikuntaneuvosto vastaa tutkimuksen julkaisemisesta.

LIITU-tutkimuksessa 2024 käsitellään lisäksi seuraavia teemoja: liikkumisympäristöt, liikunnan esteet, koululiikunta ja -matkat, seuraharrastaminen, digipelaaminen, suomen- ja ruotsinkielisten erot liikuntakäyttäytymisessä, toimintarajoitteisten lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen sekä yhdenvertaisuus ja eriarvoisuus liikunnassa.

Kolmasosa lapsista ja nuorista (7–20-vuotiaat) täytti liikkumissuosituksen. Liikkumissuosituksen saavuttavien osuudet vähenivät iän myötä. Pojat liikkuvat suosituksen mukaisesti yleisemmin kuin tytöt. Liikkumisessa on eriarvoistumista liittyen sosio-ekonomiseen asemaan, asuinpaikkaan ja syntyperään. LIITU-tutkijoiden mukaan viime vuosien tutkimustulokset osoittavat, että liikkumisen edistämistoimia tulisi lisätä erityisesti yläkouluikäisten ja toisen asteen opiskelijoiden arkeen. Lisääntynyt liikunnan harrastamisen ei riitä korvaamaan vähentyntä arkiliikkumista. Arjen aktiivisuutta tulisi lisätä aiempaa kohdennetummilla toimenpiteillä.

LIITU-tutkimus 2024 toteutettiin ensimmäistä kertaa samanaikaisesti sekä perusopetuksen että toiseen asteen oppilaille. Tutkimuksen kyselyyn vastasi yhteensä 21 619 lasta ja nuorta. Liikemittariaineisto koostuu 2 871 osallistujan liikemittarimitauksista. Toisen asteen opiskelijoiden osalta raportoidaan vain lukiolaisten tulokset, koska ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osalta aineisto ei ole edustava.

Eettisesti kestävää liikuntaa ja urheilua – Arviointi liikunnan ja urheilun eettisten asioiden edistämisestä Suomessa sekä Suomen urheilun eettisestä keskuksesta (SUEK)

Eettisesti kestävää liikuntaa ja urheilua

Valtion liikuntaneuvosto tilasi vuonna 2025 **arvioinnin** liikunnan ja urheilun eettisten asioiden edistämisestä Suomessa sekä Suomen urheilun eettisestä keskuksesta (SUEK). Arvioinnin tulokset julkistettiin 25.9.2025.

Arvioinnin mukaan liikunnan ja urheilun eettisten asioiden edistämisen edellytykset ovat Suomessa hyvällä tasolla, ja suomalainen järjestelmä toimii kohtuullisen hyvin. Suomalaisen järjestelmän vahvuuksiksi tunnistettiin luotettavuus, läpinäkyvyys, sääntöjen noudattaminen, toimijoiden välinen yhteistyö, eettisten asioiden osaaminen ja monipuolinen koulutustoiminta.

Erot eettisten asioiden osaamisessa, resursseissa ja johtamisessa ovat kuitenkin suuria ja vaihtelevat eri lajien sekä organisaatioiden välillä. Kansainvälisesti on havaittavissa kehitystä kohti Suomen mallia, jossa yksi organisaatio – Suomen urheilun eettinen keskus (SUEK) – vastaa useista eettisistä toiminnoista.

Suomen urheilun eettisellä keskuksella (SUEK) on keskeinen asema urheilun eettisyyden edistäjänä Suomessa. SUEKin tehtäväkenttä on laaja ja kattaa niin antidopingtoiminnan, katsomoturvallisuuden, kilpailumanipulaation kuin yleiset eettiset

asiat ja vakavien eettisten rikkomusten tutkinnan. Tehtävät ovat keskenään erimittaisia ja eri tavoin resursoituja. SUEKin rooli kaikilla osa-alueilla on kuitenkin perusteltu ja pääosin selkeä.

SUEK on onnistunut vakiinnuttamaan asemansa luotettavana ja yhteistyökykyisenä toimijana. SUEKin toiminta on pääosin laadukasta ja tuloksellista. SUEKilla on vahvaa osaamista erityisesti antidopingtoiminnassa, jossa taustalla ovat pitkä toimintahistoria ja pitkälle hioutuneet toimintatavat.

Myös SUEKin resurssit kohdistuvat pääosin antidopingtoimintaan. Jatkossa keskeinen kysymys on, miten SUEKin resurssit ja osaaminen riittävät muiden tärkeiden ja merkitykseltään vahvistuvien eettisten kysymysten käsittelyyn. SUEKin asemaa yleishyödyllisenä yhteisönä ei ole arvioinnin perusteella tarvetta muuttaa. Arvioinnissa tunnistettiin kuitenkin tarve määritellä selkeämmin SUEKin asema eri sidosryhmille vähintään viestinnällisesti, mutta mahdollisesti myös lainsäädännöllisesti esimerkiksi liikuntalaissa.

Move!-mittausten valtakunnallisen tiedonkeruun tulokset 2025

Move!-mittaustulokset

Valtion liikuntaneuvosto raportoi vuoden 2025 Move!-mittausten valtakunnallisen tiedonkeruun tulokset 11.12.2025.

Syksyn 2025 valtakunnallisessa Move!-tiedonkeruussa raportoitiin yli 111 000 viidennen ja kahdeksannen luokan oppilaan mittaustulokset. Tulosten perusteella lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on kehittynyt myönteisesti, erityisesti viidennen luokan oppilailla. Tästä huolimatta fyysinen toimintakyky on edelleen mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla 37 prosentilla 5.–8.-luokkalaisista (35 % 5.-luokkalaisista ja 40 % 8.-luokkalaisista). Kolme vuotta sitten vastaava osuus oli keskimäärin noin 40 prosenttia.

Move!-mittausten mukaan lasten ja nuorten fyysisessä toimintakyvyssä on yhä merkittäviä alueellisia eroja, jotka korostuvat erityisesti poikien kohdalla. Maaseutumaisissa kunnissa fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla noin 42 prosentilla viidennen luokan ja 46 prosentilla kahdeksannen luokan oppilaista. Kaupunkimaisissa kunnissa vastaavat osuudet ovat pienempiä: 33 prosenttia viidennen ja 38 prosenttia kahdeksannen luokan oppilaista. Maaseudun ja kaupunkien väliset erot ovat säilyneet samansuuntaisina koko noin kymmenvuotisen Move!-mittaushistorian ajan.

Selkeitä eroja näkyy myös hyvinvointialueiden välillä. Oppilaiden osuus, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, vaihtelee alueittain 33–43 prosentin välillä. Pienimmät osuudet on havaittu Helsingin kaupungissa (33 %) sekä Pohjois-Pohjanmaan (33,9 %) ja Itä- ja Länsi Uudenmaan hyvinvointialueilla (32,6 % ja 33,3 %). Suurimmat osuudet ovat Lapin (42,7 %), Kainuun (43,2 %) ja Satakunnan (42,6 %) hyvinvointialueilla.

Hyvinvointialueilla fyysisen toimintakyvyn myönteinen kehitys on kuitenkin jatkunut. Valtaosassa alueista niiden oppilaiden osuus, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, on pienentynyt edellisvuoteen verrattuna.

Nuorisobarometri 2024: Nuoruuden kolme vuosikymmentä

<https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/>

Vuonna 2025 julkaistu Nuorisobarometri 2024 – Nuoruuden kolme vuosikymmentä tarkastelee nuorten arvoja, asenteita ja hyvinvointia kolmen vuosikymmenen ajankänteellä. Juhlajulkaisun keskiössä ovat pitkittäisaikasarjat vuoden 1994 ensimmäisestä barometrasta nykypäivään, mikä tarjoaa kansallisesti ja kansainvälisesti poikkeuksellisen vertailuaineiston.

Tulosten mukaan nuorten tulevaisuususkon on heikentynyt huomattavasti aiempiin vuosiin verrattuna. Optimistisesti omaan tulevaisuuteensa suhtautuvien osuus on laskenut 86 prosentista 61 prosenttiin, ja myös tyytyväisyys elämään on selvästi vähentynyt. Samanaikaisesti barometri osoittaa nuorten kiinnostuksen yhteiskunnallista vaikuttamista ja politiikkaa kohtaan kasvaneen.

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2024: Kesä ja kännykät

[Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2024. – Valtion nuorisoneuvosto](#)

Vuonna 2025 julkaistu Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2024 – Kesä ja kännykät tarkastelee 10–29-vuotiaiden lasten ja nuorten vapaa-aikaa, harrastamista, mediankäyttöä ja ajankäyttöä laajan valtakunnallisen kyselyaineiston pohjalta. Tutkimuksessa syvennytään erityisesti nuorten kesänviettoon, taloudellisten mahdollisuuksien vaikutuksiin sekä mobiiliteknologian rooliin arjessa.

Tutkimus tarjoaa ensimmäistä kertaa kattavan kokonaiskuvan nuorten kesänviettä. Kesänvietto eriytyi vahvasti perheiden taloudellisten ja sosiaalisten lähtökohdista tuleville kesä sisälsi monipuolista tekemistä, kun muilla nuorilla mahdollisuudet olivat rajatumpia. Kesätöihin liittyvät tulokset olivat erityisen huomionarvoisia: suuri osa kesätöitä hake-neista ei saanut työpaikkaa, ja muun kuin suomen- tai ruotsinkielisistä nuorista jopa 62 % jäi vaille kesätöitä, mikä tuo esiin yhdenvertaisuushaasteita.

Kotimaisten kielten keskus

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Saavutettavuuskirjasto Celia

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Virasto laatii opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tulossopimuksen, joka arvioidaan vuosittain tulosneuvottelussa. Instituutin talous on myös valtiontalouden tarkastusviraston jatkuvassa tarkastuksessa. Vuoden 2025 aikana ei toteutettu muuta arviointia.

Taiteen edistämiskeskus

Toimintavuonna ei tehty arviointeja.

Varastokirjasto

Varastokirjastossa ei tehty vuonna 2025 arviointeja.

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki vuoden 2025 aikana 12 väärinkäytösilmoitusta valtiontalouden tarkastusvirastolle. Ministeriö on antanut hallinto-oikeudelle yhden lausunnon valtionosuusrahoituksen takaisinperintäpäätöstä koskevassa valitusasiassa.

Vuoden 2025 aikana on nostettu syyte törkeästä avustuspetoksesta ja törkeästä kirjanpitorikoksesta opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtioavustusta saaneen yhdistyksen vastuuhenkilöitä kohtaan. Ministeriö vaatii rikosoikeudenkäynnissä syytetyiltä vahingonkorvausta yhteensä 249 236,40 euroa korkoineen.

Kotimaisten kielten keskus

Vuonna 2023 otettiin käyttöön ilmoituskanava, jonka välityksellä Kotuksen työntekijät, sidosryhmät ja yhteistyökumppanit voivat turvallisesti ilmoittaa väärinkäytösepäilyistä tai muusta epäeettisestä toiminnasta. Toimintavuonna ei jätetty yhtään ilmoitusta.

Toimintavuonna ei havaittu virheitä tai väärinkäytöksiä.

Saavutettavuuskirjasto Celia

Saavutettavuuskirjasto Celiassa ei havaittu toimintavuonna virheitä tai väärinkäytöksiä.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

KAVI:ssa ei ole havaittu väärinkäytöksiä vuonna 2025.

Taiteen edistämiskeskus

Taiteen edistämiskeskuksella oli vuoden 2025 lopussa vireillä viisi oikeudenkäyntiasiaa hallintotuomioistuimissa. Yleisissä tai erityistuomioistuimissa ei ollut vireillä oikeudenkäyntiasioita.

Varastokirjasto

Varastokirjastossa tai sen toiminnassa ei havaittu vuonna 2025 virheitä tai väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kansallisia varoja koskevat takaisinperintäpäätökset

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki vuonna 2025 yhteensä seitsemän kansallisia varoja koskevaa harkinnanvaraisten valtionavustusten takaisinperintäpäätöstä. Päätösten mukainen takaisinperittävä yhteismäärä oli 284 278,22 euroa, josta korkoa 20 788,26 euroa. Näihin päätöksiin liittyviä varoja saatiin vuoden 2025 aikana perittyä takaisin yhteensä 214 995,85 euroa. Lisäksi yhtä takaisinperintäpäätöstä muutettiin oikaisuvaatimuksen perusteella, mikä vähensi takaisinperittävää määrää 15 070,38 euroa.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaista valtionosuusrahoitusta koskevia perusteettoman edun takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 11 kappaletta, jotka kaikki koskivat samaa asiakokonaisuutta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista valtionosuusrahoitusta koskevia perusteettoman edun takaisinperintäpäätöksiä tehtiin yksi kappale. Päätösten mukainen takaisinperittävä yhteismäärä oli 4 367 625 euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 62 §:n 3 momentin mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että palautettava perusteeton etuus vähennetään myöhemmin seuraavan vuoden valtionosuuden yhteydessä. Tällä tavalla oikaistun rahoituksen määrä vuonna 2025 oli yhteensä 2 349 571 euroa.

Kotimaisten kielten keskuksen toimintavuonna ei tehty takaisinperintää.

Saavutettavuuskirjasto Celiassa ei tehty toimintavuonna takaisinperintää.

KAVI:ssa ei ole tehty takaisinperintää vuonna 2025.

Taiteen edistämiskeskus teki vuonna 2025 yhteensä neljä takaisinperintäpäätöstä, jotka koskivat harkinnanvaraisten valtionavustusten takaisinperintää. Päätösten yhteismäärä oli 37 569,84 euroa.

Varastokirjastossa ei tehty toimintavuonna takaisinperintää.

EU-rahoitukseen liittyvät epäsäännönmukaisuusilmoitukset ja takaisinperintäpäätökset

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki vuonna 2025 yhteensä kuusi EU-rahoitukseen liittyvää takaisinperintäpäätöstä. Päätösten yhteismäärä oli 2 005 446,44 euroa, josta korkoa 213 444,24 euroa. Näihin päätöksiin liittyviä varoja ei saatu perittyä takaisin vuoden 2025 aikana. Perittävästä euromäärästä yhteensä 1 868 525,71 euroa kohdistuu toimijoihin, jotka oli vuoden 2025 loppuun mennessä asetettu konkurssiin.

11 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2025	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11.	VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	84 696,62	70 386	70 386,10	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	84 696,62	70 386	70 386,10	0,00	100
12.	SEKALAISET TULOT	175 713 587,09	58 238 973	137 635 641,41	79 396 668,11	236
12.29.70.	Opintotukitoiminnan tulot	116 897 554,39	36 000 000	115 396 668,11	79 396 668,11	321
	12.29.70.1. Takausvastuiden lyhennykset	6 077 425,06	4 400 000	6 607 897,48	2 207 897,48	150
	12.29.70.2. Takausvastuusaatavien lisäys	106 278 242,30	28 400 000	102 529 233,98	74 129 233,98	361
	12.29.70.3. Korkotulot	4 541 887,03	3 200 000	6 259 536,65	3 059 536,65	196
12.29.99.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	27 188 055,55	5 263 641	5 263 640,63	0,00	100
12.30.99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muuttulot	15 499,97	49 702	49 702,27	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	31 575 042,83	16 806 732	16 806 731,92	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	37 434,35	118 898	118 898,48	0,00	100
13.	KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	64 669 497,34	264	264,04	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	225,40	264	264,04	0,00	100
13.03.02.	Rahapelitoiminnan tuotto	64 669 271,94	-	-	-	-
Tuloarviotilit yhteensä		240 467 781,05	58 309 623	137 706 291,55	79 396 668,11	236

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA	-	157 198,40	661 988	507 201,12	154 786,93	661 988,05	0,00	49 984,27	703 188,61	533 705,06	169 483,55
23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot	Siirtomääräraha 3 v.	34 000,00	84 000	80 789,26	3 210,74	84 000,00	0,00	14 696,62	98 696,62	80 789,26	17 907,36
23.01.01.2. Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet (EK) (varattu)	-	34 000,00	84 000	80 789,26	3 210,74	84 000,00	0,00	14 696,62	98 696,62	80 789,26	17 907,36
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot	Siirtomääräraha 2 v.	82 563,08	49 204	49 204,34	-	49 204,34	0,00	10 987,65	60 191,99	60 191,99	-
23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja muut menot	-	82 563,08	49 204	49 204,34	-	49 204,34	0,00	10 987,65	60 191,99	60 191,99	-
23.01.21. Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpano	Siirtomääräraha 3 v.	-	520 000	368 423,81	151 576,19	520 000,00	0,00	-	520 000,00	368 423,81	151 576,19
23.01.25. Terveet tilat 2028	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	24 300,00	24 300,00	24 300,00	-
23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	24 300,00	24 300,00	24 300,00	-
23.01.29. Arvonlisäveromenot	Arviomääräraha	40 635,32	8 784	8 783,71	-	8 783,71	0,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	-	-	-	-	-	-	75 000,00	75 000,00	75 000,00	-
24.90.20. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	Siirtomäärä- raha 3 v.	-	-	-	-	-	-	75 000,00	75 000,00	75 000,00	0,00
29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	7 223 579 809,82	7 561 844 978	7 430 947 162,47	101 024 605,27	7 531 971 767,74	29 873 210,16	155 886 247,77	3 995 079 542,42	3 847 157 636,01	131 115 174,49
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot	Siirtomäärä- raha 2 v.	26 506 000,00	23 601 000	15 957 378,53	7 643 621,47	23 601 000,00	0,00	6 825 272,87	30 426 272,87	22 782 651,40	7 643 621,47
29.01.01.1. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (KPY)	-	24 156 000,00	21 451 000	15 362 840,39	6 088 159,61	21 451 000,00	0,00	6 772 959,72	28 223 959,72	22 135 800,11	6 088 159,61
29.01.01.2. Kehittämishankkeiden rahoittaminen (EK) (enintään)	-	2 000 000,00	2 000 000	516 182,77	1 483 817,23	2 000 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00	516 182,77	1 483 817,23
29.01.01.3. Arkkitehtuuri- ja designmuseon hankevalmistelu (KPY)	-	300 000,00	-	-	-	-	-	51 473,60	51 473,60	51 473,60	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.01.4. DSM-direktiivin mukainen riidanratkaisuelin (KPY)	-	50 000,00	50 000	-	50 000,00	50 000,00	0,00	839,55	50 839,55	839,55	50 000,00
29.01.01.5. Nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisen ohjelmatoimeenpano (KPY)	-	-	100 000	78 355,37	21 644,63	100 000,00	0,00	-	100 000,00	78 355,37	21 644,63
29.01.07. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot	Siirtomääräraha 2 v.	5 069 000,00	4 872 000	3 562 572,79	1 309 427,21	4 872 000,00	0,00	1 138 100,02	6 010 100,02	4 700 672,81	1 309 427,21
29.01.08. Varastokirjaston toimintamenot	Siirtomääräraha 2 v.	1 767 000,00	4 521 000	3 753 290,02	767 709,98	4 521 000,00	0,00	219 257,36	4 740 257,36	3 972 547,38	767 709,98
29.01.09. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot	Siirtomääräraha 2 v.	771 000,00	690 000	632 460,74	57 539,26	690 000,00	0,00	111 557,47	801 557,47	744 018,21	57 539,26
29.01.10. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot	Siirtomääräraha 2 v.	6 966 000,00	6 787 000	4 683 201,45	2 103 798,55	6 787 000,00	0,00	1 221 331,82	8 008 331,82	5 904 533,27	2 103 798,55
29.01.13. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot	Siirtomääräraha 2 v.	5 750 000,00	5 521 000	5 018 431,52	502 568,48	5 521 000,00	0,00	435 592,54	5 956 592,54	5 454 024,06	502 568,48
29.01.14. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot	Siirtomääräraha 2 v.	7 407 000,00	7 128 000	6 416 495,60	711 504,40	7 128 000,00	0,00	921 451,33	8 049 451,33	7 337 946,93	711 504,40
29.01.14.1. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (KPY)	-	7 147 000,00	6 868 000	6 261 875,52	606 124,48	6 868 000,00	0,00	921 451,33	7 789 451,33	7 183 326,85	606 124,48

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.14.2. Esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatuki (EK) (enintään)	-	260 000,00	260 000	154 620,08	105 379,92	260 000,00	0,00	0,00	260 000,00	154 620,08	105 379,92
29.01.21. Kansainvälinen yhteistyö	Siirtomääräraha 2 v.	2 211 000,00	2 456 000	2 104 664,97	351 335,03	2 456 000,00	0,00	404 732,04	2 860 732,04	2 509 397,01	351 335,03
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Arviomääräraha	11 681 857,51	13 700 483	13 700 483,25	-	13 700 483,25	0,00	-	-	-	-
29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta	Siirtomääräraha 3 v.	1 362 223,00	6 307 000	-	6 307 000,00	6 307 000,00	0,00	272 488,14	6 579 488,14	25 967,90	6 553 520,24
29.01.50. Eräät avustukset	Kiinteä määräraha	1 577 000,00	1 682 000	1 682 000,00	-	1 682 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.01. Svenska Finlands folkting (EK)	-	773 000,00	773 000	773 000,00	-	773 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.02. Paasikivi-Seura (EK)	-	10 000,00	10 000	10 000,00	-	10 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.03. Tammenlehvän perinneliitto (EK)	-	63 000,00	183 000	183 000,00	-	183 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.04. Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma (EK)	-	131 000,00	131 000	131 000,00	-	131 000,00	0,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.50.05. Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki (EK)	-	500 000,00	500 000	500 000,00	-	500 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.06. OKKA-säätiö (EK)	-	60 000,00	60 000	60 000,00	-	60 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.07. UKK-Seura (EK)	-	10 000,00	10 000	10 000,00	-	10 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.08. Holokaustin uhrien muisto ry (EK)	-	15 000,00	15 000	15 000,00	-	15 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.50.09. Holokaustin uhrien muisto (EK)	-	15 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.01.51. Avustukset uskonnolliseen toimintaan	Kiinteä määräraha	4 519 000,00	3 410 000	3 410 000,00	-	3 410 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.01. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (EK)	-	2 771 000,00	2 382 000	2 382 000,00	-	2 382 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.02. Avustukset Suomen Merimieskirkolle (EK)	-	134 000,00	134 000	134 000,00	-	134 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.02.1. Yleisavustus Suomen Merimieskirkon toimintaan	-	82 000,00	82 000	82 000,00	-	82 000,00	0,00	-	-	-	-

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.51.02.2. Merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (EK) (enintään)	-	52 000,00	52 000	52 000,00	-	52 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.04. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille (EK)	-	524 000,00	584 000	584 000,00	-	584 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.05. Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen (EK)	-	80 000,00	80 000	80 000,00	-	80 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.06. Avustus USKOT-foorumi ry:lle (EK)	-	100 000,00	30 000	30 000,00	-	30 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.07. Avustus Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys ry:lle (EK)	-	400 000,00	200 000	200 000,00	-	200 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.51.08. Avustus USKOT-foorumi ry:lle	-	50 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.01.51.09. Avustus Suomen Pelastusarmeijan säätiö sr:lle	-	210 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.01.51.10. Avustus Iso Kirja ry:lle	-	250 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.01.52.	Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin	Arviomääräraha	124 133 000,00	105 030 000	105 030 000,00	-	105 030 000,00	0,00	-	-	-	-
29.01.53.	Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen	Siirtomääräraha 2 v.	18 517 000,00	15 848 000	2 954 119,72	12 893 880,28	15 848 000,00	0,00	17 602 082,06	33 450 082,06	6 111 736,23	12 893 880,28
29.01.53.01.	Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	-	-	3 348 000	-	3 348 000,00	3 348 000,00	0,00	-	3 348 000,00	-	3 348 000,00
29.01.53.02.	Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C2I1) (EK) (varattu)	-	-	12 500 000	2 954 119,72	9 545 880,28	12 500 000,00	0,00	-	12 500 000,00	2 954 119,72	9 545 880,28
29.01.53.1.	Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	-	329 000,00	-	-	-	-	-	1 957 095,55	1 957 095,55	13 064,00	0,00
29.01.53.2.	Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C2I1) (EK) (varattu)	-	18 188 000,00	-	-	-	-	-	15 644 986,51	15 644 986,51	3 144 552,51	0,00
29.01.66.	Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille	Arviomääräraha	2 244 986,45	2 196 000	2 169 232,79	-	2 169 232,79	26 767,21	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot	Siirtomääräraha 3 v.	72 344 500,00	72 183 583	60 615 529,16	11 568 053,84	72 183 583,00	0,00	20 031 659,12	92 215 242,12	62 628 276,21	29 426 631,03
29.10.20.1. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (KPY)	-	71 936 500,00	71 845 583	60 615 529,16	11 230 053,84	71 845 583,00	0,00	19 598 748,82	91 444 331,82	62 561 365,91	28 722 631,03
29.10.20.1.01. Jakamaton (KPY)	-	6 708 500,00	7 462 583	4 497 748,92	2 964 834,08	7 462 583,00	0,00	2 931 048,51	10 393 631,51	6 603 920,55	3 789 710,96
29.10.20.1.02. Valtionavustukset esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin (EK)	-	65 228 000,00	55 228 000	48 537 075,69	6 690 924,31	55 228 000,00	0,00	16 667 700,31	71 895 700,31	48 423 370,01	23 358 624,62
29.10.20.1.03. Oppimisen tuen uudistuksen tutkimushankkeen ja toimeenpanon menot ja avustukset (EK)	-	-	3 155 000	1 580 708,55	1 574 291,45	3 155 000,00	0,00	0,00	3 155 000,00	1 580 708,55	1 574 291,45
29.10.20.1.03.02. Jakamaton, oppimisen tuen uudistus	-	-	3 155 000	1 580 708,55	1 574 291,45	3 155 000,00	0,00	-	3 155 000,00	1 580 708,55	1 574 291,45
29.10.20.1.04. Varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusmallin valtionavustukset (EK) (enintään)	-	-	6 000 000	5 999 996,00	4,00	6 000 000,00	0,00	-	6 000 000,00	5 999 996,00	4,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.20.1.12. Ankkuritoiminnan tukeminen (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	0,00	0,00	-46 629,20	0,00
29.10.20.2. Vapaan sivistystyön ja sivistys- työtä tekevien järjestöjen hankkeet, elinikäinen oppiminen ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	-	408 000,00	338 000	-	338 000,00	338 000,00	0,00	432 910,30	770 910,30	66 910,30	704 000,00
29.10.20.2.01. Vapaa sivistystyö, sivistystyötä tekevät järjestöt ja elinikäinen oppiminen, jakamaton (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	66 910,30	66 910,30	66 910,30	0,00
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin	Arviomäärä- raha	512 338 029,49	595 811 000	593 049 369,00	-	593 049 369,00	2 761 631,00	-	-	-	-
29.10.30.01. Eräät määrärahat esi- ja perusopetukseen (KPY)	-	447 446 230,00	517 596 000	523 613 136,00	-	523 613 136,00	-6 017 136,00	-	-	-	-
29.10.30.01.01. Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset (KPY)	-	65 817 845,00	69 008 000	73 561 356,00	-	73 561 356,00	-4 553 356,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.01.02. Perusopetus, muut vammaisoppilaat (KPY)	-	215 466 562,00	232 610 000	225 239 409,00	-	225 239 409,00	7 370 591,00	-	-	-	-
29.10.30.01.03. Perusopetukseen valmistava opetus (KPY)	-	116 739 435,00	148 888 000	164 683 837,00	-	164 683 837,00	-15 795 837,00	-	-	-	-
29.10.30.01.04. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (KPY)	-	4 517 923,00	6 346 000	4 208 228,00	-	4 208 228,00	2 137 772,00	-	-	-	-
29.10.30.01.05. Sisäoppilaitoslisä (KPY)	-	2 115 497,00	3 209 000	2 158 695,00	-	2 158 695,00	1 050 305,00	-	-	-	-
29.10.30.01.06. Aikuisten perusopetus (KPY)	-	39 401 136,00	52 228 000	49 271 663,00	-	49 271 663,00	2 956 337,00	-	-	-	-
29.10.30.01.07. Koulukotikorotus (KPY)	-	464 553,00	928 000	599 274,00	-	599 274,00	328 726,00	-	-	-	-
29.10.30.01.08. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)	-	2 622 625,00	3 932 000	3 503 231,00	-	3 503 231,00	428 769,00	-	-	-	-
29.10.30.01.09. Yksityisten kielikoulujen 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)	-	300 654,00	447 000	387 443,00	-	387 443,00	59 557,00	-	-	-	-
29.10.30.02. Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus (KPY)	-	49 962 015,00	50 240 000	50 014 054,00	-	50 014 054,00	225 946,00	-	-	-	-

Päälukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.03. Ulkomailla toimivien koulujen valtionrahoitus (KPY)	-	3 375 098,00	4 707 000	3 766 526,00	-	3 766 526,00	940 474,00	-	-	-	-
29.10.30.04. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva rahoitus (KPY)	-	-	2 664 000	-	-	-	2 664 000,00	-	-	-	-
29.10.30.05. Perusopetuksen aineenopetus (KPY)	-	3 700 043,00	3 800 000	3 697 711,00	-	3 697 711,00	102 289,00	-	-	-	-
29.10.30.06. Joustavan perusopetuksen lisä (KPY)	-	5 889 264,00	6 000 000	5 888 859,00	-	5 888 859,00	111 141,00	-	-	-	-
29.10.30.07. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaiset avustukset (EK) (enintään)	-	1 904 635,00	3 076 000	2 535 842,00	-	2 535 842,00	540 158,00	-	-	-	-
29.10.30.07.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (KPY)	-	1 904 635,00	3 076 000	2 535 842,00	-	2 535 842,00	540 158,00	-	-	-	-
29.10.30.12. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki (KPY)	-	60 744,49	350 000	33 283,00	-	33 283,00	316 717,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.13. Hallitusohjelman mukaiset toimenpiteet perusopetuksen vahvistamiseksi ja valmistavan opetuksen laajentamiseksi (EK) (enintään)	-	-	7 378 000	3 499 958,00	-	3 499 958,00	3 878 042,00	-	-	-	-
29.10.30.13.01. Perusopetuksen vahvistaminen (KPY)	-	-	3 878 000	3 499 958,00	-	3 499 958,00	378 042,00	-	-	-	-
29.10.30.13.02. Valmistavan opetuksen rahoituksen laajentaminen (KPY)	-	-	3 500 000	-	-	-	3 500 000,00	-	-	-	-
29.10.31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin	Arviomääräraha	162 554 811,00	177 407 000	174 810 914,00	-	174 810 914,00	2 596 086,00	-	-	-	-
29.10.31.1. Valtionosuus käyttökustannuksiin	-	162 554 811,00	177 407 000	174 810 914,00	-	174 810 914,00	2 596 086,00	-	-	-	-
29.10.31.1.1. Kansalaisopistot (KPY)	-	79 874 202,00	85 432 000	84 327 088,00	-	84 327 088,00	1 104 912,00	-	-	-	-
29.10.31.1.2. Kansanopistot (KPY)	-	41 091 996,00	51 000 000	49 942 875,00	-	49 942 875,00	1 057 125,00	-	-	-	-
29.10.31.1.3. Opintokeskukset (KPY)	-	13 622 598,00	14 432 000	14 165 020,00	-	14 165 020,00	266 980,00	-	-	-	-

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.31.1.4. Kesäyliopistot (KPY)	-	4 136 530,00	4 213 000	4 216 004,00	-	4 216 004,00	-3 004,00	-	-	-	-
29.10.31.1.5. Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus (EK) (enintään)	-	17 329 485,00	15 830 000	15 659 927,00	-	15 659 927,00	170 073,00	-	-	-	-
29.10.31.1.6. Kansanopistojen oppivelvollisille suunnattu koulutus (EK) (enintään)	-	6 500 000,00	6 500 000	6 500 000,00	-	6 500 000,00	0,00	-	-	-	-
29.10.51. Valtionavustus järjestöille	Kiinteä määräraha	2 744 000,00	2 542 000	2 542 000,00	-	2 542 000,00	0,00	-	-	-	-
29.10.51.2. Eräiden naisjärjestöjen valtionavustuksista annetun lain mukaiset avustukset (EK)	-	918 000,00	918 000	918 000,00	-	918 000,00	0,00	-	-	-	-
29.10.51.3. Valtionavustukset neuvontajärjestöille ja vapaan sivistystyön järjestöille (EK)	-	1 826 000,00	1 624 000	1 624 000,00	-	1 624 000,00	0,00	-	-	-	-
29.10.51.3.3. Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoiminta (KPY)	-	1 117 000,00	915 000	915 000,00	-	915 000,00	0,00	-	-	-	-

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.51.3.4. Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toiminta sekä vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteistyö- ja tiedotustoiminta (KPY)	-	709 000,00	709 000	709 000,00	-	709 000,00	0,00	-	-	-	-
29.20.21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot	Siirtomääräraha 3 v.	9 576 000,00	3 941 584	324 507,92	3 617 076,08	3 941 584,00	0,00	6 454 979,24	10 396 563,24	1 766 203,99	7 233 781,03
29.20.21.01. Jakamaton (KPY)	-	9 576 000,00	3 941 584	324 507,92	3 617 076,08	3 941 584,00	0,00	2 430 480,89	6 372 064,89	839 942,86	5 532 122,03
29.20.21.06. Ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen järjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto (EK) (enintään)	-	-	-	-	-	-	-	1 701 659,00	1 701 659,00	-	1 701 659,00
29.20.21.1. Jakamaton (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	2 322 839,35	2 322 839,35	926 261,13	0,00
29.20.30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen	Arviomääräraha	1 080 268 945,00	1 020 403 000	1 019 362 310,00	-	1 019 362 310,00	1 040 690,00	-	-	-	-
29.20.30.1. Valtionosuus ja -avustus perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen sekä strategiarahoitukseen (EK)	-	1 033 416 799,00	971 872 000	970 932 514,00	-	970 932 514,00	939 486,00	-	-	-	-

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.20.30.1.1. Ammatillisen koulutuksen määräraha (KPY)	-	2 163 490 841,00	2 066 774 000	2 065 809 278,00	-	2 065 809 278,00	964 722,00	-	-	-	-
29.20.30.1.1.1. Perusrahoitus (KPY)	-	1 503 931 840,00	1 444 642 000	1 444 637 280,00	-	1 444 637 280,00	4 720,00	-	-	-	-
29.20.30.1.1.2. Suoritusrahoitus (KPY)	-	429 705 998,00	412 755 000	412 755 002,00	-	412 755 002,00	-2,00	-	-	-	-
29.20.30.1.1.3. Vaikuttavuusrahoitus (KPY)	-	214 853 003,00	206 377 000	206 376 996,00	-	206 376 996,00	4,00	-	-	-	-
29.20.30.1.1.4. Strategiarahoitus (KPY)	-	15 000 000,00	3 000 000	2 040 000,00	-	2 040 000,00	960 000,00	-	-	-	-
29.20.30.1.2. Kuntien rahoitusosuus (KPY)	-	-1 130 074 042,00	-1 094 902 000	-1 094 876 764,00	-	-1 094 876 764,00	-25 236,00	-	-	-	-
29.20.30.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (KPY)	-	45 384 799,00	46 995 000	46 961 335,00	-	46 961 335,00	33 665,00	-	-	-	-
29.20.30.2.1. Eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvät arvonlisäverot (KPY)	-	45 384 799,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.20.30.3. Opetusmetsä-kompensaatio (EK)	-	1 467 347,00	1 536 000	1 468 461,00	-	1 468 461,00	67 539,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.20.35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin	Arviomäärä- raha	299 233 071,00	333 411 000	330 664 056,00	-	330 664 056,00	2 746 944,00	-	-	-	-
29.20.35.01. Laskennalliset kustannukset (KPY)	-	830 534 065,00	903 610 000	901 753 368,00	-	901 753 368,00	1 856 632,00	-	-	-	-
29.20.35.01.1. Kunnallinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (KPY)	-	714 513 144,00	775 260 000	774 271 022,00	-	774 271 022,00	988 978,00	-	-	-	-
29.20.35.01.2. Yksityinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (KPY)	-	71 076 308,00	79 087 000	77 426 958,00	-	77 426 958,00	1 660 042,00	-	-	-	-
29.20.35.01.3. Kunnallinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä(KPY)	-	22 279 229,00	23 970 000	24 204 629,00	-	24 204 629,00	-234 629,00	-	-	-	-
29.20.35.01.4. Yksityinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (KPY)	-	6 377 389,00	7 666 000	7 186 162,00	-	7 186 162,00	479 838,00	-	-	-	-
29.20.35.01.5. Kunnallinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (KPY)	-	2 676 474,00	2 960 000	3 617 063,00	-	3 617 063,00	-657 063,00	-	-	-	-
29.20.35.01.6. Yksityinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (KPY)	-	461 111,00	515 000	781 651,00	-	781 651,00	-266 651,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.20.35.01.7. Erityisen koulutustehtävän lisärahoitus (KPY)	-	13 150 410,00	14 152 000	14 265 883,00	-	14 265 883,00	-113 883,00	-	-	-	-
29.20.35.02. Kuntien rahoitusosuus (KPY)	-	-531 300 994,00	-570 199 000	-571 089 312,00	-	-571 089 312,00	890 312,00	-	-	-	-
29.40.20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	Siirtomääräraha 3 v.	38 660 000,00	91 964 833	67 282 070,81	24 682 762,19	91 964 833,00	0,00	22 068 113,98	114 032 946,98	89 139 693,77	24 859 199,60
29.40.20.1. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	-	26 009 000,00	25 189 833	1 007 070,85	24 182 762,15	25 189 833,00	0,00	14 552 913,98	39 742 746,98	15 364 693,81	24 359 199,56
29.40.20.1.1. Jakamaton (KPY)	-	25 559 000,00	25 189 833	1 007 070,85	24 182 762,15	25 189 833,00	0,00	14 536 213,98	39 726 046,98	15 364 693,81	24 359 199,56
29.40.20.1.2. SIMHE-yhteistyöryhmän toiminta (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	16 700,00	16 700,00	0,00	0,00
29.40.20.1.4. Vaasan yliopiston VEBIC tutkimus- ja innovaatioalustan vetyinfran kehittäminen (KPY)	-	450 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.40.20.2. Datanhallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurien rakentaminen ja ylläpitäminen (EK) (enintään)	-	12 097 000,00	15 065 000	14 564 999,96	500 000,04	15 065 000,00	0,00	7 500 000,00	22 565 000,00	22 064 999,96	500 000,04

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.40.20.3. EuroHPC LUMI:n korvaavan supertietokoneen hankinta ja käyttö (EK)	-	554 000,00	50 000 000	50 000 000,00	-	50 000 000,00	0,00	15 200,00	50 015 200,00	50 000 000,00	0,00
29.40.20.4. EU:n rahoittamien CSC:n tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (EK)	-	-	610 000	610 000,00	-	610 000,00	0,00	-	610 000,00	610 000,00	0,00
29.40.20.6. Eräät Eduskunnan osoittamat erillismäärärahat (KPY)	-	-	1 100 000	1 100 000,00	-	1 100 000,00	0,00	-	1 100 000,00	1 100 000,00	0,00
29.40.50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan	Siirtomääräraha 2 v.	2 173 351 000,00	2 269 102 000	2 261 571 000,00	7 531 000,00	2 269 102 000,00	0,00	2 724 640,00	2 271 826 640,00	2 264 294 000,00	7 531 000,00
29.40.50.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus(EK)	-	1 913 008 000,00	1 962 967 000	1 956 840 000,00	6 127 000,00	1 962 967 000,00	0,00	-	1 962 967 000,00	1 956 840 000,00	6 127 000,00
29.40.50.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonnlisäverojen kustannuksiin (EK)	-	192 386 000,00	190 551 000	190 551 000,00	-	190 551 000,00	0,00	-	190 551 000,00	190 551 000,00	0,00
29.40.50.3. Tulokellisuusrahoitus ja yliopistojen muu harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	-	67 957 000,00	115 584 000	114 180 000,00	1 404 000,00	115 584 000,00	0,00	2 724 640,00	118 308 640,00	116 903 000,00	1 404 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.40.55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan	Siirtomääräraha 2 v.	1 001 570 000,00	1 020 666 000	1 012 025 000,00	8 641 000,00	1 020 666 000,00	0,00	965 550,00	1 021 631 550,00	1 012 969 100,00	8 641 000,00
29.40.55.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus(EK)	-	914 616 000,00	945 011 000	939 310 000,00	5 701 000,00	945 011 000,00	0,00	-	945 011 000,00	939 310 000,00	5 701 000,00
29.40.55.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (EK)	-	59 163 000,00	62 575 000	62 575 000,00	-	62 575 000,00	0,00	-	62 575 000,00	62 575 000,00	0,00
29.40.55.3. Tuloksellisuusrahoitus ja ammattikorkeakoulujen muu harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	-	27 441 000,00	12 730 000	9 790 000,00	2 940 000,00	12 730 000,00	0,00	965 550,00	13 695 550,00	10 734 100,00	2 940 000,00
29.40.55.4. Opetusmetsien käyttöoikeuksiin liittyvä kompensatio ammattikorkeakouluille (EK)	-	350 000,00	350 000	350 000,00	-	350 000,00	0,00	-	350 000,00	350 000,00	0,00
29.40.56. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen	Siirtomääräraha 3 v.	22 008 527,94	18 049 000	16 071 725,00	1 977 275,00	18 049 000,00	0,00	1 350 502,86	19 399 502,86	17 308 307,61	2 091 195,25

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.70.52. Opintolainojen valtiontakaus	Arviomääräraha	230 592 398,55	252 600 000	251 217 236,31	-	251 217 236,31	1 382 763,69	-	-	-	-
29.70.52.1. Takausvastuusuoritukset (KPY)	-	112 133 330,91	125 000 000	108 566 187,65	-	108 566 187,65	16 433 812,35	-	-	-	-
29.70.52.2. Maksuvapautukset (KPY)	-	7 794 021,88	10 000 000	6 620 117,87	-	6 620 117,87	3 379 882,13	-	-	-	-
29.70.52.3. Korkeavastukset (KPY)	-	9 000 303,56	8 500 000	8 685 952,68	-	8 685 952,68	-185 952,68	-	-	-	-
29.70.52.4. Takausvastuusaatavien tileistä poistot (KPY)	-	6 946 018,50	6 000 000	24 610 370,59	-	24 610 370,59	-18 610 370,59	-	-	-	-
29.70.52.5. Opintolainahyvitys (KPY)	-	94 718 723,70	103 100 000	102 734 607,52	-	102 734 607,52	365 392,48	-	-	-	-
29.70.55. Opintoraha ja asumislisä	Arviomääräraha	515 503 552,25	707 400 000	695 256 681,65	-	695 256 681,65	12 143 318,35	-	-	-	-
29.70.55.1. Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat (KPY)	-	362 276 524,18	385 400 000	388 044 752,98	-	388 044 752,98	-2 644 752,98	-	-	-	-
29.70.55.2. Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat (KPY)	-	138 307 814,22	142 800 000	142 067 009,66	-	142 067 009,66	732 990,34	-	-	-	-
29.70.55.3. Asumislisä (KPY)	-	14 919 213,85	179 200 000	165 144 919,01	-	165 144 919,01	14 055 080,99	-	-	-	-

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.70.57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	Arviomääräraha	33 470 704,09	37 564 000	34 308 644,61	-	34 308 644,61	3 255 355,39	-	-	-	-
29.70.57.1. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (KPY)	-	30 944 338,45	35 064 000	31 551 219,40	-	31 551 219,40	3 512 780,60	-	-	-	-
29.70.57.2. Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus (KPY)	-	2 526 365,64	2 500 000	2 757 425,21	-	2 757 425,21	-257 425,21	-	-	-	-
29.70.59. Koulumatkatuki	Arviomääräraha	90 601 807,92	98 700 000	96 258 594,06	-	96 258 594,06	2 441 405,94	-	-	-	-
29.80.21. Taiteen ja kulttuurin yhteiset menot	Siirtomääräraha 3 v.	558 000,00	576 000	296 154,89	279 845,11	576 000,00	0,00	193 043,22	769 043,22	414 498,39	354 544,83
29.80.30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan	Kiinteä määräraha	6 929 999,32	6 828 000	6 827 999,69	-	6 827 999,69	0,31	-	-	-	-
29.80.30.1. Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin (KPY)	-	2 944 000,00	3 044 000	3 044 000,00	-	3 044 000,00	0,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.30.2. Avustukset yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin, toiminnan kehittämiseen, kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin, eräille kirjastojärjestöille sekä valtion aluehallinnolle kirjasto-toimen alueellisen ja muun kehittämisen menoihin	-	3 443 209,00	3 428 000	3 424 191,00	-	3 424 191,00	3 809,00	-	-	-	-
29.80.30.3. Kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille (KPY)	-	220 000,00	136 000	139 808,69	-	139 808,69	-3 808,69	-	-	-	-
29.80.30.4. Valtionavustus vangeille järjestettäviin kirjastopalveluihin (KPY)	-	200 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.30.5. Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan (KPY)	-	122 790,32	220 000	220 000,00	-	220 000,00	0,00	-	-	-	-
29.80.31. Valtionosuus ja -avustus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin	Arviomääräraha	157 380 750,00	147 118 000	147 062 268,00	-	147 062 268,00	55 732,00	-	-	-	-
29.80.31.1. Valtionosuus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (KPY)	-	154 380 750,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.31.2. Esittävän taiteen valtionosuusuudistukseen liittyvät harkinnanvaraiset valtionavustukset (EK) (enintään)	-	3 000 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin	Arviomääräraha	95 301 913,02	98 582 500	97 827 305,94	-	97 827 305,94	755 194,06	-	-	-	-
29.80.34.01. Taiteen perusopetuksen valtionosuus (opetustuntikohtainen) (KPY)	-	94 712 610,00	97 998 000	97 369 335,00	-	97 369 335,00	628 665,00	-	-	-	-
29.80.34.01.1. Musiikin perusopetuksen valtionosuus (KPY)	-	85 445 133,00	88 198 000	87 808 639,00	-	87 808 639,00	389 361,00	-	-	-	-
29.80.34.01.2. Muiden taiteenalojen opetustuntikohtainen valtionosuus (KPY)	-	9 267 477,00	9 800 000	9 560 696,00	-	9 560 696,00	239 304,00	-	-	-	-
29.80.34.02. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	-	410 000,00	410 000	350 000,00	-	350 000,00	60 000,00	-	-	-	-

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.34.02.1. OKM:n avustukset opetuksen järjestäjille	-	410 000,00	410 000	350 000,00	-	350 000,00	60 000,00	-	-	-	-
29.80.34.03. Avustukset muille kuin opetus-tuntikohtaista valtion-osuutta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	-	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.34.04. Selvitykset ja kehittäminen (EK) (enintään)	-	79 303,02	174 500	107 970,94	-	107 970,94	66 529,06	-	-	-	-
29.80.40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon	Siirtomääräraha 2 v.	252 000,00	252 000	141 466,21	110 533,79	252 000,00	0,00	119 644,97	371 644,97	261 111,18	110 533,79
29.80.41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset	Siirtomääräraha 3 v.	27 648 000,00	22 878 000	22 878 000,00	-	22 878 000,00	0,00	569 989,76	23 447 989,76	22 901 838,76	546 151,00
29.80.41.1. Yksityisen kopioinnin hyvityksen järjestäminen (EK) (enintään)	-	11 000 000,00	5 500 000	5 500 000,00	-	5 500 000,00	0,00	-	5 500 000,00	5 500 000,00	0,00
29.80.41.2. Suojattujen teosten tekijöille maksettava lainauskorvaus sekä e-lainauskorvaus ja sen järjestäminen (EK) (enintään)	-	16 648 000,00	17 378 000	17 378 000,00	-	17 378 000,00	0,00	569 989,76	17 947 989,76	17 401 838,76	546 151,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen	Siirtomääräraha 3 v.	105 254 000,00	89 408 000	89 250 220,57	157 779,43	89 408 000,00	0,00	7 867 494,73	97 275 494,73	89 196 685,55	7 615 159,35
29.80.50.01. Elokuva, audiovisuaalinen kulttuuri ja luovat sisällöt (KPY)	-	80 218 000,00	26 023 000	26 023 000,00	-	26 023 000,00	0,00	7 628 526,07	33 651 526,07	26 238 717,20	7 412 808,87
29.80.50.01.01. Elokvataide ja muu kuvaohjelmatuotanto (KPY)	-	25 761 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-19 248,00	19 248,00
29.80.50.01.02. Esittävä taide, kirjallisuus, visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu (KPY)	-	2 412 000,00	-	-	-	-	-	50 000,00	50 000,00	-18 104,00	68 104,00
29.80.50.01.03. Kulttuurivienti ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	-	8 301 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.04. Luovan alan tuotteiden ja palveluiden kehittäminen (KPY)	-	662 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-5 000,00	5 000,00
29.80.50.01.05. Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuki (RRFP3C4I3) (EK) (varattu)	-	3 000 000,00	-	-	-	-	-	311 526,07	311 526,07	2 442,80	309 083,27
29.80.50.01.06. Taide- ja kulttuurialan valtakunnalliset yhteisöt (KPY)	-	9 523 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-373,60	373,60

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.01.07. Valtakunnalliset taide- ja kulttuurifestivaalit (KPY)	-	2 368 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.08. Lastenkulttuuri (KPY)	-	2 256 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.09. Saamelainen kulttuuri (KPY)	-	522 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.10. Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 (KPY)	-	2 800 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.11. Museot ja kulttuuriperintö (KPY)	-	1 243 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.12. Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu sekä toiminnan valmistelu ja käynnistäminen (KPY)	-	400 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.13. Kulttuuritilojen investointi (KPY)	-	6 434 000,00	-	-	-	-	-	256 000,00	256 000,00	256 000,00	0,00
29.80.50.01.14. Taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus ja erityishankkeet (KPY)	-	1 345 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.01.15. Eräät erillismäärärahat taiteen ja kulttuurin edistämiseen (KPY)	-	3 180 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.01.16. Suomen Ilmailumuseosäitiön uudisrakennus (KPY)	-	7 011 000,00	-	-	-	-	-	7 011 000,00	7 011 000,00	-	7 011 000,00
29.80.50.01.17. Tampereen teatterin peruskorjaus (KPY)	-	3 000 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.02. Esittävä taide, kirjallisuus, visuaalinen ja rakennustaide, muotoilu (KPY)	-	24 714 000,00	2 364 000	2 363 940,00	60,00	2 364 000,00	0,00	19 380,00	2 383 380,00	2 343 044,65	40 335,35
29.80.50.02.01. Elokvataide (KPY)	-	663 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.02.02. Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus) (KPY)	-	9 324 000,00	-	-	-	-	-	0,00	0,00	-15 296,57	15 296,57
29.80.50.02.03. Kirjallisuus, taidejournalismi ja kulttuurilehdet (KPY)	-	1 178 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-4 215,00	4 215,00
29.80.50.02.04. Visuaalinen taide, rakennustaide sekä muotoilu (KPY)	-	3 942 000,00	-	-	-	-	-	0,00	0,00	-15 513,29	15 513,29

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.02.05. Rakentamisen prosenttiperiaate (KPY)	-	500 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.80.50.02.06. Residenssi- ja monitaide, taidepalkinnot ja alueiden taideapurahat (KPY)	-	3 535 000,00	-	-	-	-	-	19 380,00	19 380,00	18 804,74	575,26
29.80.50.02.07. Kulttuuriin osallistumisen ja saavutettavuuden, kulttuurihyvinvoinnin sekä kulttuurin moninaisuuden edistäminen (KPY)	-	2 909 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-267,51	267,51
29.80.50.02.08. Taide- ja kulttuuritapahtumat ja lastenkulttuuri (KPY)	-	2 663 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-4 407,72	4 407,72
29.80.50.03. Kulttuurivienti, kansainvälistyminen sekä EU-, kansainvälinen ja pohjoismainen yhteistyö (KPY)	-	-	7 997 000	7 997 000,00	-	7 997 000,00	0,00	59 493,89	8 056 493,89	8 056 493,89	0,00
29.80.50.04. Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 (KPY)	-	322 000,00	5 000 000	5 000 000,00	-	5 000 000,00	0,00	26 400,00	5 026 400,00	5 022 104,30	4 295,70

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.04.01. Mediakasvatuksen ja -lukutaidon edistäminen	-	322 000,00	-	-	-	-	-	26 400,00	26 400,00	22 104,30	4 295,70
29.80.50.05. Taide- ja kulttuurialan valtakunnalliset yhteisöt (KPY)	-	-	7 516 000	7 516 000,00	-	7 516 000,00	0,00	-	7 516 000,00	7 516 000,00	0,00
29.80.50.06. Lastenkulttuuri (KPY)	-	-	2 256 000	2 247 043,61	8 956,39	2 256 000,00	0,00	-	2 256 000,00	2 247 043,61	8 956,39
29.80.50.07. Saamelainen kulttuuri (KPY)	-	-	522 000	522 000,00	-	522 000,00	0,00	128 153,79	650 153,79	217 475,05	0,00
29.80.50.08. Kulttuuriperintö (KPY)	-	-	591 000	591 000,00	-	591 000,00	0,00	-	591 000,00	591 000,00	0,00
29.80.50.09. Kulttuuritilojen investointiavustukset ja seurantalojen korjausavustukset (KPY)	-	-	6 784 000	6 784 000,00	-	6 784 000,00	0,00	-	6 784 000,00	6 784 000,00	0,00
29.80.50.10. Taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus ja erityishankkeet (KPY)	-	-	979 000	850 000,00	129 000,00	979 000,00	0,00	-	979 000,00	850 000,00	129 000,00
29.80.50.11. Taiteenalojen edistäminen (KPY)	-	-	19 142 000	19 141 732,96	267,04	19 142 000,00	0,00	-	19 142 000,00	19 129 631,46	267,04

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.12. Kulttuuriin osallistumisen ja saavutettavuuden, kulttuurihyvinvoinnin sekä kulttuurin moninaisuuden edistäminen (KPY)	-	-	7 097 000	7 097 000,00	-	7 097 000,00	0,00	-	7 097 000,00	7 097 000,00	0,00
29.80.50.13. Tekstin talon käynnistäminen (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-13 328,61	0,00
29.80.50.16. Media-kasvatuksen ja -lukutaidon edistäminen (KPY)	-	-	322 000	302 504,00	19 496,00	322 000,00	0,00	344,98	322 344,98	302 504,00	19 496,00
29.80.50.17. Eräät Eduskunnan osoittamat erillismäärärahat (KPY)	-	-	2 815 000	2 815 000,00	-	2 815 000,00	0,00	-	2 815 000,00	2 815 000,00	0,00
29.80.50.18. Avustukset ammatillisten museoiden energiakustannuksiin (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	5 196,00	5 196,00	0,00	0,00
29.80.51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille	Arviomääräraha	18 672 205,11	19 183 000	18 758 653,50	-	18 758 653,50	424 346,50	-	-	-	-
29.80.51.1. Valtion taiteilija-apurahat ja taiteilijaprofessoriapurahat (KPY)	-	14 878 205,11	15 123 000	15 039 853,50	-	15 039 853,50	83 146,50	-	-	-	-

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.51.2. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset (KPY)	-	2 834 000,00	3 100 000	2 758 800,00	-	2 758 800,00	341 200,00	-	-	-	-
29.80.51.3. Kuvataiteen tekijöiden apurahat (EK) (enintään)	-	960 000,00	960 000	960 000,00	-	960 000,00	0,00	-	-	-	-
29.80.53. Valtionavustus tilakustannuksiin	Siirtomäärä- raha 2 v.	31 211 437,00	31 421 000	31 311 664,00	109 336,00	31 421 000,00	0,00	-	31 421 000,00	31 311 664,00	109 336,00
29.80.55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen	Siirtomäärä- raha 3 v.	2 119 200,00	2 070 000	1 974 619,35	95 380,65	2 070 000,00	0,00	178,54	2 070 178,54	1 974 619,35	95 559,19
29.80.56. Valtionrahoitus kansallisten taidelaitosten toimintaan	Siirtomäärä- raha 3 v.	65 101 000,00	68 246 000	68 246 000,00	-	68 246 000,00	0,00	92 000,00	68 338 000,00	68 338 000,00	0,00
29.80.56.1. Kansallisgalleria (EK)	-	13 975 000,00	14 750 000	14 750 000,00	-	14 750 000,00	0,00	92 000,00	14 842 000,00	14 842 000,00	0,00
29.80.56.2. Suomen Kansallisteatteri (EK)	-	11 745 000,00	13 052 000	13 052 000,00	-	13 052 000,00	0,00	-	13 052 000,00	13 052 000,00	0,00
29.80.56.3. Suomen Kansallisooppera ja -baletti (EK)	-	39 381 000,00	40 444 000	40 444 000,00	-	40 444 000,00	0,00	-	40 444 000,00	40 444 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.72. Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan kokoelmien kartuttaminen	Siirtomääräraha 3 v.	1 683 000,00	1 683 000	1 480 072,85	202 927,15	1 683 000,00	0,00	379 853,21	2 062 853,21	1 859 926,06	202 927,15
29.80.72.1. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (EK)	-	739 000,00	739 000	556 249,02	182 750,98	739 000,00	0,00	344 474,02	1 083 474,02	900 723,04	182 750,98
29.80.72.2. Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat, valtion taideteostoimikunnan kokoelman hoito ja valtion taideteostoimikunnan toiminta (EK)	-	944 000,00	944 000	923 823,83	20 176,17	944 000,00	0,00	35 379,19	979 379,19	959 203,02	20 176,17
29.80.89. Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle	Siirtomääräraha 3 v.	59 660 000,00	-	-	-	-	-	59 660 000,00	59 660 000,00	59 660 000,00	0,00
29.80.89.1. Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääoman maksaminen (EK) (enintään)	-	58 000 000,00	-	-	-	-	-	58 000 000,00	58 000 000,00	58 000 000,00	0,00
29.80.89.2. Kiinteistö Oy ADM:n pääoman maksaminen (EK) (enintään)	-	1 660 000,00	-	-	-	-	-	1 660 000,00	1 660 000,00	1 660 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.20. Liikuntatoimen yhteiset menot	Siirtomääräraha 2 v.	7 733 000,00	6 962 000	5 897 754,59	1 064 245,41	6 962 000,00	0,00	327 843,56	7 289 843,56	6 208 005,36	1 064 245,41
29.90.20.1. Liikunta-alan tiedolla johtaminen (KPY)	-	6 807 000,00	6 036 000	5 302 540,00	733 460,00	6 036 000,00	0,00	135 999,91	6 171 999,91	5 420 947,12	733 460,00
29.90.20.1.1. Liikuntatieteelliset tutkimusprojektit (KPY)	-	1 633 000,00	817 000	817 000,00	-	817 000,00	0,00	-	817 000,00	815 854,26	0,00
29.90.20.1.3. Tiedolla johtamisen kehittäminen (KPY)	-	1 914 000,00	1 959 000	1 225 540,00	733 460,00	1 959 000,00	0,00	135 999,91	2 094 999,91	1 360 900,00	733 460,00
29.90.20.1.4. Tieteelliset yhteisöt, tiedonvälitysyhteisöt ja kehittämissyhteisöt (KPY)	-	3 090 000,00	3 090 000	3 090 000,00	-	3 090 000,00	0,00	-	3 090 000,00	3 090 000,00	0,00
29.90.20.1.5. Urheilu oikeuden professuuri (KPY)	-	70 000,00	70 000	70 000,00	-	70 000,00	0,00	-	70 000,00	54 192,86	0,00
29.90.20.1.6. Kansainväliset kongressit (KPY)	-	100 000,00	100 000	100 000,00	-	100 000,00	0,00	-	100 000,00	100 000,00	0,00
29.90.20.2. Valtion liikuntaneuvosto (KPY)	-	226 000,00	226 000	101 585,50	124 414,50	226 000,00	0,00	60 586,63	286 586,63	162 172,13	124 414,50
29.90.20.3. Liikunnan yleiset kehittämishankkeet (KPY)	-	500 000,00	500 000	416 000,00	84 000,00	500 000,00	0,00	25 000,00	525 000,00	441 000,00	84 000,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.20.4. Kansainvälinen yhteistyö (KPY)	-	200 000,00	200 000	77 629,09	122 370,91	200 000,00	0,00	106 257,02	306 257,02	183 886,11	122 370,91
29.90.20.4.1. Kansainvälinen yhteistyö, OKM (KPY)	-	200 000,00	-	-	-	-	-	106 257,02	106 257,02	106 257,02	0,00
29.90.30. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille	Arviomääräraha	36 928 800,60	36 631 000	36 504 160,32	-	36 504 160,32	126 839,68	-	-	-	-
29.90.30.1. Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan (KPY)	-	19 721 781,00	19 864 000	19 863 279,00	-	19 863 279,00	721,00	-	-	-	-
29.90.30.2. Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	-	16 424 150,00	15 896 000	15 895 623,00	-	15 895 623,00	377,00	-	-	-	-
29.90.30.3. Valtionosuudet alueellisille liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	-	571 869,60	571 000	502 258,32	-	502 258,32	68 741,68	-	-	-	-
29.90.30.4. Opintoteliavustukset liikunnan koulutuskeskuksille (EK) (enintään)	-	211 000,00	300 000	243 000,00	-	243 000,00	57 000,00	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50. Liikunnan ja urheilun edistäminen	Kiinteä määräraha	55 004 740,57	54 809 700	54 693 731,97	-	54 693 731,97	115 968,03	-	-	-	-
29.90.50.01. Liikunnan kansalaistoiminta (liikuntajärjestöjen yleisavustukset) (KPY)	-	40 581 958,00	40 722 000	40 871 328,00	-	40 871 328,00	-149 328,00	-	-	-	-
29.90.50.02. Huippu-urheilu (KPY)	-	10 096 166,82	9 030 000	8 849 166,67	-	8 849 166,67	180 833,33	-	-	-	-
29.90.50.02.1. Huippu-urheiluyksiköt (KPY)	-	7 800 000,00	6 700 000	6 550 000,00	-	6 550 000,00	150 000,00	-	-	-	-
29.90.50.02.2. Urheilijoiden apurahat (maksuperusteisesti budjetoitu) (EK) (enintään)	-	2 289 166,82	2 300 000	2 292 166,67	-	2 292 166,67	7 833,33	-	-	-	-
29.90.50.02.4. Pro Urheilu -tunnustuspalkinnot (EK) (enintään)	-	7 000,00	30 000	7 000,00	-	7 000,00	23 000,00	-	-	-	-
29.90.50.03. Liikunnan ja urheilun eettinen toiminta (KPY)	-	3 871 615,75	4 070 000	3 994 737,30	-	3 994 737,30	75 262,70	-	-	-	-
29.90.50.03.1. Antidoping-toiminta ja SUEK (KPY)	-	3 150 000,00	3 200 000	3 200 000,00	-	3 200 000,00	0,00	-	-	-	-
29.90.50.03.2. Liikunnan yhteiskuntavastuu (KPY)	-	721 615,75	870 000	794 737,30	-	794 737,30	75 262,70	-	-	-	-

Päälukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.04. Suomen Urheilumuseosäätiö (EK) (enintään)	-	400 000,00	400 000	400 000,00	-	400 000,00	0,00	-	-	-	-
29.90.50.05. Liikunnan aluehallinto (KPY)	-	55 000,00	287 700	278 500,00	-	278 500,00	9 200,00	-	-	-	-
29.90.50.06. Eräät Eduskunnan osoittamat erillismäärärahat (KPY)	-	-	300 000	300 000,00	-	300 000,00	0,00	-	-	-	-
29.90.51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen	Siirtomääräraha 2 v.	44 807 030,00	33 415 399	27 679 728,00	5 735 671,00	33 415 399,00	0,00	3 844 070,14	37 259 469,14	31 270 364,29	5 735 671,00
29.90.51.1. Liikunnan kansalaistoiminta (seuratuki) (KPY)	-	3 194 000,00	2 000 000	1 766 500,00	233 500,00	2 000 000,00	0,00	702 800,00	2 702 800,00	2 450 316,19	233 500,00
29.90.51.2. Huippu-urheilun edistäminen (KPY)	-	6 250 000,00	6 250 000	6 250 000,00	-	6 250 000,00	0,00	11 788,00	6 261 788,00	6 240 370,71	0,00
29.90.51.2.1. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus ja Urheilijoiden ammattinedistämissäätiö (KPY)	-	2 015 000,00	2 015 000	2 015 000,00	-	2 015 000,00	0,00	-	2 015 000,00	2 015 000,00	0,00
29.90.51.2.2. Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset (KPY)	-	4 235 000,00	4 235 000	4 235 000,00	-	4 235 000,00	0,00	11 788,00	4 246 788,00	4 225 370,71	0,00

Päälukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.51.3. Liikunnan ja urheilun suurtahtumat (KPY)	-	2 700 000,00	2 000 000	1 995 000,00	5 000,00	2 000 000,00	0,00	779 484,61	2 779 484,61	2 771 483,07	5 000,00
29.90.51.4. Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus (KPY)	-	15 711 430,00	11 183 500	10 775 500,00	408 000,00	11 183 500,00	0,00	0,00	11 183 500,00	10 717 438,77	408 000,00
29.90.51.4.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeet (KPY)	-	14 506 430,00	11 183 500	10 775 500,00	408 000,00	11 183 500,00	0,00	0,00	11 183 500,00	10 755 500,00	408 000,00
29.90.51.4.2. Liikunnan koulutuskeskusten liikunta- ja vapaa-aikatilat (KPY)	-	1 205 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-38 061,23	0,00
29.90.51.5. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen (KPY)	-	16 262 600,00	11 981 899	6 892 728,00	5 089 171,00	11 981 899,00	0,00	1 660 997,53	13 642 896,53	8 401 755,55	5 089 171,00
29.90.51.5.1. Liikkuva perhe, varhaiskasvatus, koulu, opiskelu, aikuinen ja ikiliikkuja -toiminta (KPY)	-	4 090 000,00	4 090 000	4 090 000,00	-	4 090 000,00	0,00	-	4 090 000,00	4 065 368,02	0,00
29.90.51.5.2. Liikkuvat -hanketuki (KPY)	-	1 227 100,00	903 764	742 000,00	161 764,00	903 764,00	0,00	339 100,00	1 242 864,00	1 059 894,81	161 764,00
29.90.51.5.3. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointi (KPY)	-	500 000,00	203 235	153 000,00	50 235,00	203 235,00	0,00	0,00	203 235,00	153 000,00	50 235,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.51.5.4. Suomi liikkeelle -ohjelma (EK) (enintään)	-	10 445 500,00	6 784 900	1 907 728,00	4 877 172,00	6 784 900,00	0,00	1 321 897,53	8 106 797,53	3 123 492,72	4 877 172,00
29.90.51.6. Liikunnan ja urheilun yhdenvertaisuuden edistäminen (KPY)	-	689 000,00	-	-	-	-	-	689 000,00	689 000,00	689 000,00	0,00
29.90.56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	33 762,10	33 762,10	25 322,42	0,00
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	30 000,00	30 000,00	25 322,42	0,00
29.90.56.4. Urheiluakatemoille ja valmennuskeskuksille (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	3 762,10	3 762,10	0,00	0,00
29.91.20. Nuorisotyön yhteiset menot	Siirtomääräraha 2 v.	712 000,00	704 500	239 525,69	464 974,31	704 500,00	0,00	51 056,69	755 556,69	285 488,87	464 974,31
29.91.20.1. Valtion nuorisoneuvosto, arviointi- ja avustustoimikunta (KPY)	-	212 000,00	212 000	38 784,42	173 215,58	212 000,00	0,00	43 733,77	255 733,77	82 518,19	173 215,58
29.91.20.2. Nuorisotyön ja -politiikan strategisten tavoitteiden toteuttaminen (KPY)	-	500 000,00	492 500	200 741,27	291 758,73	492 500,00	0,00	7 322,92	499 822,92	202 970,68	291 758,73

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.30. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen	Arviomääräraha	7 647 460,00	7 643 000	7 642 832,00	-	7 642 832,00	168,00	-	-	-	-
29.91.50. Nuorisotyön edistäminen	Siirtomääräraha 3 v.	29 625 860,00	26 070 400	25 801 035,00	269 364,82	26 070 399,82	0,00	-	26 070 399,82	25 801 035,00	269 364,82
29.91.50.01. Valtakunnalliset nuorisotalon järjestöt (KPY)	-	17 998 100,00	18 000 000	17 994 500,00	5 500,00	18 000 000,00	0,00	-	18 000 000,00	17 994 500,00	5 500,00
29.91.50.02. Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti (KPY)	-	-	175 622	100 000,00	75 622,46	175 622,46	0,00	-	175 622,46	100 000,00	75 622,46
29.91.50.02.1. Alueellinen nuorisotoimi (KPY)	-	-	57 622	-	57 622,46	57 622,46	0,00	-	57 622,46	-	57 622,46
29.91.50.02.2. Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (KPY)	-	-	18 000	-	18 000,00	18 000,00	0,00	-	18 000,00	-	18 000,00
29.91.50.02.4. Ennaltaehkäisevä harrastustoiminta (KPY)	-	-	100 000	100 000,00	-	100 000,00	0,00	-	100 000,00	100 000,00	0,00
29.91.50.03. Nuorisotyön kokeilu, koulutus, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	-	5 111 760,00	1 556 777	1 368 950,00	187 827,36	1 556 777,36	0,00	-	1 556 777,36	1 368 950,00	187 827,36
29.91.50.03.1. Nuorisotyön palvelutoiminta (KPY)	-	917 000,00	930 000	843 050,00	86 950,00	930 000,00	0,00	-	930 000,00	843 050,00	86 950,00

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.50.03.2. Nuorisotyön tiedontuotanto (KPY)	-	116 760,00	126 777	126 500,00	277,36	126 777,36	0,00	-	126 777,36	126 500,00	277,36
29.91.50.03.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	-	578 000,00	500 000	399 400,00	100 600,00	500 000,00	0,00	-	500 000,00	399 400,00	100 600,00
29.91.50.03.4. Valtakunnalliset nuorisoalan osaamiskeskukset (KPY)	-	3 000 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.91.50.03.5. Nuorten talous- ja työelämätaitojen edistäminen (KPY)	-	500 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.91.50.04. Nuorisokeskukset (KPY)	-	4 936 000,00	4 468 000	4 467 585,00	415,00	4 468 000,00	0,00	-	4 468 000,00	4 467 585,00	415,00
29.91.50.05. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (KPY)	-	1 300 000,00	1 300 000	1 300 000,00	-	1 300 000,00	0,00	-	1 300 000,00	1 300 000,00	0,00
29.91.50.06. Eräät Eduskunnan osoittamat erillismäärärahat (KPY)	-	280 000,00	570 000	570 000,00	-	570 000,00	0,00	-	570 000,00	570 000,00	0,00
29.91.50.06.1. Allianssin Nuorisodelegaattitoiminnan tapahtumakustannukset (KPY)	-	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.91.50.06.2. Nuorten Yrittäjyys ja Talous NYT (KPY)	-	100 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.91.50.06.3. Lasten ja nuorten keskus ry:n mopopajatoiminta (KPY)	-	50 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.91.50.06.4. Regnbågsallians Svenskfinland rf sosiaalinen nuorisotyö (KPY)	-	30 000,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö	Siirtomääräraha 3 v.	4 050 000,00	1 868 996	-	1 868 995,83	1 868 995,83	0,00	0,00	1 868 995,83	-	-	1 868 995,83
29.91.51.1. Työpajatoiminta (KPY)	-	850 000,00	525 000	-	525 000,00	525 000,00	0,00	0,00	525 000,00	-	-	525 000,00
29.91.51.2. Etsivä nuorisotyö (KPY)	-	2 200 000,00	1 343 996	-	1 343 995,83	1 343 995,83	0,00	0,00	1 343 995,83	-	-	1 343 995,83
29.91.51.3. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (KPY)	-	1 000 000,00	0	-	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	87 274,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut	Siirtomääräraha 2 v.	87 274,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	-	87 274,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	27 889,97	50 000	50 000,00	-	50 000,00	0,00	-	50 000,00	50 000,00	-
33.03.63. Eräät erityishankkeet	Siirtomääräraha 3 v.	-	50 000	50 000,00	-	50 000,00	0,00	-	50 000,00	50 000,00	0,00
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta	Arviomääräraha	27 889,97	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	-	27 889,97	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrä- rahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruu- tukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	150 000,00	34 477	34 477,26	-	34 477,26	0,00	137 636,35	137 636,35	137 636,35	-
35.01.01. Ympäristöministeriön toimintamenot	Siirtomäärä- raha 2 v.	150 000,00	-	-	-	-	-	137 636,35	137 636,35	137 636,35	0,00
35.01.01.01. Yhteiset menot (KPY)	-	150 000,00	-	-	-	-	-	137 636,35	137 636,35	137 636,35	0,00
35.01.29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Arviomäärä- raha	-	34 477	34 477,26	-	34 477,26	0,00	-	-	-	-
Määrärahatilit yhteensä	-	7 224 002 172,20	7 562 591 443	7 431 538 840,85	101 179 392,20	7 532 718 233,05	29 873 210,16	156 148 868,39	3 996 045 367,38	3 847 953 977,42	131 284 658,04

12 Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2025 valtuudet						Talousarvio- menot 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve 2027	Määräraha- tarve 2028	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2026 TA:ssa						
29.90.50 Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen³⁾	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	0	0	4 000
Aikaisempien vuosien valtuudet	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	0	0	4 000
Vuonna 2025 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	0	0	4 000
Aikaisempien vuosien valtuudet	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	0	0	4 000
joista korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2025 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
joista korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1) Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

2) Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

3) Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

4) Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

13 Tuotto ja kululaskelma

Opetus- ja kulttuuriministeriön tuotto- ja kululaskelma	1.1.–31.12.2025	1.1.–31.12.2024	Muutos-%
TOIMINNAN TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot	869 165,66	1 060 177,94	-18,0 %
Muut toiminnan tuotot	<u>2 513 476,75</u>	<u>2 504 550,75</u>	<u>0,4 %</u>
TOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	3 382 642,41	3 564 728,69	-5,1 %
TOIMINNAN KULUT			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	411 657,77	416 873,14	-1,3 %
Henkilöstökulut	38 764 900,25	38 731 478,76	0,1 %
Vuokrat	4 952 637,39	3 356 844,75	47,5 %
Palvelujen ostot	58 202 897,01	52 647 122,84	10,6 %
Muut kulut	3 319 572,49	1 742 156,40	90,5 %
Poistot	<u>138 737,57</u>	<u>126 913,60</u>	<u>9,3 %</u>
TOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	-105 790 402,48	-97 021 389,49	9,0 %
JÄÄMÄ I	-102 407 760,07	-93 456 660,80	9,6 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			
Rahoitustuotot	6 634 795,26	4 771 266,29	39,1 %
Rahoituskulut	<u>-31 231 014,77</u>	<u>-14 740 273,03</u>	<u>111,9 %</u>
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-24 596 219,51	-9 969 006,74	146,7 %
JÄÄMÄ II	-127 003 979,58	-103 425 667,54	1,56

Opetus- ja kulttuuriministeriön tuotto- ja kululaskelma	1.1.–31.12.2025	1.1.–31.12.2024	Muutos-%
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT			
Kulut			
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	1 996 277 874,42	2 252 925 621,29	-11,4 %
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	937 244 480,52	743 295 091,52	26,1 %
Siirtotalouden kulut yrityksille	16 899 334,82	71 549 603,40	-76,4 %
Siirtotalouden kulut rahoitus- ja vakuutuslaitoksille	60 000,00	0,00	-
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 668 874 771,55	1 587 435 484,80	5,1 %
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	25 969 348,04	27 247 374,90	-4,7 %
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	52 501 375,67	3 902 068,45	1245,5 %
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	2 519 493 561,14	2 185 850 999,89	15,3 %
Muut siirtotalouden kulut	<u>-570 943,81</u>	<u>-222 336,45</u>	<u>156,8 %</u>
Kulut yhteensä	<u>-7 216 749 802,35</u>	<u>-6 871 983 907,80</u>	<u>5,0 %</u>
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	7 216 749 802,35	-6 871 983 907,80	-205,0 %
JÄÄMÄ III	7 343 753 781,93	-6 975 409 575,34	-205,3 %
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA			
Verot ja veronluonteiset maksut	0,00	81 169 271,94	-100,0 %
Perityt arvonlisäverot	70 386,10	84 696,62	-16,9 %
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-15 077 969,32</u>	<u>-12 430 100,78</u>	<u>21,3 %</u>
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA YHTEENSÄ	15 007 583,22	68 823 867,78	-78,2 %
TILIKAUDEN TUOTTO-/ KULUJÄÄMÄ	<u>-7 358 761 365,15</u>	<u>-6 906 585 707,56</u>	<u>6,5 %</u>

14 Tase

Opetus- ja kulttuuriministeriön tase	31.12.2025	31.12.2024	Muutos-%
VASTAAVA			
KANSALLISOMAISUUS			
Muu kansallisuusomaisuus	62 854 721,07	61 256 399,06	2,6 %
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ	62 854 721,07	61 256 399,06	2,6 %
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET			
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Koneet ja laitteet	183 804,24	281 382,21	-34,7 %
Kalusteet	158 601,34	136 997,98	15,8 %
Muut aineelliset hyödykkeet	7 924 392,84	7 924 392,84	0,0 %
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	8 266 798,42	8 342 773,03	-0,9 %
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET			
Käyttöomaisuusarvopaperit	986 770,15	986 770,15	0,0 %
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	2 075 988 270,33	2 016 328 270,33	3,0 %
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ	2 076 975 040,48	2 017 315 040,48	3,0 %
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ	2 085 241 838,90	2 025 657 813,51	2,9 %
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
LYHYTAIKAISET SAAMISET			
Myyntisaamiset	184 561,42	289 441,39	-36,2 %
Siirtosaamiset	681 298,12	590 301,64	15,4 %
Muut lyhytaikaiset saamiset	314 130 117,32	261 257 959,19	20,2 %
Ennakkomaksut	166 857 719,76	125 756 385,16	32,7 %
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	481 853 696,62	387 894 087,38	24,2 %

Opetus- ja kulttuuriministeriön tase	31.12.2025	31.12.2024	Muutos-%
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT			
Kassatilit	0,00	50,00	-100,0 %
Maksuliiketililit	11 624,45	-459,79	-2628,2 %
Muut pankkitilit	1 695 703,81	1 527 977,71	11,0 %
Muut rahat ja pankkisaamiset	0,00	334 578,69	-100,0 %
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT YHTEENSÄ	1 707 328,26	1 862 146,61	-8,3 %
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	483 561 024,88	389 756 233,99	24,1 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>2 631 657 584,85</u>	<u>2 476 670 446,56</u>	<u>6,3 %</u>

Opetus- ja kulttuuriministeriön tase	31.12.2025	31.12.2024	Muutos-%
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	333 624 223,95	333 624 223,95	0,0 %
Edellisten tilikausien pääoman muutos	2 039 675 953,45	1 935 145 807,05	5,4 %
Pääoman siirrot	7 539 275 541,52	7 011 115 853,96	7,5 %
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-7 358 761 365,15</u>	<u>-6 906 585 707,56</u>	<u>6,5 %</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 553 814 353,77	2 373 300 177,40	7,6 %
RAHASTOIDUT VARAT			
Lahjoitusten pääomat ja muut rahastoidut varat	<u>0,00</u>	<u>334 578,69</u>	<u>-100,0 %</u>
RAHASTOIDUT VARAT YHTEENSÄ	0,00	334 578,69	-100,0 %
VIERAS PÄÄOMA			
PITKÄAIKAINEN			
Muut pitkäaikaiset velat	<u>2 402 256,31</u>	<u>0,00</u>	-
PITKÄAIKAINEN YHTEENSÄ	2 402 256,31	0,00	-
LYHYTAIKAINEN			
Saadut ennakot	11 308 055,97	5 768 274,32	96,0 %
Ostovelat	7 261 514,21	6 300 981,91	15,2 %
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	804 021,86	732 674,92	9,7 %
Edelleen tilittävät erät	459 366,06	863 427,52	-46,8 %
Siirtovelat	7 248 316,44	7 073 882,04	2,5 %
Muut lyhytaikaiset velat	<u>48 359 700,23</u>	<u>82 296 449,76</u>	<u>-41,2 %</u>
LYHYTAIKAINEN YHTEENSÄ	75 440 974,77	103 035 690,47	-26,8 %
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	77 843 231,08	103 035 690,47	-24,5 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 631 657 584,85</u>	<u>2 476 670 446,56</u>	<u>6,3 %</u>

15 Liitetiedot

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Momentilta 29.01.01 siirrettiin 1 000 euroa momentille 23.01.02 ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa sihteereiden palkkamenoihin

Momentille 29.01.01 siirrettiin 100 000 euroa momentilta 26.10.01 nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisen ohjelman toimeenpanoon

Vuoden 2025 talousarviossa toteutettiin Opetushallituksen toimintameno-
momentille 29.01.02 sisältyneiden määrärahojen uudistus ja tähän liittyen tehtiin
seuraavat siirrot:

- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 780 000 euroa momentille 29.01.31 avustuksiin vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseksi
- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 800 000 euroa momentille 29.01.31 avustukseen saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseksi
- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 982 000 euroa momentille 29.01.31 EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansalliseen rahoitukseen, monenkeskiseen ja kahdenväliseen yhteistyöhön ja korkeakoulutukseen
- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 300 000 euroa momentille 29.01.31 luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistäviin toimenpiteisiin
- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 14 677 000 euroa momentille 29.01.31 kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevaan tiedotus- ja selvitystoimintaan
- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 231 000 euroa momentille 29.01.31 Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointiin ja kansalliseen vastinrahoitukseen

- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 2 310 000 euroa momentille 29.01.31 opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- Momentilta 29.01.02 siirrettiin 171 000 euroa momentille 29.01.31 suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen
- Vuoden 2025 talousarviota täydentävässä talousarviossa edellä mainittuja siirtoja tarkennettiin siten, että momentilta 29.01.02 siirrettiin 119 000 euroa momentille 29.01.31.

Momentille 29.01.02 siirrettiin 170 000 euroa momentilta 29.91.50 Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman kansalliseen rahoitusosuuteen

Momentille 29.01.02 siirrettiin 100 000 euroa momentilta 29.01.30 harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen toiminnan menoihin

Momentille 29.01.02 siirrettiin 400 000 euroa momentilta 32.50.03 kotoutumislain kokonaisuudistukseen

Momentille 29.01.02 siirrettiin 1 000 000 euroa momentilta 28.40.01 määräaikaisen siirron päättymisestä johtuen

Momentilta 29.01.02 siirrettiin 500 000 euroa momentille 28.40.01 määrärahasiirron perumisesta johtuen

Momentille 29.01.05 siirrettiin 670 000 euroa momentilta 29.40.56 tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen

Momentilta 29.01.06 siirrettiin 200 000 euroa momentille 29.40.56 kansainväliseen toimintaan

Momentilta 29.01.06 siirrettiin 1 304 000 euroa momentille 28.70.01 massadigitoitihankkeeseen (vuoden 2024 rahoitus)

Momentille 29.01.06 siirrettiin 1 276 000 euroa momentilta 28.70.01 massadigitoitihankkeeseen (vuoden 2025 rahoitus)

Momentilta 29.01.06 siirrettiin 1 505 000 euroa momentille 28.70.01 Sähköisen arkistoinnin kehittäminen -hankkeeseen (vuoden 2024 rahoitus)

Momentille 29.01.06 siirrettiin 1 272 000 euroa momentilta 28.70.01 Sähköisen arkistoinnin kehittäminen -hankkeeseen (vuoden 2025 rahoitus)

Momentille 29.01.12 siirrettiin 1 000 000 euroa momentilta 29.80.50 Seurasaa- ren ja eräiden muiden museoiden avoinnapidon varmistamiseen

Momentille 29.01.21 siirrettiin 305 000 euroa momentilta 24.01.01 kuluihin opetus- alan erityisasiantuntijasta Suomen Lontoon-suurlähetystössä

Momentilta 29.01.29 siirrettiin 2 048 000 euroa momentille 29.01.31 kopioin- tia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan arvonlisäveroihin

Momentille 29.01.31 siirrettiin 150 000 euroa momentilta 29.10.20 avustukseen kehitysvammaisille tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen

Momentille 29.10.01 siirrettiin 1 360 000 euroa momentilta 29.10.30 oppimis- ja ohjauskeskus Valterin toiminnan turvaamiseen

Momentille 29.10.01 siirrettiin 117 000 euroa momentilta 29.10.30 perusopetuksen tuen uudistukseen

Momentille 29.10.01 siirrettiin 56 000 euroa momentilta 29.10.30 perusopetuksen tuntijakoon kohdistuviin lisäyksiin (B1, AI, MA) kielikouluille

Momentille 29.10.20 siirrettiin 3 260 000 euroa momentilta 29.10.30 perusopetuk- sen tuen uudistukseen

Momentilta 29.10.20 siirrettiin 21 000 euroa momentille 29.10.51 Kansanvalistus- seuran ylläpitämän Nomadskolanin rahoituksen vahvistamiseen

Momentilta 29.10.30 siirrettiin 350 000 euroa momentille 29.40.50 erityisopettajien pätevyitysmiskoulutukseen

Momentilta 29.10.30 siirrettiin 38 211 000 euroa momentille 28.90.30 perusopetuk- sen tuen uudistukseen

Momentilta 29.10.30 siirrettiin 4 545 000 euroa momentille 28.90.30 johtuen yksityi- sen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvauksen nostosta 100 prosenttiin

Momentille 29.20.01 siirrettiin 414 000 euroa momentilta 29.20.21 saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen Inariin keskittämiseen

Momentilta 29.40.20 siirrettiin 554 000 euroa momentille 32.20.50 EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen

Momentilta 29.40.20 siirrettiin 32 000 euroa momentille 32.01.49 EuroQCI-hankkeeseen

Momentilta 29.40.20 siirrettiin 274 000 euroa momentille 24.01.01 Team Finland Knowledge -verkoston asiantuntijasta aiheutuviin kuluihin

Momentilta 29.40.20 siirrettiin 2 000 000 euroa momentille 33.03.63 psykoterapiakoulutukseen

Momentilta 29.40.50 siirrettiin 19 852 000 euroa momentille 32.20.50 EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen

Momentille 29.40.51 siirrettiin 816 000 euroa momentilta 29.90.20 liikuntatieteen tutkimukseen

Momentilta 29.40.55 siirrettiin 746 000 euroa momentille 32.20.50 EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on muunnettu Suomen rahaksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Ei ilmoitettavia tietoja.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Ei ilmoitettavia tietoja.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa

Muutokset kirjauskäytännöissä

Valtion liikekirjanpidon tilikarttaan tuli muutoksia vuoden 2025 alussa. Ensimmäisen kerran kirjanpitoyksikön varainhoitovuodelta 2025 laadittavassa tilinpäätöksessä myöntöpäätöserusteella kirjatut avustukset on vuodenvaihteessa jaettu lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin. Muutoksella on vaikutusta taseen vastattavaa puolen pitkä- ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

Momentilla 29.01.52 oikaistiin lkp-tililtä 825100000 Valtionavustukset käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 105 030 000 euroa lkp-tilille 82560000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Momentilla 29.40.50 oikaistiin lkp-tililtä 82921000 Valtionavustukset käyttötalous, yliopistot yhteensä 2 171 077 000 euroa lkp-tilille 82925000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, yliopistot

Momentilla 29.40.50 oikaistiin lkp-tililtä 82510000 Valtionavustukset käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt yhteensä 92 017 000 euroa lkp-tilille 82925000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, yliopistot

Momentilla 29.40.55 oikaistiin lkp-tililtä 82010000 Valtionavustukset käyttötalous, paikallishallinto, pl. Hyvinvointialuehallinto yhteensä 634 279 750 euroa lkp-tilille 82020000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, paikallishallinto, pl. Hyvinvointialuehallinto

Momentilla 29.40.55 oikaistiin lkp-tililtä 82010000 Valtionavustukset käyttötalous, paikallishallinto, pl. Hyvinvointialuehallinto yhteensä 144 006 250 euroa lkp-tilille 82560000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Momentilla 29.40.55 oikaistiin lkp-tililtä 82010000 Valtionavustukset käyttötalous, paikallishallinto, pl. Hyvinvointialuehallinto yhteensä 233 739 000 euroa lkp-tilille 82980000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, valtionhallinto

Momentilla 29.40.55 oikaistiin lkp-tililtä 82310000 Valtionavustukset käyttötalous, yritykset 796 400 euroa lkp-tilille 82020000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, paikallishallinto, pl. Hyvinvointialuehallinto ja 147 700 euroa lkp-tilille 82980000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, valtionhallinto

Momentilla 29.80.56 oikaistiin lkp-tililtä 82310000 Valtionavustukset käyttötalous, yritykset 13 052 000 euroa lkp-tilille 82560000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Momentilla 29.80.56 oikaistiin lkp-tililtä 82510000 Valtionavustukset käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 40 444 000 euroa lkp-tilille 82560000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Momentilla 29.80.56 oikaistiin lkp-tililtä 82510000 Valtionavustukset käyttötalous, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt yhteensä 14 842 000 euroa lkp-tilille 82980000 Muut siirtotalouden kulut käyttötalous, valtionhallinto

Muutokset tilinpäätöksen kaavoissa sekä liitteenä ilmoitettavissa tiedoissa

Valtiovarainministeriö antoi 3.12.2025 määräyksen koskien kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen kaavoja ja liitteenä ilmoitettavia tietoja.

Tuotto- ja kululaskelma:

Aiemmin laskelmassa omalla rivillään esitetyt vuokrat ja käyttökorvaukset sisältyvät nyt riville maksullisen toiminnan tuotot. Satunnaisten tuottojen ja kulujen rivit on poistettu. Aiemmin satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin kirjatut erät kirjataan vuodesta 2025 alkaen erän luonteen mukaisesti joko muihin toiminnan tuottoihin tai muihin kuluihin tai taseen Edellisten tilikausien pääoman muutos -riville sisältyvälle tilille.

Muutoksilla on vaikutusta opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2025 tilinpäätöksessä esitettyyn tuotto- ja kululaskelmaan, jota koskevat vuoden 2024 vertailutiedot on muutettu vertailukelpoisiksi seuraavilta osin:

- Maksullisen toiminnan tuottoihin on lisätty vuokrat ja käyttökorvaukset 508,04 €. Muun toiminnan tuottoihin on lisätty satunnaisten tuottojen osuus 289 490,00 €, joka koskee taidelahjoituksia. Edellä mainitut muutokset muuttavat toiminnan tuottojen yhteensä-summaa 3 275 238,69 eurosta 3 564 728,69 euroon.
- Muihin kuluihin on lisätty satunnaisten kulujen osuus 616,39 €, jolloin toiminnan kulut yhteensä-summa on muuttunut -97 020 776,10 eurosta -97 021 389,49 euroon. Satunnaisia tuottoja ja kuluja ei esitetä vuoden 2025 tuotto- ja kululaskelmalla.
- Jäämä I on muuttunut -93 745 534,41 eurosta -93 456 660,80 euroon.

Tase: Esitettävien rivien määrää on vähennetty. Aiemmin erillisinä riveinä Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat -ryhmässä esitetyt kirjanpitoyksikön tulotilit ja kirjanpitoyksikön menotilit on yhdistetty yhdeksi riviksi, jonka nimi on maksuliiketililit.

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset: Aiemmasta poiketen liite on lisätty kirjanpitoyksikön tilinpäätökseen, sillä laatimisvelvoite kattaa kaikki kirjanpitoyksiköt. Aiemmin liite on laadittu, jos kirjanpitoyksikön on tullut esittää myös liite 7.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot: Aiemmasta poiketen liite sisältyy tilinpäätökseen, sillä laatimisvelvoite kattaa kaikki kirjanpitoyksiköt, joilla on kansallis- ja käyttöomaisuutta tai muita pitkävaikutteisia menoja riippumatta poistojen määrästä. Aiemmin liite on laadittu, jos poistojen yhteismäärä on vähintään 1 000 000 euroa.

Liitteellä 11 on ilmoitettu Salama-järjestelmän pitkäaikaiset velat, joita ei edellisinä vuosina ole eroteltu kirjanpidossa.

Liite 12 osalta on tietojen esittämistapaan tullut muutoksia vuoden 2025 tilinpäätökseen. Vastuut esitetään aiemmasta poiketen vastuutyypeittäin. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksessä yliopistolain voimaanpanolain 559/2009 5 §:n mukainen valtion toissijainen vastuu vuoden 2010 lopussa voimassa olleista yliopistojen vuokrasopimuksista esitetään aiempiin vuosiin nähden eri tavalla. Vastuu on aiemmin esitetty osana muut monivuotiset vastuut -taulukkoa (kohdassa muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten

määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset). Vuoden 2025 tilinpäätöksestä alkaen vastuu kuvataan liitteen 12 taulukon alaviitteessä. 31.12.2025 vastuu on yhteensä 256 386 236 euroa, josta 124 604 550 euroa kohdistuu valtion liikelaitokselle (Senaatti-kiinteistöt).

6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Vuoden 2026 talousarviota täydentävässä talousarviossa opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenomomentilta 29.01.01 siirrettiin momentille 23.01.01 yhteensä 338 000 euroa liittyen valtioneuvoston viestinnän tehtävien kokoamiseen. Ministeriön kehusehdotuksessa 2027–2030 siirto on vuositasolla 558 000 euroa.

Osana opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastorakenneuudistusta toteutettiin ministeriön kirjanpitoyksikköä koskevat muutokset:

- Ministeriön kirjanpitoyksikköön kuuluneet Taiteen edistämiskeskus ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti muodostavat 1.1.2026 alkaen uuden kirjanpitoyksikön, jonka nimeksi tulee Taide- ja kulttuurivirasto.
- Kotimaisten kielten tutkimuskeskus siirretään Opetushallituksen kpy:öön.
- Opintotuen muutostenhakulautakunta siirretään STM:öön.
- Saavutettavuuskirjasto Celia ja Varastokirjasto siirretään Kansallisarkiston kpy:öön.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Brutto/ Netto	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (Siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot	34 000,00	-	80 789,26	-	84 000,00	-	-	-	80 789,26	-
	Bruttotulot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nettomenot	34 000,00	84 000	80 789,26	3 210,74	84 000,00	0,00	14 696,62	98 696,62	80 789,26	17 907,36
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	26 817 744,71	-	16 269 094,36	-	23 912 715,83	-	-	-	23 262 488,23	-
	Bruttotulot	311 744,71	-	311 715,83	-	311 715,83	-	-	-	479 836,83	-
	Nettomenot	26 506 000,00	23 601 000	15 957 378,53	7 643 621,47	23 601 000,00	0,00	6 825 272,87	30 426 272,87	22 782 651,40	7 643 621,47
29.01.07. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	5 875 464,27	-	4 232 083,44	-	5 541 510,65	-	-	-	5 370 183,46	-
	Bruttotulot	806 464,27	-	669 510,65	-	669 510,65	-	-	-	669 510,65	-
	Nettomenot	5 069 000,00	4 872 000	3 562 572,79	1 309 427,21	4 872 000,00	0,00	1 138 100,02	6 010 100,02	4 700 672,81	1 309 427,21
29.01.08. Varastokirjaston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	1 769 394,40	-	3 754 590,77	-	4 522 300,75	-	-	-	3 973 848,13	-
	Bruttotulot	2 394,40	-	1 300,75	-	1 300,75	-	-	-	1 300,75	-
	Nettomenot	1 767 000,00	4 521 000	3 753 290,02	767 709,98	4 521 000,00	0,00	219 257,36	4 740 257,36	3 972 547,38	767 709,98
29.01.10. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	7 642 609,23	-	5 233 615,91	-	7 337 414,46	-	-	-	6 454 947,73	-
	Bruttotulot	676 609,23	-	550 414,46	-	550 414,46	-	-	-	550 414,46	-
	Nettomenot	6 966 000,00	6 787 000	4 683 201,45	2 103 798,55	6 787 000,00	0,00	1 221 331,82	8 008 331,82	5 904 533,27	2 103 798,55

Momentin numero ja nimi	Brutto/ Netto	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2025 määrärahojen		Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.13.	Bruttomenot	5 754 923,70	-	5 358 679,77	-	5 861 248,25	-	-	-	5 810 843,58	-
Saavutettavuuskirjasto	Bruttotulot	4 923,70	-	340 248,25	-	340 248,25	-	-	-	356 819,52	-
Celian toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Nettomenot	5 750 000,00	5 521 000	5 018 431,52	502 568,48	5 521 000,00	0,00	435 592,54	5 956 592,54	5 454 024,06	502 568,48
29.01.14.	Bruttomenot	8 577 405,76	-	7 242 045,01	-	7 953 549,41	-	-	-	8 163 504,95	-
Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	1 170 405,76	-	825 549,41	-	825 549,41	-	-	-	825 558,02	-
	Nettomenot	7 407 000,00	7 128 000	6 416 495,60	711 504,40	7 128 000,00	0,00	921 451,33	8 049 451,33	7 337 946,93	711 504,40
33.20.52.	Bruttomenot	27 889,97	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttotulot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nettomenot	27 889,97	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35.01.01.	Bruttomenot	150 000,00	-	-	-	-	-	-	-	137 636,35	-
Ympäristöministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nettomenot	150 000,00	-	-	-	-	-	137 636,35	137 636,35	137 636,35	0,00

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi		Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
Pääluokan numero	Pääluokan nimi	37 952 000	3 838 496,42	10 %
29.01.29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	37 952 000	3 838 496,42	10 %
Pääluokat yhteensä		37 952 000	3 838 496,42	10 %

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	-	16 806 731,92
Vuosi 2023	-	2 063 056,22
29.10.20.1.02. Valtionavustukset esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin (EK)	113 705,68	-
29.10.20.1.12. Ankkuritoiminnan tukeminen (KPY)	46 629,20	-
29.20.21.1. Jakamaton (KPY)	1 396 578,22	-
29.40.20.1.1. Jakamaton	2 153,61	-
29.40.20.1.2. SIMHE-yhteistyöryhmän toiminta (KPY)	16 700,00	-
29.40.20.3. Korkeakoulujen opiskelupaikkojen lisääminen elinvoima-aloille ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen (EK) (enintään)	15 200,00	-
29.80.50.07. Kulttuurin ja luovien alojen innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittäminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C4I3) (EK) (varattu)	432 678,74	-
29.80.50.11. Erä- ja luontokulttuurimuseon investointihankkeen suunnittelu (KPY)	12 101,50	-
29.80.50.13. Tekstin talon käynnistäminen (KPY)	13 328,61	-
29.80.50.16. Eräät erillismäärärahat taiteen ja kulttuurin edistämiseen (KPY)	344,98	-
29.80.50.18. Avustukset ammatillisten museoiden energiakustannuksiin (KPY)	5 196,00	-
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin (KPY)	4 677,58	-
29.90.56.4. Urheiluakatemoille ja valmennuskeskuksille (KPY)	3 762,10	-

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
Vuosi 2024	-	14 743 675,70
29.01.53.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	1 944 031,55	-
29.01.53.2. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRFP3C211) (EK) (varattu)	12 500 434,00	-
29.40.50.3. Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	1 640,00	-
29.40.55.3. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	21 450,00	-
29.90.20.1.1. Liikuntatieteelliset tutkimusprojektit (KPY)	1 145,74	-
29.90.20.1.3. Tiedolla johtamisen kehittäminen (KPY)	639,91	-
29.90.20.1.5. Urheiluoikeuden professuuri (KPY)	15 807,14	-
29.90.51.1. Liikunnan kansalaistoiminta (seuratuki) (KPY)	18 983,81	-
29.90.51.2.2. Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset (KPY)	21 417,29	-
29.90.51.3. Liikunnan ja urheilun suurtapahtumat (KPY)	3 001,54	-
29.90.51.4.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeet (KPY)	20 000,00	-
29.90.51.4.2. Liikunnan koulutuskeskusten liikunta- ja vapaa-aikatilat (KPY)	38 061,23	-
29.90.51.5.1. Liikkuva perhe, varhaiskasvatus, koulu, opiskelu, aikuinen ja ikiliikkuja -toiminta (KPY)	24 631,98	-
29.90.51.5.2. Liikkuvat-hanketuki (KPY)	21 205,19	-
29.90.51.5.4. Suomi liikkeelle -ohjelma (EK) (enintään)	106 132,81	-
29.91.20.2. Nuorisotyön ja -politiikan strategisten tavoitteiden toteuttaminen (KPY)	5 093,51	-
Pääluokat yhteensä	-	16 806 731,92
Vuosi 2023	-	2 063 056,22
Vuosi 2024	-	14 743 675,70

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Henkilöstökulujen erittely	2025	2024	Muutos-%
Henkilöstökulut	32 388 971,94	32 594 563,80	-0,63 %
Palkat ja palkkiot	32 364 431,23	32 545 163,28	-0,56 %
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00	0,00 %
Lomapalkkavelan muutos	24 540,71	49 400,52	-50,32 %
Henkilösivukulut	6 375 928,31	6 136 914,96	3,89 %
Eläkekulut	5 691 598,19	5 708 478,97	-0,30 %
Muut henkilösivukulut	684 330,12	428 435,99	59,73 %
Yhteensä	38 764 900,25	38 731 478,76	0,09 %
Johdon palkat ja palkkiot	1 594 638,40	2 283 655,93	-30,17 %
joista tulosperusteiset erät	0,00	0,00	0,00 %
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 380,00	1 940,00	-28,87 %
Johto	960,00	1 700,00	-43,53 %
Muu henkilöstö	420,00	240,00	75,00 %

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
Kansallisomaisuus				
1080 Taideteokset	ei poistoja			
1081 Museoesineet ja -kokoelmat	ei poistoja			
Aineettomat hyödykkeet				
1120 Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1129 Muut aineettomat oikeudet	tasapoisto	5	20	0
1191 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoja			
1140 Itsevalmistetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
Aineelliset hyödykkeet				
1250 Autot ja muut maajetäsvälineet	tasapoisto	5	20	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33,34	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0
1279 Muut kalusteet	tasapoisto	5	20	0
1280 Taide-esineet	ei poistoja			
Käyttöomaisuuspaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
1301 Muut osakkeet	ei poistoja			
1303 Muut osuudet	ei poistoja			

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Kansallisomaisuus	108 Muu kansallisomaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2025	61 256 399,06	61 256 399,06
Lisäykset	1 598 322,01	1 598 322,01
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2025	62 854 721,07	62 854 721,07
Kertyneet poistot 1.1.2025	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2025	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	62 854 721,07	62 854 721,07

Aineelliset hyödykkeet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2025	720 758,93	184 098,00	7 924 392,84	8 829 249,77
Lisäykset	0,00	62 762,96	0,00	62 762,96
Vähennykset	0,00	-14 570,00	0,00	-14 570,00
Hankintameno 31.12.2025	720 758,93	232 290,96	7 924 392,84	8 877 442,73
Kertyneet poistot 1.1.2025	-439 376,72	-47 100,02	0,00	-486 476,74
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	14 570,00	0,00	14 570,00

Aineelliset hyödykkeet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-97 577,97	-41 159,60	0,00	-138 737,57
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2025	-536 954,69	-73 689,62	0,00	-610 644,31
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	183 804,24	158 601,34	7 924 392,84	8 266 798,42

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	130 Käyttöomaisuus-arvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2025	986 770,15	986 770,15
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2025	986 770,15	986 770,15
Kertyneet poistot 1.1.2025	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2025	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	986 770,15	986 770,15

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2025	2024	Muutos 2025–2024
Korot euromääräisistä saamisista	6 634 610,81	4 771 054,69	1 863 556,12
Osingot ja muu voitonjako	264,04	225,40	38,64
Muut rahoitustuotot	-79,59	-13,80	-65,79
Rahoitustuotot yhteensä	6 634 795,26	4 771 266,29	1 863 528,97
Rahoituskulut	2025	2024	Muutos 2025–2024
Korot euromääräisistä veloista	526,31	232,65	293,66
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	31 230 488,46	14 740 040,38	16 490 448,08
Rahoituskulut yhteensä	31 231 014,77	14 740 273,03	16 490 741,74
Netto	-24 596 219,51	-9 969 006,74	-14 627 212,77

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit	31.12.2025						31.12.2024		
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot vuonna 2025	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo	Saadut osingot vuonna 2024
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	-	3 992,80	2 415,00	-	-	264,04	2 965,62	2 415,00	225,40
Aktia Pankki A	322	3 992,80	2 415,00	-	-	264,04	2 965,62	2 415,00	225,40
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	-	-	984 355,15	-	-	-	-	984 355,15	-
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus	7 000	-	241 927,15	70,0	-	-	-	241 927,15	-
Hevosopisto Oy, Ypäjä	3	-	742 428,00	25,0	-	-	-	742 428,00	-
Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	-	3 992,80	986 770,15	-	-	264,04	2 965,62	986 770,15	225,40

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Kirjanpitoarvo 31.12.2025	Kirjanpitoarvo 31.12.2024
Oppilaitokset	2 010 763 270,33	2 010 763 270,33
Aalto korkeakoulusäätiön peruspääoma	532 416 683,33	532 416 683,33
Centria-ammattikorkeakoulun pääoma	1 824 788,90	1 824 788,90
Diakonia-ammattikorkeakoulun pääoma	1 519 288,21	1 519 288,21
Haaga-Helia ammattikorkeakoulun pääoma	3 339 928,95	3 339 928,95
Helsingin yliopiston muu oma pääoma	348 689 703,28	348 689 703,28
Humanistisen ammattikorkeakoulun pääoma	1 001 627,24	1 001 627,24
Hämeen ammattikorkeakoulun pääoma	2 939 552,15	2 939 552,15
Itä-Suomen yliopiston muu oma pääoma	122 795 428,86	122 795 428,86
Jyväskylän ammattikorkeakoulun pääoma	3 008 428,63	3 008 428,63
Jyväskylän yliopiston muu oma pääoma	99 842 374,33	99 842 374,33
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun pääoma	3 132 473,10	3 132 473,10
Kajaanin ammattikorkeakoulun pääoma	1 503 230,57	1 503 230,57
Kansalliskammarin peruspääoma	19 990 683,82	19 990 683,82
Karelia-ammattikorkeakoulun pääoma	2 291 016,17	2 291 016,17
Kymenlaakson ammattikorkeakoulun pääoma	1 597 000,00	1 597 000,00
Lahden ammattikorkeakoulun pääoma	2 623 954,34	2 623 954,34
Lapin ammattikorkeakoulun pääoma	2 768 216,99	2 768 216,99
Lapin yliopiston muu oma pääoma	29 635 326,52	29 635 326,52
Lappeenrannan teknillisen yliopiston muu oma pääoma	63 645 814,50	63 645 814,50
Laurea-ammattikorkeakoulun pääoma	2 561 478,64	2 561 478,64
Metropolia Ammattikorkeakoulun pääoma	6 480 117,92	6 480 117,92
Oulun ammattikorkeakoulun pääoma	3 520 953,56	3 520 953,56
Oulun yliopiston muu oma pääoma	131 423 379,87	131 423 379,87
Saimaan ammattikorkeakoulun pääoma	1 949 548,75	1 949 548,75
Satakunnan ammattikorkeakoulun pääoma	2 291 353,68	2 291 353,68
Savonia-ammattikorkeakoulun pääoma	3 419 274,00	3 419 274,00
Seinäjoen ammattikorkeakoulun pääoma	3 117 469,89	3 117 469,89
Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääoma	7 000 000,00	7 000 000,00
Svenska handelshögskolanin muu oma pääoma	71 504 873,12	71 504 873,12

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Kirjanpitoarvo 31.12.2025	Kirjanpitoarvo 31.12.2024
Taideyliopiston muu oma pääoma	49 660 291,60	49 660 291,60
Tampereen ammattikorkeakoulun pääoma	5 044 058,50	5 044 058,50
Tampereen korkeakoulusäätiön peruspääoma	50 000,00	50 000,00
Tampereen yliopiston muu oma pääoma	80 780 090,81	80 780 090,81
TTY-Säätiön peruspääoma	119 208 128,00	119 208 128,00
Turun ammattikorkeakoulun pääoma	5 387 047,10	5 387 047,10
Turun yliopiston muu oma pääoma	131 154 487,17	131 154 487,17
Tutkimuksen vaikuttavuuden tukisäätiön pääoma	150 000,00	150 000,00
Vaasan ammattikorkeakoulun pääoma	1 937 192,71	1 937 192,71
Vaasan yliopiston muu oma pääoma	32 260 627,88	32 260 627,88
Yrkeshögskolan Arcadan pääoma	5 147 000,00	5 147 000,00
Yrkeshögskolan Novian pääoma	5 594 000,00	5 594 000,00
Åbo Akademin muu oma pääoma	96 556 377,24	96 556 377,24
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	65 225 000,00	5 565 000,00
Paimion parantola -säätiö	500 000,00	500 000,00
ADM-säätiö peruspääoma	25 000,00	25 000,00
Kiinteistö Oy ADM vapaan pääoman rahasto	4 700 000,00	3 040 000,00
Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö pääomitus	60 000 000,00	2 000 000,00
Yhteensä	2 075 988 270,33	2 016 328 270,33

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2025	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	-	-	-	1 707 328,26	-	-	1 707 328,26
Vastaavien rahoituserät yhteensä	0,00	0,00	0,00	1 707 328,26	0,00	0,00	1 707 328,26
<i>joista valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Vastattavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset velat	-	-	-	-	2 402 256,31	-	2 402 256,31
<i>joista velat valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>0,00</i>	<i>-</i>	<i>0,00</i>
Vastattavien rahoituserät yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	2 402 256,31	0,00	4 109 584,57
<i>joista valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Sektorit	Voimassa 31.12.2025	Voimassa 31.12.2024	Muutos 2025–2024	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2025
Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä				
Kotitaloudet	6 724 113 411,16	6 408 449 583,86	315 663 827,30	7 387 831 461,16
Valtion takaamien opintolainojen pääomat	6 724 113 411,16	6 408 449 583,86	315 663 827,30	7 387 831 461,16
<i>Opintotukilaki (28/1972), laki korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta (111/1992), opintotukilaki (65/1994)</i>				
Takaukset yhteensä	6 724 113 411,16	6 408 449 583,86	315 663 827,30	7 387 831 461,16
Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä				
Julkisyhteisöt	209 596 650,00	208 731 565,00	865 085,00	1 000 000 000,00
Ateneumin taidemuseo	209 596 650,00	184 915 757,00	24 680 893,00	0,00
Sinebrychoffin taidemuseo	0,00	23 815 808,00	-23 815 808,00	0,00
<i>Laki taidenäyttelyiden valtiontakuusta (411/1986)</i>				1 000 000 000,00
Takuut yhteensä	209 596 650,00	208 731 565,00	865 085,00	1 000 000 000,00
Takaukset ja takuut yhteensä	6 933 710 061,16	6 617 181 148,86	316 528 912,30	8 387 831 461,16
Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain				
Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätöspäivän kurssi €	
Euro	6 933 710 061,16	100,0	1,0000	
Yhteensä	6 933 710 061,16	100,00	-	

Muut monivuotiset vastuut

Taseen ulkopuoliset sopimukset ja sitoumukset, joiden arvo tilinpäätöshetkestä eteenpäin laskettuna on vähintään 500 000 euroa.

Euroa	Talousarvio- menot 2025	Määrärahatarve 2026	Määräraha- tarve 2027	Määräraha- tarve 2028	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Vuokra- ja leasingvastuut	7 513 485,23	8 501 583,82	13 032 701,53	2 010 928,06	5 656 100,62	29 201 314,03
Tavanomaiset vastuut yhteensä, menomomentteja koskevien yleisten määräysten kohta <i>Toimintamenoäärärahat</i>	7 513 485,23	8 501 583,82	13 032 701,53	2 010 928,06	5 656 100,62	29 201 314,03
<i>joista vastuita valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	2 751 972,63	3 245 327,88	5 510 886,74	0,00	0,00	8 756 214,62
Palvelusopimusvastuut	1 344 721,07	2 194 627,16	1 451 670,27	468 930,12	0,00	4 115 227,55
Sopimus Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen toteutusta tarkastelevasta tutkimuksesta (VN/2718/2025)	0,00	937 860,25	468 930,12	468 930,12	0,00	1 875 720,49
Sopimus OECD:n Pisa 2025 tutkimushankkeen Suomen osuuden toteutuksen hankinnasta (VN/29353/2022)	904 927,29	904 927,29	542 956,37	0,00	0,00	1 447 883,66
Sopimus valtion erityisavustuksen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden vaikuttavuutta selvittävän tutkimuksen toteuttamisesta (VN/31278/2023)	439 793,78	351 839,62	439 783,78	0,00	0,00	791 623,40
<i>joista vastuita valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimukset ja sitoumukset¹⁾	51 273 704,48	76 409 000,00	75 000 000,00	50 000 000,00	0,00	201 409 000,00
OKM maksuosuudet Unescolle (asetus 549/1956)	1 273 704,48	1 409 000,00	0,00	0,00	0,00	1 409 000,00
LUMI-AI-supertietokoneen isännöintisopimuksen kansallinen rahoitus (VN/29087/2025)	50 000 000,00	75 000 000,00	75 000 000,00	50 000 000,00	0,00	200 000 000,00
<i>joista vastuita valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sopimukset ja sitoumukset yhteensä	60 131 910,78	87 105 210,98	89 484 371,80	52 479 858,18	5 656 100,62	234 725 541,58
<i>joista vastuita valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille yhteensä</i>	2 751 972,63	3 245 327,88	5 510 886,74	0,00	0,00	8 756 214,62

¹⁾ Yliopistolain voimaantulon 559/2009 5 §:n mukainen valtion toissijainen vastuu vuoden 2010 lopussa voimassa olleista yliopistojen vuokrasopimuksista on 31.12.2025 yhteensä 256 386 236 euroa, josta 124 604 550 euroa kohdistuu valtion liikelaitokselle (Senaatti-kiinteistöt)

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2025	Varat 31.12.2024	Käyttötarkoitus
Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto	0,00	334 578,69	Saavutettavuuskirjasto Celian kirjatuotannon edistäminen
Yhteensä	0,00	334 578,69	

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma - OKM kirjanpitoyksikkö yhteensä	2025
TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	26 409,00
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	307 636,91
Tuotot yhteensä	334 045,91
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 145,62
Henkilöstökustannukset	203 150,84
Vuokrat	199 608,85
Palvelujen ostot	144 236,59
Muut erilliskustannukset	9 610,25
Erilliskustannukset yhteensä	560 752,15
Tukitoimintojen kustannukset	126 841,83
Poistot	0,00
Korot	0,00
Muut yhteiskustannukset	7 826,68
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	134 668,51
Kokonaiskustannukset yhteensä	695 420,66
TULOS	-361 374,75
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	154 620,08
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	-206 754,67
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	260 000,00
Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista: Kustannuslaskennan periaatteet on kuvattu alla kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen tuloslaskelmien yhteydessä.	

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma - Kavi	2025	Kino Regina ja aluesarjat	Digitointi	Bio Valentin	Luokittelupalvelu
TUOTOT					
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	0,00				
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	307 636,91	295 698,96	2 845,50	4 000,00	5 092,45
Tuotot yhteensä	307 636,91	295 698,96	2 845,50	4 000,00	5 092,45
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 145,62	4 145,62	0,00	0,00	0,00
Henkilöstökustannukset	190 063,84	183 986,90	3 396,66	594,24	2 086,04
Vuokrat	199 608,85	199 608,85	0,00	0,00	0,00
Palvelujen ostot	142 925,59	142 925,59	0,00	0,00	0,00
Muut erilliskustannukset	9 610,25	4 870,96	2 450,82	1 312,00	976,47
Erilliskustannukset yhteensä	546 354,15	535 537,92	5 847,48	1 906,24	3 062,51
Tukitoimintojen kustannukset	125 226,83	119 546,81	3 327,32	1 781,22	571,48
Poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut yhteiskustannukset	4 273,68	4 273,68	0,00	0,00	0,00
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	129 500,51	123 820,49	3 327,32	1 781,22	571,48
Kokonaiskustannukset yhteensä	675 854,66	659 358,41	9 174,80	3 687,46	3 633,99
TULOS	-368 217,75	-363 659,45	-6 329,30	312,54	1 458,46
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	154 620,08	154 620,08	0,00	0,00	0,00
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	-213 597,67	-209 039,37	-6 329,30	312,54	1 458,46
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	260 000,00	260 000,00	0,00	0,00	0,00
vuoden 2025 hintatuki	260 000				

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Esitystoiminnan osalta erityiskustannukset saadaan ta-tililtä 2901142 sekä toimintona Kino Regina ja aluesarjat. Ilmaisnäytösten ja koululaisnäytösten osuus Kino Reginassa 2,47 % ja aluesarjoissa 7,65 % on otettu pois sekä erilliskustannuksista että yhteiskustannuksista, koska näytökset eivät ole maksullista palvelutoimintaa. Tuntipalkkaiset eivät kirjaa työtunteja, myös Bio Valetin työkustannukset ovat Kino Reginan kohdassa. Joten tämä osuus on vähennetty pois Kino Reginasta ja lisätty Bio Valentinin henkilökuluiksi. Yhteiskustannuksista tukitoimintojen osuus saadaan hallinnon ja viestinnän vyörytyksistä ja muut yhteiskustannukset kuvaohjelmayksiköön kirjatuista tunneista Kino Reginalle (Kino Reginassa esitettävien elokuvien luokittelut). Kino Reginan näytösten määrä väheni edellisestä vuodesta, joka vähensi kuluja mutta myös tuloja.

Digitointi, Bio ja Valentin vuokraus (maksullinen palvelutoiminta) ja luokittelupalvelu (kuvaohjelmat) kuuluvat arkistopalveluihin. Tuotot on saatu suoritteelle kirjatuista tuotoista. Henkilöstökustannukset on otettu jakopalkoista suoritteella oleva summa. Henkilökustannuksiin on lisäksi otettu tämän prosenttiosuuden mukainen osuus toiminnoille kohdentamattoman työajan kustannuksista. Kuvan digitointi-suoritteelle on myös viety maksutonta digitointia. Arvio on, että 1/4 osa on maksullista ja 3/4 maksutonta.

Muut erillis- ja tukitoimintojen osuudet perustuvat prosenttiosuuteen, joka ko. toiminnan (maksullinen palvelutoiminta, kuvaohjelmat) työajasta on kohdennettu kilpailullisen toiminnan suoritteille. Kustannuksia ei ole kirjattu suoritetasolle. Prosenttia on käytetty myös yhteiskustannuksiin sisältyvien hallinnon ja viestinnän kustannusten kohdentamisessa.

Kaikki suoritteet kuuluvat hintatuen piiriin. Hintatuki on käytetty pääsääntöisesti esitystoimintaan.

Bio Valetin osalta suorite on edelleenkin Kiekussa Kino Tulio. Bio Valetin laskutettuja vuokrauksia oli 12 kpl, laskutettuja digitointteja oli 2 kpl ja 28 ohjelmaa luokiteltiin.

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma - Kotus	2025
TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	26 409,00
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0,00
Tuotot yhteensä	26 409,00
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00
Henkilöstökustannukset	13 087,00
Vuokrat	0,00
Palvelujen ostot	1 311,00
Muut erilliskustannukset	0,00
Erilliskustannukset yhteensä	14 398,00
Tukitoimintojen kustannukset	1 615,00
Poistot	0,00
Korot	0,00
Muut yhteiskustannukset	3 553,00
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 168,00
Kokonaiskustannukset yhteensä	19 566,00
TULOS	6 843,00
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0,00
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	6 843,00
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0,00

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Vuoden 2025 kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman myyntituotot olivat kaikkiaan 26 409 euroa. Kilpailullisen toiminnan tuottojen osuus kokonaismyyntituotoista on 30,04 prosenttia. Tuotot koostuvat julkaisuiden myynnistä, esitelmä- ja asiantuntijatehtävistä, kielen käytön opetuksesta, nimistöpalveluista sekä muista tuotoista (mm. digitoinnista). Tuloslaskelma on laadittu samojen laskentaperiaatteiden mukaisesti kuin kustannusvastaavuuslaskelma. Kilpailullisen toiminnan kustannusten osuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista on laskettu samalla prosenttiosuudella eli kilpailullisen toiminnan kustannusten

prosenttiosuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista on 30,04 prosenttia. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmalla ei lasketa valtion budjettitalouden sisäisiä myyntejä kilpailulliseksi myyntituotoksi. Kotuksessa maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan kokonaiskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista.

Kotuksessa maksullista palvelua seurataan sisäisenä suorite-seurantakohteena. Kotuksella on vain maksuperustelain muut suoritteet -osa-alueen mukaista toimintaa. Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain.

Kilpailullisen toiminnan erilliskustannukset

Erilliskustannuksien henkilöstökustannukset on otettu Kiekun maksetut palkat -raportilta. Toteutuneet henkilöstökustannukset euroina on eriytetty muista henkilöstökustannuksista suorite-seurantakohteen avulla. Palvelujen ostoissa ovat mukana suoraan kyseisille toiminnoille kohdistetut ohjelmisto- ja muut -kulut. Kotuksessa maksullisen toiminnan erilliskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan erilliskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus (30,04 prosenttia) maksullisen toiminnan erilliskustannuksista.

Kilpailullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista

Tukitoimintojen kustannuksissa on mukana hallinto- ja viestintäyksikön ja johdon henkilöstökustannukset. Laskentaperusteena on käytetty henkilön kokonaisansiota. Henkilöstökulujen jyvittämisen perusteena seurantakohteille on käytetty volyymi-pohjaista laskentaperustetta henkilötyövuosien kokonaisjakautuman ja maksullisen palvelun osuuden suhteessa. Muissa yhteiskustannuksissa on vuokra-, siivous-, puhelin-, sähkö-, kulunvalvonta-, palvelukeskusmenot ja laitevuokrat sekä perustietotekniikkamenot. Muiden yhteiskustannusten laskentaperusteena on käytetty seuraavaa kaavaa: kustannukset / kokonaishtv * seurantakohteelle kohdistettu työaika (htv).

Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain. Kotuksessa maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan yhteiskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus (30,04 prosenttia) maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista.

16 Allekirjoitukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös vuodelta 2025 on hyväksytty

Helsingissä 27. helmikuuta 2026

Anders Adlercreutz
opetusministeri

Mari-Leena Talvitie
tiede- ja kulttuuriministeri

Mika Poutala
liikunta-, urheilu- ja
nuorisoministeri

Heidi Backman
kansliapäällikkö

**Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto,
joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.**

Kotimaisten kielten keskus

Kotimaisten kielten keskus on tänään hyväksynyt viraston tilinpäätöksen tiivistelmän opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2025 tilinpäätöstä varten.

Helsingissä 4.2.2026

Leena Nissilä
johtaja

Annikki Niiranen
hallintopäällikkö

Saavutettavuuskirjasto Celia

Lakiin Kansallisarkistosta (509/2025) sisältyvän siirtymäsäännöksen nojalla hyväksyn Saavutettavuuskirjasto Celian toimintakertomuksen osaksi opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätösasiakirjaa 2025.

30.1.2026

Päivi Happonen
Pääjohtaja
Kansallisarkisto

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti on hyväksynyt viraston toimintakertomuksen tiivistelmän ministeriön vuoden 2025 toimintakertomusta varten.

Helsinki 4.2.2026

Riitta Vanhatalo
johtaja 31.12.2025

Leena Kostiander
hallintojohtaja 31.12.2025

Taiteen edistämiskeskus

Taiteen edistämiskeskus on hyväksynyt viraston toimintakertomuksen opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätösasiakirjaa 2025 varten.

3.2.2026 Helsingissä

Henri Terho
yksikönpäällikkö,
taiteen ja kulttuurin rahoitus

Eva-Maria Hakola
kehittämispäällikkö

Varastokirjasto

Lakiin Kansallisarkistosta (509/2025) sisältyvän siirtymäsäännöksen nojalla hyväksyn Varastokirjaston toimintakertomuksen osaksi opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätösasiakirjaa 2025.

30.1.2026

Päivi Happonen
Pääjohtaja
Kansallisarkisto

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-415-037-8 PDF